

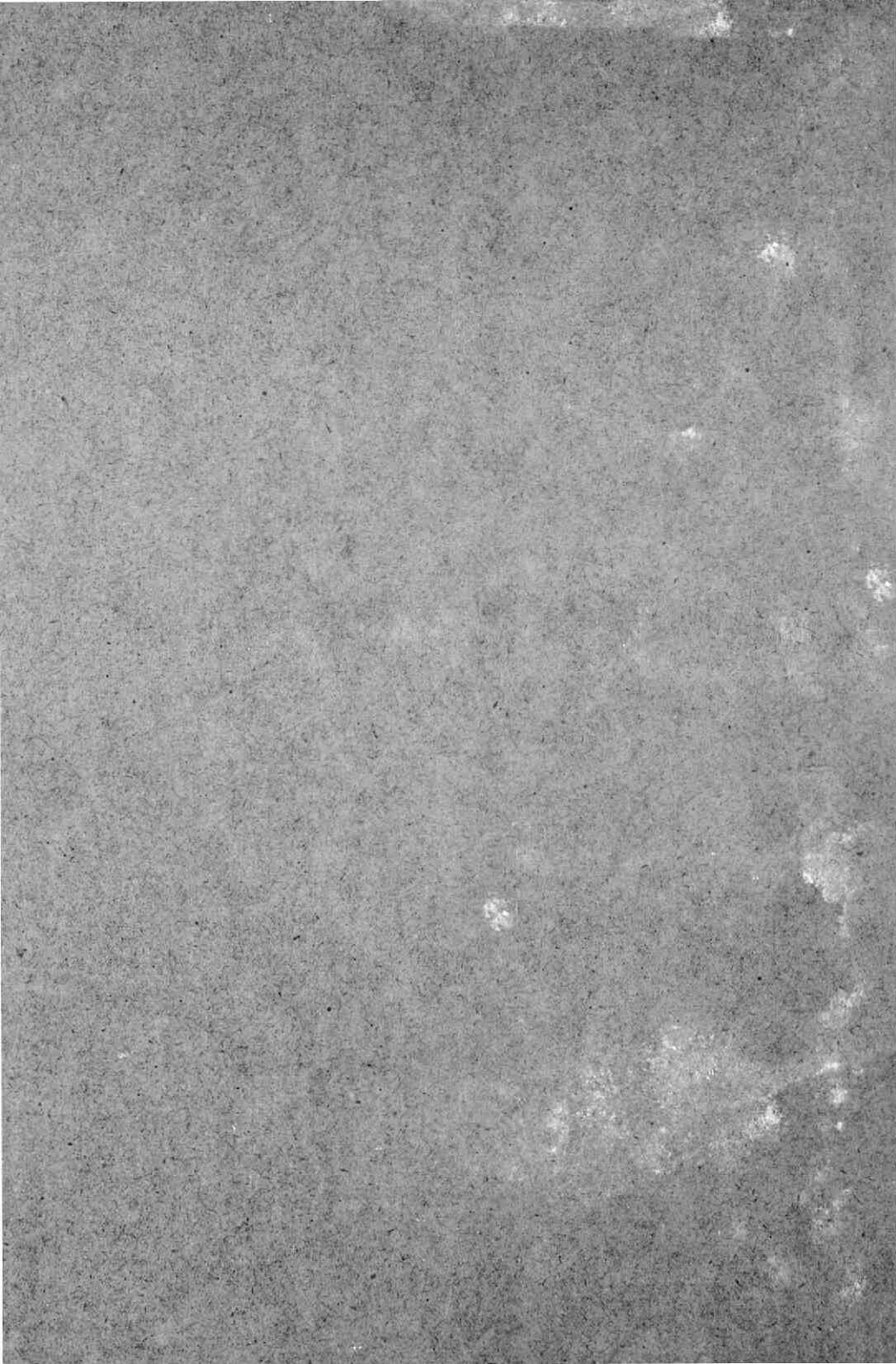
Een dertigtal leerredenen

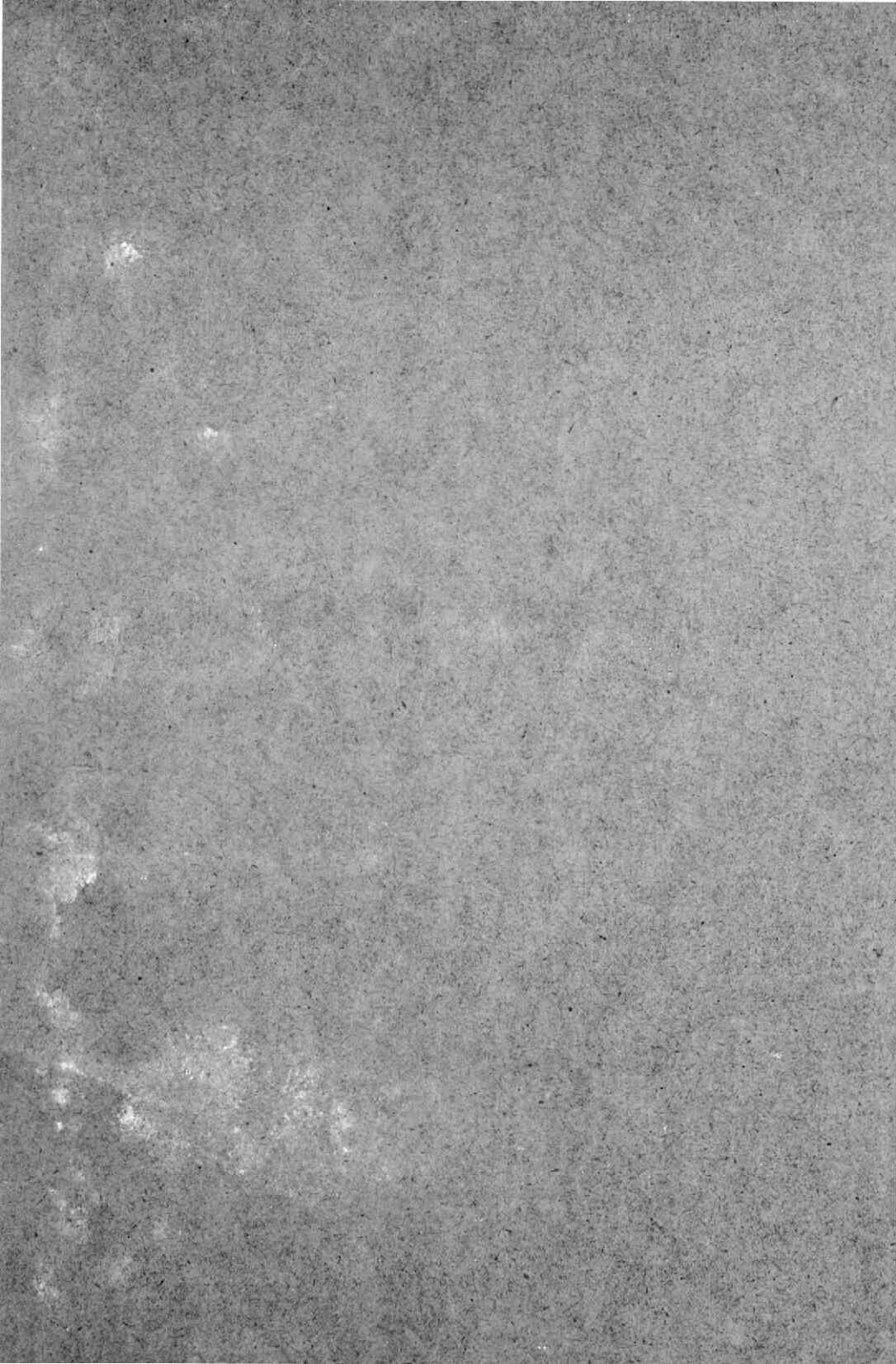
<https://hdl.handle.net/1874/234051>

EEN DERTIGTAL
LEERREDENEN

VAN
D. POSTMA.

mm 10540

D. POSTMA.

EEN DERTIGTAL LEERREDENEN.

BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT

2992 794 8

fec

acj 2845

EEN DERTIGTAL
LEERREDENEN

DOOR

D. POSTMA,

Dienaar des Woords bij de Gereformeerde Kerk te Rustenburg, Z. A. R.

UNIVERSITEITS
BIBLIOTHEEK
UTRECHT

BOEKHANDEL
AMSTERDAM. VOORHEEN. PRETORIA.
HÖVEKER & WORMSER.

UIT ACHTING EN LIEFDE

AAN DE

GEREFORMEERDE KERK IN ZUID-AFRIKA

OPGEDRAGEN

DOOR

EEN VAN HARE DANKBARE ZONEN.

DE SCHRIJVER.

VOORWOORD.

Geliefden, reeds jarenlang heb ik in vele Gemeenten der Gereformeerde Kerk, waarin ik door Gods genade voor korteren of langeren tijd mocht arbeiden, of op vriendelijk bezoek, of met kerkelijke vergaderingen mocht komen, bespeurd en vernomen dat er groote behoefte gevoeld wordt aan meer preekbundels; met de uitgave van dezen kleinen preekbundel heb ik dan getracht eenigermate aan die behoefte tegemoet te komen. De Heere zegene uit genade dezen mijn gebrekkigen en geringen arbeid tot de eere zijns Naams!

Van harte

Uw aller br. en dw. dr.
in Christus Jezus onzen Heere,

D. POSTMA.

RUSTENBURG, Z. A. R., 20 Febr. 1899.

I N H O U D.

Hoofdst.	Bladz.
I. Voor den avond. GEN. 3 : 8 ^a	1
II. God doet ons niet naar onze zonden, en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden. GEN. 3 : 24.	11
III. De voorbede van Abraham voor Sodom. GEN. 18 : 23—33	19
IV. Gods rechterhand doet groote kracht. PS. 9 : 14 ^c	27
V. Ik ben een vreemdeling. PS. 39 : 13 ^b	35
VI. Van kracht tot kracht. PS. 84 : 8.	44
VII. De verwijding des harten. PS. 119 : 32.	53
VIII. De schat in een akker verborgen. MATTH. 13 : 44.	61
IX. De schatkist een toetssteen. MARK. 12 : 41—44.	69
X. Jezus in het huis van Simon. LUK. 7 : 44 ^a	79
XI. Jezus' tranen. JOH. 11 : 35.	86
XII. De ware adel. ROM. 16 : 1—15.	93
XIII. Gods genade voor den zondaar, die zich verootmoedigt. ROM. 12 : 2 ^a en JES. 1 : 18.	99
XIV. Voor Kerstdag. Eerste verkondiging van het Evangelie. LUK. 2 : 10, 11.	109
XV. Belijdenispreek. Belijdenis en wandel. 2 TIM. 2 : 19 ^c	117
XVI. Voorbereiding voor het Avondmaal. Zelfbeproeving. 1 COR. 11 : 28, 29.	125
XVII. Voor het Avondmaal. Jezus in Gethsémané. LUK. 22 : 39—46.	134

Hoofdst.	Bladz.
XVIII. Nabetrachting. De twee moordenaars, en Jezus in het midden. LUK. 23 : 39—43.	142
XIX. Voor het heilig Avondmaal. De liefde Gods een onberouwe- lijke liefde. JER. 31 : 3.	151
XX. Nabetrachting. Gods verschoonende liefde en genade. GEN. 19 : 15, 16	160
XXI. De verschijning van den Heere Jezus aan Maria Magdalena. JON. 20 : 11—18.	170
XXII. De eerste verschijning des Heilands aan Petrus. LUK. 24 : 34 ^c .	178
XXIII. Voor Hemelvaartsdag. PS. 68 : 19	185
XXIV. Pinksterpreek. Het werk des Heiligen Geestes tot onze hulp. ROM. 8 : 26	195
XXV. De eerste Christen-gemeente. HAND. 2 : 42	205
XXVI. Afval van Jezus. JON. 6 : 67	214
XXVII. De wedloop van den Christen. HEBR. 12 : 1, 2	224
XXVIII. Het sterven der goddeloozen. SPR. 14 : 32	231
XXIX. Het sterven des rechtvaardigen. SPR. 14 : 32	239
XXX. De hemel en zijne heerlijkheid. 1 COR. 2 : 9.	248

I.

VOOR DEN AVOND.

Te zingen Ps 19. : 1.

Te lezen Gen. 3.

Te zingen Ps. 90 : 1.

Gebed.

Te zingen Ps. 3 : 3.

Tekst Gen. 3 : 8a: „En zij hoorden de stem van den Heere God, wandelende in den hof, aan den wind des daags.”

Dit woord verplaatst onze gedachten in eens tot bij het begin des tijds, in den hof van Eden, het eerste Paradijs. — De laatste morgen van onverbroken gerechtigheid was voor de aarde voorbijgegaan, de eerste avond der zonde was over de aarde aan 't vallen; de laatste morgen van ongestoorde vreugde was voor altijd van de aarde verdwenen, en de eerste avond van zonde en geween was begonnen. — De zonde was toegelaten, in het hart ontvangen; Adam en Eva waren naakt geworden, en schuldig en beschaamd hadden zij zich verborgen in het dichte lommer van het Paradijs; en daar hooren zij nu: „de stem van den Heere God, wandelende in den hof, aan den wind des daags!” Het woord: „wind des daags” — geeft hier te kennen de avondtijd, net wanneer de zon aan 't ondergaan is. En het beeld dat er van het Paradijs door dit enkel woord voor onzen geest als getooverd wordt, is zeer indrukwekkend en aantrekkelijk. Het werk van dien dag was afgedaan; voor het eerst was het goede gelaten en het kwade gedaan; de avond was aan het vallen; en gelijk als de Heere gewoon was tegen den avond van elken dag te doen, zoo doet

Hij ook nu! Hij komt om zijne kinderen op te zoeken, om met hen te spreken als een Vader doet, om hen te onderrichten en te zegenen. Zoo wandelde de stem van den Heere God in den hof, aan den wind des daags! En zoo komt de stem van den Heere God ook heden nog tot geheel het menschedom op deez' aard', op allerlei wijze en op alle tijden. Maar toch is het alsof de stem van den Heere God bij voorkeur in de avondschemering op de aarde wandelt. En juist dan is de ziel het vatbaarst en zoo gevoelig voor goddelijke gedachten en geestelijke, bovennatuurlijke indrukken.

I.

Daarom kan er dan ook met recht van den avondtijd gezegd worden: dat hij dierbare voorrechten heeft en geeft!

a. De avondtijd heeft en geeft: zulk een troostvolle kalmte.

Er is iets zoo onuitspreekbaar, zoo onbeschrijfelijk aanminnigs, liefs en vreedzaams in de zachte, stille, zoele avondschemering. Dit gevoelt het hart als wij in de avondschaduw van onze dierbare woning eens rustig nederzitten; of bij ons vee, of in een tuin, of veld, of bosch langzaam wandelen; of nederzitten op een kopje of heuvel om stil en rustig eens naar de zon te turen, als zij in het westen haast uit ons oog verdwijnen zal. Dan werpt zij zulke lange vreedzame schaduwen op de aarde, zulk een zacht licht over geheel het veld, over berg en dal, en kerk en dorp en kerkhof, en plaats en tuin en graf; en ook de wolken zien er dan zoo kalm en rustig uit, zacht tintelend met al de rijke kleuren van de langzaam verdwijnende stralen der zon; en dan wordt het hart ook stil en kalm. Dan is alles stil op de aarde. Dan spreekt, — neen, dan wandelt de stem van den Heere God in zijn hof, aan den wind des daags. En:

Alles, wat rondom mij is,
Wekt mij tot erkenenis
Van den Schepper, door wiens macht
't Groot heeal is voortgebracht!

Als die Schepper Abraham wilde toonen, en diep in het hart doen gevoelen, zijn trouw en goedheid, zoo leidde Hij hem uit

naar buiten en zeide: „Zie nu op naar den hemel, en tel de sterren, indien gij ze tellen kunt; en Hij zeide tot hem: Zoo zal uw zaad zijn!” Gen, 15 : 5. Daarom zegt ook de dichter in Ps. 19 :

Dus kan ons dag bij dag,
Tot roem van Gods gezag,
Zijn wonderen verhalen;
Dus weet ons nacht bij nacht
Zijn onbegrensde macht
En wijsheid af te malen!

O Geliefden, indien wij dan, wanneer de laatste avondschemering in het westen uit ons gezicht eens verdwijnen zal, indien wij dan maar het oog omhoog en het hart naar God verheffen mogen, met het waarachtig woord des gebeds:

Volzalig God! die 't al vervult,
Die waart, en zijt, en wezen zult.
De zon verdwijnt uit ons gezicht,
Beschijn ons met uw eeuwig licht!

O, dan zal dit woord nog menigen donkeren avond op aarde voor ons verhelderen, en nog eens zelfs den doodsnacht voor ons vervroolijken.

b. Want die stille avondtijd heeft en geeft nog meer:

Hij geeft ons ook zulk een onschatbare vrijheid.

Des avonds wordt het alles stil; dan is het dagwerk afgedaan; dan breekt de rust en vrijheid aan; de landman spant zijn ossen uit, en laat den ploeg op den akker, en bergt de spade in de schuur; de man van bezigheid of studie sluit zijn winkel of studeervertrek, als het kan; elkeen sluit de plaats van zijn dagelijksch werk, als het maar mogelijk is; en de reiziger, ook hij slaat zijn tent op in het veld, of zoekt een huis of dorp om daarin te vernachten. Dan wordt gewoonlijk de tijd aan bijna iedereen gegund om dien naar zijn lust te gebruiken, te genieten of te besteden.

c. Juist daarom is die stille vrije avondtijd ook in staat om ons nog meer te geven:

Hij geeft ons zulk een zoet en lieflijk samenzijn!

Wanneer elkeen zijn dagwerk heeft voltooid, dan kan vader met moeder en kinderen genoeglijk samenzijn; dan zoeken ouders en kinderen elkander op; broeders en zusters, vrienden en vriendin-

nen vloeien in één en hetzelfde huis tezamen! En dan is zulk een avond zoo schoon, zoo lieflijk, zoo zoet! Beeld van het samenzijn eens in het zalig vrede-rijk! Beeld van het altijd samenzijn eens in den hemel aan den avond des tijds. Waarheen zoo dikwijls ook het heilig avondmaal ons wijst, want het is bovenal aan de avondmaalstafel dat de Heiland tot ons zegt: „In het huis mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zou Ik het U gezegd hebben: Ik ga heen om u plaats te bereiden. En zoo wanneer Ik heen zal gegaan zijn, en u plaats zal bereid hebben, zoo kome Ik weder, en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt waar Ik ben!” Joh. 14: 2, 3.

II.

En zoo, Geliefden, zou elke avond voor ons geweest zijn in volmaakte gerechtigheid, in heilige vreugd en liefde, — was de zonde, DE ZONDE, niet in de wereld gekomen! Maar ach! Geliefden, sedert de stem van den Heere God aan den avond van dien noodlottigen dag in den hof van Eden wandelde, en Adam en Eva Hem, hun Vader, niet meer als heilige en juichende kinderen konden tegemoet snellen, — van dienzelfden avond af is elke avond voor ons ook nog iets anders geworden; nu is elke avond voor ons ook: een tijd van ernstige verplichtingen!

a. Elke avondstond moet ons zijn: een tijd van ernstige herinnering!

Wanneer de gansche aarde zwijgt voor het aangezicht des Heeren, die in zijnen tempel is; wanneer alles rondom ons stil en donker wordt, dan moet de dag, die nu voor altijd, voor eeuwig daar achter ons ligt, — dan moet die dag voor onze oogen, voor onze ziel voorbijgaan!

Dan is het bovenal voor ons hoog tijd om met den dichter van ouds onze wegen, al de wegen en werken van dien dag, eens heel bedaard na te gaan. Tel dan nog eens de fouten en struikelingen van dienzelfden dag op, één voor één; beschouw nog eens al het werk uwer handen of des geestes, waarin gij wel geslaagd zijt en wel gedaan hebt; bloos nog eens over het kwade op dienzelfden dag bedreven; gedenk nog eens aan het goede van dien dag, dank nog eens voor elken zegen van God ontvangen!

b. Maar de avondplicht is nog ernstiger dan alleen eene herinnering, — hij is ook: eene vereffening!

Als het avond is dan moet het dagboek afgesloten worden, eer dat de nacht komt.

De winst en het verlies moeten zuiver berekend worden; en dan moet onze dure verantwoording ernstiglijk bedacht worden. O, Geliefden, wanneer op elken avond één enkel uur door ons besteed werd aan zulk eene zielsberekening en vereffening — o, hoe menigen avond zal het ons dan niet gaan als eens onzen eersten ouders in het Paradijs aan den avond van dien eersten dag der zonde! „Voor het eerst steekt Adam het avondoffer niet aan, want „de kroon der reinheid is hem van het hoofd gevallen, en het „vijgeblad der schaamte heeft het priesterkleed der onschuld vervangen. Welk een onderscheid voor Adam en Eva tusschen het begin „en het eind van dien dag! 's Morgens het oog nog hoopvol ten „hemel gericht, 's avonds het oog schaamrood ter aarde geslagen; „'s morgens opgestaan om in Gods nabijheid te wandelen, 's avonds „opgeschrikt door het ritselen van het dichte gebladerte; 's morgens „tezamen een vreugd voor den hemel, 's avonds tezamen een „speelbal der hel! En dat alles, de vrucht van één noodlottigen „appelbeet! En dat alles, bekend bij dien Rechter, die de schuldigen „ten gerichte komt dagen! En dat alles, de voorproef van een „vonnis dat zij nog niet hoorden, maar waarvan reeds de voorstelling „hun harte sidderen doet. Neen, zij vreezen niet te veel van de „toekomst.” De stem van den Heere God wandelt in den hof! De laatste Paradijsavond is aangebroken! En die eerste zondenacht wordt een eeuwige hellenacht, indien God almachtig het niet genadiglijk verhoedt!

Daarom moeten wij elkander toch zoo ernstiglijk toeroepen: Gedenkt toch aan uwen Schepper eer dat die eeuwige nacht komt dalen! Of anders gaat het ook ons zoo licht als een zeker man; uitgeteerd vanwege een ongeneeslijke ziekte, ging hij met een vriend sloop naar een zekere haven; hij was jong, hij was gezegend met uitnemende gaven en talenten, maar hij had verzuimd om zich voor de eeuwigheid voor te bereiden. Toen zij die gewenschte haven naderden, zei zijn vriend tot hem: „Raadpleeg toch dien bekwaamen geneesheer, die hier woont, misschien kan hij u nog helpen!”

Maar hij wilde niet! Zijn vriend drong ernstiglijk bij hem aan om dit zeker te doen, het was voor hem toch een zaak van leven of sterven! Maar wat was zijn antwoord? „Neen, ik zal hem niet raadplegen!” — „En waarom niet?” vroeg zijn vriend hem. „Niet,” zeide hij toen, „niet omdat ik geen hooge gedachte van dien dokter koester, maar juist omdat hij zoo bekwaam is, en daarbij zoo oprecht, dat hij mij zonder twijfel net zoo zal zeggen als het met mij is, dat mijne ziekte ongeneeslijk is, dat daar hoegenaamd geen hoop voor mij is, dat ik sterven moet! En van zulk een man wil ik dit niet gaarne hooren!” En ach! zoo gaat het ook duizenden en duizenden van arme zondaren; dit weten zij, dat zij sterven moeten en dat zij voor den dood niet gereed zijn. En nu zijn zij bevreesd om den Heere Jezus, dien goddelijken geneesmeester, te raadplegen, omdat zij weten dat Hij hun de reine waarheid zeggen en schenken zal; tegen hun beter weten in trachten zij het gevaarlijke, het eeuwig doodelijke van hun toestand voor zichzelf te verbergen, en de oogen te sluiten voor het vreeselijk oordeel dat hen wacht. Zij bedriegen zichzelf geheel en al vrijwillig; dit is naar hun zin en verkiezing. Zij willen zich o, zoo gaarne, vleien door zulk een zelfbedrog dat het toch nog beter met hen is en beter met hen zal afloopen dan zij menigmaal denken of anderen van hen meenen en zeggen; en daarom stooten zij elk middel van zich weg met een ruwe hand, elk middel dat hun de oogen kan doen opengaan, dat hun het hart kan doen verschrikken, dat hen verlossen kan door Gods genade van dat helsch en duivelsch zelfbedrog, — eer dat de eeuwige nacht komt dalen! O, Geliefden, God geve dat geen enkele avond van ons leven ons in zulk een toestand vinden mag! God geve dat elke avondstond veeleer door ons mag worden aangevangen en geëindigd met het smeekend boetgebed:

Vergeving, Heer! nu de avondstond,
Die ons opnieuw gezegend vond,
Opnieuw ons schuldig heeft bevonden!
Och, wasch in uw verzoenend bloed
De onreinheid van ons krank gemoed,
En doe ons niet naar onze zonden!”

Dan, — Geliefden, dan wordt het in der eeuwigheid geen nacht voor onze zielen!

c. Gevoelt gij het niet, Geliefden, dat onze avondplicht nog altijd ernstiger wordt? En het kan niet anders, want de avondtijd is niet alleen een tijd van herinnering, een tijd van vereffening, maar ook vooral een tijd van ernstige voorbereiding!

Immers, elke nacht brengt ons onzekerheid; en zoo menige nacht gevaar; en ach! hoe menige nacht brengt ons ook niet smart en rouw en dood! Daarom, Geliefden, moet elke avondstond ook voor ons zijn een tijd van biddende voorbereiding! Denkt toch aan het voorbeeld der oude vromen, een Abraham, en Izak, en Jakob, en Daniël; waarvan een ieder niet afliet dag en nacht, hand en oog op te heffen naar omhoog! Maar denkt bovenal aan het voorbeeld van onzen dierbaren Heiland; des avonds onttrok Hij zich gewoonlijk aan het gewoel der schare en zelfs aan het gezelschap en de tegenwoordigheid van zijn dierbaarste discipelen, om in een woeste plaats of op een berg alleen te wezen met den Vader, als Hij op dien dag een groot werk verricht had, of wanneer Hij van alle zijden omringd en benauwd werd, of als Hij zich voor een gewichtigen stap of werk ernstiglijk moest voor- en toebereiden! Denkt slechts aan dien laatsten nacht toen Hij sterven zou! O, als wij dat heerlijk voorbeeld volgen, als elke avondstond zoo door ons besteed wordt, — als wij in die ernstige avondogenblikken van biddende voorbereiding dien Heiland Jezus vragen, ja dwingen met de Emmausgangers, zeggende: „Heere, Heere! blijf bij ons, want het is bij den avond!” — laat dien donkeren nacht ons dan brengen wat hij brengen moet, — met Jezus in ons huis en met Jezus in ons hart zijn wij volkomen veilig!

Moeten wij aan den avond van zoo menigen dag uitroepen wat een David van de woedende heidenen zeggen moest, — omdat geestelijke boosheden in de lucht onze voetstappen omringen, omdat Satan en zijne handlangers onze ziel bestoken, omdat zonden en ongerechtigheden, ja duizend dooden, duizend zorgen ons de ziel ontroeren en 't vleesch benauwen: „Tegen dezen avond keeren zij weder, zij tieren als een hond, en zij gaan rondom de stad. Zie, zij storten overvloediglijk uit met hunnen mond; zwaarden zijn op hunne lippen; want wie hoort het?” Ps. 59: 7, 8; — geen nood, zoo de stem van den Heere God ons dan slechts tegenwandelt in den avondwind; geen nood, indien Jezus de Heiland

bij ons is en blijft! Dan zeggen wij ook weér met een David: „Tegen zijne sterkte zal ik op U wachten; want God is mijn hoog vertrek!” Ps. 59 : 10. En dan liggen wij veilig neder, en zachtken sluimeren wij dan in, terwijl ons hart tot Jezus zegt:

O, groote Christus, eeuwig licht!
 Niets is bedekt voor uw gezicht!
 Die ons bestraalt, waar wij ook gaan,
 Al schijnt geen zon, al licht geen maan!
 Avondzang vers 1.
 Bescherm ons in den donk'ren nacht!
 Omring ons met uw engelenwacht!
 Doe onzer ziele uw vrede smaken!
 Stort naar uw groote zondaarsmin
 Ons krachten der vernieuwing in,
 En doe ons gansch verjongd ontwaken!

En o, als wij dan des morgens vroeg gansch vernieuwd en gansch verjongd ontwaken, omdat God ons gedekt heeft met zijne vlerken, omdat wij in de schuilplaats des Allerhoogsten gezeten waren, omdat wij in de schaduw des Almachtigen vernacht hebben, dan zingen wij met een dankbaar hart:

Wij danken U, barmhartig God,
 Beschikker van ons deel en lot!
 Voor uwe hoed' en trouwe wacht.
 Ons weer botoond in dezen nacht!
 Morgenzang --
 Ik lag en sliep gerust,
 Van 's Heeren trouw bewust,
 Tot ik verfrischt ontwaakte;
 Want God was aan mijn zij;
 Hij ondersteunde mij
 In 't leed, dat mij genaakte.
 Ik zal, vol heldenmoed,
 Daar mij zijn hand behoedt,
 Tienduizenden niet vreezen;
 Schoon ik van allen kant
 Geweldig aangerand
 En fel geprangd moog wezen!

Ps. 3 : 3.

Gelukkig, ja welgelukzalig de mensch, die zoo in stilheid kan nederliggen, wetende dat hij alles zoo heeft voor- en toebereid, dat hem niets anders wachten kan dan veiligheid en geluk! De morgen brengt zijn nieuwe zorgen en bekommernissen, nieuwen

angst en strijd, — en daarom gelukkig, ja welgelukzalig de mensch, die door Gods genade na zulk een rust en vredenacht wel toegerust is voor den last en strijd van elken dag!

III.

Die zal dan ook nimmer het ernstig onderwijs van elken avondstond vergeten.

Elke avondtijd is een beeld van het einde van ons leven. Maar hoort dan elken avond, Geliefden, hoe de stem van den Heere God ons in de avondschatuwen tegenwandelt, en die stem des Heeren zegt: „Schik u, o mensch! om uwen God te ontmoeten!” O, leeft dan niet zóo op elken dag, en geheel den korten of langen dag van uw kortstondig leven, dat het u nog eens op uw sterfbed gaan moet als eens een rijken man. Daar ligt hij op zijn sterfbed, en wat vraagt hij? Zijn geld! Zijn geld! „Breng al mijn zakken met geld! Al mijn geld,” zegt hij! En hij drukt die één voor één aan 't hart! Maar wee, o wee! Het was een doode koude troost! Hij werpt ze van zich met de bittere klacht: „Neen, neen, dit zal niet gaan! Dit zal nooit gaan!”

Leeft dan nooit zóo, Geliefden, dat gij eens als een geboeide en gevangene in de eeuwige gevangenis moet ingedreven, moet ingesleept worden! Maar zóo dat gij in uw sterven eens moogt wezen als iemand die des avonds op zijn bed in vrede gaat nederliggen, en de warme dekens vaster om zich trekt, om des te beter en aangenamer uit te rusten!

Ja, Geliefden, elke avondstond is een beeld van het einde van ons leven, en elke nacht een beeld van den dood, ook van den laatsten nacht der wereld, het begin van den tweeden dood; — maar, Gode zij dank! voor elken morgen, die een beeld is van het aanbreken van den eeuwigen dageraad, daar aan de andere zijde van het graf, — een beeld ook van den jongsten dag. Hoort dan, Geliefden, in de avondschatuwen en de stilte van den nacht, hoe de stem van den Heere God u tegenwandelt, en u op zulk een ernstige, heilig plechtige wijze zegt: Mensch! Mensch! Kind van stof en dood! Eens, eens wordt het voor 't laatst voor u op aarde avond en nacht, en de eeuwigheid breekt aan! Geliefden,

God geve dat elkeen van ons, oud en jong, elken dag van ons leven in den dienst des Heeren moge besteden, dan zal elke avondstond ons ook vinden als eens den kleinen Samuel, bezig in het huis des Heeren, — in de dingen Gods! Dan blijft de Heiland Jezus ook bij ons, ja in ons huis en hart! En als wij dan de stem van den Heere God voor 't laatst hier op aarde vernemen, ons tegenwandelende aan den wind des daags; — o, dan zeggen wij ook met dien kleinen Samuel: „Spreek Heere! want uw dienstknecht hoort!”

En als de levensavond komt,
Waarop ons laatste hied verstomt,
Ontneem Gij dan, o God! den dood zijn wapen!
En laat uw Woord de peluw zijn,
Waarop wij d' eeuwgen morgenschijn,
Door U verzegeld, tegenslapen!

Amen!

Te zingen Ps. 103 : 8.

II.

GOD DOET ONS NIET NAAR ONZE ZONDEN, EN VERGELDT ONS NIET NAAR ONZE ONGERECHTIGHEDEN.

Te zingen Ps. 119 : 45.

Te lezen Genesis 3 of Ps. 103.

Te zingen Ps 103 : 5.

Voorafpraak. Als wij in Ps. 103 : 10 lezen wat wij daar zooeven opgezongen hebben: „Hij doet ons niet naar onze zonden, en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden,” dan worden wij al dadelijk in onze gedachten opgeleid tot dien God, die zich op Horeb aan Mozes openbaarde als rechtvaardig, maar tevens ook als barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van goedertierenheid. Maar God heeft zich niet alleen aan Mozes als zoodanig geopenbaard; ook onze tegenwoordigheid aan deze plaats, in dit bedehuis, bevestigt het woord des dichters; want waarlijk, de Heere handelt met ons niet naar onze zonden en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden.

Als zoodanig heeft de Heere zich geopenbaard door al de eeuwen heen, ja, van de vroegste tijden af. Zelfs in het eerste strafgericht toonde de Almachtige dat Hij geen lust heeft in den dood des zondaars, maar daarin dat hij zich bekeere en leve. Als zulk een God openbaarde de Heere zich ook, toen, door zijne rechtvaardigheid, het aardsche Paradijs voor den zondaar gesloten werd, doch niet eer dan toen voor hem het vooruitzicht op een beter, een hemelsch Paradijs ontsloten was.

't Is bij deze gebeurtenis, dat wij heden met uwe aandacht wenschen stil te staan. Doch vereenigen wij ons vooraf in het gebed.

Het gebed.

Te zingen Ps. 103 : 6, 7.

Tekst: Gen. 3 : 24: „En Hij dreef den mensch uit; en stelde cherubim tegen het oosten des hofs van Eden; en een vlamig lemmer eens zwaards, dat zich omkeerde, om te bewaren den weg van den boom des levens.”

In ons tekstvers zien wij den hof van Eden, het aardsche Paradijs, voor den zondaar gesloten; maar waarom? Gewichtige vraag! — en toch eene vraag waarop het antwoord zoo voor de hand ligt en zoo eenvoudig luidt. Zien wij slechts terug op hetgeen er gebeurd was onder dien boom in het midden des hofs, die een lust was voor de oogen, ja, een boom, die begeerlijk was om verstandig te maken, en wij vinden als antwoord op onze vraag: Het Paradijs was ontsierd, ontluisterd door de zonde!

Eenige der engelen, die Gods troon omringen, waren van hun heerlijken staat gevallen; om hunne zelfverheffing gedoemd eeuwig in de diepten der hel hunne dagen te slijten, zagen zij met nijd en afgunst het geluk des menschen aan; verstooten van voor Gods aangezicht, konden zij zich geen rust vergunnen vóór en aler den naar Gods beeld geschapen mensch zijn geluk zou ontnomen zijn; en daarom zien wij den Satan zich, daar in het midden des hofs, van het allerlistigst dier, de slang, bedienen om Eva te verleiden van de vrucht van den verboden boom te eten, om haar alzoo Gods gunst te doen verliezen. En werkelijk, de bedriegelijke belofte van als God te zullen zijn, kennende het goed en het kwaad, klinkt te schoon en te grootsch om door Eva met minachting te worden afgewezen; zij strekt hare hand uit naar de begeerde vrucht, die wordt geproefd; en, helaas! op dat noodlottig oogenblik wordt de zonde in Eden toegelaten, om weldra algeheele verwoesting over het gelaat des aardrijks te verspreiden. Ook aan Adam biedt Eva van die begeerlijke vrucht aan, en zij wordt door hem zonder enig bezwaar in te brengen genoten. De eerste misdaad is begaan; met alle kracht is het wezen der zonde doorgedrongen in het wezen des menschen. En daar ziet gij nu het Paradijs, alsook den mensch, den beelddrager Gods, ontsierd, ontluisterd door de zonde, die reeds aan zijn leven knaagt als een voortvretende kanker. Als hij des morgens van zijn slaap ontwaakte, prijkte hij met het beeld des eeuwigen, heiligen en liefde-

rijken Gods; geplaatst in een oord, in een lusthof, die bestemd was een toonbeeld te zijn van de lieflijkheden der natuur; onder duizend, duizend schoone boomen, onder welke de boom des levens, zijne schaduw rondom zich spreidende en beladen met de heerlijkste vrucht, aan frissche wateren, die de opgaande en de ondergaande zon weerspiegelen. De mensch, gelukkig door al den rijkdom, die en waarin de liefde Gods hem omringt; nog gelukkiger door de inspraak der liefde Gods in zijn gemoed; nog gelukkiger door het bewustzijn met geheel zijn ziel en hart zijn God lief te hebben; gelukkig door wijsheid, door heiligheid, door heerlijkheid, en door het besef eener eeuwige levenskracht; gelukkig ook door het proefgebod, hetwelk hem vergunt goed te zijn, niet slechts gelijk de onvrije natuur, door aangeschapen volkomenheid, maar door eene keuze van zijn hart; gelukkig door de heerschappij des verstands, door de macht des geestes; en, ach, hoe gelukkig door het bezit der hulpe tegenover hem, uit zijn boezem genomen, ja deel van hemzelve. De mensch, machtig en zich niet verheffende; naakt, en zich niet schamende.

Zoo zag het er in het Paradijs, zoo met den mensch uit, in den morgen van dien noodlottigen dag, door welchen eeuwen van jammer en ellende werden ingeleid; aan den avond van dienzelfden dag was de heerlijkheid Gods van het Paradijs geweken; de mensch was van een beelddrager Gods een zondaar geworden. En daar zien wij den zondaar zich nu verbergen in het door de zonde ontlusterd geboomte van Eden. Was het de zonde die aan Adam de kroon der reinheid ontnam; was het de zonde die het vijgeblad der schaamte inplaats van het priesterkleed der onschuld stelde; 't is nog die afschuwelijke zonde, die het Christendom ontsiert; die onze woningen, welke voor ons als zoovele Edens zijn in de gunst van God, verandert in zoovele grotten des duivels; die ons doet twifelen aan Gods beloften, het Woord des Heeren wantrouwen, en in ongeloof en zelfverheffing Gods geboden overtreden; 't is nog die zonde die onze harten bevlekt, ontsiert en ontluistert.

En nu, wij hebben gezien dat het woord der slang geloof gevonden had; aan het woord Gods was getwijfeld; van de verboden vrucht des booms te eten was begeerlijk voorgekomen; het droombeeld van als God te zijn, onwederstaanbaar. De vrouw had genomen,

gegeten, medegedeeld. Ook haar man had genomen en gegeten. Een verschrikkelijk vonnis had den Satan en de listige slang reeds getroffen, en o wee, driewerf wee den schuldigen Adam, als de toorn, die tegen de slang is ontstoken, ook tegen hem losbreekt. Eén vonk van dien toorn, en het vjgeblad zengt, en het Paradijs slaat in vlammen, en de aarde waarop Gods naam is ontluisterd zinkt weg. Maar neen, dat komt Gods eere naam van Vader en Ontfermer te na, die uit liefde schiep, en uit liefde wat Hij heeft geschapen in stand houdt. Hier hooren wij den Psalmdichter ons weér toeroepen: „Hij doet ons niet naar onze zonden, en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden!” Want terwijl de Almachtige rechtvaardiglijk den mensch verderven kon, spaarde Hij hem naar de grootheid zijner barmhartigheid en goedertierenheid.

Maar ofschoon de eeuwige God en Vader zich over den gevallen mensch in liefde ontfermde, — de bedreiging, door God bij het verbod gevoegd, moest, — ja was reeds ten deele ten uitvoer gebracht. Want zoodra was niet de verboden vrucht geproefd, of de mensch verloor het beeld Gods; van onsterfelijk werd hij sterfelijk; geestelijk stierf hij onmiddellijk; verzwakking, krankheid en gebreken toonden weldra dat ook de kiemen des tijdelijken doods reeds in het nog levend lichaam gelegd waren; en indien God zich niet ontfermd had over den zondaar, dan zou hij ook den eeuwigen dood hebben moeten sterven zonder aan eenige verlossing te kunnen denken.

Het gemis van Gods beeld, van Gods gunst, liefde en nabijheid; van die eeuwigdurende levenskracht, en het zijn onder Gods toorn, drukten zeker het zwaarst op den gevallen mensch; maar ook het gemis van het Paradijs veroorzaakte Adam en Eva groote droefheid en smart. Het gemis van het Paradijs? — Ja, Geliefden, ons tekstvers zegt ons dat zij ook daaruit moesten verzonden, neen, — verdreven worden; want vervuld met treurige herinneringen van de verloren zaligheid, heerlijkheid en genot, stonden zij als genageld aan die dierbare plaats, in 't midden van dien schoonen lusthof. In genade werd de mensch uit den hof verwezen; want de zonde met al haar onrust en begeerlijkheid woonde en woelde in zijn hart, en zou hem, ofschoon in het Paradijs, voor het Paradijsgenot ongeschikt hebben gemaakt. Het genot van den levens-

boom, in welken vermoedelijk alle levengevende krachten in de natuur verspreid, vereenigd waren, zou aan zijn lichaam, en dus ook aan zijn gevallen en zondigen toestand, de onsterfelijkheid medegedeeld hebben. Daarom lezen wij in ons tekstvers: „En Hij (namelijk God) dreef den mensch uit!” En als de zondaar wel honderdmaal omziet naar de plaats waar hij zijn geluk en zijn hart moet laten; als hij smachtend omziet naar het verloren Paradijs en den verboden levensboom, en de hoop in zijn hart opkomt dat hij eenmaal, eenmaal nog wederom zal mogen ingaan en zijn onmisbare vruchten plukken . . . daar stellen zich de krachten des hemels en de krachten der aarde tusschen hem en dien hof, tusschen hem en deze zijne hope . . . Helaas, het Paradijs is verloren, voor eeuwig verloren! De Heere God dreef den mensch uit en stelde cherubim tegen het oosten des hofs, en een vlamig lemmer eens zwaards, dat zich omkeerde, om te bewaren den weg van den boom des levens!

Maar ofschoon het Paradijs voor den zondaar voor eeuwig gesloten werd, in de schaduw van Edens poort hadden wel de woorden mogen geschreven worden: „Hij doet ons niet naar onze zonden, en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden.” Want de algoede God schonk lichtende zonnestralen in de schaduwen des doods, die over de lengte en breedte der aarde wemelden. Hij deed liefde, hoop, vertrouwen en vrede in de harten der schuldigen ontwaken, en schonk hun eene woning hier op deze aarde. Welke ontelbare genietingen zweven nog over het nederigste dak! God kon het oog enkel gesteld hebben om gedurig naderbij komend gevaar te aanschouwen; maar integendeel, God heeft het zoo gelaten, dat het zich onophoudelijk en onwillekeurig sluit voor ieder stofje, dat het fijn bewerktuigd oog zou kunnen beschadigen; en welke schoone natuurtooneelen kunnen wij niet met het oog aanschouwen! Welke aangename en verhevene gedachten verwekt het vermogen van het gezicht niet menigmaal in ons binnenste!

Let met aandacht op het menschelijk oor. Dit orgaan kon evenals het oog eenvoudig zijn verordend om voor naderend gevaar te waarschuwen; doch God heeft meer dan dit gedaan; het oor kan de liefelijkste geluiden indrinken, en deelen in dat zoete genot, hetwelk een schoone muziek verschaffen kan aan allen, die in de

gelegenheid zijn haar te hooren. Zoo is het ook met het nuttigen van spijs en drank, en vele andere dingen gesteld.

En wat heeft dit alles te beteekenen? Het is alles een blijvende herinnering van hetgeen was, en een bewijs dat God ons niet doet naar onze zonden, en ons niet vergeldt naar onze ongerechtigheden. En zelfs terwijl een vuurvlammend zwaard, door onzichtbare engelenhanden gevoerd, den banneling uit het oord van vreugde en rust verdreef; profeteerden de cherubim aan den ingang van een wederverkrijgen van het Paradijs, en vernieuwde opneming in de gemeenschap met dien God, van wien zij, helaas! afgevallen waren.

Openbaarde God zich aldus aan den gevallen mensch als een gestreng, een rechtvaardig, maar tevens ook als een barmhartig God; zijne barmhartigheid, goedertierenheid en liefde stralen ons nog duidelijker in 't oog wanneer wij zien, dat het Paradijs voor den zondaar door den Almachtige niet eerder gesloten werd, dan toen Hij voor hem, nog temidden van het geboomte des hofs, het uitzicht op een beter, op een hemelsch Paradijs ontsloten had. Aan de duisternis der zonde paarde God de heerlijkheid der verlossende liefde. Want hoe vreeselijk ook de vloek, over de slang uitgesproken, ons in de ooren klinkt; in diezelfde woorden klinkt ons het Paradijs-evangelie liefelijk tegen, wanneer de eerste belofte van den Messias aan den zondaar wordt gegeven; en de Allerhoogste toonde dat Hij den mensch nog zóo lief had, dat: „Hij zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe!” Joh. 3 : 16.

Door den Zone Gods, door onzen Heere Jezus Christus is er een hemelsch Paradijs voor ons verworven; een Paradijs, waarin geen slang zich meer in het lommer zal verbergen; waarin geen verboden boom meer zal bloeien; waarin de boom des levens aan allen zijne schaduw en vruchten zal bieden. Een Paradijs, het hemelsche Jeruzalem, waar een ontelbare schare van engelen en verlore zielen den troon Gods omringen en gedurig het oude en toch altijd nieuwe lied zingen: „Heilig, heilig, heilig, is de Heere der heirscharen!”, om dan weér het nieuwe lied aan te heffen: „Het Lam, dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging!” En daar in het hemelsch Paradijs genieten de gezaligden in de

gemeenschap van den Drieëenigen God, wat geen oog gezien, geen oor gehoord heeft, en in geens menschen hart is opgeklommen! Want dan zal het Lam hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteynen der wateren. Daar zal God alle tranen van hunne oogen afwisschen, en het Lam zal hunne tranen in loffiedereren, en hun weeklagen in vreugde veranderen. Maar, o, er is zooveel dat ons niet is geopenbaard, dat wij ook niet zouden begrijpen of doorgronden kunnen. Ja, hoe het dan, in die nog verborgen toekomst zal wezen? Wie zal het ons zeggen? Het eerste Paradijs is verloren in een hof, het tweede is herwonnen in eene woestijn, en verzegeld op Golgotha door het bloed van den Godmensch. „Gelijk wij allen in Adam sterven, zoo zullen wij allen in Christus worden levend gemaakt! I Cor. 15 : 22. Deze laatste is in de verzoeking staande gebleven, terwijl de eerste, beproefd wordende, is bezweken. Bovendien hebben wij in Hem de verlossing door zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden. Zijne gerechtigheid is onze vrijspraak. Hij ontheft van de straf der zonde; Immanuël, de Zone Gods, verlost van de heerschappij der zonde, en roept ons toe: „Wie overwint, Ik zal hem geven te eten van den boom des levens, welke in het midden van het Paradijs Gods is!” Openb. 2 : 7.

Ofschoon wij dan met weemoed op de verloren zaligheid en heerlijkheid mogen terugzien; ofschoon het aardse Paradijs voor eeuwig gesloten is; toch hebben wij overvloedige stof tot dankbaarheid en ruime stof tot blijdschap. Geliefden, laat ons met onderwerping smaken iedere wrange vrucht der overtreding van den eersten Adam; en laat ons met blijdschap plukken de zoete vrucht, die de gehoorzaamheid van den tweeden Adam voor al de zijnen doet groeien! Ja, verblijdt u in den Heere ten allen tijde! Met een Paradijsbelofte achter u, en een schooner Paradijs in de toekomst, Geliefden, wat zoudt gij angstig treuren? Neen, het leven is niet vreugd- en hopeloos meer, want God heeft een vriendelijken morgenstraal in den nacht der zonde doen blinken; en de weg door dit tranendal wordt niet meer te zwaar, want God heeft daarin een bron van hemelschen troost doen ontspringen. In duizendmaal ontelbare kleinigheden zegt God ook tot ons: „Ik doe u niet naar uwe zonden, en vergeldt u niet naar uwe ongerechtigheden!”

En gij, die nog lust hebt in de dingen dezer wereld; in de begeerlijkheid des vleesches, in de begeerlijkheid der oogen en de grootschheid des levens; maakt u toch daarvan los, want de wereld gaat voorbij met al hare begeerlijkheid; en hoe zal dan uwe heerlijkheid in rook verdwijnen! Maar allermeeest, waar, waar zal dan uwe ziel verschijnen? Bouwt u hier op aarde toch geen tabernakelen, maar voegt u bij ons op de pelgrimsreize, en omhelst den in het Paradijs beloofden Messias; want Christus is de deur tot den hemel, dat betere Paradijs. Hij is de weg tot den Vader; de ladder Jakobs, die hemel en aarde aan elkander verbindt en op welke de engelen afdalen, Joh. 1 : 52.

O, Geliefden, laat ons den naam onzes Gods prijzen, want Hij is een ontfermende God en Vader; onze zonden wil Hij ons vergeven; een aardsch Paradijs heeft Hij voor ons gesloten, een hemelsch Paradijs heeft Hij voor ons geopend.

Geve de Heere dan dat wij allen door Hem mogen ingaan in die hemelsche heerlijkheid, om zijns naams wille!

Amen!

Te zingen Ps. 68 : 10.

III.

DE VOORBEDE VAN ABRAHAM VOOR SODOM.

Te zingen Ps. 119 : 69.

Te lezen Gen. 18.

Te zingen Ps. 119 : 88.

Gebed.

Te zingen Ps. 105 : 5.

Tekst: Gen. 18 : 23 tot het einde van het kapittel.

De woorden van onzen tekst zijn genomen uit een treffende bladzijde van de geschiedenis van God met Abraham. Abraham heeft zijne tenten bij en onder de eikenbosschen van Mamre opgeslagen, en een altaar voor den Heere wordt het minst van alles vergeten. Zoo geschiedde het op een zekeren dag, als de dag heet werd, dat hij in de schaduw van de deur zijner tente zat; en zie, daar gaan drie mannen voorbij; menschlievend en herbergzaam van aard, is zijn besluit dadelijk genomen, en onmiddellijk op zijn besluit volgt de daad; haastig staat hij op, gaat hen tegemoet, buigt zich voor hen en noodigt hen in de schaduw zijner tent zich te verfrisschen; in een oogwenk worden Sara en de dienstmaagden van hun arbeid geroepen, en spoedig onthaalt hij de vreemdelingen op vorstelijke wijze, en zelf staat hij bij om te dienen. Zoo heeft Abraham onwetend engelen geherbergd, ja den Engel van Gods aangezicht, den Zoon van God zelve. Nu wordt de belofte aan Abraham en Sara van een zoon hun opnieuw bevestigd, en de tijd der vervulling wordt als zeer nabij aangekondigd. Daar gaat nu de Heere met zijn engelen heen, en hun aangezicht staat naar Sodom; Abraham zal niet achterblijven, hij gaat mede; en daar staat hij eindelijk in het veld alleen met zijn God, persoon tegenover persoon; hij hoort uit den mond des Heeren het lot over Sodom beschoren; hij zwijgt niet, maar

laat daarop een roerende voorbede voor die goddelooze stad hooren. Het is die voorbede, waarbij wij heden uwe aandacht nader wenschen te bepalen.

I.

Wat ons allereerst in het oog valt is:

De vrijmoedigheid van Abrahams gebed. God ontsluit zijn hart voor Abraham, God openbaart hem het verborgene zijner gedachten! O, wat oneindig nederbuigende ontferming! De God des hemels spreekt tot het kind des stofs als zijns gelijke. Zwig, Abraham, zwig, buig u neer en aanbid! Maar neen, eerbiedig is Abraham, en ootmoedig, ja hij buigt zich neer, neen hij treedt toe om met God te spreken, om met God te worstelen. Vanwaar toch die vrijmoedigheid? De naam van Abraham draagt het antwoord in zich; zijn naam is:

1. Vader der geloovigen. Het geloof is dus de oorzaak van die vrijmoedigheid.

a. Het geloof in een levenden, persoonlijken God. Niet een God die alleen in een droombeeld bestaat; een God, die de bezieling is van het stof, éenzelfde met het stof; niet een God, die wel alle heeft geschapen, maar daarna aan zichzelf heeft overgelaten; niet een God als die der oude heidenen, vol van wraak en nijd en zonde! Neen, met zulk een God kan ik niet spreken; aan zulk een God kan ik mij niet toevertrouwen, met zulk een God kan ik geen omgang hebben; veel minder een omgang, gekenmerkt door kinderlijke vrijmoedigheid. Neen, ik kan alleen spreken en gemeenschap hebben met een persoon; ik kan mij alleen toevertrouwen aan een persoon, die mij hoort, die mij liefheeft, die mijn welzijn zoekt en bewerkt. Zulk een God is Hij, die daar tegenover Abraham staat, en het geloof in Hem en het aanschouwen van zijn aangezicht maakt een Abraham vrijmoedig. Het geloof dat de man, die daar voor hem staat, een levende persoonlijke God is, maakt Abraham dus zoo vrijmoedig.

b. Doch niet minder ook het geloof in de onkreukbare rechtvaardigheid van dien persoonlijken God. Dit geloof doet hem nader treden en zeggen: „Zult Gij ook den rechtvaardige met den goddelooze ombrengen? Misschien zijn er vijftig rechtvaar-

digen in de stad; zult Gij hen ook ombrengen, en de plaats niet sparen, om de vijftig rechtvaardigen, die binnen haar zijn? Het zij verre van U zulk een ding te doen, te dooden den rechtvaardige met den goddelooze! dat de rechtvaardige zij gelijk de goddelooze; verre zij het van U! Zou de Rechter der gansche aarde geen recht doen?" Ja gewisselijk, God zal recht doen! Zelfs de mond van een goddeloozen Bileam moest getuigen: „God is geen mensch dat Hij liegen zou, noch eens menschen kind dat het Hem berouwen zou!" Dit weet, dit gelooft Abraham, en daarom is hij vrijmoedig.

c. Vrijmoedig niet minder door het geloof, dat God bij zijn naam: Rechtvaardige Rechter der gansche aarde, ook den naam draagt van: „God, genadig en barmhartig, lankmoedig, en groot van goedertierenheid en waarheid!" Die daarom geen lust heeft in den dood des zondaars, maar daarin dat zich bekeere en leve tot in eeuwigheid. Die zijn straf en oordeel dikwijls jaren, eeuwen lang uitstelt, niet willende dat eenigen verloren gaan, maar dat allen tot bekeering komen. Zou God daarin lust hebben om die schoone paradijsvlakte met haar prachtige steden van den aardbodem te verdelgen, te slaan de moeder met de zuigelingen? Voorwaar, Abraham weet van anders! En dit geloof maakt hem vrijmoedig.

d. Vrijmoedig bovenal, omdat hij weet dat hij een kind van God is. Alleen de man die met Abraham tot God zeggen kan: „Mijn God en mijn Vader!" — alleen die man kan ook met Abraham zoo vrijmoedig met God spreken en worstelen. Een vreemde mag tegenover een vader niet zoo vrijmoedig zijn als een eigen rechtgeaard kind. Wat een vreemde niet éénmaal durft vragen, dat mag een eigen kind wel tot zes en tien malen toe! Wat een goddelooze niet éénmaal van God durft vragen, Abraham vraagt het tot zesmaal toe! Abraham is een kind van God, en daarom is hij zoo vrijmoedig. —

e. Toch is er nog één ding, dat hem ook vrijmoedig maakt; het is: de liefde.

Is Lot niet in Sodom met de zijnen? En is Lot niet zijn eenige vriend in het vreemde land? En is Lot niet zijn neef? Heeft hij niet zelf Lot in zijn huis en schoot gekoesterd? Is hij hem niet dierbaar als een eigen zoon? En die Sodomieten, hoe goddeloos ook al, zijn zij niet menschen, hebben zij geen zielen, die mis-

schien nog behouden kunnen worden? En zal God het gebed der liefde kunnen afwijzen? Is God dan niet de liefde zelve? Zoo redeneert de liefde van Abraham, en die liefde, en het geloof in Gods liefde, dat maakt hem zoo vrijmoedig. O, Geliefden, hoe beschaamt Abraham ons niet door zijn voorbeeld. „Zet mij als een zegel op uw hart, als een zegel op uwen arm; want de liefde is sterk als de dood, de ijver is hard als het graf; hare kolen zijn vurige kolen, vlammen des Heeren. Vele wateren zouden deze liefde niet kunnen uitblusschen; ja, de rivieren zouden ze niet verdrinken; al gawe iemand al het goed van zijn huis voor deze liefde, men zou hem ten eenenmale verachten!” Hoogl. 8 : 6 en 7.

2. Alleen door het geloof wordt Abraham dus zoo vrijmoedig met God. Maar dat geloof, hoe wordt dat geloof toch zoo vrijmoedig? Het leven van Abraham antwoordt ons: Door een gemeenzamen omgang met God.

Wanneer menschen voor elkander vreemd zijn, dan zijn zij ook niet vrijmoedig tegenover elkander. Krijgen zij omgang met elkander, dan worden zij ook vrijmoedig; hebben zij dagelijks omgang met elkander, dan worden zij vrijmoediger; worden zij vrienden, dan worden zij nog vrijmoediger; en hoe beter zij elkander leeren kennen, des te vrijmoediger worden zij dan ook nog altijd tegenover elkander. Zoo gaat het met den geloovige tegenover zijn God. Zoo was het ook met Abraham. Zijn geloof wordt zoo vrijmoedig door een gemeenzamen omgang met God. Van Henoch wordt er gezegd: „Hench wandelde met God!” En voorwaar, dit kan ook van Abraham gezegd worden: „Abraham wandelde met God!” Dagelijks had hij omgang met God. In Ur der Chaldeën roept de Heere hem; in Haran spreekt de Heere tot hem en wijst hem zijn pad. In Kanaän zwerft hij rond, heden hier en morgen daar; maar waar hij ook zijn tent opslaat, daar is zijn eerste werk het bouwen van een altaar! En dit is hem nog niet genoeg; hij zoekt zijn God niet alleen des morgens en des avonds in zijn tent en bij zijn altaar, — neen, waar zijn tent ook staat, daar heeft hij in het veld een stille plaats voor het eenzaam gebed, voor een gemeenzaam verkeer met zijn God. En overal komt de Heere tot hem en spreekt met hem; ja ook daar, waar

hij des nachts zijne knieën in de stille eenzaamheid buigt, ook daar komt de Heere tot hem, leidt hem uit naar buiten, en zegt tot hem: „Zie nu op naar den hemel en tel de sterren, indien gij ze tellen kunt! Zoo zal uw zaad zijn.” Nog meer, de Heere zit bij hem, de Heere spreekt met hem, de Heere eet met hem. De Heere wandelt met hem, en staat met hem te spreken als mensch tegenover mensch. Zoo is Abraham nooit van zijn God gescheiden, en God is altijd bij hem. Hij wandelt met God gelijk als een teerbeminder zoon voor het oog en aan de hand van een dierbaren vader wandelt. En daarom wordt Abrahams geloof ook zoo vrijmoedig als de liefde en het vertrouwen van zulk een kind.

II.

Het gebed van zulk een kind is vrijmoedig; doch niet alleen vrijmoedig, maar ook krachtig. Niet anders was het met het gebed van Abraham.

Zijne voorbede voor Sodom vertoont ons in de tweede plaats: de kracht des gebeds. Voorwaar, „het gebed des rechtvaardigen vermag veel.” Daar staat de Heere bij Abraham, maar hij is reeds op weg om Sodom te verderven, en wie is Abraham, dat hij God op zijn weg zou staande houden? Ja, Gods slaande hand is alreede over Sodom uitgestrekt, en wie is Abraham, dat hij Gods hand zou tegenhouden? En toch Abraham doet het, en hij mag het doen! Hij treedt toe en neemt den Heere als het ware bij den arm, en pleit voor Sodom, — en zie, de Heere laat zich verbidden! Eenmaal, tweemaal, — ja tot zesmaal toe! O, heerlijke kracht van het gebed! Om vijftig rechtvaardigen zal God dan de stad sparen; ja om vijf en veertig, om veertig, dertig, twintig, zelfs om tien rechtvaardigen zal de Heere de stad sparen! Zoo geeft de Heere zich aan Abraham gewonnen. En waarom? Omdat Abraham naar den wil van God bidt! Ja, het is niet meer Abraham, die bidt, maar de Geest van God bidt in hem! En zulk een gebed is nooit tevergeefs!

„Nooit tevergeefs?” zegt iemand misschien, — „prediker, de rook van Sodom zal u wel anders leeren!” En waarlijk, Geliefden, als gij u in den geest aan de zijde van Abraham schaaft, waar

hij des morgens vroeg zijn bed en tent verlaat en zich naar Sodom henenspoedt, om te zien wat er van zijn gebed geworden is, — daar hoort gij het misschien uit zijn mond, op het zien van vuur en vlam: „God heb ik door mijn gebed overmocht, en toch is mijn gebed niet verhoord.” En toch kunnen wij boven dat negentiende kapittel van het boek Genesis, dat ons vuur en zwavel uit den hemel en een gansche vlakte vol van rook en vuur en vlam voor de oogen schildert, — toch kunnen wij boven dat kapittel het opschrift plaatsen: „het gebed van Abraham niet verhoord, en toch verhoord!” Niet verhoord — want Sodom vergaat! Toch verhoord — want Lot is veilig in Soär!

III.

En ziedaar in de derde plaats: de vrucht van Abrahams gebed.

Abraham bedoelt vooral de behoudenis van Lot en de zijnen; al noemt hij Lot niet eens, al bidt hij ook niet alleen voor Lot, en ook niet rechtstreeks; toch heeft hij voornamelijk Lot op het oog! Daar zijn Lot en zijn twee dochters veilig en behouden te Soär aangekomen. Zoo heeft God dan het gebed van Abraham gehoord! Ja, God heeft zelfs boven bidden en denken gedaan; want de Heere had niet beloofd Lot te sparen; en zekerlijk had Lot zich het oordeel van Sodom waardig gemaakt. Maar de Heere is groot van goedertierenheid. En al waren ook Lot en de zijnen met Sodom vergaan, — dan nog zou Abrahams gebed niet tevergeefs zijn geweest. Of was dan misschien ook het driemaal herhaald gebed van Paulus tevergeefs geweest? Is dan ook wellicht het smeeken en worstelen van den Heiland in Gethsemané tevergeefs geweest?

Maar zie toch hoe zij veranderd zijn in hun gebedsworsteling. Beproof het zelf, zoo gij wilt, hoe gij hier een nieuwe mensch wordt, in wien al wat menschelijk en goddelijk groot is versterkt wordt, en in wien alle vrees, lijdensschuwheid, haat, nijd en boosheid verdwijnt. Wat bij den aanvang der dingen geschiedde: „God blies den mensch in zijne neusgaten den adem des levens”, dat geschiedt in zekere mate opnieuw in het ware gebed. Dat is de belangrijkste gebedsverhooring; het is die welke ieder ernstig

bidder, ieder bidder, die rein van hart is, ondervindt. En dat geldt niet het minst van Abraham. Hoe ruim heeft zich bij deze gebeds-
onderhandeling Gods hart voor hem geopend; hoe ruim heeft hij
zijn hart opengesteld voor God. Het is een wonderbaar, zalig vinden
en verbinden der liefde, dat wij daar aanschouwen. En toen „Abra-
ham wederkeerde naar zijne plaats,” toen was het niet dezelfde
plaats meer, die hij verlaten had; neen, de schaduw der eeuwigheid
lag op de toppen der palmen, — waarlijk het gebed heiligt elke
plaats! En hij was niet dezelfde man meer, die hij geweest was.
Ook hij had „den Heere van aangezicht tot aangezicht gezien en
zijne ziel was gered geworden!” Van nu aan hooren wij niet meer
dat er een wankeling in het geloof van den aartsvader voorkomt,
ofschoon de zwaarste beproeving nog komen moest. Nu is hij be-
kwaam zelfs een Izak over te geven tot in den dood! Ja, zoover
moeten wij door het geloof komen, dat, al verkrijgen wij niet wat
wij van God begeeren, — wij toch gelooven dat elk gebed ver-
hoord wordt. Want de verhooring van elk waarachtig gebed be-
staat allereerst daarin, dat gij zelf warm, en levend, en stil en
sterk wordt in Gods tegenwoordigheid. Het overige zal dan de
eeuwigheid ontsluiëren!

Hoe ongelukkig toch dat er ook nog zoovele menschen zijn van
wien de apostel Jakobus zeggen moet: „Gij bidt, en gij ontvangt
niet!” — En waarom niet? — Onbekeerde, „omdat gij kwalijk bidt,
opdat gij het in uwe wellusten zoudt doorbrengen!” — Christen,
omdat gij geen vrijmoedigheid hebt! Onbekeerde, waag het niet
zoo vrijmoedig met God te spreken! Bij u is het vermetelheid!
Het zal uw verderf zijn! Abraham mag zoo bidden! Maar Bileam
niet! Hij doet het, en God laat hem toe naar Balak te gaan; maar
de engel Gods met een uitgetogen zwaard ontmoet hem. Hij gaat
verder, en het einde van dien weg is zijn dood! Kind van God,
sta toch, jaag toch naar die waarachtige kinderlijke vrijmoedig-
heid! „Ik heb geen geloof,” zegt gij? O, bid God dan om geloof
en zeg: „Heere, vermeerder mij het geloof!” — Maar dat geloof is
alleen te vinden in een gemeenzamen omgang met uw God! O,
leef dan zoo, dat er ook van u kan gezegd worden: Hij wandelt met
God! Zij wandelt met God!

„Gij bidt, en gij ontvangt niet!” En waarom niet? — Omdat gij niet genoeg bidt. Bidt zonder ophouden; bidt en vertraagt niet. Gedachtig aan de arme weduwe, die het den onrechtvaardigen rechter lastig maakte; waarvan de Heere Jezus zegt: „Zal God dan geen recht doen zijnen uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen, hoewel Hij lankmoedig is over hen?” O, laat uw gebed dan niet zijn een daarheen werpen van een paar onbedachte woorden, maar een werk des harten. Doch vergeet daarbij eerbied en ootmoed niet. Als Abraham toetreedt, dan is het eerste woord: „Zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot den Heere, hoewel ik stof en asch ben!” En wederom: „Dat toch de Heere niet ontsteke, dat ik spreke!”

„Gij bidt, en ontvangt niet!” En waarom niet? Uw gebed is te beperkt, te zelfzuchtig; uw gebed toont geen liefde voor den naaste; en nog minder voor den vijand! Abraham bidt niet zoozeer voor zichzelf, — hij bidt voor Lot, hij bidt voor Sodom. Laat Jezus toch uw voorbeeld zijn; laat het ons toch niet tot een verdriet zijn, maar laat het ons vurigste streven wezen zijn beeld meer en meer gelijkvormig te worden; zelfs nog aan het kruis bidt Hij: „Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen!”

Zoo menigmaal geven wij God de schuld dat onze gebeden onverhoord blijven, en zeggen: Zoo lang bid ik, zoo lang bidt gij al — en nog geen hulp, nog geen verlossing, nog niets ontvangen dan ellende op ellende!

De hand op het hart, — hebt gij in der waarheid gebeden? Was uw gebed recht voor God? O, ziet hier, — het ontbreekt altijd aan onze zijde, maar nooit aan God! En toch doet de Heere nog altijd ver, oneindig ver boven bidden en denken! Geeft God dan de eer, en zegt: „Heere, leer ons bidden!”

Amen!

Te zingen Ps. 86 : 6.

IV.

GODS RECHTERHAND DOET GROOTE KRACHT!

Te zingen Ps. 116 : 1 en 7.

Lezen Ps. 9.

Te zingen Ps. 66 : 5.

Gebed.

Te zingen Ps. 118 : 7.

Tekst: Ps. 9 : 14c: „Gij, die mij verhoogt uit de poorten des doods!”

David dankt God met groote vreugde voor de overwinning, die Hij hem over zijne vijanden had verleend; hij bespot hun ijdeloosheid en trotsche aanslagen, hij prijst Gods gerechtigheid in het haten en straffen der goddeloozen, hij prijst Gods trouw in het verlossen der verdrukten, die hij noodigt om God te loven; en eindelijk bidt hij om voortdurende van Gods genade en om vernietiging van de macht en aanslagen zijner vijanden. En in zijn gebed om de voortdurende van Gods genade roemt hij den Allerhoogste als dien God, die hem verhoogt uit de poorten des doods.

En hiertoe had David ruime stof, niet alleen met het oog op de heerlijke overwinning over zijne vijanden, waarvan hij in dezen Psalm spreekt, maar ook met het oog op geheel zijn leven, dat daar achter hem lag, zoo vol van wisselende gevaren; zoo kon hij spreken met het oog op zooveel heerlijke uitreddingen; uitredding naar het tijdelijke, maar ook naar het geestelijke. Denkt maar in verband met Davids geschiedenis aan Goliath, aan Saul, aan Bathseba.

Maar niet minder ruime stof dan David, heeft elke geloovige om zijn God alzoo te roemen en te prijzen als den God, die hem verhoogt uit de poorten des doods!

1. Zulk een God is de Heere van alle eeuwigheid af voor zijn volk geweest. Laat uwe gedachten slechts voor een oogenblik, zooveel mogelijk, teruggaan naar den tijd, eer „de morgensterren tezamen vroolijk zongen, en al de kinderen Gods juichten,” en beluistert Gods eeuwige raadslagen! — Daar heette het uit den mond des Vaders, naar het woord van Jesaja: „Wien zal Ik zenden? en wie zal ons henengaan?” — En daarop was het antwoord van den Zoon, naar Ps. 40: „Zie, Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o mijn God! om uw welbehagen te doen; en uwe wet is in het midden mijns ingewands!” Vandaar vloeien reeds Gods gedachten van vrede en ontferming ons tegen. God zag zijn volk in zijn bloed vertreden, en God ontfermde zich over hen, en breidde zijn vleugel der liefde over hen uit, en kwam met hen in een verbond. God verordineert hen ten eeuwigen leven! Laat al Gods volk dan jubelend zingen: „Gij, o Heere, mijn God! hebt uwe wonderen en uwe gedachten aan ons vele gemaakt!” Gij, die ons verhoogt uit de poorten des doods!”

2. Maar van uit de eeuwigheid treden wij over in den tijd: en dan aanschouwen wij een gansch heerlijke schepping, door het woord van Gods almacht voortgebracht; en in die schepping eene aarde, waarin gerechtigheid woont; en op die aarde een weelderig Paradijs, een lust voor de oogen; en in dat Paradijs den mensch, vereerd met Gods bijzondere toegenegenheid en zorg, beelddrager Gods, koning over al het schepsel. Maar daar dringt de zonde binnen, en het wordt al ontluisterd en bedorven. En zal God nu het gansche werk zijner handen verdelgen en vernietigen? Geliefden, verplaatst u in de schaduw van het geboomte des hofs en luistert toe! De stemme Gods wordt daar gehoord, en Adam wordt ter verantwoording geroepen. En o wee, driewerf wee den schuldigen Adam, als de toorn des Eeuwigen tegen hem losbreekt. Eén vonk van dien toorn, en het vijgeblad zengt, en het Paradijs staat in vlammen, en de aarde waarop Gods naam is ontluisterd zinkt weg! — Maar neen, dat komt Gods eerenaam van Vader en Ontfermer te na! Door de belofte van het zaad der vrouw verhoogt God Adam uit de poorten des doods, en in Adam geheel zijn volk. O, kind van God, ook daar heeft God u verhoogd uit de poorten des doods; en daarom kunt gij ook nog, — ja juist daarom nog te meer op

den puinhoop van dat verloren Paradijs uitroepen met den dichter van ouds: „God doet ons niet naar onze zonden, en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden! Hij, die ons verhoogt uit de poorten des doods!”

3. En dit deed God niet alleen gedeeltelijk noch alleen door de beloftenis, maar de Waarachtige en Almachtige heeft ook zijn woord bevestigd en zijn werk voleind. God is geopenbaard in het vleesch, door en in Christus „den Zoon zijner liefde.” Christus leeft, en lijdt, en sterft, en daalt in het graf terneder. Maar niet om verderving te zien. Nauw rijst de zon ter kimme aan den morgen van den derden dag, of ook de Zoon van God verrijst uit het graf; niet met eene heerlijkheid als van de rijzende zon, maar met de heerlijkheid van het leven, en de macht, en de majesteit Gods des Vaders! „Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uwe overwinning? Graf, waar is uw verslinden?” — Daar, o kind des Heeren, daar zijt gij in Jezus uit den dood opgestaan! Daar heeft God u in zijn Zoon verhoogd uit de poorten des doods! En u met Hem voor eeuwig in den hemel gezet aan zijn rechterhand, oneindig hoog verheven boven dood en graf en hel! Buig u daar dan ook voor Hem neêr! Werp u daar dan ook, met eene Maria, aan zijne voeten ter aarde; ontledig uzelfen geheel en al, en vraag dan in diepe zielsontroering:

„Mijn God, wat is de mensch dan op deez' aarde!
De broze mensch! hoe klimt hij tot die waarde,
Dat Gij aan hem in zooveel gunst gedenkt,
En 's menschen zoon uw teerste liefde schenkt!”

Ja — uw teerste liefde, — daar gij hem al zoo verhoogt uit de poorten des doods! Laat een ieder en al Gods volk dan vroolijk zingen: „Loof den Heere, mijne ziel, en al wat binnen in mij is zijn heiligen naam! Die uw leven verlost van het verderf, die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheden!”

4. Maar, Geliefden, ook daar heeft God nog niet opgehouden met zijn volk te verhoogen uit de poorten des doods. Neen, ook in het leven zijner kinderen doet de Heere het nog geduriglijk.

a. Geliefden, geeft Gode de eer, en schrijft dit woord: „Gij, die mij verhoogt uit de poorten des doods!” — schrijft dit woord gerust boven de deur van uw huis. Of is het u nog nooit gebeurd, dat „de

schrik des nachts" uw huis benauwde; en „de pijl die des daags vliegt"; en „de pestilentie die in de donkerheid wandelt"; en „het verderf dat op den middag verwoest"? Aan uwe zijde zijn er duizend gevallen, en tienduizend aan uwe rechterhand. Maar tot u genaakte het niet; alleenlijk hebt gij het met uwe oogen aanschouwd! Heeft God uw huis daar niet heerlijk verhoogd uit de poorten des doods? Is het u nog nooit gebeurd dat het scheen alsof de dood met één slag geheel uw huis in bittere armoede, en jammer, en ellende zou storten? Maar God heeft verandering gegeven! En heeft Hij uw huis dan ook daar niet verhoogd uit de poorten des doods? Schrijft dit woord dan gerust boven de deur van uw huis, en als gij het ziet, zegt dan tot uwe ziel: „Loof den Heere, mijne ziel, en vergeet geene van zijne weldaden!"

b. De Heere doet dit nog geduriglijk in het leven zijner kinderen.

Of is er voor u nog geen tijd geweest, waarin gij zelf aan een bitter krankbed gebonden werdt, — dagen, weken, maanden lang? Totdat gij ook met den dichter van Ps. 31 biddend klagen moest: „Zijt mij genadig, Heere, want mij is bange; van verdriet is doorknaagd mijn oog, mijne ziel, en mijn buik. Want mijn leven is verteerd van droefenis, en mijne jaren van zuchten; mijne kracht is vervallen door mijne ongerechtigheid; en mijne beenderen zijn doorknaagd. Mijnen naburen ben ik tot een schrik geworden. Ik ben geworden als een bedorven vat!" Van uwe dierbaren was reeds afscheid genomen; voor het laatst gezien, voor het laatst een kouden handdruk gegeven. Reeds aan en in u was het verderf! De dood greep u aan, en het graf grijnsde u tegen! En misschien ook de angst der hel? Maar het genaakte tot u niet, alleenlijk hebt gij het met uwe oogen aanschouwd. En heeft God u daar dan niet kennelijk verhoogd uit de poorten des doods?

Of misschien was reeds voor u zulk een droeve dag aangebroken, dat gij stondt bij het krankbed van een dierbare; gij hoort hem bidden, kermen, zuchten, klagen en schreien van pijn en smart; gij ziet hem angstig worstelen met den dood; gij voelt het, met hem, met haar sterf ik zelf; zoo niet lichamenlijk, innerlijk moet ik met dezen dierbare sterven! Maar God ontfermt zich op het gebed, en als uit den dood wordt weêrgegeven die zoo dierbaar is. — O, zeg, heeft God u daar met dien dierbare ook niet verhoogd uit de poorten des doods?

O, schrijft dan dit woord ook tegen de behangsels van uw bed, — en als gij opstaat, en als gij liggen gaat, zegt dan tot uwe ziel: „Loof den Heere, mijne ziel, en al wat binnen in mij is zijn heiligen naam. Die al uwe ongerechtigheid vergeeft, die al uwe krankheden geneest!”

c. „Gij, die mij verhoogt uit de poorten des doods!” Geliefden, schrijft dit woord ook tegen de tente van uwen wagen. Of herinnert die wagen u niet aan zoo menigen dag van uwe omzwervingen in de woestijn, — aan zoo menigen dag, waarin gij omringd, benauwd en bedreigd werdt door de poorten des doods? Eén en twee bij elkander, zoo te zeggen weerloos, en toch van alle zijden omringd door de grootste gevaren!

Of in het lager was de pest; hier worstelt er een met den dood, en daar wordt geklag en gekerm gehoord over echtgenoot, of vader, of moeder, of kind, die niet meer zijn. En daarbij gaat ook nog het geschrei der kinderen op van honger en dorst; en het gebulk der beesten vervult het veld, omdat ook hunne ingewanden branden van dorst! En alsof dit niet genoeg ware, „zit ook nog de vijand in de achterlage, in verborgene plaatsen doodt hij den onschuldige; zijne oogen verbergen zich tegen den arme. Hij legt lagen in een verborgene plaats, gelijk een leeuw in zijn hol; hij legt lagen om den ellendige te rooven; hij rooft den ellendige als hij hem trekt in zijn net. Hij duikt neder, hij buigt zich; en de arme hoop valt in zijn sterke pooten!” Maar zie, daarvoor heeft God u zoo menigmaal behoed; zegt dan, Geliefden, heeft God u ook dáar niet kennelijk verhoogd uit de poorten des doods? Oost noch west, noch zuid noch noord, nergens, nergens was meer uitkomst te zien; toen deed Gods sterke rechterhand u zingen:

„Als mij geen hulp of uitkomst bleek;
Wanneer mijn geest in mij bezweek,
En overstelpt was door ellend,
Hebt Gij, o Heer! mijn pad gekend!”

Ps. 142.

O, schrijft dan dit woord ook tegen de tente uwer wagens, en als gij het ziet, overal waar gij reist of blijft, zegt dan tot uwe ziel: „Loof den Heere, mijne ziel; die uwen mond verzadigt met het goede, uw jeugd vernieuwt gelijk eens arends.” Loof den

Heere, mijne ziel: „Want de nooddriftige zal niet voor altoos vergeten worden, noch de verwachting der ellendigen in eeuwigheid verloren zijn!”

d. „Gij, die mij verhoogt uit de poorten des doods!” Geliefden, schrijft dit woord ook op uw reistasch! Iemand zegt misschien: „Maar wij hebben toch niet altijd zulke lange, moeilijke en gevaarvolle reizen te maken, dat wij ons juist altijd zulk een woord voor oogen te houden hebben!” En toch, wordt niet menigmaal de langste en gevaarlijkste weg veilig afgelegd, en het paadje dat iemand dagelijks heen en weder gaat, het wordt soms de plaats waarop hij den dood moet vinden! En een ongeluk, hoe spoedig, hoe onverwachts! Iemand gaat misschien gezond en wel uit de deur van zijn huis, stijgt onbedacht, vroolijk en opgeruimd te paard, of klimt op een kar of wagen of in den trein, om over een uurtje naar gedachte evenzoo terug te zijn in het midden der zijnen, — en ach! slechts één ongeluk, en hij wordt in zijn huis teruggebracht als een lijk, misschien wel als een onherkenbare klomp vleesch en been. Maar uit hoeveel doodsgevaren worden wij niet gered, — voor hoeveel jammerlijke ongelukken worden wij niet menigmaal zoo kenbaar bewaard door des Heeren sterke rechterhand op langere of kortere wegen, op paden vol van allerlei moeite en levensgevaar, of schijnbaar zonder het minste gevaar; en dat dikwijls zoo treffend, zoo zichtbaar, dat ons hart overstelpt van dankbaarheid wel uitroepen moet: „O, Heere, Heere, mijn God, wat zijt Gij toch goed en genadig, — Gij, die mij verhoogt uit de poorten des doods!”

O, schrijft dan dit woord ook op uw reistasch, en als gij het ziet, overal waar gij reist of blijft, zegt dan tot uwe ziel: Loof den Heere, mijne ziel, want: „De Engel des Heeren legt zich rondom degenen, die Hem vreezen, en rukt hen uit!” — Ja, „Hij bewaart al zijne beenderen, niet één van die wordt gebroken!” Ps. 34.

5. Zijn God verhoogt hem uit de poorten des doods. En dat niet alleen naar het tijdelijke, maar ook naar het geestelijke. Geliefden, weet gij wat het is in der waarheid tegen Satan, wereld en eigen vleesch te strijden, en dat menigmaal ten bloede toe? Weet gij wat de wedergeboorte is? Kent gij zulk een gevoel van Gods toorn

tegen de zonde, tegen uwe zonde, dat gij uzelf verdoemelijk ziet voor Gods oog, en reeds als het ware door den Satan aangegrepen en medegesleept wordt tot voor de poorten der helle en des doods? Kent gij zulk een gevoel van berouw en smartelijke boete, dat gij met David getuigen moet: „Toen ik zweeg werden mijne beenderen verouderd, in mijn brullen den ganschen dag. Want uwe hand was dag en nacht zwaar op mij; mijn sap werd veranderd in zomerdroogten. Sela!”? Weet gij wat het is, maanden, jaren lang onder allerlei ramp en leed, onder kruis na kruis, tegenover de verbolgenheden van benauwers en de hittige gramschap uwer wederpartijders, uwe ziel in lijdzaamheid voor God te bezitten? Maar heeft God u niet gered uit de macht des Satans? Uit de strikken der wereld? Uit de lusten des vleeschs? Heeft God u niet heerlijk tevoorschijn gebracht uit den smeltkroes der wedergeboorte? Heeft God u niet van uit den oven zijns toorns en zijner verbolgenheid, als van voor de poorten der helle en des doods, als in één oogenblik doen overgaan in het licht zijner liefde, om met het oog der ziele de heerlijkheden zijns hemels te aanschouwen, en met het hart te smaken de zaligheid zijner gemeenschap, om in verbazing en verlegenheid uit te roepen; „O, Heere, hoe groot is het goed dat gij weggelegd hebt voor degenen, die U vreezen!”? En zijn uwe benauwers niet gevallen in den kuil, dien zij voor u gegraven, in de groeve, die zij voor u gemaakt hebben? En is de moeite van uwe tegenpartijders niet wedergekeerd op hun eigen hoofd, en hun geweld op hun eigen schedel neêrge daald?

Als gij daaraan gedenkt, zegt dan tot uwe ziel: „k Zal gedenken hoe voordezen, ons de Heer heeft gunst bewezen!” Ps. 77. De Heere, „die mij verhoogt uit de poorten des doods!”

6. Ja, Geliefden, roemt zoo in uwen God ook met het oog op de Jordaan des doods! Want van uw God wordt er gezegd: „Hij doet smarte aan, en Hij verbindt; Hij doorwondt, en zijne handen heelen. In zes benauwdheden zal Hij u verlossen, en in de zevende zal u het kwaad niet aanraken!” Job. 5. Vreest dan niet als de wateren des doods u tot aan de lippen zullen komen, want uw God wacht ook dáar op u, om u te verhoogen uit de poorten des doods, naar de ziele tot in alle eeuwigheid!

7. En al moet uw lichaam dan nog misschien jaren, eeuwen lang in het stof des doods rusten, geen nood, want:

„Gods rechterhand is hoog verheven;
Des Heeren sterke rechterhand
Doet door haar daan de wereld beven,
Houdt door haar kracht Gods volk in stand!”

Ps. 118.

Ziet, de bazuin zal slaan; en de graven zullen openspringen; en de dooden zullen opstaan! Dan is de triomf over dood en graf volkomen! En als dan dit ons oog God zal zien, dan zullen wij nog met ditzelfde lied, maar op volmaakte wijze, den God des levens loven en roemen, zeggende: „Heere, Heere, Gij die mij verhoogt uit de poorten des doods, — „Gij zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid, en de eer, en de kracht,” — tot in alle eeuwigheid! O, godvruchte schaar, wat uw nood of ellende dan ook al zij: — „Wacht op den Heere, zijt sterk en Hij zal uw hart versterken. Ja wacht op den Heere!” Want, „Hij vergeet het geroep der ellendigen niet!” Pleit alleen op Gods genade, toont Hem uwe ellende, en bidt met David: „Wees mij genadig, Heere! Zie mijne ellende aan, Gij, die mij verhoogt uit de poorten des doods!” Ps 9. En uwe ziel zal zich verheugen in zijn heil, en zijn ganschen lof vertellen in de poorten der dochter van Zion!

O, zondaar, God was u genadig, en lankmoedig over u, en nog wacht Hij om lankmoedig over u te zijn! Waar God zich over Adam ontfermde, daar heeft God zich ook over u, ja ook over u ontfermd en u verhoogd uit de poorten des doods! En toen, en zoovele malen als God u reeds in uw leven gered heeft, — zoo dikwijls heeft God u verhoogd uit de poorten des doods, om te zien of gij daarin lust hebt, dat Hij u ook zou verhoogen uit de poorten des eeuwigen doods! Aanschouwt Gods lankmoedigheid over u, merkt daarop: dat God geen lust heeft in den dood des zondaars, maar daarin dat hij zich bekeere en leve!” — Wat wilt gij nu? Wilt gij nog in den dood blijven liggen? Wilt gij uzelfen daar nog altijd dieper in storten? Eens worden de poorten des eeuwigen doods dan achter u gesloten, en dan is er geen ontvlieden meer! God zij u genadig! En redde onze zielen van den dood!

Amen!

V.

IK BEN EEN VREEMDELING.

Te zingen Ps. 90 : 1.

Te lezen Ps. 39.

Te zingen Ps. 39 : 8.

Het gebed.

Te zingen Ps. 103 : 8.

Tekst Ps. 39 : 13b: „Ik ben een vreemdeling bij U, een bijwoner, gelijk al mijne vaders!”

I.

Een vreemdeling is iemand, die niet in zijn vaderland, of in zijns vaders huis is.

De wereldling is thuis op de aarde. Al zijne begeerten eindigen in het vergankelijke; zijn uiterste einde is dan ook dat hij wederkeert tot stof en verbrijzeling, ja naar ziel en lichaam tot een eeuwig verderf.

Zoo is het met den Christen niet, — hij is hier op aarde niet thuis, maar een vreemdeling. Het Paradijs was eens zijn thuis en zijn vaderland, maar sinds het Paradijs voor altijd verloren werd, kent hij geen thuis en geen vaderland; zoolang hij hier op aarde leeft en adem heeft is en blijft hij een vreemdeling, en eerst en alleen in de eeuwigheid vindt hij weér een waarachtig thuis en een waarachtig en blijvend vaderland. Met David is hij een vreemdeling op aarde, — en met David gevoelt en zegt hij: „Ik ben een vreemdeling bij U, een bijwoner, gelijk al mijne vaders!”

II.

„Ik ben een vreemdeling!”

Een vreemdeling, Geliefden, is een zwerveling. Een wereldling is thuis op de aarde, en daarom maakt en zoekt hij voor zich zooveel als maar mogelijk is een vaste en altijd blijvende woning.

De Christen is een vreemdeling, en daarom een zwerveling. Op aarde heeft en zoekt hij geen blijvende stad, — hij is gelijk aan een vreemdeling in een vreemd land, die slechts een huis huurt waar hij komt, — of liever als een trekker, die hier en daar waar hij komt een tent opslaat, die elk oogenblik kan afgeslagen en opgerold worden, — of liever nog als een reiziger, die slechts haastig door een land trekt en reist. Nergens vindt en nergens zoekt hij een blijvende stad; hier op aarde is het niet; neen, hij moet voort, naar de eeuwigheid; — daar is de plaats der ruste, daar is de blijvende stad, de stad „die fundamenten heeft, welker bouwmeester en kunstenaar God is!” Geliefden, zulke vreemdelingen, zulke zwervelingen, zulke reizigers zijn ook wij! Haast zullen wij doorgetrokken zijn door het land van al onze vreemdelingschappen, en dan is het einde van onze levensreis daar, en dan staan wij aan de poort der eeuwigheid! Geliefden, laat het gebed van een David dan ook het gebed zijn van ons hart en leven: „Heere! maak mij bekend mijn einde, en welke de mate mijner dagen zij; dat ik wete hoe vergankelijk ik zij! Zie, gij hebt mijne dagen een handbreed gesteld, en mijn leeftijd is als niets voor U; immers is een ieder mensch, hoe vast hij staat, enkel ijdelheid! Sela!” Verzen vijf en zes.

III.

„Ik ben een vreemdeling!” Een vreemdeling, Geliefden, is een zwerveling, en een zwerveling moet veel ongemak en tegenspoed verduren, — hij heeft te worstelen met allerhande moeilijkheden. De wereldling is thuis op aarde, en hij is thuis in de wereld, en daarom ook thuis in al de zeden, en gewoonten, en wegen der wereld; hoe het ook al moge wezen, en waar hij ook al is, hij vindt wel altijd een middel, hij vindt wel altijd een vriend en

vrienden. Maar de ware Christen is een vreemdeling hier beneden; hij is een zwerveling, en daarom moet hij veel ongemak en tegenspoed verduren. Zooals Israël trekt door de woestijn, veertig jaren lang, zoo trekt hij ook door den tijd naar de eeuwigheid heen. En wat anders is menigmaal zijn deel dan kommer en armoede, ramp op ramp, krankheid en dood? Ach, hoe dikwijls moet hij niet, onder zondeschild gebogen, of wanneer alles tegen hem is, of als hij op een bitter krankbed geworpen wordt en door een zware, bittere en langdurige krankheid als verteerd wordt, hoe moet hij dan niet menigmaal ondervinden en getuigen wat een David in dezen Psalm zegt: „Ik ben verstomd, ik zal mijnen mond niet opendoen, want Gij hebt het gedaan. Neem uwe plage van op mij weg, ik ben bezweken van de bestrijding uwer hand. Kastijdt Gij iemand met straffingen om de ongerechtigheid, zoo doet Gij zijne bevalligheid smelten als eene mot; immers is een ieder mensch ijdelheid. Sela!” Verzen 10, 11 en 12.

En hoe zelden vindt hij temidden van dit alles vrienden, die ook waarlijk vreemdelingen en zwervelingen zijn op de aarde, — en als hij die vindt, voor welk een korten tijd bezit hij ze dan niet meestal! Ach, hij is en blijft toch maar gelijk aan een zwerfenden vreemdeling, die misschien wel vele vrienden maakt op al de paden zijner vreemdelingschappen, doch die de dierbare tegenwoordigheid van die vrienden slechts voor eenige uren of dagen, of ten hoogste voor een paar weken of maanden kan genieten, om dan met een vluchtigen handdruk afscheid te nemen; misschien om den één of ander nog eens weër te ontmoeten op de aarde, maar, o, zoo dikwijls ook om voor altijd te scheiden! En als hij dan weër alleen is met zijn kruis, en alleen is met zijn smart en moeite en verdriet; — ach, Geliefden, hoe menigmaal moet hij dan niet met een David biddend zuchten:

„Zie op mij in gunst van boven;
Wees mij toch genadig, Heer!
Eenzaam ben ik en verschoven,
Ja, d' ellende drukt mij neer.
'k Roep U aan in angst en smart;
Duizend zorgen, duizend dooden
Kwellen mijn angstvallig hart:
Voer mij uit mijn angst en nooden!”

En toch het kan niet anders, Geliefden, want de dienstknecht is niet meerder dan zijn Heer, noch de discipel dan zijn Meester! Door lijden alleen gaat het naar de heerlijkheid! Ja waarlijk, door vele verdrukkingen moeten wij ingaan in het koninkrijk der hemelen! Is 't dan wel een wonder dat de arme vreemdeling, hoe meer hij de kusten van zijn vaderland ziet naderen, ja die zeer gewenschte kusten aan de kimmen ziet glimmen, — ik zeg, is 't wel een wonder als hij dan terugziet op zulk een leven van vreemdelingschap en omzwerfing, is het wel een wonder dat hij dan daarvan met een Jakob uitroepen moet: „Weinige en kwaad zijn de dagen der jaren mijner vreemdelingschappen geweest!” Of met een Mozes in den 90sten Psalm als van een Nebo's top en kruin: „Aangaande de dagen onzer jaren, daarin zijn zeventig jaren, of zoo wij zeer sterk zijn tachtig jaren; en het uitnemendste van die is moeite en verdriet; want het wordt snellijk afgesneden en wij vliegen daarheen!” Gelukkig, mijn broeder, mijne zuster, — arme vreemdeling op deez' aard, — gelukkig dat gij met een David naar God in den hemel kunt opzien en zeggen: Ja, ik ben een vreemdeling, — maar, een vreemdeling bij U, o mijn God; een bijwoner, gelijk al mijne vaders! Gelijk als God gedaan heeft aan uwe vaders, alzoo zal Hij dan ook aan u doen; als uwe ziel in uw binnenste dorst, als uwe ziel mat is en hijgend naar lavenis in een barre zandwoestijn, en gelijk aan iemand, die daar henen wandelt door het dal der moerbeziënboomen, terwijl zelfs die groote en sterke boomen dorsten naar water en hunne bladeren ineengeschrumpeld en verdord zijn vanwege de felle hittigheid van een zomerdroogte, — dan wordt gij spoedig als gedekt door de koelte der wolken, — en als het dondert in die wolken en als de milde regendroppels nederdalen, o, dan is het of daar een lieflijke psalm over uwe hoofden ruischt, waarvan gij de kracht en de vertroosting in 't hart ontvangt:

„Welzalig hij, die al zijn kracht
 En hulp alleen van U verwacht,
 Die kiest de welgebaande wegen;
 Steekt hen de heete middagzon,
 In 't moerbeidal, Gij zijt hun bron,
 En stort op hen een milden regen,
 Een regen, die hen overdekt,
 Verkwikt en hun tot zegen strekt!”

IV.

„Ik ben een vreemdeling!”

Een vreemdeling, Geliefden, koopt niet, en zoekt niet in een vreemd land wat hij niet met zich kan medenemen naar zijn vaderland. De wereldling zoekt net zooveel van de aarde als hij kan, want de aarde is zijn thuis, en de aarde is zijn vaderland. „De begeerlijkheid des vleesches, en de begeerlijkheid der oogen, en de grootschheid des levens!” — zietdaar den regel van zijn leven, het eenig doel van zijn leven! Hij tracht voor zichzelf van de aarde en het aardsche te verkrijgen zooveel als hij maar kan, en dat alleen om daarmee zijn lust en begeerte te voldoen. Zijn eenige en vurigste begeerte is, dat hij toch eenmaal tot zijne ziel kan zeggen: „Ziel, gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren; neem rust, eet, drink, wees vroolijk!” Luk. 12 : 19.

En alzoo zoekt de wereldling hier op aarde voor zich een vaste en blijvende woning te verkrijgen, indien het mogelijk was.

Zoo is het met den Christen niet, — hij is een vreemdeling op de aarde. Hij is gelijk aan een vreemdeling in een vreemd land; die maakt alles tot geld, zet zijn geld op een bank, bij zich draagt hij alleen zijn cheque- of wisselboek, en waar of wanneer hij geld noodig heeft, trekt hij door een wissel of cheque op die bank, en zoo wordt voorzien in al zijn nooden en behoeften. — En ziet, dat is uw beeld, mijn broeder, mijne zuster, indien gij met David kunt zeggen: „Ik ben een vreemdeling bij u, een bijwoner, gelijk al mijne vaders!” Gij zijt misschien arm naar de wereld, menigmaal in kommer en twijfel; en uw geestelijke schat van ondervinding, van geloof, van hoop en liefde is ook menigmaal zoo klein, zoo ontoereikend in uw oog, — en toch zeg ik u dat gij rijk zijt; gij weet het niet, en toch is het woord van Jezus aan de gemeente van Smyrna ook misschien juist voor u bedoeld: „Ik weet uwe werken, en verdrukking, en armoede, (doch gij zijt rijk!)” Ja gij zijt in het oog der wereld een arme vreemdeling, een arme zwerveling, een arme sukkelaar en worstelaar, en toch zijt gij rijk; — gij hebt een bank, die nimmer falen kan, en die bank is Gods voorzienigheid, Gods trouw, Gods waarheid, Gods genade en liefde en ontferming! Paulus zegt aan de gemeente

van Corinthe: „Hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Cefas, hetzij de wereld, hetzij levend, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn allen uwe. Doch gij zijt van Christus, en Christus is Gods!” En, Geliefden, uw wisselbank (als ik eens zoo mag spreken) is uw Bijbel, dat heerlijk boek, zoo vol van goddelijke beloften, en uw gebed is uw order, (als ik eens zoo mag spreken); want de Heere Jezus heeft gezegd: „Al wat gij den Vader zult bidden in mijnen naam, dat zal Hij u geven!” Ja, het is zoo, geliefde Broeder en Zuster, gij zijt arm, al zijt gij ook rijk in aardsche bezittingen! Wat hebt gij? Akker aan akker? Honderden, duizenden van vee? Veel goed en veel geld? David zegt: „Immers wandelt de mensch als in een beeld, immers woelen zij ijdelijk; men brengt bijeen, en men weet niet wie het naar zich nemen zal!” Ach, Geliefden, er komt een dag wanneer elkeen van ons, hetzij wij schatrijk zijn of doodarm, geen andere of meerdere bezitting op de gansche aarde zal hebben, dan het kleine, nauwe, donkere en koude graf!

Geliefden, wat rekent gij als uw beste, uw heerlijkste en kostbaarste schatten? Gij zegt: mijne ouders, mijn echtgenoot of echtgenoot, mijne kinderen, mijne broeders en zusters, mijne vrienden! Hoe arm gevoelen wij ons dan niet als wij bij het graf van vader of moeder staan! Hoe dierbaar is een echtgenoot of echtgenoot niet; hoe vast worden zij niet aan elkander, hoe zoeken zij elkander niet als men in 't huis komt, — ach, hoe arm gevoelen wij ons dan niet als de boom gescheurd wordt, en het éene deel ligt daar neder in het stof des doods; ach, hoe eenzaam en vreemd gevoelen wij ons niet als wij daar alleen moeten staan bij het graf van man of vrouw! Ja, dierbaar en kostbaar zijn onze lieve kinderen, en broeders, en zusters, en vrienden; wij gevoelen ons zoo gelukkig en rijk in hun bezit, — en daarom, als de dood dan komt en rukt het eene kind na het andere weg, broeder na broeder, zuster na zuster, en vriend na vriend! Ach, Geliefden, als wij bij hun lijk, bij hun graf staan, ach, hoe arm, arm en vreemd gevoelen wij ons dan niet, al hebben wij nog tien andere kinderen, en broeders, en zusters, en vrienden — en dan verlangen wij naar den hemel!

En als wij oud geworden zijn, en al de vrienden van onze jeugd

zijn heengegaan naar het graf; ach, hoe arm, hoe eenzaam, hoe vreemd zijn wij dan niet menigmaal op de aarde. En dan verlangen wij naar den hemel!

Ons lichaam, hoe kostbaar en dierbaar is het ons niet, — en toch is het maar zoo vergankelijk en teer als een schoone roos; des morgens bloeit het, des avonds wordt het afgesneden en het vergaat; zelfs die ons in de grootste krankheid op het trouwst en ijverigst verplegen, zelfs zij schuwen dan menigmaal ons zielloos overschot! O, als wij daaraan en aan dit alles gedenken, ach, hoe arm, hoe eenzaam, hoe vreemd gevoelen wij ons dan niet op deze aarde! En dan verlangen wij naar den hemel.

En dan verlangen wij naar den dag der heerlijke opstanding! Geliefden, al zijn wij dan ook arm en vreemd op de aarde, laat ons opzien naar den hemel; dáár is onze eeuwige Vader, dáár is Jezus Christus, die ons zoo uitnemend heeft liefgehad; dáár zijn de geloovigen van ouds, — ook onze dierbaren, thans geen vreemdelingen en bijwoners meer, maar huisgenooten Gods en medeërfgenen van Christus in het eeuwig Vaderhuis! En wat Gods Woord van hen zegt, Geliefden, gij die vreemdelingen zijt op de aarde, het zal ook eenmaal van elk uwer gezegd worden: „Door het geloof is hij een inwoner geweest in het land der belofte, als in een vreemd land, en heeft in tabernakelen gewoond met Izak, en Jakob, die medeërfgenen waren derzelfde belofte, want hij verwachtte de stad, die fundamenten heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God is! Deze allen zijn in het geloof gestorven, de belofte niet verkregen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien, en geloofd, en omhelsd, en hebben beleden dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren. Want die zulke dingen zeggen, betoonen klaarlijk dat zij een vaderland zoeken. En indien zij aan dat vaderland gedacht hadden, van hetwelk zij uitgegaan waren, zij zouden tijd gehad hebben om weder te keeren; maar nu zijn zij begeerig naar een beter, dat is, naar het hemelsche. Daarom schaamt zich God hunner niet, om hun God genaamd te worden; want Hij had hun eene stad bereid!” Hebr. 11 : 9, 10, 13—16.

(Zie ook Hebr. 12 : 18, 22, 23 en 24).

V.

„Ik ben een vreemdeling!”

Een vreemdeling, Geliefden, een vreemdeling verlangt naar zijn vaderland en thuis. Laat het dan ook zoo met u wezen; — ja: „Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zoo zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods. Bedenkt de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn. Want gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus verborgen in God!” Col. 3 : 1—3. Laat uw wandel in de hemelen zijn. Laat uw hart geduriglijk bij Jezus wezen. Roept tot Hem met vleesch en hart! Al hebt gij hier dan geen vaderland, al zijt gij dan ook hier een zwerveling, al is moeite en verdriet dan ook hier beneden uw bitter deel en lot, al zijt gij arm naar de wereld, ja arm en krank, en al wordt gij door dit alles altijd meer en meer gedreven om met een verlangen, dat elke andere begeerte verteert, ja met heete tranen, met den dichter van ouds op te zien naar den hemel en uit te roepen met geheel uw vleesch en hart:

„’t Hijgend hert, de jacht ontkomen,
Schreeuwt niet sterker naar ’t genot
Van de frissche waterstromen,
Dan mijn ziel verlangt naar God!”

Geen nood, Geliefden. „De Heer is groot, genadig, en rechtvaardig, en onze God ontfermt zich op ’t gebed!” Ps. 116 : 3. Als het zijn tijd is, — dan maakt God een einde aan al uwe vreemdelingschappen, en dan brengt God zelf u dáar, in dat nieuw en eeuwig Jeruzalem, in dat eeuwig vaderland, waarvan een Johannes in het boek der Openbaring zegt: „En ik zag een nieuwen hemel, en een nieuwe aarde; want de eerste hemel en de eerste aarde was voorbijgegaan, en de zee was niet meer. En ik, Johannes, zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, nederdalende van God uit den hemel, toebereid als eene bruid, die voor haren man versierd is. En ik hoorde een groote stem uit den hemel, zeggende: Ziet de tabernakel Gods is bij de menschen, en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen zijn volk zijn, en God zelf zal bij hen en hun God zijn.

En God zal alle tranen van hunne oogen afwisschen, en de dood zal niet meer zijn; noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn weggegaan.

En die op den troon zat zeide: Ziet, Ik maak alle dingen nieuw. En Hij zeide tot mij: Schrijf, want deze woorden zijn waarachtig en getrouw!" Openb. 21 : 1—5.

Amen.

Te zingen Ps. 89 : 19.

VI.

VAN KRACHT TOT KRACHT.

Te zingen Ps. 118 : 1~~9~~.

Te lezen Ps. 84.

Te zingen Ps. 119 : 1.

Het gebed.

Te zingen Ps. 119 : 37.

Tekst Ps. 84 : 8: „Zij gaan van kracht tot kracht, een iegelijk van hen zal verschijnen voor God in Zion!”

Het wordt ons niet gezegd, Geliefden, wie de dichter is van dezen liefelijken Psalm; maar het is alsof wij de taal van een Davidshart, en de snaren van een Davidsharp daarin hooren. Wij zien de duizenden van Israël van alle kanten opgaan naar Jeruzalem, naar den tabernakel, naar den tempel in Zion. Zij begeven zich op weg; zij ontmoeten elkander; zij voegen zich bij elkander; de reisgezelschappen worden altijd grooter en grooter; „Zij gaan van kracht tot kracht, een iegelijk van hen zal verschijnen voor God in Zion!”

Dit mag wel naar het uiterlijke gezegd worden van al de duizenden van Israël, die daar vroolijk opgaan naar Jeruzalem, maar naar de diepste beteekenis van dit woord kan dit alleen gezegd worden van den vromen Israëliet.

En niets anders is het ook heden nog op de aarde; duizenden en millioenen gaan geduriglijk op naar de Godsgebouwen aan alle plaatsen der aarde; zij ontmoeten elkander; zij voegen zich bij elkander; de reisgezelschappen worden altijd grooter en grooter; zij gaan steeds voort van kracht tot kracht op den weg naar de eeuwigheid, een iegelijk van hen zal voor God in Zion verschijnen! Dit mag wel naar het

uiterlijke van alle kerkgangers der aarde gezegd worden; maar naar de diepste beteekenis van dit woord alleen van de ware vromen. „Zij gaan van kracht tot kracht!” Zij blijven niet in trage werkeloosheid nederzitten; zij wandelen, zij wandelen moedig voort; zij vorderen op den weg des levens; dag aan dag nemen zij toe in kracht en sterkte; zij gaan van kracht tot kracht steeds voort!

I.

Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort: in de verzekering van de vergeving hunner zonden!

Daar ziet gij den vromen Israëliet bij zijn huis en in zijn werk. Hij verderft zijnen weg voor het aangezicht van den God zijner vaderen; hij werkt, hij treurt onder den last zijner zonden; zij vervolgen en benauwen hem dag en nacht; hij zoekt vergiffenis in het woord der profeten; in het woord der gewijde geschiedenis; hij zoekt Gods aangezicht en genade in het gebed! Hij vindt genade, hij vindt troost; maar de innigste begeerte van zijn hart is met den dichter van ouds: „Wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen?” Hij moet opgaan naar Jeruzalem, bij het altaar van zijn God moet hij staan; op het hoofd van het offerdier wil hij zijn hand en zonde leggen; het bloed van zijn offer wil hij op Gods altaar zien; van de lippen van Gods priester wil hij hooren: „Uwe zonden zijn u vergeven!” Daar zal hij weten dat hij met God verzoend is; dat zijne ongerechtigheden bedekt zijn, dat zijn zonden vergeven zijn! En terwijl hij door hitte en koude, en storm en onweder, en moeite en tegenspoed zijn moeilijke pelgrimsreize naar Jeruzalem voortzet, gevoelt hij toch aan den avond van elken voorbijgaanden dag dat hij nader aan het heerlijk doel zijner reize gekomen is; en telkens als hij van eene hoogte de bergen van Jeruzalem altijd nader en nader ziet verschijnen, schept hij nieuwe kracht en moed; één gedachte geeft hem troost en kracht: daar zal ik God ontmoeten als van aangezicht tot aangezicht, daar zal God mijn aangezicht niet afwijzen, God zal mijn gebed het gehoor niet ontzeggen! Zoo gaat hij van kracht tot kracht, en hij verschijnt voor God in Zion!

Zietdaar, Geliefden, het beeld van elke ziel, die waarlijk aan

zichzelve ontdekt is, die waarlijk treurt over hare zonden, die waarlijk dorst naar de vergeving van hare ongerechtigheden; maar die ook waarlijk vrede vindt in het woord en bloed en den Geest van Jezus Christus, en de heerlijke verzekering van God ontvangt, dat zij eenmaal voor zijn aangezicht in Zion verschijnen zal! O, Geliefden, als wij nog nooit met een Christen in zijn „pelgrimsreize naar de eeuwigheid,” onze zonden gezien en gevoeld hebben als een groot afschuwelijk ondraagbaar pak en last op onze schouders, dan hebben wij ook nog nooit in der waarheid naar vergeving gedorst! Neen, eerst moeten wij leeren om met een David te zeggen en te gevoelen: „Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijne moeder ontvangen!” Ps. 51. Eerst moet de ondervinding en de taal van een Bunyan ook de onze worden. Bunyan moest van zichzelf zeggen: „Deze bedenkning scheen mijn hart te zullen dooden, dat mijne zonde volstrekkelijk tegen den Zaligmaker was, en dat zij tot die hoogte was gesteigerd, dat ik in mijn hart gezegd had: Wil Hij gaan, laat Hem gaan! O, mij dacht, deze zonde was grooter dan de zonde van een heel land, van een gansch koninkrijk, ja van de geheele wereld; neen, niet al de zonden op malkander gestapeld, was bij de mijne te vergelijken, de mijne ging ieder derzelve te boven. Nu kon ik voelen dat mijn hart van God wegvlood, als van het aangezicht eens gestrengen Rechters; nochtans was dit mijne pijniging, dat ik zijne hand niet ontkomen kon; vreeselijk is het te vallen in de handen des levenden Gods! Maar gedankt zij zijne genade; in dezen toestand kwam mij de plaats tebinnen, waar God door Jesaja zegt: „Ik delg uwe overtredingen uit als een nevel, en uwe zonden als een wolk; keer weder tot Mij, want Ik heb u verlost!” Dit zeg ik kwam mij te binnen, als ik vluchtte voor Gods aangezicht; want mijn hart en geest zocht Hem te ontwijken, ter oorzake van zijne hoogheid, die ik niet verdragen konde. Ja 't was of er een sterke stem bij was, die mij toeriep: „Keer weder tot Mij, want Ik heb u verlost!”

En dan, Geliefden, wanneer God zoo zijne genade aan onze schuldige zielen openbaart en ons zijne liefde en genade in het bloed van Jezus Christus toont, — o, dan keeren wij weder tot God met al onze zonden, net zooals wij zijn, arme, schuldige en

diep ellendige zondaren; en dan weten en gevoelen wij dat God onze overtredingen uitdelgt als een nevel, en al onze vuile zonden als eene wolk! En telkens wanneer God ons dit opnieuw laat ondervinden, en telkens als wij aan de kimmen ons vaderland zien glimmen, o, dan scheppen wij nieuwe kracht en moed; ja, van kracht tot kracht gaan wij steeds voort, — en het woord der belofte is onze kracht en vertroosting: „Een iegelijk van hen zal verschijnen voor God in Zion!”

II.

Ziet gij hen, Geliefden, die pelgrims naar Jeruzalem, die reizigers naar de eeuwigheid? Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort; ook in het strijden tegen alle verzoeking van Satan, wereld en eigen vleesch!

Daar ziet gij den vromen Israëliet, reizend naar Jeruzalem. Lang is de weg en moeilijk is de tocht; storm en onweër maken hem mismoedig; ongedierte en woeste rooverbenden dreigen hem des nachts. En de vraag des harten is menigmaal: Zal ik het einde halen? En Satan zegt: Thuis is het beter. Daar moet gij zijn; alles is daar in groot gevaar! En de wereld lokt: Wat zult gij verder sukkelen, en lijden, en strijden; hier is het goed, hier is het beter! En de stem des harten is: Zou dit niet heerlijk zijn? — Maar de vrome Israëliet laat zich door niets ophouden, door niets aftrekken van zijn weg en doel! Jeruzalem, Jeruzalem is zijn doel! Daar is zijn schat, daar is zijn hart! Hij wendt zijn oog van de ijdelheden af, en met een zijner dichteren zegt hij: „Indien ik u vergete, o Jeruzalem! zoo vergete mijne rechterhand zichzelf. Mijne tong kleve aan mijn gehemelte, zoo ik aan u niet gedenke, zoo ik Jeruzalem niet verheffe boven het hoogste mijner blijdschap!” Ps. 137. Uit diepten van angst en verzoeking roept hij uit: „Ik hef mijne oogen op naar de bergen, vanwaar mijne hulpe komen zal. Mijne hulp is van den Heere, die hemel en aarde gemaakt heeft!” Ps. 121.

En telkens als hij den Satan tegenstaat, als hij de wereld ontvlucht, als hij vleesch en hart tot zwijgen brengt, — wint hij daardoor kracht voor het overige van zijn weg, kracht tegen

elken nieuwen aanval, kracht tegen elke toekomstige verleiding! De God van Abraham is hem tot een zoon en schild, en aan zijne hand gaat hij voort, van kracht tot kracht steeds voort, totdat hij eindelijk eens voor God in Zion verschijnt!

Zietdaar, Geliefden, het beeld van elken strijder op den weg naar het hemelsch Zion. De Satan is sterk; de wereld is listig; het hart is bedriegelijk; de verzoeking is machtig en veel. Maar, hoe meer wij den Satan overwinnen, hoe meer wij de wereld tegenstaan; hoe meer wij ons eigen vleesch en hart aan den wil van God onderwerpen, — naar die mate vermeerdert God ons de genade en de kracht des Heiligen Geestes. En zoo wandelen wij temidden van, en door alle verzoeking en verleiding onbeschadigd henen van kracht tot kracht steeds voort! Want God is ons tot een zoon en schild; Hij maakt een muur rondom onze voetstappen; Hij doet zijn Engel rondom ons legeren; daarom zullen wij ook eens, voor eeuwig en altoos verlost, verschijnen voor God in Zion!

Intusschen te zingen Ps. 121 : 2.

III.

Ziet gij hen, Geliefden, die pelgrims naar Jeruzalem, die reizigers naar de eeuwigheid?

Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort: ook op den weg der heiligmaking!

O, die vrome pelgrims naar Jeruzalem, zij hadden ook dag en nacht te waken over de gedachten en de uitgangen van hun hart. En dit konden zij niet beter doen dan door gedurig aan die ernstige maar ook heilige en heerlijke gedachte vast te houden: „Wij zullen voor God in Zion verschijnen!” Daarom hooren wij ook hunne tenten steeds weergalmen van den klank der psalmen en liederen des opgangs, — de liederen Hamaäloths, zooals Ps. 118—120, 121—122 enz. Strijdende en biddende, juichend en zingend stemmen zij de snaren van hun hart om in Zion het lied van lof en dank aan te heffen:

„Looft den Heere, alle gij knechten des Heeren! Gij die allen nacht in het huis des Heeren staat. Heft uwe handen op naar het heiligdom, en looft den Heere. De Heere zegene u uit Zion, Hij, die den hemel en de aarde gemaakt heeft!” Ps. 134.

„Hallelujah! Prijst den naam des Heeren, prijst Hem, gij knechten des Heeren! Gij, die staat in het huis des Heeren! in de voorhoven van het huis onzes Gods! Looft den Heere, want de Heere is goed; psalmzingt zijnen naam, want Hij is liefelijk. Ps. 135. Ja waarlijk: „Zij gaan van kracht tot kracht, een iegelijk van hen zal verschijnen voor God in Zion!” En niet anders gaat het elken waren pelgrim naar het hemelsch Jeruzalem! Dag en nacht moet hij ernstig waken over de gedachten en de uitgangen van zijn hart. Want „de Heere weegt de harten!”

En o, het hart is toch zoo boos en verdorven en vat het vuur des Satans en der zonde zoo licht als vlas of tondeldoek! Dit ondervindt, dit smart elken waren pelgrim met groote bitterheid der ziel. Hoort eens wat een Bunyan daarvan zegt: „Belangende het plegen van zonde, nooit was ik teederder dan nu; mijn buitenste zijden waren heel naar binnen gekeerd, niet een hout, niet een speld, ja zooveel niet als een stroo, zoude ik opgevat hebben; want mijne conscientie smartte mij, en zoude pijn gevoeld hebben op elke aanraking; ja ik wist nauw hoe ik mijne woorden zoude uiten, uit vreeze dat ik mij te buiten zoude gaan, en was zeer omzichtig in al hetgeen ik sprak en deed. Ik stond als in een week moeras, dat op de minste beweging, die ik maakte, schudde, en ik meende verlaten te zijn van God, van Christus, den Geest en alle goede dingen. Ik oordeelde dat iedereen een beter hart had dan ik, en wenschte het mijne te mogen verruilen. 't Scheen mij toe dat ik geen andere weërga had in inwendige goddeloosheid en onreinigheid des harten, dan de duivel zelf. Ik viel dan op 't gezicht van mijn eigene snoodheid, in diepe wanhoop; want ik besloot, dat de staat daar ik in was, niet bestaan kon met den staat der genade. Och, 't is zeker, dacht ik, dat ik van God verlaten ben; gewisselijk, ik ben aan den duivel en aan een verworpenen gestalte des harten overgegeven!”

Hoe wonderlijk toch, Geliefden, dat wanneer God zoo krachtig door zijne genade in een hart werkt, zulk eene ziel dan nog aan zichzelf vertwijfelen kan. Maar zoo is het, hoe meer genade en licht de Heere aan eene ziel geeft, zooveel te beter leert zij hare zonden kennen en de afschuwelijkheid daarvan. Dan is het kleinste voor haar een uitsprekelijk groote zonde. Zij dorst naar

vernieuwing, naar heiligheid, naar het beeld van God, en zij vindt het niet. Dan klaagt zij met den dichter van Ps. 84: „Mijn vleesch en mijn hart roepen uit tot den levenden God!” Maar, Geliefden, God kan en wil die vernieuwing en heiligmaking des levens geven. Elkeen, die waarlijk heilbegeerig van hart is, zal ze vinden, en zal daarin toenemen van kracht tot kracht! Begeert gij dit? Leeft dan nabij God; leeft dan zeer voorzichtig inwendig en uitwendig. Zet een wacht voor de deur van uwe lippen, voor de deur van uw hart. Zoekt het gebed. Zoekt het Woord des Heeren. Zoekt de prediking van zijn Woord en het gezelschap der vromen. Laat den Heiligen Geest toch in u werken, beide het willen en het werken naar Gods welbehagen. Dan zal er ook weér van ons gezegd worden:

„Men hoort der vromen tent weergalmen,
Van hulp en heil ons aangebracht;
Daar zingt men blij met dankbre psalmen,
Gods rechterhand doet groote kracht!” Ps. 118.

Dan gaan wij juichend voort, van kracht tot kracht steeds voort. Ook in waarachtige gemeenschap met God. Ook in het geloovig berusten in Gods beloften. Elk uur van gemeenschap met God, elke vervulling van Gods beloften aan onze harten geeft ons dan moed en kracht, ja vertroosting, geest en leven. Dan zal een iegelijk van ons ook eens verschijnen voor God in Zion. De genade van God zal ons bewaren, veilig en onbesmet, voor zijn koninkrijk en heerlijkheid; de stormen dezes levens zullen ons niet overweldigen, verzoeking zal ons niet doen vervallen; onze geestelijke vijanden zullen ons niet verwoesten. Onze namen zijn geschreven in de hemelen, in het boek des Lams, en het Lam Gods zal zelf onze Leidsman zijn naar het eeuwig Zion. En als wij verschijnen voor God in Zion, dan zal Hij zeggen: „Heilige Vader! Die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik bewaard, en niemand uit hen is verloren gegaan!” Joh. 17 : 12.

Maar, Geliefden, daar is ook voor den goddelooze een gaan van kracht tot kracht in den weg der ongerechtigheid. Ja, hij gaat ook van kracht tot kracht, om voor God te verschijnen, maar alleen om dan voor eeuwig verdoemd te worden. Waarlijk, een mensch wordt niet in één dag een lasteraar, of wellusteling, of

dief, of gierigaard, of dronkaard. O, weest dan toch gewaarschuwd, en wacht u voor de eerste zonde. „Welgelukzalig is de man,” zegt de eerste Psalm, „die niet wandelt in den raad der goddeloozen, noch staat op den weg der zondaren, noch zit in het gestoelte der spotters!” Wandelt dan nooit in den raad der goddeloozen, en dan zult gij ook nooit staan op den weg der zondaren, en dan zult gij ook in der eeuwigheid niet nederzitten in het gestoelte der spotters. O, wacht u dan voor de eerste zonden, voor de eerste verkeerde voetstappen. Salomo zegt: „Leer den jongen de eerste beginselen naar den eisch zijns wegs; als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken!” Geliefden, als dit dan aan ons gedaan is; als wij vrome ouders hebben, die van kracht tot kracht in Gods wegen wandelen, die eenmaal in Zion voor God zullen verschijnen, o, laat ons God daarvoor hartelijk dank zeggen, laat ons hun voorbeeld navolgen en in hunne voetstappen wandelen! En hebben wij vrome vaders en moeders gehad, die thans reeds juichen voor God in Zion? Dan behooren wij dit met des te meer kracht en ernst te doen. Hun beeld moet altijd voor onze oogen staan; hunne gedachtenis moet overal en altijd in ons hart wezen; zij spreken als uit het graf, als uit den hemel tot ons! Als wij hier op aarde verre van onze dierbare ouders verwijderd zijn, zou het ons dan niet tot bittere smart wezen, wanneer zij verkeerde treurige berichten aangaande ons zouden moeten ontvangen, berichten die hun heete tranen kostten, gebed en worsteling, kommer en zorg, ja een verdriet, waaronder zij hun leven verkwijnen moesten? Maar als zij dan in den hemel zulks van ons zouden moeten vernemen? Wat dan? Kunt gij daaraan denken zonder met al de kracht van uw hart uit te roepen en te bidden: Neen, dat nooit! O, Heere! God van mijn vader, God van mijne moeder!

Behoed mij voor het dwalend pad;
Daar wereld, Satan, 't vleesch mij leiden,
Uit d'engen weg van 's hemels stad,
Om mij van 't goed en God te scheiden!”

Kinderbede.

Of is dit onmogelijk, is 't ijdelheid om zoo te spreken? Maar is daar niet vreugde in den hemel ook bij de engelen Gods over

elke ziel die tot God bekeerd wordt? En zouden de gezaligde zielen onzer dierbaren daar dan niets van hooren? Zouden zij zich niet met de engelen Gods verblijden? Dit is zeker, Jezus hoort en ziet het, God hoort en ziet het. Hij is onze Vader, die in de hemelen is. O, laat ons dan in zijne wegen wandelen en het voorbeeld van zijnen Zoon, onzen dierbaren Heiland, volgen. Daartoe kan Hij ons door zijn genade en Geest bewerken. Zijne oogen doorloopen de gansche aarde; Hij weet ons zitten en ons opstaan; Hij kent al onzen uitgang en onzen ingang; Hij weegt de uitgangen van ons hart; en de engelen zijner kinderen aanschouwen zijn aangezicht geduriglijk! Moge de Heere dan uit genade ook van een ieder van ons, elkeen naar zijne mate getuigen, wat Hij eens getuigd heeft van Job: „Hebt gij ook acht geslagen op mijnen knecht Job? Want niemand is op de aarde gelijk hij, een man oprecht en vroom, godvreezende en wijkende van het kwaad! Job. 1 : 8. Dan, Geliefden, gaan ook wij van kracht tot kracht steeds voort, en een iegelijk onzer zal verschijnen voor God in Zion!

Amen.

Te zingen Ps. 84 : 4.

VII.

DE VERWIJDING DES HARTEN.

Te zingen Ps. 119 : 83.

Te lezen Ps. 119 : 1 — 32.

Te zingen Ps. 119 : 24.

Het gebed.

Te zingen Ps. 68 : 2.

Tekst Ps. 119 : 32: „Ik zal den weg uwer geboden loopen, als Gij mijn hart verwijd zult hebben!”

Wij noemen deze woorden eene bede van den dichter, waarschijnlijk van David; hij bidt: Heere, verwijd mijn hart, opdat ik in den weg uwer geboden mag loopen.

I.

En hieruit zien wij in de eerste plaats: Dat er een gemeenschap des harten behoort te bestaan tusschende ziel en den Heere, onzen God!

Het is niet genoeg dat men zegge: Heere, Heere! — maar men moet bovenal doen den wille des Vaders! Een louter uitwendige betrachtting van zijn gebod is den Heere een gruwel; het geeft ons ook geen vrede voor het hart, geen zalige vreugde voor de ziel. Het werkt ons niets dan bittere vruchten des verderfs. Over zulk een hart- en lusteloozen godsdienst moest Jesaja zoo bitterlijk klagen; leest eens zijne profetieën, en gij zult zien dat zij vol van zulke bittere klachten zijn. Door Jesaja is het dat de Heere van Israël zegt: „Dit volk genaakt Mij met hunnen mond, en eert Mij met de lippen, maar hun hart houdt zich verre van Mij!” Matth. 15 : 8. Aan zulk een lippendienst heeft de Heere

geen lust, daarom spreekt Hij ook verder door Jesaja: „Zou het zulk een vasten zijn, dat Ik verkiezen zou, dat de mensch zijne ziel een dag kwelle? Dat hij zijn hoofd kromme gelijk eene bieze, en een zak en asch onder zich spreide? Zoudt gij dat een vasten heeten, en een dag den Heere aangenaam?” Jes. 58 : 5. — Waarlijk niet, — wat de Heere van ons eischt is dit: „Mijn zoon, geef mij uw hart!”

En wat is het gevolg van zulk een harteloozen lippendienst? Verharding des harten, verblindings der oogen, tijdelijke en eeuwige ondergang voor degenen, die zich niet bekeeren. Ziet het aan Israël. Jesaja wordt tot hen gezonden met dit woord: „Ga henen, en zeg tot dit volk: Hoorende hoort, maar verstaat niet, en ziende ziet, maar merkt niet. Maak het hart dezès volks vet, en maak hunne ooren zwaar, en sluit hunne oogen, opdat het niet zie met zijne oogen, noch met zijne ooren hoore, noch met zijn hart versta, noch zich bekeere, en Hij het geneze!” En Jesaja vraagt: „Heere! hoe lang?” En de Heere zegt: „Totdat de steden verwoest worden, zoodat er geen mensch zij, en dat het land met verwoesting verstoord worde!” Jes. 6 : 9, 10, 11. — Geliefden, laat dit ons dan tot een gedurige en genoegzame waarschuwing zijn, om toch niet alleen te luisteren naar het woord des Heeren door den profeet Joël, maar om het ook waarlijk te betrachten; daar zegt de Heere: „Scheurt uw hart en niet uwe kleederen, en bekeert u tot Mij met uw gansche hart!” Joël 2 : 12, 13.

„Dan — zegt de Heere, Heere, — „dan zal uw licht voortbreken als de dageraad, en uwe genezing zal snellijk uitspruiten; en uwe gerechtigheid zal voor uw aangezicht heengaan, en de heerlijkheid des Heeren zal uw achtertocht wezen!” Jes. 58 : 8. Dan zal onze blijdschap onbepaald, ten hoogsten toppunt stijgen, want God zal ons het hart verwijden.

II.

God, — zeg ik, — ja, Geliefden, die verwijding des harten moeten wij van God alleen bidden en verwachten. Dit leert onze tekst ons in de tweede plaats. De dichter zegt: „Ik zal den weg uwer geboden loopen, als Gij mijn hart verwijdt zult hebben!”

Door „verwijding des harten” verstaan wij een ware en groote geestelijke vreugde, wanneer wij Gods genade, liefde en goedheid aan onze zielen ondervinden en smaken, ook menigmaal bij het genot van reïne tijdelijke vreugde. Immers, dat weet gij door ondervinding, dat het hart in zulke tijden als het ware los en vrij wordt van alle banden; vroolijk, wijd en ruim is dan het hart geopend, door de blijdschap, die daar is in Jezus Christus, door den Heiligen Geest! Maar in dagen van duisternis en verlatenheid naar de ziel, van kommer, zorg en jammerlijk verdriet naar het lichaam; ach! dan krimpt het hart dikwerf van dag tot dag altijd meer en meer ineen vanwege droefheid, angst en groote beving.

Zulk een blijdschap stort God in ons harte uit door de vertroosting van een goed geweten; waardoor wij dan met David zeggen: „Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mensch, dien de Heere de ongerechtigheid niet toerekent, en in wiens geest geen bedrog is! Ps. 32.

Zulk een blijdschap geeft God ons door de werking en de getuigenis des Heiligen Geestes in ons hart; daarom bidt David, als hij zegt: „Verwerp mij niet van uw aangezicht, en neem uw Heiligen Geest niet van mij. Geef mij weder de vreugde uws heils; en de vrijmoedige Geest ondersteune mij.” Ps. 51.

Zulk een blijdschap, zulk een verwijding des harten geeft God ons door het groot vermaak dat voortvloeit uit de rechte betrachtting van alle godsdienstige plichten; en de verrukkende vergenoeging en vreugde van zijn zachte juk, wanneer wij die door zijne genade mogen ondervinden. Het gemis hiervan doet den dichter in Ps. 42 klagen: „Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstroomen, alzoo schreeuwt mijne ziel tot U, o God! Mijne ziel dorst naar God, naar den levenden God; wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen?” De genieting van dat zoet vermaak doet een David uitroepen: „Ik zal mij vermaken in uwe geboden, die ik liefheb!” — „Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten!” En een Paulus: „Ik heb een vermaak in de wet Gods naar den inwendigen mensch!” En als de Heere David inplaats van armoede overvloed, — inplaats van vervolging vrede, — inplaats van omzwerving rust van al zijne vijanden gegeven heeft, — zoo zegt hij: „Zie toch, ik woon in een cederen huis, en de ark Gods

woont in het midden der gordijnen!" Vroolijk in den Heere, vanwege de verlossingen zijns aangezichts, wordt alles wat in hem is ijverig en volvaardig om den Heere te dienen! Hij laat de duizenden van Israël met hem het heerlijk woord van den 68sten Psalm aanheffen; hij zegt: „Geloofd zij de Heere; dag bij dag overlaadt Hij ons. Die God is onze zaligheid, Sela! Die God is ons een God van volkomene zaligheid; en bij den Heere, Heere zijn uitkomsten tegen den dood!"

1. Deze heerlijke, hemelsche en reine aardsche vreugde vindt gij bij den wereldling niet! Ja, hij kent vreugde, menigmaal luidruchtige en uitzinnige vreugde, maar de ware niet! Zijn vreugde is geen vreugde, in elken appel zijner vreugde is daar een knagende worm verborgen, die het al vergalt en bederft; ongekende vreugde stelt hij zich voor, zoolang hij nog hunkert, en uitziet, en zoekt naar het begeerde; eindeloos droomt hij van niets dan louter geluk, zoolang hij nog ziet op hetgeen zijn hart begeert, en hoe meer hij het nadert des te vinniger klopt zijn hart van blijdschap en vonkelt zijn oog van vreugde; hij neemt het, — en helaas! — teleurstelling is zijn deel! Waar is nu die gedroomde vreugde, het voorgesteld geluk? Een adder heeft zijn uitgestoken hand gebeten, — de engel der zonde heeft zijn hart verwond en zijne vreugde vergald. Zoo wordt het woord der Schrift vervuld: „De goddelooze heeft vele smarten!" Zoo wordt de wereldling gedurig teleurgesteld in dit leven; en ach! hoe bitterlijk en jammerlijk zal zijn eeuwige teleurstelling niet zijn, als hij misschien hier op aarde zijn oogen in zulk een zoeten droom sluit in den slaap des doods, om ze in het eeuwig verderf te ontsluiten!

2. Maar teleurstelling is niet alleen het deel van den wereldling; zij is het deel ook van den naam-christen, die zich vergenoegt met een uiterlijke betrachting van Gods geboden. Ook hij mist deze heerlijke vreugde en verwijding des harten; hij leeft in banden gekneld, die hem hinderlijk en lastig zijn, dor en vreugdeloos; want de dienst des Heeren is hem geen liefdedienst uit dankbaarheid, maar een dienst van plicht, daartoe gedreven door vreeze voor straf. Met het Israël van de dagen van Jesaja moet hij gedurig klagen: „Waarom vasten wij, en Gij ziet het niet aan? Waarom kwellen wij onze ziel, en Gij weet het niet?" Als een

Kaïn zijn zij gedurig zwerfende en dolende, zonder dat zij ruste vinden voor hunne zielen. Zij zijn gelijk aan den rijken jongeling; hij meent dat hij toch waarlijk de gansche wet volbracht heeft, en dat hij nu wel gerust kan leven en zalig kan sterven; maar hij gevoelt het ook dat hij daarbij en daardoor nog geen vrede en rust voor het hart gevonden heeft; het is alles tevergeefs geschied, — al de kweiling zijner ziel en des lichaams, al het zwoegen en het zweeten; tot Jezus komt hij met de vraag: „Wat moet ik doen om zalig te worden?” Maar ach! teleurstelling is zijn deel! Het hart kan hij aan het aardsche niet ontrukken, om het Gode alleen en onverdeeld te geven! En zoo gaat het nog met menig-een. Dit leere ons gedurig met David te klagen en te bidden: „Hoe kleeft mijn ziel aan 't stof! Ai! zie mijn nood. Herstel mij, doe mij naar uw woord herleven!” Ps. 119 : 13.

3. Maar ook zelfs de ware zoekende ziel mist nog menigmaal deze vreugde; en dit doet zulk eene ziel zoo klagelijk weenen en kermen als de Bruid in 't Hooglied. Zij zoekt die vreugde menigmaal tevergeefs in het gebed, in Gods Woord, in zijn huis en bij zijne kinderen, totdat het God behaagt zich aan haar te openbaren in de volheid zijner genade, barmhartigheid en liefde; en o, dan weet en gelooft zij het niet alleen, maar dan ondervindt en smaakt zij het ook op zalige en heerlijke wijze, dat „het koninkrijk Gods vrede en blijdschap is door den Heiligen Geest!” Dan wordt daar vreugdeolie in onze harten uitgestort, en al wat God ons gebiedt en al waar God ons toe roept, wordt ons dan een lust en vreugde, ja zelfs het juk der beproeving wordt ons dan zacht en zoet om de lieflijkheid des Heeren onzes Gods wil, en vanwege de zalige gestalte onzes harten!

III.

En verblijdt de Heere ons alzo, naar de dagen in dewelke Hij ons gedrukt heeft, naar de jaren in dewelke wij het kwaad gezien hebben; is de lieflijkheid des Heeren onzes Gods over ons, — ziet, dan kan het niet anders, dan wordt daar een heerlijke vrucht gezien; „dan loopen wij in den weg van Gods geboden!” En, Geliefden, let hier op het woord: loopen! In vers één zegt

de dichter: „Welgelukzalig zijn de oprechten van wandel, die in de wet des Heeren gaan!” Hier is het niet meer „gaan,” een langzaam wandelen, maar een ijverig, haastig, vurig en vinnig loopen in den weg van Gods geboden; om met al onze macht te doen wat onze hand vindt te doen, zoolang het nog dag is, voordat de nacht komt dalen, waarin niemand meer werken kan en geen tong God kan loven! Zooals Paulus zegt en doet: „Broeders! ik acht niet dat ik zelf het gegrepen heb. Maar één ding doe ik, vergetende hetgeen achter is, en strekkende mij tot hetgeen voor is, jaag ik naar het wit, tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus!” Fil. 3 : 13, 14. Ziet, dan zijn wij gelijk aan een schoone roos in den vroegen morgenstond, geheel en al opengegaan, bedekt met glinsterende dauwdroppen, rondom zich een lieflijken reuk verspreidende; gelijk aan eene fontein, die nu niet meer onder grond en klip verborgen is en slechts zachtjes doorzijpelt, maar aan eene fontein, die goed open en schoongemaakt is, waarin ook diepe gaten geboord zijn, waaruit het heldere frissche water in sterke stroomen ontspringt! O, mochten wij altijd aan zulk eene roos, aan zulk eene fontein gelijk zijn; en evenals de roos een lieflijken geur rondom zich verspreidt, en de fontein water uitgeeft tot vruchtbaarmaking des lands, o, mogen wij ook altijd door den invloed van Gods Geest, door de genade van onzen Heere Jezus Christus, alzoo den menschen aangenaam en Gode welbehagelijk zijn, anderen ten zegen, door onzen godzaligen wandel, liefde en godsvrucht! Dan alleen zullen wij ook bestendige vreugde voor ons hart genieten; want het is goed nabij God te zijn! Alleen in het houden van Gods gebod is de ware vreugde te vinden! Daarom zegt ook de dichter in Ps. 19: „Wat is 't vooruitzicht schoon; Hij die op U vertrouwt, uw wetten onderhoudt, vindt daarin grooten loon!” —

Maar, Geliefden, is dit wel altijd zoo met ons? Verkeeren wij altijd in zulk een gelukzaligen toestand? Ach, ik weet het, als uit éenen mond moeten wij allen getuigen: „Helaas! het best van onze beste dagen, baart dikwijls smart, geeft dikwijls stof tot klagen!” Ps. 90. Is dit ook uw getuigenis, de ervaring van uw hart? Komt, luistert dan eindelijk nog een paar oogenblikken naar eenige raadgevingen.

1. Wilt gij die blijdschap aankweeken?

a. Zijt dan ijverig in het lezen van Gods Woord, in ernstig en waarachtig gebed, in het bezoeken van Gods huis. Of is zulk een Woord voor ons niet meer noodig? Waarlijk, ieder onzer, en ook de allerbeste onder ons, moet toch nog maar met een der voornaamste en vroomste leeraars der wereld bidden: „Heere! ik ontdek een schandelijke traagheid in mijne ziel, want als ik een kapittel in uw Woord zal lezen, dan kijk ik eerst waar het eindigt; en als het niet op deze zijde van het blad eindigt, dan kan ik het niet laten om het blad om te slaan, om te zien of het kapittel op de andere zijde eindigt; en als het zich uitstrekt tot vele verzen toe, dan begin ik stillekens te murmureeren; gewisselijk, mijn hart is niet recht voor U! O God! schroei en brand deze traagheid uit mijne ziel! Want was ik waarlijk zeer hongerig naar hemelsche spijs, dan zou ik niet murmureeren als Gij mij een overvloed geeft. Geef dan dat het lezen van uw Woord mij geen straf en last, maar een vermaak zij. En leer mij dat, gelijk als onder vele stukken gouds het grootste stuk het beste is, — dat ik alzoo ook het langste kapittel in uw Woord het kostelijkste en heerlijkste moge achten!” Zoo mag een ieder van ons gerust den sluier voor de ziel wegscheuren, zijn schuld belijden, om genade en verbetering bidden, en dat niet alleen ten opzichte van het lezen van Gods Woord, maar ook voornamelijk ten opzichte van het gebed en het bezoeken van Gods huis! Want traagheid in dit opzicht is even schadelijk als kokend water voor die schoone welriekende roos, als klippen en grond geworpen in het oog van die fontein! Door die middelen wil de Heere Jezus door zijnen Geest met ons gemeenschap houden, ons levenssap geven; en naarmate wij dat levenssap ontvangen, naar die mate zullen wij ook groeien en bloeien in het huis van onzen God, naar die mate zal ook onze vrede en vreugde toenemen.

b. Maar sluit dan ook nooit uw hart voor de kinderen Gods; want door de reine en lieflijke gemeenschap der heiligen wordt onze vreugde zeer verhoogd!

2. Wilt gij die blijdschap behouden? „Bewaart dan uwe tong van het kwade, en uwe lippen van bedrog te spreken. Wijkt af van het kwaad, en doet het goede; zoekt den vrede, en jaagt dien

na!" „God ziet de vromen en hun beë geeft Hij altoos gehoor!" Wacht u dan zelfs voor de kleinste zonden; want één doode vlieg doet de zalf des apothekers stinken! Ziet dan toe, dat gij die kleine vossen der zonde zelfs niet in den verborgen wijngaard van uw hart voor een oogenblik toelaat, — of het is met uw blijdschap en vreugde voor een tijd, — en misschien voor een langen tijd gedaan! En berouw en smart worden dan uw deel! Want waarlijk, God is Israël goed, maar alleen voor hen die rein zijn van gemoed! Doch, daar wij van en uit onszelven daartoe gansch onbekwaam zijn, laat ons dan toch gedurig en ernstig waken en bidden: „Leid mij niet in verzoeking, maar verlos mij van den booze!" En ook als David: „Heere, verwijd toch mijn hart, opdat ik in den weg uwer geboden mag loopen. Bidt dan, Geliefden, voor u en voor ons allen; eischt vrijmoedig op Gods trouwverbond! Dit voorrecht heeft God zijn volk gegeven door onzen Heere Jezus Christus!

Bidt ook gij alzoo, Geliefden, gij die deze ware en zalige vreugde nog niet kent; neemt dit éene woord toch eens mede in uw hart, en peinst daarover na: „Wie God verlaat, heeft smart op smart te vreezen; maar wie op Hem vertrouwt, op Hem alleen, ziet zich omringd met zijn weldadigheên!" Leest eens met diepen ernst en aandacht het 1ste en 2de vers van Ps. 68, en kiest u een deel; kiest het deel der vromen, en God zal u verzadigen met vreugde hier en eeuwiglijk daarboven! Zoo doe de Heere aan een iegelijk van ons uit genade!

Amen!

Te zingen Ps. 19 : 6.

Een paar opmerkingen.

1. „Verwijding des harten," kan ook zien op tijdelijke uitreding en verruiming.

2. [David leert ons met het woord van onzen tekst o. a. ook nog hoe wij bidden moeten; namelijk, dikwijls ook met het doen van geloften; vele voorbeelden worden daarvan in de Schrift gevonden. Maar als gij het doet, ziet dan toe dat gij uwe geloften houdt, want God laat zich niet bespotten!

VIII.

DE SCHAT IN EEN AKKER VERBORGEN.

Te zingen Ps. 33 : 1.

Te lezen Luk. 16 : 19 tot het einde, en Openb. 21 : 21 tot 22 : 7.

Te zingen Ps. 65 : 3.

Voorafpraak.

„Mijne ziel sterve den dood der oprechten, en mijn uiterste zij gelijk het zijne!” Num. 23 : 10*b*.

Zoo roept Bileam uit in een oogenblik van verrukking des geestes, en dat zeker uit den diepsten grond des harten; want met een verhelderd oog aanschouwt hij het zalig geluk der oprechten beide in leven en sterven. Geen wonder dat hij voor zichzelf zulk een einde begeert, maar geen wonder ook dat hij nochtans verkiest maar voort te leven als een goddeloos profeet, bevoorrecht zelfs met goddelijke openbaringen, en door de heidenen juist daarom des te hooger gewaardeerd. Geen groot wonder, zeg ik, want zoo is de mensch van nature; en heden nog wordt het voorbeeld van Bileam door duizenden gevolgd. Als een oprechte sterven, dat is zoo begeerlijk, dat willen zij ook, o, zoo gaarne. Maar als de oprechten te leven, zelfs de gedachte daaraan verachten zij in het diepst van hunne ziel! Mocht het heden in deze ure voor een iegelijk onzer recht duidelijk worden, dat wij tevergeefs met een Bileam zuchten, wenschen, begeeren en bidden zullen om het zalig einde des oprechten, zoolang wij ook met hem ons goddeloos, boos en ondankbaar leven niet laten varen. Eén van twee: alles verlaten om Jezus' wil, en zalig worden, — of alles behouden, en Jezus verwerpen, om voor eeuwig verloren te gaan!

Kiest u dan heden wien gij dienen zult! Maar ziet toe hoe gij kiest, — de eeuwigheid is daarmede gemoeid!

Laat ons bidden.

Te zingen Ps. 119 : 24 of 34 : 8.

Tekst Matth. 13 : 44: „Wederom is het koninkrijk der hemelen gelijk aan een schat, in den akker verborgen, welken een mensch gevonden hebbende, verbergde dien, en van blijdschap over denzelfen, gaat hij heen en verkoopt al wat hij heeft, en koopt dienzelfen akker!”

De gebeurtenis, waarop deze gelijkenis gegrond is, was zeer gemakkelijk te veronderstellen. In die oude woelige tijden, toen daar nog geen bank of dergelijke inrichting bestond, was de aarde de eenige veilige bank, waarin men zijn geld of schatten kon bewaren. Zoo gebeurde het dikwijls dat iemand heimelijk een grooten schat van goud en zilver en edelgesteente in den schoot der aarde verborg, en die schat bleef daar menigmaal jaren en eeuwen lang verborgen; omdat de eigenaar misschien plotseling door den dood werd weggenomen en zijn geheim met hem ten grave daalde; of omdat hij in den oorlog sneuvelde; of als een gevangene verdreven en verbannen werd, om in een ver en vreemd land zijn graf te vinden. Jaren of eeuwen daarna wordt die schat, misschien ongezocht, door een ander ontdekt.

Zoo zien wij ons dit in deze gelijkenis voorgesteld. Een landman gaat uit om te ploegen; jaren of eeuwen heeft die akker wellicht woest gelegen; of, om den grond opnieuw vruchtbaar te maken, drijft hij de ploegschaar diep in de aarde; opeens, terwijl hij daar nog zoo langzaam en in gedachten achter de ossen loopt, klinkt de ploegschaar tegen metaal; en als hij omziet, hoe verbaasd staart hij de zwarte ploegvoor aan, bestrooid met stukken goud en glinsterende door den glans van de allerkostbaarste juweelen! Den ploeg verlaat hij, — hij zinkt op de knieën neer! — hij is gelukkig! Maar het wordt gevaarlijk zoolang daarbij te knielen: haastig werpt hij alles toe; ijlings keert hij huiswaarts terug; niets van zijn vreugde laat hij merken, maar hij verkoopt alles wat hij bezit, ja hij zou het beddegoed van onder zijne kinderen uitgerukt hebben, indien het niet anders kon, om dien akker te koopen. Laat het kosten wat het wil, dien akker moet hij hebben. Hij koopt hem; en o, welk een verbazende verandering, — hij kan het nau-

welijks gelooven; van arm wordt hij rijk; van ongeëerd zeer hoog geëerd; eens veracht, nu wordt hij benijd; nu ook geen bitteren arbeid en gesukkel meer; hij leeft in gemak en overvloed.

I.

Zoo worden wij allereerst in deze gelijkenis gewezen: op de onschatbare waarde van Gods genade, waardoor wij al de schatten van Gods koninkrijk deelachtig worden.

In deze zondige wereld wordt er menigmaal met verachting neêrgezien op armoede, en de arme als het uitvaagsel des mensheids gerekend; en de eer wordt aan rijkdom gegeven, waarop de deugd alleen aanspraak heeft. En in zulk eene wereld behoedt een goede bezitting een mensch tegen verachting, en rijkdom verleent hem toegang tot de hoogste kringen der maatschappij. En toch zijn de voorrechten nog veel hooger en kostelijker, die de schatten van Gods genade aan den mensch geven, die arm naar de wereld, rijk is in God. Den nederige richten zij op uit het stof, om hem tezamen met den nooddruftige te verhoogen en te doen zitten bij de prinsen; ja, Gods genade verleent hem toegang tot de tegenwoordigheid van de allerhoogste Majesteit, in het paleis des grooten Konings; tot het gezelschap der engelen en de gemeenschap der heiligen; „tot de algemeene vergadering en de gemeente der eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn;” tegenover dewelken de grootste koningen der aarde nietige aardwormen zijn, want zij zijn met hen niet te vergelijken, noch in deugd of waardigheid, noch in rijkdom, eer en heerlijkheid!

En wederom: die rijk is, kan en mag in een groot en prachtig huis wonen, maar eenmaal moet dat groote huis verwisseld worden met het kleine nauwe graf. Die rijk is, kan het lichaam voeden met de smakelijkste lekkernijen, en toch wordt het lichaam voor wormen toebereid. Die rijk is kan glinsteren, door het licht van duizend diamanten omstraald, en toch moet de drager van zulk een vroolijke, schoone en streelende gedaante ook eens in het graf gelegd worden, het verderf ten prooi! Ach, wat is dit alles dan zonder een deel aan Gods genade? Neen, indien ik tusschen beiden kiezen moest, ik koos de schatten van Gods gerechtigheid; dan is

hemelsch manna mijn brood; Gods liefde mijn wijn; de arm van Christus mijn hoofdkussen; en mijn sterkte de rechterhand van Gods almacht; mijn eeuwig huis het hemelsch Jeruzalem, met straten van goud en poorten van paarden; daar ruischen de harpen der engelen; en het feestgewaad der verlostten, van Jezus' gerechtigheid gewrocht, blinkt schooner dan het kleed eens engels!

Nog eens: iemand die insolvent is wordt door een of ander geluk in staat gesteld om zijne schulden te betalen; was daar een klad op zijn eer, nu verbleekt en verdwijnt die geheel en al; was zijn eer volkomen onbesproken, dan wordt hij nu toch verlost van een last, die een eerlijk man bitter zwaar op het harte weegt. Nu vreest hij die groote bewijzen en lange rekeningen niet meer; elkeen ziet hij manmoedig in het aangezicht; en als hij zijn schuld-eischers bijeen roept om hen te voldoen, dan wordt hij een gelukkig man gerekend, zij prijzen en roemen hem als een eerlijk man. Maar hoe gelukkig en hoe hoog zal dan niet de mensch, de oneindig schuldige zondaar, geroemd worden, die den schat van Gods genade deelachtig wordt? Oordeelt voor uzelfen, Geliefden! Aldus verrijkt betaalt de zondaar schulden, — schulden, die het allergrootste getal van cijfers ons niet kan voorstellen, ja een schuld, die door een gansche eeuwigheid in de smarten der hel niet kan uitgedelgd worden! Met Christus' zoenverdiensten voldoet hij aan Gods gerechtigheid; met een kwijtbrief door het bloed van Gods Zoon verzegeld, kan hij mensch en engel in het aangezicht zien; ja verschijnen niet alleen in de tegenwoordigheid der heilige engelen, maar zelfs in de tegenwoordigheid van den alleen volmaakt heiligen God; daar kan hij dan staan, veilig tegenover het geweten en de wet, veilig tegenover dood en hel, om in triomf te vragen: „Wie is het die verdoemt? God is het die rechtvaardig maakt!”

Is dit niet genoeg, Geliefden, om een ieder onzer in waren ernst te doen uitroepen: Waarlijk, God alleen is het hoogste goed! God alleen, met al de oneindigheid van zijn barmhartigheid en vergeving, vrede, rust en zaligheid, genade, gunst en zegen, tijdelijk en geestelijk! Zoodat het niet te veel is om met den dichter van Ps. 73 uit te roepen: „Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde. — Bezwijkt mijn vleesch en mijn hart, zoo is God de rotssteen mijns harten en mijn deel in eeuwigheid!”

Of wilt gij mij het nog niet toestemmen? Let dan nog op één voorbeeld. — In London staat een huis, dat dag en nacht goed bewaakt wordt; door tal van goed beschermde gangen wordt gij in eene binnenkamer geleid, welker muren van ijzer gemaakt zijn. Rondom u ziet ge groote hoopen gelds, niet duizenden, maar millioenen ponden, den schat van een groot volk, den prijs van kronen en koninkrijken! Gij zijt in de sterkste kamer van de Bank van Engeland, een van de wonderen der aarde. Neemt nu eens het armste kind van God, bijvoorbeeld, een arbeider in een van de diepste mijnen der aarde! Daar is hij gedurig aan het allergrootste gevaar blootgesteld; elk oogenblik kan hij door het water verdrinken worden, door vuur verteerd, door gas verstikt, of in de ingewanden der aarde voor altijd begraven door instortende rotsen en riffen! Neemt hem en brengt hem in het midden van die hoopen geld, en biedt hem al die schatten aan, als prijs voor dien éenen schat, dien hij in het harte draagt. „Gewis,” zegt iemand misschien, „hij zal zeker niet zulk een dwaas zijn, dat hij zulk een offer van de hand zou wijzen!” Ik zeg u, zulk een dwaas zal hij zijn, een dwaas bij de wereld, een wijze voor God; voor één oogenblik mag het streelend voor zijn oog schitteren, — nog één oogenblik, en het wordt dof en nietig bij den glans van zijn hemelsch goed! „Ga achter mij, Satan!” zoo spreekt hij; — of: „Uw geld zij met u ten verderve!” — En als hij uitgaat dankt hij God voor zijn grof brood en armoedig huisje, waarbij en waarin hij vrede met God geniet, en in zijn hart vraagt hij: „Wie zal mij scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, 'of zwaard?” — Niets, noch dood, noch leven, noch hoogte, noch diepte! Heere, „zet mij als een zegel op uw hart, als een zegel op uwen arm; want de liefde is sterk als de dood; de ijver is hard als het graf; hare kolen zijn vurige kolen; vlammen des Heeren! Al gaf iemand al het goed van zijn huis voor deze liefde, men zou hem ten eenemaal verachten!” Hooglied. 8 : 6, 7.

Geliefden, wat wij u raden, ziet toe dat deze schat uw eigendom wordt, eer dat hij eenmaal onbereikbaar hoog boven uwe hoofden hangt, nog oneindig heerlijker, omdat gij dan naar hem zult opzien van uit de duisternis der hel!

II.

Maar wat dan onverkrijgbaar voor uw oog zal blinken, is nu nog misschien voor u verborgen. Verborgten, — zeg ik, want zoo zegt de gelijkenis ons in de tweede plaats: dat die schat in den akker verborgen was.

Zoo was het met de diamanten, en ook weér met het goud in de Transvaal. Hoeveel hooren, hoeveel zien wij thans niet van de goudvelden, en vooral van Johannesburg. En toch kan het zijn dat op dezelfde plaats, waar het groote en rijke Johannesburg nu staat, eenige jaren geleden heel iets anders te zien was; waart ge toen daar gekomen, wat zoudt gij gezien hebben? Misschien een armen man, tevreden om honderd schaapjes dagelijks te weiden, heel tevreden met een stuk of wat beesten, een zeer ouden ossenwagen en een hartebeesthuis; en dat terwijl hij dagelijks wandelde op tonnen goude, en menigmaal daar bijna over struikelde, maar nog zonder het op te merken. Een groote schat ligt daar onder zijne voeten verborgen, maar hij weet daar niets van en geniet er dus ook niets van.

En zoo gaat het nog heden met duizenden in een geestelijk opzicht. 't Is uw beeld, onbekeerde, die toch maar niets in God en godsdienst kunt zien, dat boven alles te begeeren is, en alles zoekt in het goud en de ijdele vreugd der wereld! En zoo is het, niet alleen omdat gij een natuurlijk mensch zijt, van wien Paulus zegt: „De natuurlijke mensch begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden!” — Maar 't is ook omdat „de God dezer eeuw uwe zinnen verblind heeft!” O, indien God u heden de heerlijkheid van die geestelijke schatten voor de oogen deed schitteren, als het goud voor de oogen van dien man in de gelijkenis, dan keert gij weldra huiswaarts, oneindig gelukkiger dan de allerrijkste goddelooze op de gansche aarde! Want in dit éene Bijbelboek heeft de Christen een grooter schat dan in al de kostbaarste schatten van de geheele schepping bijeenvergaderd!

III.

En, Gode zij dank! de Heere doet dit voor menigeen, die het niet eens begeert en het nog minder zoekt. De gelijkenis toch doet ons in de derde plaats zien: dat die man den verborgen schat vond, zonder dat hij hem zocht.

Zacheüs zoekt Jezus uit nieuwsgierigheid te zien, en hij vindt een verborgen schat aan de voeten van Jezus. De Samaritaansche vrouw gaat water putten naar gewoonte, en zij vindt bij Jezus het water des eeuwigen levens! En zoo gaat het nog menigmaal. De één gaat naar Gods huis met geen ander doel dan om te zien en gezien te worden, en vindt een Heiland, dien hij niet zocht. Een ander gaat daarheen uit nieuwsgierigheid om een prediker te zien en te hooren, en wordt door den Meester des predikers onweérstaanbaar tot bekeering geroepen en gebracht. Een derde gaat daarheen, misschien met een booze bedoeling, en moet daar met een Paulus op den weg naar Damaskus uitroepen: „Wie zijt gij, Heere! Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?” Ja dien verborgen schat vindt de één op het krankbed, een ander bij het lijk van een dierbaar pand, of in het donker graf van het dierbaarste dat hij of zij op aarde bezat! Geliefden, hoort wat de Heere u hier toeroept: „Zeg niet in uw hart: wie zal in den hemel opklimmen? of, wie zal in den afgrond nederdalen? Nabij u is het woord, in uwen mond, en in uw hart. Dit is het woord des geloofs dat wij prediken. Namelijk, indien gij met uwen mond zult belijden den Heere Jezus, en met uw hart gelooven, dat Hem God uit de dooden opgewekt heeft, zoo zult gij zalig worden. Want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid, en met den mond belijdt men ter zaligheid!” — Zoekt dezen schat dan boven al wat te zoeken is!

Of zou deze schat van Gods genade zooveel moeite niet waardig zijn?

IV.

De gelijkenis leert ons iets anders. Wij merken eindelijk op: dat die man alles deed wat hij maar kon om den gevonden schat zijn schat te kunnen noemen.

Die man verbergt dien schat, opdat niemand anders hem moge zien voordat hij zijne is; „en van blijdschap over {denzelven, gaat hij heen en verkoopt alles wat hij heeft, en koopt dienzelfen akker!”

Ach, wat zijn wij menigmaal toch zoo weinig gelijk aan dien man! Vader kunnen wij verlaten, en moeder, en echtgenoot en kinderen, ja huis en haard en goed en bloed, om naar de goudvelden heen te snellen, en naar de diamantmijnen; en daar kan men dag en nacht arbeiden, schande verdragen, en geen moeite of kosten ontzien, en honger en armoede lijden, om toch een deel van die schatten te verkrijgen, aardsche, vergankelijke schatten; maar wie doet dit om dien geestelijken schat te verkrijgen? En toch alleen door dezen schat kunnen wij ons leven redden voor tijd en eeuwigheid. En hierbij komt ook nog de heerlijke belofte: „Voorwaar zeg Ik ulieden, er is niemand die verlaten heeft huis, of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of vrouw, of kinderen, of akkers, om mijnentwil en des Evangelies wil, of hij ontvangt honderdvoud nu in dezen tijd, en in de toekomstige eeuw het eeuwige leven!” Geliefden, wat hinkt gij dan nog op twee gedachten, wat draalt gij nog, wat zegt gij nog: „Een weinig slapens, een weinig sluimerens,” — daar is geen oogenblik tijd meer! De dood is achter u, en is zoo onzeker dat wij als het ware met een Lot in Sodom leven, dat over weinige oogenblikken door de vlammen moet verteerd worden! Geloovigen, waakt dan en houdt hetgeen gij hebt, opdat niemand uwe krone neme! En nog zendt de Heere zijne engelen om ons tot vluchten aan te drijven. O gij, die nog in het Sodom der zonde vertoeft, haast u dan om uws levens wil naar het gebergte heen; als die engelen, willen wij u heden bij de hand nemen om u tot Jezus te leiden, om te ontvangen een schat in den hemel, den hoogsten, den besten schat, die blijft tot in eeuwigheid! Wilt gij niet? — Vergaat dan met Sodom! En uw wereldliefe, en zondelust, en uw goed en geld zij u ten verderve! Neen, — Geliefden, liever bidden wij den Heere dat Hij u genadig zij en uwe zielen redt van den dood!

Amen!

IX.

DE SCHATKIST EEN TOETSSTEEN.

Te zingen Ps. 67 : 3.

Te lezen Markus 12 : 13 tot het einde.

Het gebed.

Te zingen Ps. 32 : 3 of 116 : 10, 11.

Tekst Mark. 12 : 41—44.

En Jezus, gezeten zijnde tegenover de schatkist, zag hoe de schare geld wierp in de schatkist; en vele rijken wierpen veel daarin.

En er kwam een arme weduwe, die twee kleine penningen daarin wierp, hetwelk is een oort.

En Jezus, zijne discipelen tot zich geroepen hebbende, zeide tot hen: Voorwaar, Ik zeg u, dat deze arme weduwe meer ingeworpen heeft dan allen, die in de schatkist geworpen hebben.

Want zij allen hebben van hunnen overvloed daarin geworpen; maar deze heeft van haar gebrek, al wat zij had daarin geworpen, haar ganschen leeftocht.

Wat ons hier verhaald wordt gebeurde op den derden dag van de laatste week van 's Heeren leven.

Deze gebeurtenis, Geliefden, leert ons een ernstige waarheid, en wel deze: dat de schatkist des Heeren een toetssteen is van des menschen vroomheid en godzaligheid.

Gedurende zijne omwandeling op de aarde heeft de Heere Jezus de menschenkinderen gadeslagen in al hunne toestanden en in al hunne handelingen; en vooral zeker in de uitoefening van den godsdienst.

De Joden waren een godsdienstig volk. En nu zegt Markus ons hier, dat de Heere Jezus tegenover de schatkist ging zitten om te zien hoe de tempelgangers geld daarin wierpen, om daaraan de waarachtigheid van hun godsdienst ook te beproeven, en die proeve

voor ons na te laten tot onze vermaning en tot onze onderrichting. Er is dan ook voor ons veel te leeren uit deze gebeurtenis.

En wel allereerst:

I.

Dat God een schatkist heeft in zijne Kerk.

De Heere geeft ons hier op aarde vele en vele soorten van bezittingen, om die te gebruiken en om die te genieten. Van al die bezittingen is het geld de vertegenwoordiger geworden, daarmede wordt handel gedreven en daardoor gaat eene bezitting gemakkelijk over van den een tot den ander. Maar hoog boven alle tijdelijke bezittingen, die God ons gegeven heeft, staat er één voorrecht, het voorrecht om God te dienen — de zuivere en onbevleete godsdienst voor God en den Vader! En al was de mensch ook zonder zonde, ja volmaakt heilig geweest, dan zou de godsdienst toch voor hem een heerlijk en hemelsch voorrecht geweest zijn; hoeveel te meer nu niet, nu hij een arme zondaar is. Maar gelijk als alle tijdelijke bezittingen en zaken kostbaar zijn en met kosten gepaard gaan, zoo ook de godsdienst! De dienst des Heeren is dierbaar en kostbaar in zijne oogen. En daarom zal de Heere het noodige voor zijnen dienst geven en de onkosten dragen, als wij niet kunnen. Maar, Geliefden, als wij kunnen, als de Heere ons daartoe kracht en vermogen schenkt, waarom zouden wij het dan niet dragen? Is dit dan niet onze dure roeping en verplichting? Wat meer is, eert God ons dan niet buitenmate zeer wanneer Hij ons daartoe verkiest en roept, wanneer Hij het van onze hand wil aannemen? En wordt de ware gezindheid van ons hart dan niet daardoor beproefd en geopenbaard? O, Geliefden, laat het ons dan een heerlijk voorrecht zijn, dat de Heere ook uit onze hand gaven voor zijnen dienst wil aannemen, ja laat het ons een heerlijk voorrecht zijn om offers op het altaar des Heeren aan te brengen! Maar laat ons dit altijd daarbij in het oog houden, dat elke wijze niet goed is!

II.

Deze gebeurtenis toch leert ons: dat dit gedaan wordt in zeer verschillende mate, en uit zeer verschillende beweegredenen! De regel, dien God daarvoor gesteld heeft, is deze: elkeen naar zijn vermogen! Dit beginsel heeft de Heere zeer duidelijk vastgesteld en verklaard. In Lev. 5 : 7, 11, wordt er gezegd: „Maar indien zijne hand zooveel niet bereiken kan, als genoeg is tot een stuk klein vee, zoo zal hij tot zijn offer, voor de schuld, die hij gezondigd heeft, den Heere brengen twee tortelduiven, of twee jonge duiven. Maar indien zijne hand niet reiken kan aan twee tortelduiven, of twee jonge duiven, zoo zal hij, die gezondigd heeft, tot zijne offerande brengen het tiende deel van eene efa meelbloem ten zondoffer.” Zoo vraagt de Heere dan van ons naar dat Hij ons gezegend heeft, en naardat iemand heeft en bezit. Niemand mocht ledig voor het aangezicht des Heeren verschijnen. Daar waar de Heere Jezus bij de schatkist van den tempel zit, daar gaan de tempelgangers voorbij, en daar wordt ingeworpen van het grootste goudstuk, wel drie guineas waard, tot op het kleinste koperstuk van de arme weduwe, slechts driekwart van een farthing waard! Maar niet één gaat daar voorbij met een ledige hand. En zoo verschillend als die geldstukken zijn, zoo verschillend zijn menigmaal ook de beweegredenen waaruit die geldstukken in de schatkist ingeworpen worden. Velen geven uit dwang en noodzakelijkheid; zij zouden niet geven, als zij niet verplicht waren om te geven. Anderen geven uit een gevoel van eerlijkheid; als zij niet geven, en niemand wil geven voor de schatkist des Heeren, dan moet schuld en schande daarop volgen; en om dit te voorkomen geven zij hunne gaven. Anderen geven uit hoogmoed en eigengerechtigheid, die zij zelfs voor God niet verbergen. In den tempel staande en biddende zegt de farizeër: „Ik geef tienden van alles wat ik bezit!” Velen geven uit gewoonte, maar velen geven ook uit ware liefde en dankbaarheid, met een heilige blijdschap en vreugde; het is hun een heerlijk voorrecht en zij vinden ook daarin hun vermaak en lust, om den Heere met hunne gaven te dienen en te eeren; gelijk als Maria met de nardusflesch; gelijk als die arme weduwe, waarvan de Heere Jezus zegt: „Deze arme

weduwe heeft meer ingeworpen dan allen; van haar gebrek, al wat zij had, ja haar ganschen leeftocht!"

III.

En door dit te zeggen toont de Heere Jezus: dat Hij er op let hoe wij zijn schatkist behandelen en daaraan toetst Hij onze liefde jegens Hemzelve. De godsdienst is de hoogste en heiligste verrichting van den zondaar, en daarom behooren de gaven en de offers voor den godsdienst ook de beste en de rijkste te wezen. God vraagt niet een deel, niet veel van onze liefde, maar al onze liefde, onze hoogste en heiligste liefde! Hij is jaloersch over zijne eer! Hij vraagt onze beste bezittingen! Daarom heeft de Heere ook tot Israël gezegd door den profeet Maleachi (1 : 8): „Als gij wat blinds aanbrengt om te offeren, het is bij u niet kwaad; en als gij wat kreupels en kranks aanbrengt, het is niet kwaad. Brengt dat toch uwen vorst; zal hij een welgevallen in u hebben; of zal hij uw aangezicht opnemen? zegt de Heere der heirscharen.”

Daar zit nu de Heere Jezus zelf bij de schatkist van zijn huis; Hij ziet de tempelgangers voorbijgaan, één voor één; en Hij slaat hen nauwkeurig gade — niet omdat Hij hunne of onze gaven noodig heeft. Maar woorden en daden en giften openbaren en bewijzen en bevestigen onze liefde; wij beproeven de liefde van onze vrienden aan hunne woorden, aan hunne daden en giften.

Zoo ook doet de Heere Jezus — Hij daagt ons uit om Gods liefde eens te toetsen en te beproeven als Hij zegt door Johannes: „Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe!” En wederom door Paulus, 2 Cor. 8 : 9: „Want gij weet de genade van onzen Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door zijne armoede zoudt rijk worden!” En alzoo beproeft de Heere Jezus ook onze liefde. Van die groote zondares, die zijne voeten kuste en zalfde in het huis van Simon, den farizeër, zeide Hij: „Zij heeft veel liefgehad,” en van deze arme weduwe: „Voorwaar Ik zeg u, dat deze arme weduwe meer ingeworpen heeft dan allen, die in de schatkist geworpen hebben!”

Alzoo verwacht de Heere van een iegelijk onzer bewijzen van onze wederliefde en dankbaarheid!

IV.

Alzoo toetst de Heere Jezus ons aan de gaven die wij voor zijnen dienst geven. En nu laat deze gebeurtenis ons ook nog verder zien, naar welken maatstaf de Heere Jezus die gaven waardeert. De Heere Jezus waardeert onze gaven in vergelijking met hetgeen wij nog behouden! Niet de grootheid van de som, die de arme weduwe geeft, maar het beginsel, de beweegredenen waaruit zij haar oortje geeft, dit doet haar oortje bij Jezus oneindig hooger in waarde klimmen dan zelfs het grootste goudstuk van den rijksten tempelganger, die zijn goudstuk uit een verkeerd beginsel geeft. De beweegreden, waardoor de arme weduwe haar oortje geeft, vernietigt alle gedachte aan verdienste of wedervergelding, doet elke gedachte aan winst of gebrek verdwijnen; dit maakt het geven voor haar een voorrecht, een vreugde! Aan God geeft zij het hart, de vurigste liefde van geheel het hart, en als een bewijs daarvan geeft zij voor zijn schatkist geheel haren leeftocht! Maar, Geliefden, het is Jezus niet zoozeer te doen om ons goud en ons zilver; neen, Hij wil uw hart hebben, uwe liefde, uzelfen geheel en al! Dit is zijne begeerte, zijn bevel, zijn recht. Zijn recht als uw God, zijn recht als uw Heiland en Verlosser! Hij wil als Koning heerschen in uw hart en over alles wat gij zijt en hebt. En ons goud en zilver vraagt Hij alleen als een bewijs dat wij Hem als Koning van ons hart en Heer van onze schatten erkennen! Daarom zegt Hij ook: „Geef dan den keizer, dat des keizers is, en Gode wat Godes is!”

1. En deze wijze van waardeering is overeenkomstig ons gezond verstand en onze dagelijksche ondervinding.

Van een kind verwachten wij nooit wat alleen een man kan doen. Een kleine gedachtenis van een armen vriend is voor elken rechtgeaarde en weldenkende net zoo goed en net zoo groot van waarde, als een prachtig en duur geschenk van een rijken vriend.

2. Deze wijze van waardeering komt overeen met onze algemeene handelwijze omtrent onze tijdelijke belangen.

Naar ons vermogen geven wij gewilliglijk ons geld voor alles wat voor ons noodig en nuttig en genoeglijk en aangenaam is. De ware patriot betaalt gewillig de belasting van zijn land. De man, die trouw is aan zijne echtgenoot, zorgt voor haar naar het beste van zijn macht en kracht. De vader, die zijne kinderen teederlijk bemint, zorgt voor hen naar het beste van zijn vermogen! En zal een Christen dan niet zorgen voor den dienst van zijn God en de eere van Jezus Christus? Daarom klaagt de Heere over Israël en zegt door Jesaja: „Doch gij hebt Mij niet aangeropen, o Jakob! Mij hebt gij niet gebracht het kleine vee uwer brandofferen, en met uwe slachtofferen hebt gij Mij niet geëerd. Maar gij hebt Mij arbeid gemaakt met uwe zonden, en gij hebt Mij vermoeid met uwe ongerechtigheden!” Jes. 43 : 22—24 en Jer. 7 : 18.

Deze wijze van waardeering stemt overeen met de algemeene eischen van Gods Woord.

De oprechtheid, de gehoorzaamheid en het vertrouwen van Adam en Eva heeft God getoetst en beproefd aan den verboden boom. En de Heere Jezus toetst menigmaal onze gehoorzaamheid, en liefde, en vroomheid aan zijn schatkist. En daardoor wil Hij ons leeren om belang in zijn werk te stellen; en daardoor verheft Hij het hart boven een zondig kleven aan geld en goed; en daardoor wekt Hij onze dankbaarheid op, en bevordert en volmaakt de toewijding van ons hart en van ons alles aan zijn dienst!

Ziet maar eens op Israël; Israël moest de tienden van alles geven, en bovendien moest er nog een schatkist gesteld worden om een tabernakel te bouwen, Exodus 35 en 36; en David richt een schatkist op om een tempel te bouwen, 1 Kron. 29; en koning Joas richt een schatkist op om den tempel te herstellen 2 Kon. 12 : 1, 9. En een blijvende schatkist wordt er in den tempel gesteld om de gaven van het volk te ontvangen, als zij naar Jeruzalem opkwamen om den Heere te dienen. En door Haggai en Maleachi klaagt de Heere dat zijn volk de tienden achterhoudt! Hagg. 1 : 1—6, Mal. 3 : 7 en 8.

En zeer opmerkelijk is het, Geliefden, zoolang als Israël trouwe-

lijk die geboden des Heeren gehoorzaamde, en trouwelijk zorgde voor zijn dienst, zolang was Israël ook rijk en gezegend; maar zoo spoedig als zij de tienden achterhielden, en het huis en den dienst des Heeren verwaarloosden, werden zij verarmd en gestraft!

Evenzoo is er ook een schatkist in de Kerk van Christus gesteld. Zulk een schatkist was er in Gods Kerk toen de Heere Jezus op de aarde omwandelde. Johannes zegt: „Deze woorden sprak Jezus bij de schatkist, leerende in den tempel!” Joh. 8 : 20. Markus zegt in onzen tekst: „En Jezus, gezeten zijnde tegenover de schatkist, zag hoe de schare geld wierp in de schatkist!” En hebben de Joden, die bekeerd werden tot het Christendom, hebben zij ook niet die gaven en offers naar de schatkist van Jezus' Kerk gebracht, die zij gewoon waren naar de schatkist van den tempel te brengen? Hand. 2 : 42; 4 : 34—37; 5 : 3; 6 : 1; 11 : 27—30; 1 Cor. 16 : 2; 2 Cor. 8 : 9.

Israël moest de tienden van alles geven en daarenboven was daar ook nog dit bevel des Heeren in Deut. 16 : 16, 17: „Driemaal in het jaar zal alles wat mannelijk onder u is, voor het aangezicht des Heeren, uws Gods, verschijnen, in de plaats, die Hij verkiezen zal; maar het zal niet ledig voor het aangezicht des Heeren verschijnen. Een ieder naar de gave zijner hand, naar den zegen des Heeren, uws Gods, dien Hij u gegeven heeft!” Tot tweemaal toe zegt de Heere zeer nadrukkelijk en ernstig in Exodus: (23 : 15 en 34 : 20) „MEN ZAL NIET LEDIG VOOR MIJN AANGEZICHT VERSCHIJNEN!” En Paulus zegt in 1 Cor. 16 : 2: „Op elken eersten dag der week legge een iegelijk van u iets bij zichzelf weg, vergaderende eenen schat, naar dat hij welvaren verkregen heeft.” — Aldus spreekt Paulus waar hij handelt over de inzameling, die voor de heiligen geschiedt. Laat ons hieraan toch ernstiglijk denken, wanneer wij op onze plaatsen zijn en niet op 't dorp zijn om daar onze gave in de armbeurs te werpen; laat een ieder dan op zijn plaats elken Zondag zelf iets wegleggen, om ter geschikter tijd het aan zijn diaken te geven of zelf in de armbeurs te werpen. Laat ons toch aan bovengenoemde woorden van den Heere in Exodus, van Paulus in 1 Cor. 16 : 2 zeer ernstiglijk denken, wanneer wij zoo makkelijk bij de armbeurs

voorbijgaan, zonder daar eene gave naar ons vermogen in te werpen.

Niemand mocht dus ledig voor het aangezicht des Heeren verschijnen. Waarlijk, als iemand mocht verschoond worden, dan was het deze arme weduwe; als er ooit iemand was die zich met recht en reden, menschelijker wijze gesproken, kon verontschuldigen, dan was het deze arme weduwe! Maar neen, de Heere oordeelt anders, en ook die arme weduwe gevoelt en handelt anders. Zij had God zoo lief en ook zijn tempel. Daarheen moet zij opgaan, want haar hart brandt naar de voorhoven des Heeren, haar vleesch en hart roepen uit tot den levenden God. Maar een offer moet zij geven, en zij heeft slechts éen oortje, en niets op aarde meer! Maar de taal van haar hart is: mijn alles, mijn laatste zal ik den Heere geven! En zij geeft het! En wie kan nu haar oprechtheid in twijfel trekken; en de waarachtigheid van haar liefde en geloof? Menigeen zal hier wel zeggen en vragen: Ja, dit is alles goed en wel, maar heeft die weduwe nu daarmede verstandig en voorzichtig gehandeld? Moest zij niet liever een stukje brood gekocht hebben voor haar laatste oortje, voor haar of haar arme kinderen? Daaraan dacht zij niet, Geliefden, op zulk een ongeloovige wijze. Twee dingen wist zij zeker: het bevel van mijn God is: bezoek mijn huis, — maar kom niet ledig! En nu, dit is mijn lust en mijn leven, om mijn God in zijn huis te ontmoeten, om Hem te gehoorzamen; ik zal gaan, en ik zal Hem mijn alles geven! Heden moet ik doen wat Hij gebiedt, voor morgen zal mijn getrouwe God dan ook weér zorgen! Daarvoor heb ik zijn belofte. En wat dunkt u, Geliefden, is zij van honger omgekomen? Voorwaar, Geliefden, de Zoon van dienzelfden God en Vader, dien zij daar gediend, wien zij daar haar laatste oortje gegeven had, Hij heeft haar gezien en gezegend! Maar heeft zij Hem gekend? Heeft zij zijne woorden gehoord? Heeft zij dit ooit in haar leven gehoord? Heeft zij het ooit in den hemel gehoord, dat dit van haar geschreven staat in het heilig Woord des Heeren? Dit is zeker: eenmaal in den dag der dagen zal zij het hooren! Eenmaal in den dag der dagen zullen ook wij het aanschouwen hoe deze arme weduwe met verwondering en eeuwige vreugde van Jezus vernemen zal wat zij eenmaal gedaan

heeft voor zijn dienst en eer! Geliefden, als onze daden en onze gaven in dien dag aller dagen met de hare vergeleken worden, wat zal Jezus dan van de onze moeten zeggen?

O, geeft dan uw hart aan Jezus. Geef dan den Heere de hand, en dient Hem met vreugde. „Zijt niet traag in het benaarstigen, zijt vurig van geest, dient den Heere!” Rom. 12. Gelooft het toch dat Jezus ook nu nog bij de schatkist zijner Kerk staat om ons gade te slaan; ja Hij staat elken Zondag nog bij onze kerkdeur, als de diaken daar gaat staan, en Hij slaat de kerkgangers gade, en Hij weet het of zij ledig voor zijn aangezicht verschijnen, en Hij weet ook met hoedanig een hart elkeen zijne gave geeft! Jezus wacht bij de kerkdeur en bij de armebeurs, om onze gaven voor zijn dienst en voor de armen te zien en te zegenen. Geliefden, als Jezus dan waarlijk Heere en Koning is van ons verstand en hart en leven, laat Hem dan ook Heere en Koning zijn van ons goud en zilver. Laat ons Hem, van wien de engelen en de gezaligde zielen gedurig zingen, ja van wien ook wij eens begeeren te zingen: „Het Lam, dat geslacht is, is waardig te ontvangen rijkdom en eer!” — laat ons Hem nu reeds vereeren met geschenken! O, gaat nimmer naar een huis des gebeds met een ledige hand, waar dit ook moge wezen; en laat ons dit onze kinderen van jongs af leeren en ernstiglijk inscherpen! Want als wij ons goud voor ons behouden en wij geven den Heere alleen het zilver; of als wij ons zilver achterhouden en geven den Heere alleen het koper, — wat moet Hij dan van onze liefde zeggen? Wien of wat hebben wij dan lief? En toch zijn er Christenen die dit doen. Maar zoo doet de arme weduwe niet. Laat ons haar voorbeeld volgen, want de Heere, onze God, toetst en beproeft onze liefde niet zoozeer aan breede zoomen, en rechtzinnige gevoelens, en lange gebeden, en sterke betuigingen, maar ook bovenal aan iets dat ons wat meer opoffering en ware zelfverloochening kost! Ja de Heere toetst ons ook aan zijn schatkist, bij zijn kerkdeur en bij zijn armebeurs. En als Jezus u daar ziet zooals Hij de arme weduwe daar gezien heeft, o, dan zegt Hij tot u: „Gij hebt dit aan Mij gedaan! —

God geve ons zulk een hart en zulk een hand, — en dan zullen wij nog eens in den dag aller dagen met die arme weduwe van zijne

lippen dit heerlijk woord vernemen: „Dit hebt gij aan Mij gedaan! Over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal Ik u zetten. Ga in in de vreugde uws Heeren! Beërft het koninkrijk, dat voor u bereid is van voor de grondlegging der wereld.”

Amen!

Te zingen: Ps. 66 : 6 of Ps. 66 : 7.

X.

JEZUS IN HET HUIS VAN SIMON.

Te zingen Ps. 33 : 1.
Te lezen Lukas 7 : 36—50.
Te zingen Ps. 73 : 7.
Het gebed.
Te zingen Ps. 74 : 20.

Tekst Lukas 7 : 44a. „En Hij, zich omkeerende naar de vrouw, zeide tot Simon : „Ziet gij deze vrouw?”

Geliefden, de wereld is nog altijd in vele opzichten gelijk aan het huis van Simon, den farizeër, — de woonplaats van den eigengerechtigte en hoogmoedige. Vol van mannen en vrouwen, die te arm zijn om zichzelf te helpen, en te hoogmoedig om te bedelen; door de zonde verwond, willen zij toch geen hulpe zoeken bij den eenigen Geneesmeester der ziele.

Geliefden, indien gij daarvan innerlijk overtuigd zijt, dat gij uw hart nog nooit ontbloot hebt bij het licht der waarheid, — dat gij uw geestelijk beginsel en uwe hope voor de eeuwigheid nog nooit waarlijk getoetst hebt aan Gods Woord, — komt, treedt dan met mij eens voor eenige oogenblikken het huis van Simon, den farizeër, binnen; — misschien gaat daar voor u een licht op in de duisternis, — misschien vindt gij daar de genade, die gij zoekt. Daar toch ziet gij :

Een Heiland, die genade bewijst.

Een vrouw, die weent.

Een farizeër, die zich verwondert.

I.

a. Ja, een Heiland, die genade bewijst.

Daar zit Jezus vol van glorie in zijn zachtmoedigheid en stillen ootmoed, slechts daarop bedacht hoe Hij het goede zal doen. Hij is Simon naar zijn huis gevolgd, om met hem te eten. Hij weet het, het hart van Simon kent Hem niet, — Simon zal Hem maar weinig hoffelijkheid bewijzen, en liefde zoo te zeggen geheel en al niet. Maar toch zal Jezus met hem aanzitten, en door woorden van ware trouw en liefde zal Hij trachten zijn hart te raken en zijn hoogmoed te breken. Geliefden, als Jezus altijd wachten zou tot ons te komen totdat wij waardig zijn om Hem te ontvangen, — ach, hoe weinigen van ons zouden dan zijn heerlijk aanzicht zien, — wat zeg ik: neen, niemand zou dan Jezus ooit aanschouwen! Ja, als Jezus nooit tot ons spreken zou eer dat ons hart bereid is om zijn Woord te ontvangen, — ach, wie zou dan ooit zijn dierbare stem vernemen?

b. Daar zit Jezus, — en aan zijne voeten zit een weenende vrouw — een zondares. En zoo is zij bij allen bekend, en van haar schande heeft zij geen geheim gemaakt; maar nu is zij bij Jezus, en zie: zij zalft zijn hoofd met kostelijke zalf, en wast zijne voeten met hare tranen en droogt ze af met het haar van haar hoofd. Daar hoort ge opeens meer dan éene stem: „Die zalf kon verkocht zijn en het geld aan de armen gegeven!” Maar Jezus zwijgt!

c. En daar in de nabijheid van Jezus en die weenende vrouw ziet gij nog een ander, die onze aandacht in 't bijzonder trekt: 't is een farizeër, die zich verwondert. En ja, Geliefden, de genade van Jezus Christus laat meer dan éen zich zeer verwonderen en verbazen. Simon kan dit toch maar niet verstaan, dat Jezus het kan toelaten dat die vrouw Hem aanraakt, zelfs zijn hoofd zalft en zijne voeten wast, — dit geeft hem een slechte gedachte van Jezus. En in zijn hart zegt hij: „Deze, indien Hij een profeet ware, zou wel weten wat en hoedanige vrouw deze is, die Hem aanraakt; want zij is eene zondares!” Maar nauwelijks is dit woord opgekomen in zijn hart, of Jezus ziet het, en Jezus spreekt: „Simon, ziet gij deze vrouw? Ik ben in uw huis gekomen, water hebt gij niet tot mijne voeten gegeven; maar deze heeft mijne

voeten met tranen nat gemaakt, en met het haar van haar hoofd afgedroogd. Gij hebt Mij geen kus gegeven; maar deze, van dat zij ingekomen is, heeft niet afgelaten van mijne voeten te kussen. Met olie hebt gij mijn hoofd niet gezalfd; maar deze heeft mijne voeten met zalf gezalfd. Daarom zeg Ik u: hare zonden zijn haar vergeven, die vele waren: want zij heeft veel liefgehad; maar dien weinig vergeven wordt, die heeft weinig lief!" Ziet gij, Geliefden, Jezus kende haar veel beter dan Simon. O, die arme Simon, had hij zichzelf toch maar beter gekend, dan zou hij het heerlijk liefdevolle karakter van Jezus ook beter verstaan hebben, en inplaats van zich te verwonderen, zou zijn hart in zijn boezem opgesprongen zijn van vreugde!

II.

En nu, Geliefden, dat treffend gezicht, dat treffend gezelschap in het huis van Simon, — wat heeft het ons te zeggen?

1. O, het zegt ons: dat ook zelfs de grootste zondaar tot Jezus komen mag.

De farizeën hadden van Hem gezegd: „Deze ontvangt de zondaars!" Heerlijke waarheid! En toch is er nog zoo menige bekommerde en angstvallige ziel, die nog altijd vraagt: Maar is dit waarlijk, — waarlijk zoo? O, mijn broeder, mijne zuster, hier is het bewijs; gij ziet het hier in het huis van Simon. Hier is een vrouw, zij is als een uitvaagsel van de stad; maar Jezus ontvangt haar. Hij kent hare zonden, maar Hij verwijt haar niet. Hij weet het hoe ver zij van God was afgedwaald; Hij weet het hoeveel smart en verdriet zij ook aan anderen heeft veroorzaakt, — maar toch keert Hij haar zijn rug niet toe. Eindelijk, — eindelijk is zij dan toch terug gekomen, diep ellendig en veracht, — en zoo erbarmelijk staat zij daar voor Jezus!

Ook tot haar is het gerucht van Jezus gekomen, — en waar alles haar nu begeeft en allen haar verlaten; ziet, daar vlucht zij nu naar Jezus, met die éene angstige vraag in het hart: Zal Hij mij ook verachten en verwerpen? Maar ziet, wie haar ook veracht, — Jezus niet! Hij drijft haar niet uit, en terug in de eindeloze woestenij der zonde! Voorwaar, Hij is niet gekomen

om te zoeken rechtvaardigen, maar zondaars tot bekeering! Broeders en zusters, daar buiten in de wijde, wijde, wreede wereld, o, daar dwaalt er zoo menige arme zondaar en zondares heen; van God vervreemd, weten zij niet meer wat de zoetheid is van een gelukkig leven. Van hunne vrienden verlaten, vernederd en veracht, uitgedreven en verworpen, dwalen zij als vreemdelingen zelfs onder hunne vrienden, onder hun bloedverwanten rond; 't is of alles wat zij aanzien hun zegt: Gij zijt buiten hoop; op uw herstel is gansch geen hope meer! En daar is geen enkel hart dat voor hen klopt, — geen enkele vriendenhand wordt naar hen uitgestoken om hen, als God wil, weer op te helpen en terug te leiden naar een leven van reinheid en vrede! Roept, roept hun toch toe: „O, gij arme verlatenen en verlorenen; ziet toch op Jezus, roept Hem aan; nog, ook nu nog kan zijn hart voor u voelen, zijn hand kan u helpen en redden! Uw bitter doornenpad, al uw vreeselijke worstelingen, al uw ontzaglijke smarten en angsten, — o, Hij ziet en Hij kent die alle! Ziet, daartoe is Hij in de wereld gekomen, om zulk een hulpelooze en verlorene te redden en te verlossen! Ziet Hem toch aan, dáar in het huis van Simon! Daar knielt er een vrouw aan zijne voeten neder; eene zondares. Ja, ontzaglijk groot is haar zonde; maar Jezus heeft toch ook het gekerm en geroep van hare ziel gehoord! O, wat uw schuld en last dan ook zij, — vlucht toch naar Jezus heen, belijdt Hem uwe zonden, — smeekt Hem om vergiffenis, — smeekt Hem om genade om uw arme ziel van al hun booze smet en kracht te reinigen! Klaagt het Hem, dat gij geen enkelen waren vriend op aarde hebt om u te helpen; en bidt en smeekt Hem, dat Hij toch aan uw arme ziel verlossing, heiligheid en vrede mag geven! Toont Hem zijn eigen Woord: „Die tot Mij komt zal Ik geenszins uitwerpen!” Wie u dan ook verachten en verstooten wou, ziet, Jezus zal u hooren, Hij zal u helpen en verlossen!”

2. Ja, dat treffend gezicht en gezelschap in het huis van Simon, wat wil het ons toch zeggen?

Het zegt ons, Geliefden: dat het de onverdiende genade van Christus is, die het hart van den zondaar in boete en liefde smelten doet en zijne ziel met heiligheid bekleedt!

Bitterlijk weent die arme vrouw, — die groote zondares. Maar

daar aan de voeten van Jezus is die smarte zoet, — want die tranen, zij zijn dierbaar in Jezus' oog! Ja, lieflijker nog dan de kostelijke zalf, die zij al weenende uitgiet op zijn hoofd! Zij stort een vloed van tranen, en zij wast zijne voeten met die tranen; en wel mocht zij dit, — want zij had vele zonden! En hoevele anderen heeft zij juist door die zonden bitterlijk doen kermen, — thans staan daar voor haar ziel en geweten een weenende vader en een snikkende moeder; een broeder en zusters, en vriend, die haar weenende bidden: O, kom toch terug; kom toch terug! — Maar 't was alles, alles tevergeefs! En toch is het dit niet, wat haar harte het zeerste doet, wat zulk een bitteren stroom van tranen haar uit ziel en oogen perst! Neen, maar hier is Jezus; Hij, die Heiland zoo liefderijk en genadig. O, thans ziet zij het: Hem heeft zij het hart doorboord, toen zij Hem nog niet kende; zijn liefde heeft zij veracht; zijn wet verbroken; Hem veracht die haar helpen wilde, toen niemand meer haar helpen kon of wilde; die haar heeft opgezocht in haar ellende en verdriet; die haar nog vriendelijk wou aanzien, toen alle anderen haar met toorn en spot van zich afstieten; die haar hulpe en verlossing bracht toen zij hopeloos vastgebonden lag, — die al haar zonden haar vergeven heeft! Dit doet haar het hart breken; dit maakt de zonde nu zoo vreeselijk in haar oog; dit brengt haar aan Jezus' voeten en laat haar daar zoo bitterlijk weenen. En voorwaar, Geliefden, 't is ook alleen die rijke, vrije genade van Jezus, die het harde zondaarshart waarlijk kan doen weenen! Hoe menigmaal was zij niet vermaand en verdreven; hoe menig scherp en bitter en verbrijzelend woord werd haar niet toegeslingerd; veracht en gehoond had zij daar menigmaal heen gedwaald, terwijl een ieder haar met den vinger nawees als de groote zondares! Toch kon zij dit alles dragen, trotseeren zelfs, — het hart nog altijd even trotsch en onbuigzaam, — door liefde verslaafd aan haar zonden, — terwijl zij toch den bitteren last der zonde voelde; maar hoon kan niets anders voortbrengen dan smaad en verachting, harde woorden niet anders dan vuilen laster van haar onreine lippen! Maar o, ziet het, — wat hoon en smaad niet doen konden, dat heeft genade gedaan, dat heeft de liefde gedaan!

Broeders en zusters, tevergeefs is het dat gij zondaars boven

het vuur der helle houdt; toont hun liever het liefderijk, verwond en bloedend hart van het Lam Gods, en dan zullen zij weenen en hun lieve zonden varen laten tot in eeuwigheid! Zoo toch was het met deze vrouw. Jezus zocht haar op, — Hij kwam tot daar waar zij was, — Hij legt zijn hand op haar, — zij hoort zijne stem, — zij luistert, — en in diepe aandoening vraagt zij: O, wat is dit? Wat is het dat thans haar hart zoo sterk, zoo geweldig, maar ook zoo wonderbaar heerlijk aangrijpt? Ja, — het is de liefde, — 't is genade, — 't is het leven! Zij smelt in tranen weg aan zijne voeten. De diepste, teederste, heiligste snaren van haar wezen heeft Hij aangeraakt, — heeft Hij verlost, — Hij die gezegd heeft: „Er zij licht, en er was licht!” — en ziet, — op zijn bevel stroomt daar uit dat vuile zondaarshart, lang als versteend door zonde en smart, een heilige stroom van liefde en berouw; zoo helder, zoo krachtig en rein als het licht des hemels!

Ziet, die vrouw heeft een vriend gevonden, een waren vriend! En o, welk een vriend! Hoe vreeselijk had zij niet tegen Hem gezondigd, — maar Hij vergeeft! Wel mocht zij die voeten omhelzen, die haar hebben opgezocht in hare zonden! Wel mocht zij met hare tranen Hem de voeten wasschen, die haar geweten heeft gereinigd van schuld en smet! Wel mocht zij dat heilig hoofd met kostelijke olie zalven, dat zich buigen wou tot in den dood, om ook haar het leven te geven! Wie ook die olie te kostelijk voor Jezus acht; wat zal, wat kan zij niet brengen, die thans alles voor Jezus over heeft. Ja, zij heeft veel lief, omdat haar zooveel vergeven is!

3. Nog eens: Wat heeft dat treffend gezicht en gezelschap, daar in het huis van Simon, — wat heeft het ons te zeggen?

Het zegt ons dat Christus wil dat wij letten zullen op degenen, aan wie Hij zijne genade heeft bewezen, om ons aan hun voorbeeld te toetsen.

Jezus zegt: „Simon, ziet gij deze vrouw?” Roemen kan zij niet op haar reinheid, op haar daden. Maar, zij weent, zij dient, zij aanbidt Mij! Nu al heeft haar geloof meer gedaan, ja duizendwerf meer dan gij met al uw eigengerechte zedelijkheid in geheel uw leven! Simon, deze vrouw heeft mijne voeten met hare tranen gewasschen! En gij, heeft uwe zonde u ooit, — ooit doen weenen?

Simon, gij veracht deze vrouw; — maar is uw smart wegens de zonden zoo innig en oprecht als de hare? Zijt gij zoo nederig als zij is? Bidt gij zooals zij heeft gebeden? Ligt gij daar zoo diep in 't stof aan de voetbank van Gods genade neder als zij? Zijt gij van uwe zonden weggevlucht, zoo ver als zij van de hare? O, weet gij niet dat de Heere, Jehovah, woont bij dien, die gebroken van hart en nederig van geest is? Simon, Simon, Ik zeg u, — zoo moet ook gij eerst komen, in ootmoed smeekend komen, — of gij wordt in der eeuwigheid niet zalig!

Geliefden, gij dan, aan wien zijt gij gelijk, — aan Simon, of aan deze vrouw?

Amen!

Te zingen Ps. 116 : 1 en 3.

XI.

JEZUS' TRANEN.

Te zingen Ps. 116 : 4.
Te lezen Johannes 11 : 1—36.
Te zingen Ps. 116 : 5.
Het gebed.
Te zingen Ps. 68 : 10.

Tekst Joh. 11 : 35: Jezus weende.

Het waarachtig Christendom, Geliefden, wordt alleen in zijn geheel en in zijne volmaaktheid gezien in het leven van onzen dierbaren Heiland, Jezus Christus. Christus te aanbidden, Christus lief te hebben, in Hem te vertrouwen, dat is het waarachtig Christendom. Het karakter, het leven van Christus toont ons het waarachtig Christendom; maar dat leven is zoo oneindig in eigenschappen, in deugden en volmaakheden, dat slechts weinigen veel van Jezus leeren kennen, dat niet één Hem bevatten kan in al zijne volmaakheden. Er is iets bijzonders in het leven van onzen Heiland, waardoor elke ziel in 't bijzonder tot Hem wordt aangetrokken.

Thans bepalen wij uwe aandacht slechts bij één gevoel, één daad van Jezus.

„Jezus weende!”

Wij wijzen u:

I^{ste} Op de oorzaak van Jezus' smart.

II^{de} Op de hoedanigheid van die smart.

I.

Jezus weende! Hij weende:

1. Omdat Hij eene ziel had. Waarachtig bewijs dat de Godheid niet slechts aan de menschheid vastgebonden was; dat de Godheid niet slechts in het lichaam woonde, zooals onze ziel in ons lichaam woont. Neen, in den mensch Jezus Christus kon daar niet alleen een lichaam, maar ook eene ziel gekend worden. Daarom kon Hij ook weenen van smart en lijden. Dit kan de Godheid niet, en dit kan het lichaam niet, — maar alleen de ziel. Zoo zien wij de menschheid volmaakt en waarachtig in den Godmensch, Jezus Christus; omdat Hij een lichaam heeft, daarom wordt Hij moede en mat; en omdat Hij eene ziel heeft, daarom kan Hij ook weenen.

2. „Jezus weende!”

Hij weent uit medelijden. Hij weent niet alleen omdat Hij eene ziel heeft, die weenen kan; maar ook omdat Hij met zijn heilig oog de smart des menschen ziet en diep in de goddelijke ziel gevoelt.

De dood van een vriend doet Hem weenen. En de smart van twee andere vrienden, — ook die smart doet Hem weenen.

a. De dood van een vriend doet Hem weenen. Jezus weende! En zelfs de Joden moesten daarvan zeggen: „Ziet, hoe lief Hij hem had!” Maar hoe wonderlijk toch, hoe geheimzinnig is die smart van Jezus over het afsterven van een Lazarus! Jezus weet dat Hij hem opwekken kan. Hij gevoelt in zich eene wijsheid, die alles weet, — eene kracht, die alles kan en vermag. En toch: „Jezus weende!” Dit is echter eenigszins verstaanbaar, wanneer wij er aan denken, dat wanneer wij ons iets krachtig voorstellen, die krachtige en ernstige voorstelling onze ziel menigmaal zoo sterk aandoet, alsof zij wezenlijk en werkelijk is. Dit gebeurt ons zelfs dikwijls in een droom, — wij droomen over iets angstigs of iets treurigs, — wij schrikken wakker, met tranen in de oogen; dan weten wij dat het slechts een droom was, en toch kunnen wij de treurigheid niet dadelijk verdrijven en de bittere tranen niet keeren! Heerlijk en troostvol is dus de waarheid, die dit woord ons vertolkt. Jezus de Godmensch was een volkomen, een waarach-

tig mensch, van gelijke bewegingen als wij, — ons gelijk, zelfs in het diepst gevoel van ons hart, doch zonder zonde. Jezus weende! Want niet alleen was Lazarus nu werkelijk dood, — maar, ofschoon hij thans zou opstaan uit den dood, — toch zou hij nog eenmaal weér sterven moeten, om dan naar den vleesche niet weér op te staan dan eerst op den jongsten dag. Als die dag aanbreekt, dan zal daar in der waarheid in het huisgezin van Bethanië stervensrouw en stervenssmart gevoeld worden; dit voorziet en voelt Jezus in zijn goddelijk hart, — en ook daarom weent Hij!

En wat Jezus hier gebeurt, het gebeurt ook ons meer dan eens in dit smartelijk leven. De boodschap komt tot Jezus: „Dien gij liefhebt is krank!” Twee dagen gaan voorbij, — en de laatste droeve tijding wordt gehoord: Lazarus is gestorven! O, zoo menigmaal verbinden wij ons hart in dit leven aan meer dan één dierbare, alsof die liefde voor eeuwig zoo blijven kon, — en dan denken wij aan geen dood, aan geen mogelijkheid van sterven. En als die boodschap komt: Hij of zij is krank; en als die laatste droeve tijding wordt gehoord: Hij, zij is gestorven; o, dan wordt het hart met een schok, met een harden stoot tot het werkelijke van dit leven teruggeroepen. Men ontwaakt als uit een zoeten droom! Niets is vast en zeker, alles gaat voorbij, — en het hart herhaalt in stille droefheid het woord des dichters, zoo treurig en toch zoo waarachtig: „Immers is een ieder mensch, hoe vast hij staat, enkel ijdelheid! Sela! Immers wandelt de mensch als in een beeld!” Ps. 39.

b. „Jezus weende!”

Hij weent omdat twee van zijn dierbaarste vriendinnen weenen moeten. — Daar wordt gezegd: „Jezus dan, als Hij haar zag weenen, werd zeer bewogen in den geest, en ontroerde zichzelf. Jezus weende!” — Hij kan dit dierbaar huisgezin van Bethanië niet zonder smart aanzien. Een lieven broeder door den dood verloren, twee dierbare zusters voorts alleen in de wereld! En die zusters zoo verschillend van karakter. Martha kan nooit stil zijn, zij moet heen en weér; zij moet doen en werken, zij moet altijd bezig zijn, — zij leeft als in het uiterlijke. En Maria leeft als alleen in de innerlijke wereld van gevoel en overpeinzing. Martha drukt het gevoel van haar hart uit in woorden, in daden, in kleine

bewijzen van oplettendheid en liefde. — Zij redeneert met Jezus over de opstanding der dooden, en beredeneert hoe het alles anders kon geweest zijn. Maria kan het gevoel des harten niet uitspreken. Zij gevoelt de waarheid met het hart, niet bovenal met het verstand. Zij leeft in stille diepe overpeinzing! En toch, hoe verschillend ook van karakter, zij zijn voor eeuwig aan elkander vastgesnoerd; twee zoete banden, heilige koorden der liefde binden hunne zielen voor eeuwig aaneen: de liefde voor Lazarus, en de innige heilige liefde voor Jezus! Maar nu is één band, één koord der liefde verbroken. Lazarus is gestorven.

Van hem weten wij maar weinig, en toch genoeg. Jezus beminde hem zeer; en ook Martha en Maria hadden hem zeer lief. Daarom werd zijn verlies ook zoo diep gevoeld. Het huisgezin was als opgebroken. De hoeksteen was weggenomen. En ook hierom wordt daar gezegd: Jezus weende!

Want ook dit maakt dien dood zoo treurig, — 't is niet alleen dat Lazarus gestorven is, maar nu is Bethanië ook niet hetzelfde Bethanië meer; daar is één lichtstraal weggenomen; één stem en voetstap wordt daar niet meer gehoord; éene plaats blijft daar ledig! En zoo gaat het ook ons dikwijls in dit leven. Wij nemen zonder er om te denken een boek in de handen; wij openen het, en daar staat de naam, de handteekening van een dierbare, — maar die dierbare, waar is hij? Een dag breekt aan, het is de geboortedag van een dierbare; maar die dierbare, waar is hij? Zijne plaats blijft ledig, — en de naam, dien wij reeds op de lippen hadden, behoort aan iemand die niet meer op aarde is!

II.

„Jezus weende!”

Geliefden, vragen wij nu naar de hoedanigheid van Jezus' smart, — dan wordt die ons duidelijk uit den geest, in welken Jezus den dood van Lazarus beschouwt.

1. Jezus beschouwt zijn dood op een kalme wijze. Hij zegt: „Lazarus slaapt!” — Hij is ingegaan in die wereld der ruste, waar alles stil en kalm is. O, hoe menigeen heeft reeds getracht om die rusteloze wereld te vergeten, en in te sluimeren als een kind, — omdat hij vermoeid is, ja gansch vermoeid van hart. Als zulk een

slapend kind ligt Lazarus waarlijk daar, — uitgestrekt voor het oog van zijn goddelijken vriend, stil en kalm! Het werk van den langen, langen dag is voorbijgegaan, — de handen zijn gevouwen. — Daar is niets dat hem storen kan, dan de kleine koude worm, die het werk der vertering volbrengen moet. Golvende schaduwen vliegen daarheen over het lange gras daar boven het stille graf. Vrienden komen bijeen om hem te prijzen, vijanden om te lasteren, maar hij hoort het niet. Al dat gewoel is alleen voor de levenden. De doode hoort niet; hij slaapt! Met zulk een gevoel denkt Jezus aan het sterven van zijn vriend, en zegt: „Lazarus, onze vriend slaapt!” Met zulk een gevoel behooren ook wij altijd te staan bij het sterfbed van dierbaren of vrienden, met het woord: Onze dierbare, onze vriend slaapt!

Desniettemin wordt er gezegd: „Jezus weende!”

En dit zegt ons, hoe kalm en gelaten Jezus zich ook betoont, toch beschouwt Hij den dood van zijn vriend met smart. Daar wordt van Hem gezegd: „Jezus dan, als Hij haar zag weenen, en de Joden, die met haar kwamen, ook weenen, werd zeer bewogen in den geest, en ontroerde zichzelf! Vers 33. O, Geliefden, zegt dan nimmer: zulk een weenen is zelfzucht, is wantrouwen, is ongeloof! Neen, — Jezus weende! Zulk een smart is slechts de ware liefde, die van haar dierbaar voorwerp is beroofd en nu daarover treurt!

Zulke tranen zijn tranen des geloofs. En als Jezus weent, dan is het geen wonder dat ook zijne discipelen menigmaal weenen moeten. Wien zijn de tranen van dien man naar Gods harte onbekend, van welke hij spreekt in de liefelijke psalmen Israëls? Tranen waar vaak zijne legerstede van doornat werd; — tranen, die hij dikwijls „tot spijze had dag en nacht!” Tranen van welke hij mocht zeggen, dat „God ze weglegde in zijne flesh!” Tranen, van welke geschreven staat: „Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien.” — En wederom: „Zalig zijt gij, die nu weent, want gij zult verblijd worden!” Met zulke tranen maakte de boetvaardige zondares de voeten van dezen heiligen en rechtvaardigen Jezus nat, en droogde die af met het haar van haar hoofd, en hoorde het woord: „Uwe zonden zijn u vergeven!” O hoe krachtig is de getuigenis van die tranen, waarmede de

vader van het maanzieke kind voor den Heere Jezus beide zijn geloof en zijne ongeloovigheid belijdt, en waarop hij zijn kind als uit de macht van hel en dood terug ontvangt! Hoe vruchtbaar was dat bitter weenen, waarmede Petrus, door het oog des meesters in 't hart geraakt, de hoogepriesterlijke zaal verliet! Hoe betekenisvol, hoe aandoenlijk is die getuigenis van Paulus: „hoe hij den ganschen tijd in Azië, den Heere gediend had, met alle ootmoedigheid en vele tranen!” Hoe lieflijk die afscheidstranen en gebeden tusschen den apostel en de door hem gestichte of vertrooste Gemeente van Jezus Christus, de Gemeente van Efeze. Hoe roerend dat woord van denzelfden dienstknecht des Heeren aan zijnen Timotheus in het gezicht des op handen zijnden marteldoods: „Ik ben zonder ophouden uwer gedachtig in mijne gebeden nacht en dag, zeer begeerig zijnde om u te zien, als ik gedenk aan uwe tranen, opdat ik met blijdschap mag vervuld worden.” Zelfs in de gezichten op Patmos vinden wij midden onder de beschrijving der hemelsche heerlijkheden de tranen der geloovigen. Als Johannes in den geest hoort, hoe er niemand waardig gevonden was het verzegelde boek der toekomst te openen, weende hij zeer; en één der ouderlingen van de triumfeerende Gemeente daarboven zegt tot hem: „Ween niet! Ziet, de Leeuw, die uit den stam van Juda is, de wortel Davids, heeft overwonnen, om het boek te openen en zijn zeven zegelen op te breken!”

Ja, zalig zijn die weenen, want zij zullen verblijd worden! Doch een iegelijk onderzoeke, gelijk zijne gebeden, alzoo ook zijne tranen! Niet aan een ieder, noch ten allen tijde is het voorrecht gegund zijn hart in tranen gemakkelijk uit te storten, ofschoon ook van binnen dat harte weent en roept en zucht tot den Heere; maar ook omgekeerd, niet alle tranen zijn tranen des geloofs, der liefde en der boetvaardigheid! De God aller genade geve ons, medezondaars en Christenen! — de God aller genade geve ons tranen te storten niet der weekheid, noch der vleeschelijke aandoening, die ook de wereldsche lust begeert en opwekt, maar tranen van die droefheid naar God, die een onberouwelijke bekeering werkt tot zaligheid! Zoo bij aanvang als bij vernieuwing! Laat niemand van ons zijne tranen stellen in de plaats of nevens het bloed van Jezus Christus, den Zone Gods, hetwelk alleen van alle zonde reinigt! Geen tranen

van boete kunnen onze schuld afwasschen! Geen tranen van berouw kunnen onze zonden uitdelgen. Geen tranen van smart kunnen onze dooden levend maken! Alleen de tranen en gebeden van Jezus Christus zijn nevens zijn dierbaar bloed een offer der verzoening; Christus is het, „die in de dagen zijns vleesches gebeden en smeekingen tot Dengene, die Hem uit den dood konde verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd hebbende, en verhoord zijnde uit de vreeze, hoewel Hij de Zoon was, gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen Hij heeft geleden; en geheiligd zijnde is Hij allen die Hem gehoorzaam zijn een oorzaak der eeuwige zaligheid geworden.” Heb. 5 : 7. 9.

Christus is het die over Lazarus weende, en hem opwekte uit de dooden, omdat Hij gezegd had: „Lazarus, onze vriend, slaapt, maar Ik ga heen om hem uit den slaap op te wekken!” Joh. 11 : 11. Opdat het woord vervuld werd tot zijne discipelen gesproken: „Deze krankheid is niet tot den dood, maar tot heerlijkheid Gods; opdat de Zone Gods door dezelve verheerlijkt worde.” Vers 4. Ja, opdat zijn woord tot Martha gesproken vervuld zoude worden niet alleen aan Lazarus, maar ook tot op dezen zelfden dag aan een iegelijk die in Hem gelooft! Jezus zeide tot haar: „Ik ben de opstanding en het leven; die in Mij gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven; en een iegelijk, die leeft, en in Mij gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid. Geloof gij dat?”

Zij zeide tot Hem: „Ja, Heere! ik heb geloofd, dat Gij zijt de Christus, de Zone Gods, die in de wereld komen zou!” Verzen 25, 26 en 27. Geliefden, gelooft gij dat? Geloof gij dat?? O, dan gelooft gij ook het woord dat daar zegt: „Jezus weende!” „JESUS WEENDE!!”

En daarom weet gij ook dat God alle tranen afwisschen zal van de oogen, die naar Hem uitzien, die op Hem wachten, nu — en eens tot in alle eeuwigheid!

Amen!

Te zingen Ps. 68 : 10 of Ps. 116 : 7 en 8.

XII.

DE WARE ADEL.

Te zingen Ps. 95 : 1.
Te lezen Romeinen 16.
Te zingen Ps. 1 : 1.
Het gebed.
Te zingen Ps, 119 : 47.

Tekst Rom. 16 : 1—15: En ik bevele u Febé onze zuster, die eene dienaress is der gemeente, die te Kenchreën is — etc!

Er bestaan in alle koninkrijken boeken voor de namen van den adeldom. De namen, die daarin geregistreerd zijn, hebben voor het meerendeel hun roem verworven door slinksche streken, onderkruiperij en door zulke diensten te bewijzen, die den wellust, of gierigheid, of ijdelheid, of onverzaadbare eerezucht van vorsten en koningen bevredigden, — vorsten en koningen, wier zedelijk karakter een schande en vloek was voor hun geslacht. Helaas! Geliefden, er zijn ook nog in onze dagen dwazen, die zulke boeken veel ijveriger en ernstiger onderzoeken dan dit groote boek boven alle andere boeken. En dan onderzoeken en pluizen zij die boeken uit om te weten te komen wie de edelen van het land zijn, en of er toch misschien ook niet een weinig van dat „blauwe bloed,” zooals 't dan genoemd wordt, ook nog in hunne aderen te vinden is! Ach, welk een dwaasheid! Gelukkig dat er ook onder de grooten dezer aarde kostelijke uitzonderingen zijn in dezen; een Willem van Oranje, de Zwijger, — een Gustaaf Adolph van Zweden, een Groen van Prinsterer, een William Gladstone, President Kruger, een Ed. Jan Hofmeyr.

In het woord van onzen tekst hebben wij nu ook een register

van namen; dit register is opgeteekend door een man, voor wiens verstandelijke en zedelijke grootheid zelfs vele van de schitterendste namen, die daar voorkomen in de registers van den adeldom dezer wereld, niet alleen in nietsbeduidendheid verdwijnen, maar zelfs in onmetelijke verachting. Paulus teekent op zijn register de namen aan van arme en behoeftige vrouwen, van onbekende, anders onberoemde mannen, van dienstknechten en slaven! In hen ziet hij den waarachtigen adeldom. En waarom, Geliefden? Wel:

I.

Omdat iemand die waarlijk groot is, het belang dat hij in personen stelt, in hun karakter zoekt, en niet allereerst en meest in hun toestand en omstandigheden.

In dit register komen er de namen voor van 26 personen, personen die van elkander verschillen in geslacht en ouderdom, in tijdelijke omstandigheden en betrekkingen, in verstandelijke gaven en bekwaamheden. En toch schijnt het of Paulus al die dingen eenvoudig voorbijziet, en hij ziet alleen op hun karakter. Waar een waarachtig edel karakter zich aan Paulus vertoont, daar verdwijnt al het overige in nietigheid voor zijn oog; hetzij van man of vrouw, van rijk of arm, bedelaar of vorst! Wie, Geliefden, heeft er ooit aan getwijfeld of Paulus waarlijk een man was, waarachtig groot en edel van karakter? Niemand! Elkeen die zijn geschiedenis, zijn geschriften leest, komt tot de erkenning en den uitroep: Paulus was een groot man! Op de bladzijden der geschiedenis misschien door geen ander overtroffen. Als een reus staat hij daar onder de geleerden van zijn tijd, onder de mannen van genie en invloed. Door de kracht van zijn woord verbreekt hij de godsdienstige eentonigheid van zijn tijdgenooten, en hun gedachte en hun streven duwt hij een gezonde, levende, heilige richting in. En toch het voornaamste wat dezen grooten Paulus aantrok in zijne medemenschen was hun zedelijk karakter. En waarom? Wel, Geliefden, omdat hij weet dat het eenige wat zij hun waarachtig eigendom noemen kunnen, hun zedelijk karakter is. Wat toch kunnen een man of vrouw meer hun bijzonder, hun uitslui-

tend en waarachtig eigendom noemen dan hun karakter! Hij maakt, hij schept en vormt het zelf, dat wil zeggen, in zeker opzicht en tot een zekere hoogte. Zonder hem zou het er nooit geweest zijn. Geen ander op aarde kan daar aanspraak op maken; met eerbied gezegd, — in zekeren zin zelfs niet de Heere, onze God! Is dat karakter goed, dan zet de hemel daar zijn zegel op; is het kwaad, dan vloekt de hemel het!

En Paulus weet nog meer dan dit: hij weet dat het alleen een zedelijk recht en edel karakter is, dat een mensch met zich kan medenemen naar de andere zijde van het graf. Al het andere, — huizen, akkers, goud en zilver, — moet hij achterlaten. Zelfs zijn kleed, — ja zelfs zijn eigen lichaam! Maar zijn zedelijk karakter neemt hij met zich mede ook over de Jordaan des doods!

En daarbij weet Paulus ook nog, dat het zedelijk karakter het eenige is en wat de eeuwigheid voor ons bepaalt en beslist, namelijk als uiterlijke toets van onze waarachtige bekeering, naar Gods eeuwige en vrijmachtige verkiezing der genade. Daarom ziet Paulus dan ook al het andere voorbij, en ziet alleen op het zedelijk karakter.

II.

En alzoo laat dit register van Christelijke namen ons dus in de tweede plaats zien:

Dat het zedelijk karakter, waarin een groot man zijn hoogste belang stelt, het waarachtig Christelijk karakter is.

Zulk een waarlijk groot man was Paulus. En vraagt gij: wat dan eigenlijk het waarachtig Christelijk karakter is? Dan duidt Paulus ons dit aan met één enkel woord, als hij van hen zegt: „die in den Heere arbeiden!” En dit doet men, als men waarlijk een Christen is. 't Is niets anders, maar ook niets minder dan om te leven en te werken in en door den Geest van Jezus Christus, naar het doel en het karakter van Jezus Christus. Dit is het wat Paulus bedoelt als hij zegt: „Indien iemand den Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe!” In zijn register geeft Paulus nu de namen van personen met zulk een Christelijk karakter; zij

arbeiden in den Heere! Hoort maar eens, Geliefden: Febé is „eene dienaress der Gemeente”, — „een voorstandster van velen!” — Priscilla en Aquila zijn zijne „medewerkers in Christus Jezus!”

Epénetus is „een eersteling in Christus!”

Maria heeft veel voor hen gearbeid.

Andronicus en Junias, — zij zijn niet alleen zijne bloedverwanten, — maar ook zijne medegevangenen, en zijn vóór hem in Christus geweest.

Amplias is bemind in den Heere!

Urbanus is een medearbeider in Christus.

Apelles is beproefd in Christus.

Aristobulus en Herodion zijn in den Heere.

Tryféna en Tryfósa, vrouwen, die in den Heere arbeiden.

Persis, de beminde zuster, die veel gearbeid heeft in den Heere.

Rufus en zijne moeder zijn „uitverkoren in den Heere!”

Hoe duidelijk, Geliefden, blijkt hieruit dat Paulus al deze broeders en zusters hartelijk beminde; en door zijn woord kroont hij hen met eene eere en heerlijkheid, die onvergankelijk eeuwig is en duurt! Welk een treffend voorbeeld voor ons als Christenen. Ook wij gaan dagelijks met Christenen om, — met broeders en zusters in den Heere Jezus Christus. En wat is nu onze getuigenis van hen? Ach, Geliefden, inplaats van het goede op te merken en ons daarover te verblijden, trachten wij menigmaal alleen maar hunne gebreken te zien en op te sporen, — en dan maakt dit nog menigmaal een aangenaam voorwerp uit van ijverige bespreking, soms uren en dagen lang! Is dit naar den Geest van Christus? Naar het voorbeeld van een Paulus? Geliefden, laat ons toch trachten het goede in alle ware Christenen op te sporen, — laat ons daarover ons dan verheugen, laat ons dat sterken en bemoedigen, — laat ons alzoo toonen dat wij hen waarlijk liefhebben! En laat ons alzoo altijd liever het goede dan het kwade van onzen naaste spreken!”

Wat wil een Paulus nu met dit register? Paulus, die wel zeker menigmaal in aanraking kon en moest komen met de hoogste en eerste mannen van zijn tijd, — geleerden, kunstenaars, helden en dichters en redenaars, — hij gaat de namen van al die grooten, wijzen en edelen naar de wereld eenvoudig met stilzwijgen

voorbij, en hij zet op zijn register alleen de namen van arme mannen en vrouwen naar de wereld. Waarom? Maar waarom anders dan om hun waarachtig Christelijk karakter, — een karakter dat hen maakt tot den waren adel voor hemel en aarde, voor tijd en eeuwigheid! En waarom zou zulk een echte Christen-adel dan toch zulk een hooge beteekenis in Paulus' oordeel hebben? Geliefden:

Omdat het het hoogste, duidelijkste en heerlijkste afschijnsel is van het beeld van zijn Heere en Meester, Jezus Christus! In al die Christenbroeders en zusters zag hij, — al is het dan op verre na niet in volmaaktheid, — maar toch zag hij in hen de geestelijke eigenschappen, de zedelijke en geestelijke grootheid en heerlijkheid van een Meester, dien hij zoo innig liefhad en vereerde, aanbad en verheerlijkte, dat hij geheel zijn leven en wezen aan Hem en zijn dienst kon en moest wijden! En als hij dan in iemand iets van dat heerlijk beeld van zijn geliefden Meester vond en zag, — o, kon hij dan anders doen dan zulkeen liefhebben om Jezus' wil? O, waarlijk, in een Christen, een waren Christen, wordt er meer zedelijke en geestelijke heerlijkheid aanschouwd dan ergens elders op de gansche aarde! Elke waarachtige Christen is eene openbaring van de genade en heerlijkheid van Hem, die in de hemelen woont en daar geprezen en verheerlijkt wordt, dag en nacht, voor zijn nederbuigende liefde aan arme zondaren betoond in Jezus Christus.

Zulk een karakter, Geliefden, zulk een waarachtig Christelijk karakter is het sterkste bewijs voor de waarheid in Christus Jezus, tegenover alle ongeloof! Is het machtigste bewijs dat de Bijbel het Woord van God is!

III.

En alzo laat dit register van Paulus ons dan nu eindelijk zien: dat allen, die de belangstelling van een man als Paulus gaande maken, dan ook de waarlijk edele menschen zijn van hun tijd.

Als wij eens de hooge kringen dezer wereld gadeslaan, — ach! hoe wordt dan niet de begeerlijkheid der oogen en de grootschheid des levens daarin aanbeden en verheerlijkt; de gunst van vorsten en grooten boven alles gezocht; zulke eereteekens, ridderorden,

paleizen, pracht en praal, staan bij dezulken ver boven het Christelijk karakter, met andere woorden: boven de ware godsvrucht! Wordt het treurig schouwspel ook niet in onzen dag nog gezien, dat het kwaad werkelijk aanbeden en vergood wordt? Als het maar machtig is, als het maar aanzienlijk is, als het maar omringd is met veel eer en groote sommen gelds, als het maar de éene check na de andere onder het volk kan uitstrooien! Daarentegen ziet gij de deugd, — zelfs waar de deugd zich in die kringen vertoont, ook naar de wereld machtig, door invloed en schatten, — zelfs daar ziet gij de ware deugd toch maar op den achtergrond gedreven; men trekt er de lip voor op, en als de deugd zich dan nog in armoede en lompen vertoont, — wel, dan kunnen zij het eenvoudig niet klein krijgen dat God het toelaat dat er ook nog zulke armzalige menschen op aarde leven moeten; en waar de deugd zich zoo aan hun oog vertoont, daar wordt zij eenvoudig als oude vuilnis in de geut geschopt! Met de grootste verwondering zien zij op naar gewelddadigers, die niets anders erkennen als recht dan hun macht alleen — macht is recht; — naar de grootste bedriegers, fortuinzoekers, en zelfs moordenaars; maar de Christen, die arm is, wordt als een nietswaardig ding geacht!

Geliefden, laat het anders met ons zijn; laat ons het voor de hoogste eer rekenen, wanneer wij de belangstelling en achting en liefde van zulke mannen als een Paulus mogen genieten! Laat dit ons een grooter eer wezen dan wanneer al de hooge eeretitels dezer wereld ons zouden worden aangeboden! Laat ons dan alles doen wat wij kunnen om zulk een karakter door Gods genade deelachtig te worden! En laat ons omzien naar zulke mannen en vrouwen, zij zijn onze broeders en zusters in Jezus Christus; gemeenschap met hen is een eer en zegen! Al leven zij dan ook al in de laagste standen der maatschappij, al sterven zij ook den dood van een bedelaar, en al worden zij neêrgelaten in een bedelaarsgraf, toch zijn zij alle eere waard; ja zij zijn ook van de edelen van het koninkrijk der hemelen! Want „wat baat het den mensch zoo hij ook de geheele wereld gewint, en hij lijdt schade aan zijne ziel!”

Amen!

XIII.

* GODS GENADE VOOR DEN ZONDAAR, DIE ZICH VEROOTMOEDIGT.

Te zingen Ps. 51 : 1.

Te lezen Jesaja 1.

Te zingen Ps. 32 : 1.

Het gebed.

Te zingen Ps. 51 : 4.

Tekst Romeinen 12 : 2a: Wordt dezer wereld niet gelijkvormig! — en:

Jesaja 1 : 18: Komt dan, en laat ons samen rechten, zegt de Heere; al waren uwe zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol!

Geliefden, 't is mij uiterst moeilijk om thans voor te gaan. 't Is altijd gewichtig om den kansel te betreden; maar, ziende op mijzelf, dan is het nog meer zoo vooral op een dag als deze! Ik ben dan ook voor u opgetreden om met de hulp van Gods genade, geen preek te leveren, maar een woord tot u te spreken naar den eisch van het oogenblik!

Het is heden een dag van verootmoediging. Wij worden dus geroepen om ons opzettelijk voor den Heere, onzen God, te verootmoedigen vanwege onze zonden. Dit gelooven en belijden wij geduriglijk: dat de Heere geene straffen of kastijdingen over ons land zou uitzenden als er geen zonden en afwijkingen waren, die om straf roepen. Wij gelooven en zeggen, dat de Heere daardoor tot ons spreekt!

* Uitgesproken te Steijnsburg, K. Kolonie, op den 9den Augustus 1896, een dag van algemeene verootmoediging door geheel Zuid-Afrika.

Maar, Geliefden, als de Heere dan tot ons spreekt, dan betaamt het ons toch zekerlijk: om te luisteren; om onszelven ernstiglijk te onderzoeken; en om ons dan ook waarlijk te verootmoedigen.

Als wij nu vragen of de Heere dan waarlijk tot ons spreekt, dan zal elkeen dadelijk daarop antwoorden: Ja, zekerlijk! De Heere spreekt tot ons op een zeer ernstige, zelfs op een zeer vreeselijke wijze! Let maar op al hetgeen ons wedervaren is van het begin van dit jaar 1896 af. — Jameson-inval! Ramp te Johannesburg! Spoorwegongeluk in verband daarmede! Drummond Castle vergaan! Ramp bij de kroning van den keizer van Rusland! Oorlog in Matabeleland! Runderpest, — hoe vreeselijk! Geruchten van oorlogen! Vervolging van Christenen in Armenië! Door dit alles spreekt de Heere tot ons. En dit dringt ons om ernstiglijk te vragen: Waarom? Wat is dan toch onze zonde? Wat onze afwijking?

Ik denk, Geliefden, dat wij alles in één woord kunnen samenvatten, met één woord kunnen voorstellen; ik denk dat de groote zonde van onzen tijd is: gelijkvormigheid aan de wereld!

Om nu al de gedachten, die dit éene woord ons aan de hand geeft, uiteen te zetten, zal de tijd niet gedoogen. Met recht vraagt gij echter naar eenige. Wij zullen trachten met Gods hulp u die nu eenigszins voor te stellen.

I.

Het huwelijksformulier geeft ons daarvan een paar aan de hand.

In de wereldsche kringen van de maatschappij heerscht er een levensopvatting, die ten eenenmale heidensch, wereldsch en onschriftuurlijk is. Het gebed heeft men niet noodig, en daarom ook geen huisgodsdienst. En verder is men er op uit om te zien wie het lekkerste en het mooiste kan leven, met één woord, wie het best en het meest kan pronken en zwieren en pralen; men drinkt, en eet, en zwiert, en houdt plezier, en vleit en wordt gevleid; en om God en goddelijke zaken, daar bekreunt men zich maar bitter weinig om. Treurig is het, Geliefden, dat deze verderflijke levensopvatting zich altijd dieper en dieper begint in te dringen

in onze Christelijke maatschappij, in Christelijke kringen en huisgezinnen. Onze oude ernstige gereformeerde vaders hebben dit als zulk een ernstig kwaad beschouwd, dat zij de lieve jeugd in het vrolijkste uur van hun leven daarvoor ernstiglijk gewaarschuwd hebben; opdat zij weten zouden en altijd daaraan gedachtig mochten zijn, dat ook zelfs hun hoogste vreugde op aarde door de vreeze des Heeren moet geheiligd worden. Dat hun geluk en levensvreugde dan alleen bestendig zouden wezen, wanneer zij ook al de dagen huns levens in hunne samenleving als man en vrouw, en in hun huisgezin de vreeze Gods voor oogen houden.

a. Daarom wordt daar tot vandaag toe nog in het huwelijksformulier gezegd: „Eerstelijk zult gij man weten, dat God u gezet heeft als een hoofd der vrouw; opdat gij ze naar uw vermogen verstandiglijk leidende, zoudt onderwijzen, troosten en beschermen, gelijk het hoofd het lichaam regeert; ja gelijk als Christus het hoofd, wijsheid, troost en bijstand zijner Gemeente is, etc., opdat uw gebed niet verhinderd worde!”

O, welk een ernstig woord. Hoe menigmaal wordt het gebed niet verhinderd; omdat het goede woord en voorbeeld van moeder vrijdeld worden door de wereldschgezindheid van vader, of die van vader door de verkeerdheid van moeder? Kan daar zegen zijn, kan daar huisgodsdienst gehouden worden, is daar een voorbeeld voor kinderen en huisgenooten, hoe worden zulke kinderen groot? — En zoo moet menig huisgezin dan nog in Gods voorhoven verschijnen. Kan daar zegen zijn? O, vrees daar toch voor!

b. Die verkeerde, verderfelijke levensopvatting besmet menig Christelijk huisgezin dan ook nog met pracht- en praalzucht. Daarom wordt daar in ons huwelijksformulier tot vandaag toe nog altijd gezegd: „Ten andere zult gij, vrouw! weten etc., op uwe huishouding goede acht hebben, en in alle tucht en eerbaarheid, zonder wereldlijke pracht wandelen, opdat gij den anderen een goed voorbeeld der tuchtigheid moogt geven!” Welke heilige en ernstige woorden, Geliefden! Hoe dierbaar moet het in een huisgezin zijn, waar het alzo toegaat. Dit wil niet zeggen dat wij ons goed niet mogen gebruiken; zeker, de Heere haat een gierigaard, maar ook een doorbrenger. Onze gereformeerde vaders, zij waren precies, net en deftig, maar daarbij

eerlijk, mededeelzaam, en godvreezend. Eenvoud en soberheid kenmerkten hun gedrag en wandel. Maar, Geliefden, dit staat vast, daar moet in dit opzicht ook een duidelijk verschil wezen tusschen de kinderen dezer wereld, die alleen voor zulke dingen werken en leven, en de kinderen Gods, die ook zelfs al het aardse aanwenden moeten om bovenal de hemelsche en eeuwige schatten te verkrijgen. Moeders, helpt toch! O, gij kunt toch zooveel in dit opzicht doen. Prent dit toch uw dochters in het hart! Maar dan moet de Bijbel weër meer in de hand genomen worden. Denkt toch aan dat schoone woord van Petrus: „Desgelijks gij vrouwen! zijt uwen eigenen mannen onderdanig; opdat ook, zoo eenigen den Woorde ongehoorzaam zijn, zij door den wandel der vrouwen, zonder woord mogen gewonnen worden;

Als zij zullen ingezien hebben uw kuischen wandel in vreeze.

Welker versiersel zij, niet hetgeen uiterlijk is, bestaande in het vlechten des haars, en omhangen van goud, of van kleederen aan te trekken;

Maar de verborgen mensch des harten, in het onverderfelijk versiersel van een zachtmoedigen en stillen geest, die kostelijk is voor God!" 1 Petr. 3 : 1—4.

II.

Gelijkvormigheid aan de wereld, Geliefden, die zondige gelijkvormigheid aan de wereld wordt ook nog in een ander opzicht duidelijk, — en wel in ons maatschappelijk leven, — in het zoeken van een bestaan, en in het bestendigen daarvan, met een bijna algeheele miskenning en verwaarloozing van de armen.

De regel in de wereld is: span alle krachten in om een bestaan te vinden, een goed bestaan; maak net zooveel geld als gij kunt, — om 't even van wie of op welke wijze; kan het eerlijk, goed; maar kan dit niet, zorg dan maar tenminste dat gij geld maakt, — geld — daar komt het alles op aan. De wereld vraagt niet: Wie is hij of zij? Wat is hij of zij? Wat is zijn of haar karakter? Neen, — hoeveel geld en goed heeft hij of zij! — dit is de eerste, de voornaamste, ja menigmaal de eenige vraag, — en daarnaar wordt een man of een vrouw dan

gerekend en gewaardeerd. Zoo mag en durft de Christen niet vragen; de Christen moet in de eerste en hoogste plaats vragen: Is hij of zij waarlijk een Christen? Is hij of zij waarlijk een kind Gods?

De wereldling zegt: Ik moet voor mijzelf zorgen en voor de mijnen; ik werk hard daarvoor, laat elk ander dan ook maar voor zichzelf zorgen en werken; hoe arm iemand ook is, ik kan hem of haar niet helpen; elkeen moet maar zien dat hij klaar komt, — zoo goed of kwaad als het dan gaat! Dit is echt heidensch, ja duivelsch!

Nu wil dit niet zeggen dat als iemand een ware Christen en ware vrome is, hij dan niet behoeft te werken. Dat zij verre! Hij of zij moet bij geen wereldling in vlijt en ijver achterstaan. Maar het kan toch zijn dat een ware Christen op eene of andere wijze waarlijk arm en nooddruftig wordt. 't Is zoo, de wereld zegt: Man of vrouw, het is uw eigen schuld als gij arm wordt, of arm zijt, en arm blijft! En zeker heeft meer dan één zelf daaraan schuld, en soms bijna alleen schuld. Maar al is dit zoo, dan ontslaat dit ons nog niet van onze Christelijke verplichting. Als God eens met ons zoo zou handelen, hoe jammerlijk zou het dan niet met ons zijn?

En dit is toch ook niet altijd zoo. Waarlijk als de spreuk van de wereld waarheid is, dat geen mensch arm behoeft te wezen als hij maar net werken wil, — als dit Evangelie is, — dan zou de Heere Jezus ons dit ook wel zekerlijk zoo geleerd hebben; dan zou Hij nooit gezegd hebben: „De armen hebt gij altijd met u!” — Dit staat dan vast, Geliefden, dat de arme een dure verplichting heeft; de Schrift zegt: Die niet werken wil, zal ook niet eten!” Maar dit staat ook vast, dat die meer heeft, — die bemiddeld is, die rijk is, — evenzoo dure verplichting en verantwoording heeft! Dit punt is waarlijk ernstiger dan wij meestal denken. Daarom hebben onze gereformeerde vaders zelfs in het huwelijksformulier daarvan gesproken en gezegd: „Zoo zult gij trouwelijk en naarstiglijk in uw goddelijk beroep arbeiden, opdat gij uw huisgezin met God en met eere moogt onderhouden, en ook wat daarbenevens hebt, om den nooddruftigen mede te deelen!” God wilde niet dat er onder Israël armen zouden wezen, dit moest zooveel mogelijk verhinderd en

verholpen worden. God stelde daartoe zelfs vaste wetten in. En de Heere Jezus kwam op de aarde ook om voor de armen te zorgen. En ten allen tijde zien wij dat wanneer de armen verwaarloosd en verdrukt worden, Gods toorn daardoor zeer ontstoken wordt. Zoo toch wordt het ons in Gods Woord geleerd. Lees eens Jesaja 1 en Jesaja 58 : 1—8. Vreeselijk zijn de bedreigingen van Gods Woord desaangaande: „Die den arme verdrukt, smaadt deszelfs Maker!” Spreuken 14 : 31.

„Die den arme bespot, smaadt deszelfs Maker!” Spreuken 17 : 5.
Zie ook Amos 4 : 1—3. Heerlijk daarentegen zijn de beloften Gods:

„Ja, alle koningen zullen zich voor hem nederbuigen, alle heidenen zullen hem dienen. Want hij zal den nooddruftige redden, die daar roept, mitsgaders den ellendige, en die geen helper heeft.

Hij zal den arme en nooddruftige verschoonen, en de zielen der nooddruftigen verlossen.

Hij zal hunne zielen van geweld en list bevrijden, en hun bloed zal dierbaar zijn in zijne oogen!” Ps. 72 : 11—14.

„Die zich des armen ontfermt, leent den Heere; en Hij zal hem zijne weldaad vergelden!” Spreuken 19 : 17.

„Die zijn goed vermeerdert met woeker en met overwinst, vergadert dat voor dengene, die zich des armen ontfermt. Die den armen geeft zal geen gebrek hebben; maar die zijne oogen verbergt, zal veel vervloekt worden!” Spreuken 28 : 8 en 27.

Vooraf, Geliefden, dat heerlijk woord van onzen dierbaren Heiland: „Dan zullen de rechtvaardigen Hem antwoorden, zeggende: Heere, wanneer hebben wij U hongerig gezien en gespijzigd? of dorstig en te drinken gegeven? En wanneer hebben wij U een vreemdeling gezien en geherbergd? of naakt en gekleed? En wanneer hebben wij U krank gezien of in de gevangenis, en zijn tot U gekomen?

En de Koning zal antwoorden en tot hen zeggen: „Voorwaar zeg Ik U; voor zooveel gij dit een van deze mijn minste broeders gedaan hebt, zoo hebt gij dat Mij gedaan!” Matth. 25 : 37—40.

Geliefden, laat ons dit woord diep in onze harten schrijven. O, laat ons dan ons het lot der armen aantrekken! Of hoe zal de Heere ons anders kunnen helpen?

III.

Gelijkvormigheid aan de wereld, Geliefden, die zondige gelijkvormigheid aan de wereld wordt ook nog in een ander opzicht maar al te duidelijk, — en wel in dat groot en treurig gebrek aan waarachtige broederlijke liefde, — ook daarin menigmaal te zien, dat er zoo weinig waarachtige vergevensgezindheid beoefend en getoond wordt. Geliefden, wij zijn allen menschen, onvolkomen, arme en gebrekkige zondaren, en daarom is het volstrekt niet te verwonderen dat er wel nu en dan verschil komt tusschen broeders en zusters. Welnu, Geliefden, als de wereldling verschil krijgt, als hij gekrenkt wordt, — dan zegt hij: „Wacht maar, dat zal ik u betaald zetten.” Dan vergeldt hij kwaad met kwaad, — en doet dit zooveel hij maar kan, — hij is dan daarop uit om zulks te doen, — hij zet zijn uiterste studie daarop, om te schimpen, te smalen en te tergen. O, lieve broeders en zusters, laat dan toch nooit zoo iets van ons gezien of gehoord worden. Laat zelfs nooit één van ons zeggen: „Ik vergeef, — maar vergeten kan ik niet!” — Neen, dat zou niet Christelijk zijn; neen, wat uitgemaakt is moet voorbij zijn, moet zijn alsof het nooit geweest is. Dit leert de Heere Jezus ons; zie Mattheus 18 : 21 tot het einde. Geliefden, laat ons dan nooit zeggen als de wereldling: „Ik zal u dit betaald zetten”; of: „Ik vergeef, maar vergeten kan ik niet”; laat ons nimmer schimpen, smalen, tergen! Want wat zouden wij dan anders doen dan die booze dienstknecht in de gelijkenis? O, laat het dan met ons altijd zoo zijn gelijk als daarvan gesproken wordt aan 't slot van ons heerlijk avondmaalsformulier.

„Daartoe helpe ons de almachtige God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, door zijn Heiligen Geest!”

IV.

Gelijkvormigheid aan de wereld, — Geliefden, — wij zouden zoo kunnen voortgaan, en nog zoo menige gedachte voorstellen, die ons door dit woord wordt ingegeven, (zoals over de inkorting van bijdragen voor den godsdienst, als de tijd zwaar wordt; over

het brengen van de politiek in gemeente, kerk en godsdienst). Maar de tijd zal ons daartoe ontbreken. Wij keeren nu eindelijk nog slechts nader tot onszelven in.

Ach, hoe treurig zou het zijn als een of ander onder ons nu bij elk punt heeft gezegd: „O, ja, dit is het beeld van dezen man, en dat weër van dien man, dit is het beeld van deze vrouw, en dat weër van die vrouw!” O, mijn broeder, mijne zuster, hoe treurig; — dan is deze dag van verootmoediging tot hiertoe nog voor u tevergeefs geweest; dan hebt gij nog maar altijd van u afgezien op anderen alleen, en uzelf hebt gij vergeten! O, begin dan nu met uzelf; al zou een of ander van ons, of velen zelfs aan eene of andere van die zonden, aan al die zonden, en aan nog veel meer van die schuldig zijn, dan gaat dit ons nog niet boven alles aan, — dit is eene zaak tusschen die ziel en haren God! Onze eigene ziel, — ons eigen leven, — daarop dan toch in de eerste plaats gelet! Ziet gij Jezus? Daar zit Hij in het voorhof van den tempel; een groote schare omringt Hem, en Hij leert haar. Daar komen de schriftgeleerden en farizeën met eene vrouw, die in overspel gevangen was. „Mozes heeft ons in de wet geboden,” — zeggen zij, — „dat dezulken gesteenigd zullen worden; gij dan, wat zegt gij?”

Maar Jezus nederbukkende, schreef met den vinger in de aarde.

En als zij Hem bleven vragen, richtte Hij zich op, en zeide tot hen: „Die van ulieden zonder zonde is, werpe eerst den steen op haar!” Joh. 8 : 1—7. Hoort, Geliefden, en verstaat, dit is het woord dat op dezen dag bovenal ook tot een iegelijk onzer komt: „Die van ulieden zonder zonde is, werpe eerst den steen op den broeder of de zuster, die gij meent schuldig te wezen!”

Wie zal, wie kan, wie durft dit doen?! Niemand! Niemand!! „Zij gingen heen, en Jezus werd alleen gelaten en de vrouw in het midden staande!” O, Geliefden, laat ons niet heengaan! Laat ons Hem te voet vallen, en laat ons Hem hulp en genade vragen om altijd op onszelven het eerst en het meest te zien. Ja waarlijk, God de Heere geve uit genade, dat waar Hij heden ziet tot in het diepst van ons hart, — waar Hij ons ziet en kent door en door, — Hij uit genade van niemand onzer door Jezus Christus behoeft te zeggen: „Wat ziet gij den splinter, die in het oog uws broeders is; maar den balk, die in uw oog is, merkt gij

niet!" Matth. 7 : 3. „Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt. Want met welk oordeel gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden, en met welke mate gij meet, zal u wedergemeten worden!" Matth. 7 : 1 en 2.

Geliefden, dit alles roept ons nu om geheel en al tot onszelfen in te keeren, om met die algemeene zonden, waaraan wij allen min of meer schuldig zijn, en bovenal elkeen met zijn persoonlijke zonden tot den Heere te komen en zich te verootmoedigen! God eischt niet dat ik nu mijn en uw persoonlijke zonden openbaren moet, nog minder dat ik die aan de kaak stellen moet! Dat zij verre! Dit mag en dit durf ik niet! Zoo doende zou ik mij vreeselijk vergrijpen aan de heiligheid van mijn ambt en heilige zending. Dit is Gods recht alleen! God eischt niet dat elkeen van ons nu zal opstaan of nedervallen, om hier in 't openbaar zijn of haar persoonlijke zonden uit te roepen! Neen, — maar o, roept die nu, — heden, des te luider uit in het binnenste van uw hart voor God; neemt die naar uw binnenkamer, heden op dezen dag van verootmoediging, en verbergt niet één van de grootste tot de kleinste, voor uwen God, en verootmoedigt u onder de krachtige maar ook genadige hand des Heeren in geest en waarheid! En, Geliefden, als dit waarlijk uwe begeerte is; als gij waarlijk daartoe op dezen dag zijt tezamen gekomen, — o, ziet, dan hebben wij voor u een heerlijk troostwoord: „Komt dan en laat ons samen rechten, zegt de Heere: al waren uwe zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol!" — Daar is slechts éene voorwaarde: „Wascht u," — zegt de Heere — „reinigt u, doet de boosheid uwer handelingen van voor mijne oogen weg, laat af van kwaad te doen, leert goed doen, zoekt het recht, helpt den verdrukten, doet den wees recht, handelt de twistzaak der weduwe. Komt dan en laat ons samen rechten!" — Rechten, — alsof de Heere wil zeggen: komt dan en brengt al uwe zonden tevoorschijn, — en ziet, mijne genade is oneindig, eeuwig meer! Ja, al waren zij als scharlaken, rood als karmozijn, — bloedschulden, — ziet, mijne genade is oneindig sterker, zij zullen worden wit als sneeuw, — zij worden als witte wol, door het bloed van Jezus Christus!

O, Geliefden, al zouden wij dan ook, om het uiterste te noemen,

reeds zóo geworden zijn als kerk en gemeente, als volk en land, als maatschappij en huisgezin en persoon, gelijk als de Heere door Jesaja van Juda en Jeruzalem in die dagen zeggen moest, zie Jesaja 1 : 5—8; ziet, — o ziet toch, — Gods genade is sterker dan al dit verderf — Gods genade is oneindig grooter dan al onze ellenden! Gods genade kan oneindig hooger gaan dan al onze zonden opeengestapeld! Dieper nog dan de diepste verderfenis der zonde! „Komt dan, en laat ons samen rechten, — zegt de Heere, — al waren uwe zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol!”

Gods genade, — is gelijk de zon — de Zon der gerechtigheid! Haar licht gaat over alles, haar warmte in alles! Zoo is Gods genade in Jezus Christus! Zegt iemand nu misschien: „Maar daar is toch nog geen oorzaak om zoo ernstig te spreken?!” Wel, oordeelt dan zelve, Geliefden; menigeen zegt: „In Matabeleland, — ver, — ver — niet hier!” Wat? Zullen wij dan wachten totdat bliksem en donder hier zijn? — door Gods genade zijn wij nog ver!” — Hoort dan: Jesaja zegt: „De dochter van Sion is overgebleven als een hutje in den wijngaard, als een nachthutje in den komkommerhof, als een belegerde stad!” — Waarlijk, zoo is het met ons! Daarom helpe de Heere ons uit genade, en door genade, opdat een ieder van ons in geest en waarheid smeevende, en als een boeteling pleitende, roepen en bidden mag:

„O, God! wees mij zondaar genadig!”

Om Jezus Christus wille!

Ja, om Jezus Christus wille alleen en eeuwig!

Amen, ja — Amen!

XIV.

Voor Kerstdag.

EERSTE VERKONDIGING VAN HET EVANGELIE.

Te zingen Ps. 98 : 1.

Te lezen Lukas 2 : 1—20.

Te zingen Ps. 98 : 2.

Het gebed.

Te zingen Ps. 118 : 12.

Tekst Lukas 2 : 10, 11: En de engel zeide tot hen: Vreest niet; want ziet, ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal; (namelijk) dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids!

De volheid des tijds was gekomen; de tijd dat de Zone Gods, de beloofde Messias, op aarde zou verschijnen in de gestaltenis van een dienstknecht, om te zoeken en zalig te maken hetgeen verloren was. Zijn voorlooper, Johannes de Dooper, is reeds geboren; zes maanden zijn er verlopen van dien dag af, dat er groote vreugde was in het huis van Zacharias en Elizabeth; daar houden eenige herders de nachtwacht bij hunne kudde in de velden van Bethlehem; ook zij zien verlangend uit naar den beloofden Messias en Zaligmaker; en ziet, terwijl misschien zijn naam op hunne lippen of hun hart vervuld is met verlangende gedachten over zijne komst en verschijning, — ziet, daar omschijnt hen de heerlijkheid des Heeren; een engel staat bij hen en spreekt hen aan! Hij verkondigt hun voor de eerste maal het dierbaar Evangelie; hij is de eerste prediker van het Evangelie.

I.

Op dezen Evangelieverkondiger vestigen wij dan ook in de eerste plaats uwe aandacht.

Wie is hij? Hij is een engel Gods. Waardig zulk een blijde boodschap des hemels den menschenkinderen op aarde te brengen. Een engel des Heeren. Eén van de reine hemelgeesten, die den allerhoogsten God in het heilige der heiligen verheerlijken; die in den hemel zijn wil volbrengen; zijn ijver is als een vlammend vuur; zijne vlugheid als de snelheid des winds; één van die hemelingen van wie wij in onze psalmen zingen, dat zij den Heere dienen met heldenkrachten, en vaardig passen op het woord van zijn mond; die zich in den hemel der heerlijkheid verheugen over één zondaar die zich op aarde bekeert; die altijd gereed staan om op de vleugelen der hemelliefde heen te snellen tot hulpe dergenen die de zaligheid beërven zullen.

Zietdaar het voorbeeld voor alle Evangelieverkondigers. Het is de dure roeping van elken Evangeliedienaar in heiligheid en volvaardigheid als „een engel van den Heere der heirscharen te zijn;” in liefde „een engel der gemeente!” Daartoe is dan ook bovenal noodig dat hij in gedurige en nauwe gemeenschap met den Heere leeft, door den Heiligen Geest! Ach, Geliefden, wanneer ik zie op het jaar van Gods welbehagen, dat daar alweër achter ons ligt; wanneer ik gedenk aan den arbeid mijner handen in dat verlopen jaar; wanneer ik mijzelven vergelijk met dien engel des Heeren; o, dan moet ik met Jesaja uitroepen: „Wee mij, dewijl ik een man van onreine lippen ben!” — Moge het mij dan ook nu gaan als een Jesaja, dat de Heere zelf mijne lippen wil aanroeren met een gloeiende kool van zijn altaar! Vraagt de Heere dan: „Wien zal Ik zenden?” In de kracht en mogendheid des Heeren antwoord ik dan nog met Jesaja: „Zie, hier ben ik, zend mij henen!” —

O, laat toch ook uwe gebeden daartoe tot den Heere geduriglijk voor mij, en voor alle dienaren Gods, opgaan!

Ziet, dit alles, en o, zooveel meer, staat voor mijne verantwoording! Maar, Geliefden, daar is ook iets in dit opzicht dat voor uwe rekening komt. Waarom zien wij zoo menigmaal zoo weinig vrucht op de gedurige verkondiging van het Evangelie? Eéne reden is

deze: Zou het zijn dat God ook tot mij, tot meer dan éen van zijne dienaren, als eens tot Jesaja, gezegd heeft: „Ga henen en zeg tot dit volk: Hoorende hoort, maar verstaat niet, en ziende ziet, maar merkt niet. Maak het hart dezès volks vet, en maak hunne ooren zwaar, en sluit hunne oogen, opdat het niet zie met zijne oogen, noch met zijne ooren hoore, noch met zijn hart versta, noch zich bekeere, en Hij het geneze!”? Jesaja 6. Dit zou voor mij, en voor alle ware dienaren Gods, de bitterste gedachte van geheel ons leven zijn; God verhoede het genadiglijk! Maar een iegelijk vrage zichzelve af, of het voor hem in het bijzonder niet juist en waarlijk zoo geweest is tot op dezen zelfden dag?

Een andere reden is deze: dat er in onze dagen zoovele menschen zijn, die altijd meer op de gebreken en zwakheden van de dienaren des Evangelies zien dan op het Evangeliewoord, dat zij in Gods naam verkondigen. Zij vergeten dat de persoon een mensch is, van gelijke bewegingen als alle menschen, terwijl het Evangelie Gods onvervalschte Woord is; het onfeilbaar Woord der waarheid. Neemt dit Woord dan mede, legt het in uw hart weg voor het jaar dat spoedig komt, ja voor uw geheele leven! Een iegelijk staat en valt zijn eigen heer! Ik, en alle dienaren Gods, wij zullen eens rekenschap moeten geven van al onze gebreken en zwakheden: ook van de wijze waarop wij Gods Woord verkondigd hebben! Gij zult rekenschap moeten geven van de wijze waarop gij die zwakheden en gebreken verdragen hebt; bovenal van elk woord dat aan u verkondigd is! Die dag des oordeels komt! O, moge de Heere dan een iegelijk onzer oprecht, ijverig en getrouw in het zijne maken!

II.

Een engel des Heeren was de eerste verkondiger van het Evangelie. Hij zegt tot hen: „Vreest niet, want ziet, ik verkondig u groote blijdschap!” Hij verkondigt groote blijdschap, en daarom behoeven zij niet te vreezen, al verschijnt hij ook aan hen in hemelsche heerlijkheid.

Op die „groote blijdschap,” willen wij uwe aandacht in de tweede plaats wijzen.

Wat de oorzaak van die groote blijdschap is, dat zegt de engel

zelf; namelijk: „dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids!”

Wat de engel verkondigt is waarlijk eene verkondiging van groote blijdschap, opening van een bron van hartverblijding, van een groot, waarachtig, volkomen en oneindig geluk. De oorzaak van deze groote blijdschap was de geboorte in de stad Davids, in Bethlehem, — de geboorte van den grooten Zoon van David, als de Christus, de Heere, de Zaligmaker.

De groote Zoon van David wordt geboren als de „Christus;” dat is, als degene die komen zou, en gekomen is; die van alle eeuwen af van God toegezegd en beloofd was; in wien, „zoo vele beloften Gods als daar zijn, ja en amen zijn!” — dat is, vervuld en verzegeld zijn. —

De groote Zoon van David, en juist daarom ook de Zoon des menschen, — wordt nochtans geboren als de Christus, als „de Heere!” De Heere van menschen en engelen; Hij is God geopenbaard in 't vleesch; van Hem zegt Johannes: „In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God. En het Woord is vleesch geworden, en heeft onder ons gewoond, vol van genade en waarheid!”

De groote Zoon van David is geboren als de Christus en de Heere, maar ook als de „Zaligmaker,” — dat is als Redder, Verlosser en Behouder van zondaren; immers Hij is de eenige Redder van het verderf, de eenige Verlosser van de zonde, de eenige Behouder van den toekomstenden en eeuwigen toorn; Hij is voor zondaren geboren, om voor zondaren te leven, en te sterven, en opgewekt en verheerlijkt te worden; om alzoo hun Redder, Verlosser en Behouder te zijn, de oorzaak van groote blijdschap, de oorzaak van onze eeuwige blijdschap.

Geliefden, heden op dezen dag komt dit heerlijk eerste Evangelie-woord tot ons evenals tot die herders: „Vreest niet; want ziet, ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal; (namelijk) dat u geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heere, in de stad Davids!”

Als de engel Maria de geboorte des Heeren aankondigde, zoo zeide Maria: „Zie, de dienstmaagd des Heeren; mij geschiede naar uw woord!” Als Maria bij Elizabeth komt, wordt zij zeer aangedaan

met groote vreugde, omdat de moeder des Heeren tot haar komt. Ook Maria verheugt zich met groote vreugde en zingt op vroolijke wijze: „Mijne ziel maakt groot den Heere; en mijn geest verheugt zich in God mijnen Zaligmaker; omdat Hij de nederigheid zijner dienstmaagd heeft aangezien!” — Eene menigte des hemelschen heirlegers prijst God en zegt: „Eere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen!” De herders zeggen tot elkander: „Laat ons dan heengaan naar Bethlehem en laat ons zien het woord dat er geschied is, hetwelk de Heere ons heeft verkondigd. En zij kwamen met haast!” Het kind Jezus wordt voor de eerste maal in den tempel gebracht; daar komt ook de oude Simeon door den Heiligen Geest gedreven in den tempel, hij neemt het kind Jezus in de armen, hij looft God en zegt: „Nu laat Gij, Heere! uwen dienstknecht gaan in vrede, naar uw woord: want mijne oogen hebben uwe zaligheid gezien, die Gij bereid hebt voor het aangezicht van al de volken; een licht tot verlichting der heidenen, en tot heerlijkheid van uw volk Israël!”

Eenige heidensche wijzen komen zelfs uit het Oosten, aanbidden het kind Jezus, en brengen Hem geschenken, goud, wierook en mirre. —

Bij welke partij behoort gij, Geliefden; bij deze Elizabeth, en Maria, bij deze herders, en den ouden Simeon, en de wijzen uit het Oosten? Welgelukzalig zijt gij dan! Dan zijt gij evenals de herders deelgenooten van de vreugde der engelen Gods; dan is daar ook voor u een licht opgegaan in de schaduwen des doods, een heerlijke hoop voor de eeuwigheid, waar uw oog zonder het zalig heerlijk licht van Christus' aangezicht niets dan duisternis moet zien; verderf, rampzaligheid, en eeuwige wanhoop in de diepten der hel! Dan zingt gij blij temoede met eene Maria: „Mijne ziel maakt groot den Heere; en mijn geest verheugt zich in God mijnen Zaligmaker”; omdat Hij mijne nederigheid en geringheid heeft aangezien!

Behoort gij bij deze kleinen, en geringen, en armen naar de wereld, Geliefden? Bij dezen, die wel droevig zijn, en toch altijd blijde; ja wel droevig, maar niet met eene droefheid naar de wereld, die den dood werkt, — neen, maar met eene droefheid naar God, die een onberouwelijke bekeering werkt tot zaligheid! Eene droefheid, waarvan de Apostel Paulus zegt: „Want om uwentwil

worden wij den ganschen dag gedood; wij zijn geacht als schapen ter slachting!" Rom. 8 : 36. En wederom: „Want wij, die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus' wil, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vleesch zou geopenbaard worden. Zoo dan, de dood werkt wel in ons, maar het leven in ulieden!" 2 Cor. 4 : 11. Geliefden, behoort gij dan bij dezen, die wel droevig zijn en toch altijd blijde; arm naar de wereld, maar onschatbaar rijk in God; arm en toch velen rijk makende; niets hebbende, en (nochtans) alles bezittende? Of behoort gij nog bij de partij van een Herodes, die bevreesd is voor den Koning der Joden, die Jezus zoekt te dooden, omdat hij zijn kroon en troon niet gaarne, ja voor geen prijs wil verliezen? Ongelukkige zondaar, koning wilt gij zijn van uw eigen hart, koning wilt gij zijn over al wat gij ziet, en gij weet niet dat gij een slaaf des Satans zijt! Uw eigen heer wilt gij zijn om te doen al wat uw hart begeert, en gij weet niet dat gij een slaaf van de wereld zijt, van zonde en ongerechtigheid! En gij weet niet dat gij den eenigen Zaligmaker Jezus door die zonden aan het kruis nagelt, en dat zijn bloed over u komen zal tot uw eeuwig verderf, indien gij u niet bekeert. Komt, buigt u dan met deze wijzen uit het Oosten voor het kind Jezus neêr, en Hij zal u maken tot koningen en tot priesters des Allerhoogsten Gods, en gij zult eens met Hem zitten op zijnen troon! Geliefden, voegt gij u bij deze herders, bij deze kleinen en nederigen van harte? Of voegt gij u nog bij die eigen-gerechtigte Farizeën en hooggevoelende wet- en schriftgeleerden en ongelooovige Sadduceën? Ongelukkig zijt gij dan! Christus is dan voor u niet tot een hoofd des hoeks geworden, maar een steen des aanstoots, een rots der ergenis, om daarover te struikelen, om daardoor verbrijzeld te worden tot in eeuwigheid, indien gij u niet bekeert! Wee u, „want tenzij uwe gerechtigheid overvloediger zij dan der schriftgeleerden en farizeën, gij zult geenszins in het koninkrijk der hemelen ingaan!" Wee u, „want God wederstaat de hoovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade!" Wee u, want „die den Zoon van God ongehoorzaam is, op hem blijft de toorn Gods!" „Dwaalt niet, God laat zich niet bespotten; want zoo wat de mensch zaait dat zal hij ook maaien!" Gal. 6 : 7. O, hoort dan die blijde boodschap van dezen dag; de Zaligmaker

is geboren! Komt dan, ja haast u, komt en knielt met die herders bij de kribbe van Jezus neder, van den Zone Gods, in doeken gewonden, liggende in de kribbe, in een stal te Bethlehem! Ja, voegt u bij deze herders, want de Heere zegt: „Ik zal mijne hand tot de kleinen wenden!” En laat het woord van Paulus ons tot vertroosting zijn: „Gij ziet uwe roeping, broeders! dat gij niet vele wijzen zijt naar het vleesch, niet vele machtigen, niet vele edelen. Maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschamen zou; en het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke zou beschamen; en het onedele der wereld, en het verachte heeft God uitverkoren, en hetgeen niets is, opdat Hij hetgeen iets is, te niet zou maken; opdat geen vleesch zou roemen voor Hem!” 1 Cor. 1 : 26—29.

Want waarlijk, Geliefden, „het woord des kruises is wel dengenen, die verloren gaan, dwaasheid; maar ons, die behouden worden, is het eene kracht Gods — tot zaligheid! O, voegt u dan bij die herders; zijt klein in uw eigen oog; en verwondert zich de wereld daarover, antwoordt dan maar met David: „Ook zal ik mij nog geringer houden dan alzo, en zal nederig zijn in mijne oogen!” En met die herders zullen wij dan eens verheerlijkt worden. „Want alzo zegt de Hooge en Verhevene, die in de eeuwigheid woont, en wiens naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij dien, die van een verbrijzelden en nederigen geest is, opdat Ik levend make den geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden!” Jez. 57 : 15.

O, gij die klein zijt in uw eigen oog, en klein voor God, voor u is deze goede boodschap, deze groote blijdschap, die onder alle smarten kan troosten, die alle zorgen kan verlichten! Voor u is de Zaligmaker geboren, machtig om te redden, om te verlossen en te behouden tot in eeuwigheid! Gij ergert u niet aan de kribbe van Jezus; o, neen, die kribbe bemoedigt u en trekt u aan, het is naar uw hart! Gij gaat gaarne in uwe gedachten dagelijks met de herders henen naar Bethlehem, naar Jezus, het brood en het water des levens, om daar in deze rampwoestijn gespijsd en gelaafd te worden ten eeuwigen leven! En de engel des Heeren, die dit eerste Evangeliewoord verkondigd heeft, en de menigte des hemelschen heirlegers, die dit woord met haar lied bezegeld heeft,

verheugen zich over u met groote blijdschap, met eene blijdschap waarin hemel en aarde samensmelten!

III.

Voor u is die blijdschap; maar laat ons toch niet al te begeerig zijn, want de engel des Heeren zegt eindelijk: „Ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal!” Wat zeg ik? Geliefden, begeert maar gerust altijd meer en meer van die blijdschap; want hoe meer gij begeert, zooveel te meer zult gij uit genade ontvangen; en hoe meer gij begeert en ontvangt, zooveel te meer zult gij die blijde boodschap in den naam van Jezus ook aan anderen brengen; en hoe meer gij die boodschap aan anderen verkondigt, zooveel grooter en meerder wordt ook de vreugde van uwe ziel!

Verkondigt het dan aan Jood en heiden, dat Jezus de Zaligmaker geboren is, verkondigt het door woord en voorbeeld! Kunt gij het met woorden niet doen, o, bidt dan, en geeft uwe gaven ook daar waar zielen waarlijk voor Christus kunnen gewonnen worden! Want een vurig verlangen naar de komst van Gods koninkrijk is een duidelijk bewijs en teeken van een waarachtig geestelijk leven! Spreekt dan van Jezus, werkt voor Jezus, bidt dat gansch Israël zalig worden, en de volheid der heidenen moge ingaan! Dan zullen wij met de duizenden der engelen samen juichen, dan zullen wij den Heere prijzen en zeggen: „Eere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen!”

Amen.

Te zingen Gebed des Heeren vers 3, of Ps. 103 : 11.

XV.

Belijdenispreek.

BELIJDENIS EN WANDEL.

Te zingen Ps. 43 : 3.

Te lezen 2 Timotheus 2.

Te zingen Ps. 119 : 17.

Het gebed.

Te zingen Ps. 25 : 2.

Tekst 2 Tim. 2 : 19c: Een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid!

Paulus is te Rome in de gevangenis; hij weet dat de dag zijner veroordeeling door den keizer nabij is; de dag zijns doods is aan het naderen; en daarom wil hij zijn geliefden leerling en geestelijken zoon, Timotheus, gaarne nog eenmaal zien. Maar dit is heel onzeker, daarom schrijft hij aan hem nog deze twee brieven. Vooral in dezen tweeden brief wekt hij Timotheus op, — vaderlijk, maar daarom niet minder ernstig en krachtig, — tot standvastigheid in 't geloof, tot ijver voor de zuivere leer des Evangelies, en tot geduld en lijdzaamheid temidden van vele beproevingen. Waar Paulus hem in dit tweede kapittel zoo ernstig waarschuwt tegen de ketterijen, waarvan de zaden alreede in de kerk te zien waren, ja die zich alreede begonnen te vertoonen, daar komt hij tot hem ook met een krachtig woord van bemoediging en waarschuwing. „Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende dezen zegel: De Heere kent degenen, die zijne zijn; en: een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid!”

Door het „vaste fundament Gods” moeten wij hier verstaan

de leer der opstanding uit de dooden, als de hoeksteen van het Christelijk geloof. Wat de valsche leeraren dan ook al hieromtrent leerden, Paulus was daarvan verzekerd: „het vaste fundament Gods staat!” En was het een gebruik in dien tijd om in een voornamen steen van het fundament één of meer opschriften door een zegel in te drukken, zoo gebruikt Paulus dit beeld om daarmede te betuigen, dat het vaste fundament Gods ook voor een ieder kenbaar is door den zegel, waarmede het verzegeld is: De Heere kent degenen, die zijne zijn; en: een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid!” — Om daarmede aan te toonen dat dit geestelijk gebouw, en elke levende steen van dit gebouw aan God behoort als zijn eigendom, en het doel van dit gebouw en van elken levenden steen, die daarin gebouwd wordt, is: „Een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid!”

Heerlijke bemoediging en vertroosting: „De Heere kent degenen, die de zijnen zijn!” — Maar hoe ernstig is ook de waarschuwing, die daarop volgt: „Een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid!” —

Hier vat Paulus in een kort en krachtig woord geloof en leven, belijdenis en wandel van den waren Christen tezamen.

I.

Hier is de belijdenis: „Een iegelijk die den naam van Christus noemt!”

Belijdenis van den naam van Christus is bijna algemeen onder het Christendom; voor duizenden en duizenden is het gemakkelijk den naam van Christus te belijden, den naam van Christus te noemen, zich te noemen met den naam van Christen; maar het is nog wat anders dit op de eenig rechte en ware wijze te doen! Jezus zegt: „Niet een iegelijk, die tot Mij zegt: Heere, Heere! zal ingaan in het koninkrijk der hemelen, maar die daar doet den wil mijns Vaders, die in de hemelen is.”

Zoo is dan het geloof zonder het leven, zonder de werken, ijdel en dood! Zoo is dan de belijdenis zonder een wandel, overeenkomstig die belijdenis, bedrog en leugen. Het geloof moet door

het leven bekrachtigd worden, en de belijdenis door den wandel! Jakobus zegt: „Toon mij uw geloof uit uwe werken!” Jak. 2: 18 En daarom zegt Paulus ook: „Een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid!” Christus en Belial hebben geen gemeenschap met elkander!

II.

Wat moet dan ons leven, hoe moet onze wandel zijn?

Paulus zegt: „Sta af van ongerechtigheid!” „Ongerechtigheid”, — dat is alles wat in strijd is met Christus en zijn Evangelie.

1. Zoo alleen kunnen wij de oprechtheid van onze belijdenis bewijzen.

a. Plechtig belijden wij hier voor God en zijne Gemeente en de wereld: „dat wij van ganscher harte gelooven, dat de boeken des Ouden en des Nieuwen Testaments Gods eenig en waarachtig Woord zijn!” Maar als wij door ons dagelijksch leven toonen dat de Bijbel maar weinig waarde voor ons heeft, het voor ons van weinig belang is of wij hem kennen of niet; als wij het toelaten dat het Woord van God verzuimd en verwaarloosd wordt, vaneengescheurd en gesnipperd, veracht en vertreden wordt; — wanneer wij dat Woord voor ons niet meer stellen tot den eenigen regel voor geloof en leven, maar voor onszelf een regel stellen buiten en boven het Woord van God, — wat dan, Geliefden? Komt dit overeen met onze plechtige belijdenis? Toonen wij daardoor de oprechtheid van onze belijdenis? Of juist het tegendeel? O, Geliefden, en vooral gij, jeugdige broeders en zusters, acht dan het Woord des Heeren als uw grootste schat op aarde, ja onbetaalbaar duur en dierbaar; en toont dit door uw leven, door een heiligen eerbied voor dat Woord, door een ernstig gebruik daarvan, door een leven naar den regel van Gods wet. Want alzoo zegt het Woord des Heeren: „Tot de wet, en tot de getuigenis, zoo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn dat zij geen dageraad zullen hebben!” Vraagt dan in alles: Wat zegt het Woord des Heeren? Want gij noemt den naam van Christus!

b. Plechtig belijden wij hier voor God en de wereld: „dat wij

van ganscher harte gelooven en bekennen, dat wij in onszelven door de zonde gansch verdorven zijn, en, tot alle goed werk onbekwaam zijnde, de zaligheid uit en door onszelven, of door eenige onzer werken geenszins kunnen verkrijgen!" Maar, Geliefden, indien dit onze belijdenis is, indien wij dit van ganscher harte belijden en gelooven, — dan mogen wij als Christenen, als leden van Christus, geen leden zijn van geheime genootschappen; de waarheid zoekt het licht, en de Apostel Johannes zegt: „En dit is de verkondiging, die wij van Hem gehoord hebben en wij u verkondigen, dat God een licht is, en gansch geen duisternis in Hem is.

Indien wij zeggen dat wij gemeenschap met Hem hebben, en wij in de duisternis wandelen, zoo liegen wij, en doen de waarheid niet.

Maar indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, zoo hebben wij gemeenschap met elkander, en het bloed van Jezus Christus, zijnen Zoon, reinigt ons van alle zonde!" 1 Joh. 1 : 5, 6 en 7.

Wachten wij ons voor allerlei genootschappen! Dit zij ons genoeg dat Paulus zegt: „De zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle menschen.

En onderwijst ons dat wij, de goddeloosheid en de wereldsche begeerlijkheden verzakende, matig, en rechtvaardig, en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld!" Tit. 2 : 11 en 12.

c. En belijden wij zoo krachtig onze gansche onmacht van nature, en dat wij door geene onzer werken de zaligheid noch ook een stuk derzelve verkrijgen, — Geliefden, dan mogen wij ons ook niet voegen bij elkeen die de algemeene-genadeleer verkondigt en leert; die zegt: de zondaar is machtig om zelf op te staan! De zondaar kan en moet zalig worden als hij maar net wil! Dit is niet de leer van Christus. Daarom belijden wij ook dat wij van ganscher harte gelooven: „dat wij alleen uit loutere liefde en genade Gods, vanwege de waardigheid der verdiensten Christi, onzes eenigen en volkomenen Zaligmakers, door de verlichting en krachtige werking des Heiligen Geestes, door het geloof de zaligheid ontvangen en in dezelve tot het einde toe door Gods kracht behouden en bewaard worden!"

Geliefden, deze dingen nemen altijd meer en meer toe in onze dagen. Waakt dan en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt! O, lieve jongelingen en jongedochters, heden begint gij uwe loopbaan als openbare belijders van Jezus Christus; houdt dan aan Jezus en zijn Evangelie vast, en waakt en bidt, opdat gij niet mede afgeleid en afgetrokken wordt!

Zoo alleen kunt gij de oprechtheid van uwe belijdenis bewijzen en bevestigen!

2. En zoo alleen kunnen wij ook onze waarachtige gehechtheid aan Jezus en zijne leer bewijzen!

Wij zweren trouw aan Jezus en zijn Evangelie. En ach! Geliefden, wat leert de ondervinding ons geduriglijk?

Menigeen laat het maar bij de belijdenis en bij de belofte blijven. Elke verplichting wordt ontkend en onaangeroerd gelaten. Om dit met een zeer eenvoudig voorbeeld duidelijk te maken; hoe dikwijls moet een opziener zich moede en mat sukkelen om één shilling voor den dienst des Heeren te verkrijgen? Maar, Geliefden, als wij ons zoo gedragen, bewijzen wij dan daardoor onze trouw aan Jezus en zijn gebod? Misschien zal menigeen zeggen: „Dit past hier niet, dit is geen bewijs van ontrouw aan onze belijdenis!” Maar, wat doet iemand die een plaats koopen wil? Houdt hij niet elken sixpence vast, heeft elke sixpence voor hem niet groote waarde? Zoo moet hij handelen met elken sixpence, of nimmer krijgt hij de gewenschte som bijeen. De wijze waarop hij handelt met elken sixpence, toont ons zijn ernst, zijn trouw aan zijn voornemen. Zoo ook hier; de wijze waarop wij elke geestelijke en stoffelijke verplichting volbrengen en betrachten, openbaart de gezindheid van ons hart, bewijst onze trouw of ontrouw, onze warme gehechtheid of de koudheid van ons hart! Neen, Geliefden, zoo behoort het toch onder ons niet te wezen, voor wie Jezus zijn bloed heeft uitgestort!

Maar wat is de ondervinding? Hier belijden wij plechtig, dat wij „de kerkelijke regeering eerbiedigen zullen, en ons de kerkelijke straf zullen onderwerpen als wij ons misschien komen te misgaan!” — Maar als wij berispt, en vermaand, en gestraft moeten worden, o, dan is daar zoo menigeen die den dag zijner belijdenis vergeet en zijn duren eed aan God gezworen! Dan is menigeen zou gauw met

het woord: Veeg maar eerst voor uw deur! Wat hebt gij met onze zaken te doen! Wat zijt gij beter? Wat hebt gij over ons te zeggen? Pas maar op dat wij ook niet eens de gelegenheid vinden om u aan te klagen! En velen keeren Kerk en kerkeraad den rug toe en gaan henen naar een andere Kerk! En ach! velen keeren dan zelfs God den rug toe en wandelen naar de keuze van hun eigen hart! Ach! Geliefden, ik bid u: laat het toch door Gods genade nooit zoo onder ons worden; want dan kan God ons niet zegenen. Paulus zegt: Vermaant elkander met broederlijke liefde. „Hebt acht op elkander tot opscherping der liefde en der goede werken!” Dan moeten de opzieners der Kerk al zuchtende en weenende arbeiden; en zulk een arbeid kan u nooit tot zegen wezen. Al zijn wij dan als opzieners maar zwakke en zondige menschen, o, wilt toch bedenken dat gij u aan God en zijn Woord bezondigt, wanneer gij u vergrijpt ten onrechte aan de opzieners, die Hij over u gesteld heeft.

Hoort dit dan, jeugdige broeders en zusters, en betoont uwen opzieners altijd trouw en eerbied en liefde om Jezus' wille!

Plechtig belijden wij hier voor God en zijne Gemeente: „dat de eenige, volkomene en genoegzame leer der zaligheid, naar Gods Woord en naar de artikelen van ons algemeen Christelijk geloof, in onze Kerk geleerd wordt! Ja, dat wij van ganscher harte van voornemen zijn, bij dezelfde zuivere leer, door Gods genade tot den einde van ons leven te volharden en in godzaligheid te wandelen!” —

O, welk een ernstige en dure belijdenis, welk een ernstige en dure belofte!

Ouders, daarom moeten wij u zoo ernstig toeroepen: laat uwe kinderen toch eerst tot die jaren komen, dat zij verstaan kunnen wat zij doen, als zij belijdenis des geloofs afleggen! Laat dan uwe kinderen ook niet leeren zoo min mogelijk, maar zooveel als maar immer mogelijk is. Want duur is de belofte, en eeuwig de verantwoording. Maar, Geliefden, als wij dit belijden, als wij dit beloven, is het dan een nietigheid, een kleine zaak om eene Kerk te verlaten, waarin wij belijdenis afgelegd hebben? Is het dan voor ons, als leden van de Gereformeerde Kerk, een lichte zaak om die Kerk te verlaten? En dat menigmaal om nietige redenen! Neen, Geliefden, daar is slechts éene reden die ons het recht geeft, — neen,

die ons verplicht om onze Kerk te verlaten, of eenige Kerk te verlaten, waartoe wij mogen behooren, namelijk: wanneer wij dit bewijzen kunnen dat: de eenige, volkomene en genoegzame leer der zaligheid niet meer in haar geleerd wordt naar Gods Woord en de artikelen van ons algemeen Christelijk geloof!" Dan, Geliefden, dan hebben wij het recht om haar te verlaten, — neen, dan zijn wij verplicht om haar te verlaten! Want dan zegt de Heere tot ons: „Gaat uit van haar, mijn volk! opdat gij aan hare zonden geen gemeenschap hebt, en opdat gij van hare plagen niet ontvangt!" Openb. 18 : 4. Dan bewijzen wij daardoor onze trouw en gehechtheid aan Jezus en zijn zuivere Evangelieleer, dan bekrachtigen wij daardoor onze dure belijdenis en belofte! Want, sprekende van de ware algemeene Christelijke kerk, zegt art. 28 van onze Geloofsbelijdenis: „Wij gelooven, aangezien deze heilige vergadering is eene verzameling dergenen, die zalig worden, en dat buiten dezelve geene zaligheid is, dat niemand, van wat stand of betrekking hij zij, zich behoort op zichzelf te houden, om op zijn eigen persoon te staan; maar dat allen schuldig zijn zichzelf daarbij te voegen, en daarmede te vereenigen, onderhoudende de eenigheid der Kerk, zich onderwerpende aan derzelve onderwijzing en tucht, den hals buigende onder het juk van Jezus Christus, en dienende aan de opbouwning der broederen, naar de gaven, die hun God verleend heeft, als onderlinge lidmaten van hetzelfde lichaam. En opdat dit te beter mocht onderhouden worden, zoo is de plicht van alle geloovigen, volgens het Woord Gods, zich af te scheiden van degenen, die niet van de Kerk zijn, en zich te voegen tot deze vergadering, op welke plaats God dezelve gesteld heeft, ofschoon de magistraten en plakaten der Prinsen daartegen waren, en dat de dood, of eenige lichamelijke straf daaraan hing. Daarom al degenen, die zich van dezelve afscheiden, of niet daarbij voegen, doen tegen de instelling van God!" —

3. Zoo alleen, Geliefden, kunnen wij anderen voor Christus gewinnen!

Alleen door ons geloof te beleven, en naar onze belijdenis te wandelen! Laat ons dan door Gods genade onze daden bij onze woorden voegen. Want woorden wekken, maar voorbeelden trekken! Want wij noemen den naam van Jezus Christus!

4. Zoo alleen, Geliefden, kunnen wij gevormd en geschikt worden voor den hemel!

Geen mondbelijder zal ingaan in het eeuwig koninkrijk van God, maar alleen de daders van zijn Woord! Voorwaar, niet „een iegelijk die daar zegt: Heere, Heere! zal in het koninkrijk van God ingaan, maar die daar doen den wil des Vaders, die in de hemelen is!”

Hoe handelen wij met een kind, — met een kind dat wij voor een ambt of betrekking wenschen op te leiden en te vormen? Van jongs af zullen wij het ernstiglijk, nauwkeurig, aanhoudend onderrichten, en onderwijzen, en leeren, ja het zelfs, als het wezen moet, met de roede in de hand dringen en verplichten tot alles wat het daartoe noodzakelijk doen en leeren moet, — en het even zoo ernstig waarschuwen tegen alles wat het laten moet! Zoo alleen zal zulk een kind met Gods zegen het gewenschte doel bereiken! Dit behooren wij in, het geestelijke met onszelf en met onze kinderen te doen, indien wij in waarheid den naam van Christus noemen, om voor Hem te leven, en in Hem te sterven; om eens met Hem gevonden te worden in zijne heerlijkheid!

Zekerlijk, Geliefden, vraagt gij met mij: Wie is tot al deze dingen bekwaam? Geliefden, juist omdat wij zoo vragen moeten, daarom belijden wij ook dat wij, „in dezelve tot den einde toe alleen door Gods kracht behouden en bewaard worden!” Ja „dat wij in dezelfde zuivere leer, — alleen door Gods genade, — tot den einde van ons leven volharden, en in godzaligheid wandelen kunnen!” Geliefden, is dit dan in der waarheid uw voornemen, is dit het oprecht gebed van geheel uw hart en ziel? O, houdt moed! God is getrouw! „De Heere kent degenen, die zijne zijn!” —

De Heere bemint en bezorgt hen nu en tot in alle eeuwigheid!

Daartoe helpe de Heere ons door zijne kracht en door zijne genade!

Amen.

XVI.

Voorbereiding voor het Avondmaal.

ZELFBEPROEVING.

Te zingen Ps. 89 : 19.

Te lezen 1 Cor. 11 : 17 tot het einde.

Te zingen Ps. 90 : 7.

Het gebed.

Te zingen Ps. 15 : 1 en 2.

Tekst 1 Cor. 11 : 28 en 29: Maar de mensch beproeve zichzelf, en ete alzoo van het brood, en drinke van den drinkbeker. Want die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel, niet onderscheidende het lichaam des Heeren!

Paulus bevindt zich te Efeze; maar hij weet, hij voelt het dat de zorg van al de Gemeenten op zijne schouders rust, vooral van de Gemeenten door zijn eigen hand gesticht; Corinthe kan hij dan ook het minst van alle vergeten; ofschoon te Efeze naar het lichaam, is zijn hart toch menigmaal in het midden der Corinthische Gemeente. Welk een smartelijk verdriet moet het hem dan niet geweest zijn, steeds te vernemen dat er kwaad zaad gestrooid werd in den akker dier Gemeente. Hij bezoekt Corinthe, en met zachtmoedigheid tracht hij het kwaad te keeren en te weren; maar zijn zachtmoedigheid wordt voor zwakheid, en zijn lankmoedigheid voor vrees aangezien; en nauwelijks is hij terug in Efeze of hij bekomt bericht door het huisgezin van Chloë, dat het kwaad hand over hand aan 't toenemen was, zoo zelfs dat het Avondmaal des Heeren door brasserij en overdaad en dronkenschap jammerlijk ontheiligd werd. Nu kan Paulus dan ook niet langer zwijgen; maar neemt de pen op om door dezen brief, zoo het mogelijk was, het kwaad met wortel en tak uit den akker der Gemeente

te rukken. En nadat hij in kapittel 11 over een en ander kwaad gesproken heeft, komt hij tot de ontheiliging van het Avondmaal; spreekt eerst over het schandelijk misbruik van dat heilig Sacrament, en wijst daarna in onzen tekst op het recht gebruik van het heilig Avondmaal, waarbij hij ook nog een ernstige waarschuwing voegt.

I.

Tot een recht en waardig gebruik van het heilig Avondmaal is allereerst noodig en volstrekt onmisbaar een ernstige en waarachtige zelfbeproeving.

„De mensch beproeve zichzelf, en ete alzoo van het brood en drinke van den drinkbeker!”

Aan zulk een zelfbeproeving had de Gemeente van Corinthe dringende behoefte.

a. Door twist waren zij onder elkander verdeeld, door twist waren zij tegen elkander verbitterd. De één zeide: ik ben van Paulus; een ander: en ik van Apollos; een derde: en ik van Cefas; een vierde: en ik van Christus! Zoo werd het lichaam van Christus vaneen gescheurd.

Geliefden, wij noemen ons misschien niet naar dezen of genen der Apostelen, naar dezen of genen leeraar. Maar zegt een iegelijk onzer misschien ook niet: ik ben van dien, en ik van dien, en ik van dien! Is er onder ons eendracht en eensgezindheid? Is er onder ons waarachtige broederliefde?

„De mensch beproeve zichzelf!”

b. Door vrijdenkers werden de Corintheërs afgetrokken van geloof en godzaligheid. De opstanding der dooden werd geloofend, het fundament des Christendoms; de vrijheid der kinderen Gods werd veranderd in een vrijbrief voor het plegen van allerlei vuile ongerechtigheid; vuile onreinheid en heidensche gruwel werd opnieuw gepleegd.

Geliefden, het oog van Corinthe af, en op onszelf gevestigd!

Vindt gij geen vrijdenker onder ons, te eerder vindt gij dezulken, die daden doen, — daden, die luider en duidelijker dan woorden het verkondigen: „Daar is geen God!” „Wie is God, dat ik naar

Hem hooren zou? Wie is Christus? En wat is de Kerk? En wat zijn de dienaren en opzieners der Kerk, dat ik hen zou ontzien?"

Daarom: „De mensch beproeve zichzelf!"

c. In Corinthe was er „zoodanige hoererij, die ook onder de heidenen niet genoemd werd, alzoo dat er een zijns vaders huisvrouw had; en dat zelfs nog terwyl zijn vader leefde!

Geliefden, gij steekt de hand in eigen boezem en trekt die uit, en zegt in triomf: „Van zulk een gruwel zijn wij rein!" 't Is wel! — Maar ik zeg u, gij hebt geen oog voor de smet der melaatschheid! Geen hoereerder? — Maar is dan één booze gedachte, één onreine en overspelige gedachte niet hoererij voor God? Geen overtreding van het gebod: „Gij zult geen overspel doen"? Geen overtreding wederom tegen het gebod: „Gij zult niet begeeren uw naasten huis; gij zult niet begeeren uws naasten vrouw"?

Daarom: „De mensch beproeve zichzelf!"

d. In Corinthe was er bij onderlingen twist ook nog minachting der heiligen en daarentegen achting voor onrechtvaardigen en ongeloovigen. Hoort wat Paulus daarvan zegt: „Durft iemand van ulieden, die eene zaak heeft tegen een ander, te recht gaan voor de onrechtvaardigen, en niet voor de heiligen? Weet gij niet dat de heiligen de wereld oordeelen zullen? En indien door u de wereld geoordeeld wordt, zijt gij onwaardig de minste gerechtzaken? Weet gij niet dat wij de engelen oordeelen zullen? Hoeveel te meer de zaken, die dit leven aangaan? Zoo gij dan gerechtzaken hebt, die dit leven aangaan, zet die daarover, die in de Gemeente minst geacht zijn. Ik zeg u dit tot schaamte. Is er dan alzoo onder u geen, die wijs is, ook niet één, die zou kunnen oordeelen tusschen zijne broeders? Maar de éene broeder gaat tegen den anderen broeder te recht, en dat voor ongeloovigen. Zoo is er dan nu ganschelijk gebrek onder u, dat gij met elkander gerechtzaken hebt. Waarom lijdt gij niet liever ongelijk? Waarom lijdt gij niet liever schade!"

Daarom mocht ook wel het woord van Paulus gehoord worden: „De mensch beproeve zichzelf!" En wederom: „Dwaalt niet: noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen roovers zullen het koninkrijk Gods beërven!"

Met verontwaardiging zal menigeen dit woord van zich afwerpen. — Ik een dief? Maar geeft gij in alles Gode wat Godes is? Onthoudt of ontvreemdt gij niemand het zijne? Verandert, verkort, onthoudt gij zelfs dienstknecht en dienstmaagd niet het zuur verdiende loon? — Ik een gierigaard? — zal menig ander zeggen. Is dan hart en oog open voor den nood der armen, voor de behoefte der nooddriftigen, tot hulp der zwakken? Zijn dan hart en hand open, en ziel en lichaam gewillig voor den dienst van God? — Ik een dronkaard? — zegt een derde. Maar is wellicht ook het geld dat de drank verteert niet tienmaal meer dan wat God en armen van u ontvangen? — Ik een lasteraar? — zegt een vierde. Komt er dan over uw lippen geen enkel vloekwoord; spreekt gij geen kwaad van den naaste; leent gij het oor niet aan eenig kwaad gerucht; wendt gij u van de kwaadsprekers af, of gaat gij met hen van huis tot huis? — Ik een roover? Neen, dat is toch al te erg! — zegt een vijfde. Ontneemt en ontvreemdt gij dan niemand met list of geweld zijn eer of goed op onrechtvaardige wijze?

e. Dezulken waren er in Corinthe, en dan kwamen zij nog tot het Avondmaal; en als zij voor het Avondmaal samenkwamen, wat werd er dan nog bovendien gezien? Hoort wat Paulus daarvan zegt: „Als gij bijeen samenkomt, dat is niet des Heeren Avondmaal eten. Want in het eten neemt een iegelijk tevoren zijn eigen avondmaal; en deze is hongerig, en de andere is dronken. Hebt gij dan geene huizen, om er te eten en te drinken? Of veracht gij de Gemeente Gods, en beschaamt gij degenen die niet hebben? Wat zal ik u zeggen? Zal ik u prijzen? In dezen prijs ik u niet.” Niet zoo gemakkelijk kan zoo iets onder ons gebeuren, omdat geen liefdemaal het Avondmaal bij ons voorafgaat; maar laat ons des te ernstiger toezien dat er niets bij ons Avondmaal plaats vinde waardoor deze vermaning van Paulus voor ons noodig zou worden.

Zoo zouden wij kunnen voortgaan; maar ach, wie zal toch al die ongerechtigheden kunnen opnoemen, waaraan alle menschen, en ieder mensch in het bijzonder, zich schuldig maken en kunnen maken? Zonde in groven vorm, of in een meer fijnen vorm, uitwendig of innerlijk?

Voorwaar: „De mensch beproeve zichzelf!”

II.

En deze allen, — mogen zij tot de tafel des Heeren naderen? Met Paulus kan het antwoord niet anders zijn dan: „ja” en „neen”!

a. Ja, zekerlijk en gewis! Want Paulus zegt: „De mensch beproeve zichzelf, en ete alzoo van het brood en drinke van den drinkbeker!” Zekerlijk en gewis, als die zelfbeproeving ons een inzicht geeft in het verderf van eigen hart en leven; in onze rampzaligheid, tegenover de heiligheid, den toorn en het oordeel van een driemaal heiligen God! Zekerlijk en gewis, als die zelfbeproeving ons leidt tot zulk een kennis van onze zonden, dat de genade en liefde Gods en de gerechtigheid van Christus ons dierbaar worden en onze eenige toevlucht. Zekerlijk en gewis, als die zelfbeproeving ons alzoo leidt tot eene „droefheid naar God, die een onberouwelijke bekeering tot zaligheid werkt!” Zoodat wij een mishagen aan onszelfen hebben en ons voor God verootmoedigen. Zoodat wij wederom geboren worden tot de levende hoop: dat al onze zonden om Christus' wille vergeven zijn. Zoodat door den Geest Gods in ons hart een nieuw verlangen wordt gewekt, een ernstig voornemen om voorts in alle goede werken te wandelen. Van dezulken zegt Paulus: „Gij zijt afgewasschen, gij zijt geheiligd, gij zijt gerechtvaardigd, in den naam van den Heere Jezus, en door den Geest onzes Gods!” — Dezulken noodigt de Heere tot zijne tafel door den mond van Jesaja: „O, alle gij dorstigen! komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld, en zonder prijs, wijn en melk!”

b. Maar als er nu bij ons geen zoodanige zelfbeproeving voorafgaat, of zonder, of na oppervlakkige zelfbeproeving het voornemen in ons blijft om in de zonde te volharden, of ons althans nu nog niet te bekeeren, — wat dan? Mogen wij dan ook tot de tafel des Heeren naderen? Daarop is het antwoord van Paulus neen, en duizendmaal neen! „Dwaalt niet; noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen roovers zullen het koninkrijk Gods beërven! En die geen erfdeel heeft in het rijk van God, die heeft ook geen recht aan de tafel van Gods Zoon! Daarom zegt ook ons Avond-

maalsformulier: „Deze allen, zoo lang zij in deze lasteren blijven, zullen zich dezer spijs, (welke Christus alleen zijnen geloovigen verordineerd heeft) onthouden, opdat hun gericht en verdoemenis niet te zwaarder worde.” Christenen, zult gij het toelaten dat dezulken zich aan de tafel des Heeren scharen? Opzieners der Gemeente, zult gij het weten, en zien, en gedoogen? O, ik bid u, staat als ware wachters, als trouwe Godstrawanten, om, zoover het u mogelijk is, de tafel des Heeren zuiver te houden, om te verhoeden dat de tafel des Heeren ontheilgd worde! Of wilt gij mede schuldig worden aan het lichaam en bloed des Heeren? Moet dan de toorn Gods aangestoken worden over de gansche Gemeente? Zal dan ook van ons, als van de Gemeente te Corinthe, gezegd moeten worden:

„Daarom zijn onder u vele zwakken, en krankten, en velen slapen!”

Waakt dan en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt! En luistert naar het woord van Paulus: „De mensch beproeve zichzelf, en ete alzoo van het brood, en drinke van den drinkbeker!”

III.

En om beiden bekeerden en onbekeerden tot die hoognoodige zelfbeproeving des te krachtiger te vermanen, laat Paulus eindelijk als drangreden, een ernstige waarschuwing en bedreiging hooren.

„Want die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel, niet onderscheidende het lichaam des Heeren.” —

Christen, laat dan een nauwkeurig zelfonderzoek bij u elke viering des Avondmaals voorafgaan, opdat niemand zich bedriege! „Want die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel.” Kind van God, beproef dan uzelf, ja doorzoek hart en nieren nauwkeurig telkens eer gij tot het Avondmaal komt, eer dat gij u stelt voor het oog van den hemelschen Bruidegom; en doe verre, zeer verre van u alles, alles wat oorzaak kan zijn, dat ook gij onwaardiglijk eet en drinkt!

En gij, onbekeerde, die openlijk in de zonde leeft, of heimelijk de ongerechtigheid aankleeft; en gij, die door huichelarij en geveinsdheid weet vriend en broeder en opzieners te misleiden en uwe

zonde te bedekken, — zult, durft gij het wagen u zoo onder het oog van Christus aan zijne tafel te stellen? God kent u, Hij ziet u, Hij let op u! God weet het, en uw hart weet het, en gij zult het ondervinden: „Die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel, niet onderscheidende het lichaam des Heeren!”

Zal dan het lichaam des Heeren door u niet onderscheiden worden! Zal dan het Avondmaal des Heeren voor u gemeen zijn, als eenige andere maaltijd? „Wat mededeel heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid? En wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? En wat samenstemming heeft Christus met Belial?” Voorwaar, voorwaar: „Gij kunt den drinkbeker des Heeren niet drinken, en den drinkbeker der duivelen! Gij kunt niet deelachtig zijn aan de tafel des Heeren, en aan de tafel der duivelen! Of tergt gij den Heere? Zijt gij sterker dan Hij?” Onbekeerde, onverschillige, roekeloze, wilt en zult gij het toch wagen? Zeg dan nooit: „Ik heb het in onkunde gedaan, ik wist niet wat ik deed!” Ik zal u toonen wat gij doet als gij des Heeren Avondmaal onwaardiglijk eet en drinkt. „Gij eet en drinkt uzelf een oordeel!” „Gij wordt schuldig aan het lichaam en bloed des Heeren!” En wat beteekent dit, zegt gij? — Niets minder dan dit: Gij wordt schuldig aan den dood des Heeren, „als die zichzelf den Zoon van God wederom kruisigen en openlijk te schande maken!” Ja, ga met mij, en ik zal u toonen wat gij doet! Ziet gij Judas daar bij de overpriesters? Hoor wat hij zegt: „Wat wilt gij mij geven, en ik zal Hem u overleveren!” — Die Judas Iskariot, die zijt gij! Ziet gij den verrader in den hof van Gethsémané? Een kus des duivels drukt hij Jezus op de heilige wangen, en met dien kus levert hij Hem over aan de touwen en stokken en zwaarden der moordenaars; en die verrader, gij zijt het!

Ziet gij Jezus in de zaal van Kajafas? Ziet gij het hoe die ruwe soldaten Hem in het heilig aangezicht spuwen, Hem met vuisten slaan, Hem kinnebakslagen geven? — Wat zij doen, dat doet gij!

Hoort gij wat die onzinnige Joden daar roepen en schreeuwen voor het rechthuis van Pilatus: „Kruist Hem! Kruist Hem! Zijn bloed kome over ons en onze kinderen!” Onbedachte, roekeloze

Avondmaalganger, dat doet gij, — ook gij zegt: „Zijn bloed kome over mij en mijne kinderen!”

Hoort gij het hoe de scherpe geeselroede Jezus het vleesch van den rug scheurt? Gij zijt het, die het doet! Ja, gij zijt het, die Hem een doornenkroon op het hoofd drukt; gij, die Hem de nagels door handen en voeten drijft; gij, die Hem edik te drinken geeft; gij, die daar spot en lastert, zeggende: „Anderen heeft Hij verlost, Hij kan zichzelf niet verlossen. Indien Gij de Zone Gods zijt, zoo kom af van het kruis!” O, mijn arme medezondaar, wat — wat doet gij? Gij wordt „schuldig aan het lichaam en bloed des Heeren,” — „als die zichzelf den Zoon van God wederom kruisigen, en openlijk te schande maken!” O, mijn arme, arme medezondaar, wat — wat doet gij toch? O, bedenk u toch, houd op, houd uw hand van Jezus af eer het te laat is! Smeek nog heden met dien moordenaar aan het kruis: „Heere, gedenk mijner in den hemel!” — Heden wordt dan ook nog aan u de hemel toegezegd; en hoe onwaardig gij ook in uzelfen zijt, door dienzelfden Jezus, nu niet meer uw vijand, maar uw Heiland, — door dienzelfden Jezus wordt gij uit genade waardig een dischgenoot van zijne tafel te zijn!

Ja, Geliefden, ernstig, hooger ernstig is dit woord van Paulus: „De mensch beproeve zichzelf! Want die onwaardiglijk eet en drinkt, eet en drinkt zichzelf een oordeel!” En niet één van al zijn woorden, niet één mag verzwegen of verzacht of teruggenomen worden; — en toch kan er menige zwakke ziel en verslagen hart heden onder ons zijn, die veel meer aangelokt dan afgeschrikt moeten worden. O, weet dan, mijn broeder, mijne zuster, hoe ernstig dit woord van Paulus ook zij en blijve, — voor u is het een heerlijk troostwoord! Ook voor u is er geen naderen tot het Avondmaal zonder ernstige zelfbeproeving; maar als er dan door die zelfbeproeving in uw hart gevonden wordt eene vreeze en siddering om onwaardig aan des Heeren tafel te verschijnen, en daarbij een diep gevoel van eigen onwaardigheid, waardoor gij bij Jezus uitkomst zoekt, — ziet, dan roept Jezus aan zijne tafel u toe: „Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u ruste geven!” Want alleen, die wetens en willens onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oor-

deel. Maar die zijne onwaardigheid gevoelt, betreurt, en ootmoedig naar het kruis van Jezus vlucht, dien wil God gewisselijk in genade aanzien, en den beelde en de vreugde zijns Zoons deelachtig maken!

Is het heden voorbereiding voor het heilig Avondmaal, een iegeljk neme dan met zich het woord van Paulus: „Maar de mensch beproeve zichzelf, en ete alzoo van het brood en drinke van den drinkbeker. Want die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel, niet onderscheidende het lichaam des Heeren. Want indien wij onszelven oordeelden, zoo zouden wij niet geoordeeld worden. Maar als wij geoordeeld worden, zoo worden wij van den Heere getuchtigd, opdat wij met de wereld niet zouden veroordeeld worden. Zoo dan, mijne broeders! als gij samenkomt, verwacht elkander!”

Ja, verwacht elkander in vrede, en liefde, tot reinheid en heiligmaking; en dan, Geliefden, zal ons Avondmaal hier op aarde een beeld zijn van de bruiloft des Lams daarboven in den hemel, waar ook geen zelfbeproeving meer noodig zal wezen, omdat dáar geen zonde is!

Amen!

Te zingen Ps. 86 : 3.

XVII.

Voor het Avondmaal.

JEZUS IN GETHSÉMANÉ.

Te zingen Ps. 84 : 1

Te lezen Lukas 22 : 39—54.

Te zingen Ps. 77 : 6.

Het gebed.

Te zingen Ps. 84 : 2.

Tekst Lukas 22 : 39—46.

I.

Trachten wij in de eerste plaats ons een duidelijke voorstelling te maken van alles wat de Heere Jezus in Gethsémané moest ondervinden.

De Heere Jezus had in een zekere opperzaal met zijne discipelen het Pascha gegeten, het Avondmaal ingesteld, en vele lieflijke en troostvolle redenen tot zijne discipelen gesproken. Maar het uur van bitteren zielsangst en strijd was nabij gekomen; Judas was alreede uitgegaan om de krijgsknechten en benden bijeen te roepen; — en nu is de Heere ook gewillig en bereid om zich over te geven in de handen zijner booze vijanden. Hij staat op, en gaat uit door de Schaapspoort, over de beek Kedron, naar den hof van Gethsémané, waar Hij gewoon was met zijne discipelen te spreken en te bidden in de schaduw van die prachtige olijven.

Daar gaat Hij heen, ofschoon Hij wist dat Judas Hem juist daar zou zoeken, want daar moest en zal Hij zich overgeven in de

handen zijner vijanden, om van hen door de Schaapspoort, waardoor de offers naar den tempel altijd werden heengeleid, om van hen door diezelfde poort heengeleid te worden, als het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt. Nog sprekende tot zijne discipelen zegt Hij:

1. „Zit hier neder totdat Ik heenga, en aldaar zal gebeden hebben!” Matth. 26 : 36. De Heere Jezus zondert zich af van zijn dierbaarste vrienden, want Hij moet alleen zijn met zijn Vader.

2. „En met zich nemende Petrus, en de twee zonen van Zebedeüs, Jakobus en Johannes, begon Hij droevig en zeer beangst te worden. Toen zeide Hij tot hen: „Mijne ziel is geheel bedroefd tot den dood toe; blijft hier, en waakt met Mij!” Matth. 26 : 37, 38.

't Is alsof de Heere zegt: Mijn gansche natuur moet wegzinken onder dezen last; 't is alsof het leven aan 't uitvloeien is; alsof de dood vóór zijn tijd komt! Blijft hier, en waakt met Mij. 't Is ook voor Jezus goed, dat zijn trouwste vrienden nabij Hem zijn!

3. Maar spoedig wordt ook zelfs hunne tegenwoordigheid Hem te veel.

„En Hij scheidde zich van hen af omtrent een steenworp; en knielde neder en bad, zeggende: Abba Vader! alle dingen zijn U mogelijk; neem dezen drinkbeker van Mij weg! doch niet wat Ik wil, maar wat Gij wilt.” Markus 14 : 36.

Nog konden die drie discipelen dit zien in het helder maanlicht, en hooren, om daarvan getuigen te zijn. De menschelijke natuur krimpt hier ineem bij het zien op dat bitter en onnatuurlijk lijden; die reine, heilige en teedere menschelijke natuur verheft zich in al de kracht van haar gevoel tegen zulk een smart en dood, — en perst den bitteren zucht uit het hart: „Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van Mij voorbijgaan! Doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt!” Matth. 26 : 39.

O, die drinkbeker in zichzelf beschouwd, was zoo bitter, zoo wreed, zoo afschuwelijk, dat het gansch onmogelijk was dien te drinken! Alleen omdat het de wil des Vaders is, met wien Hij volkomen één van hart en zin is: alleen daarom kan en zal Hij hem drinken. Ja, in dit licht beschouwd is Hij geheel en al bereid en gewillig om te zeggen: „Zie, Ik kom, o God! om uwen wil te doen!” — „Mijn Vader; indien het mogelijk is, laat dezen drink-

beker van Mij voorbijgaan! Doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt!"

En alzoo toont de Heere Jezus ten duidelijkste hoe Hij tot in de uiterste volkomenheid onze arme zwakke natuur deelachtig geworden was, — maar ook hoe Hij als de Zoon van God in staat was om zijn Vader volkomen te gehoorzamen!

4. Nu is daar een oogenblik rust in het diep bewogen en ontroerd hart van onzen dierbaren Heiland, en Hij komt terug tot zijn drie trouwe discipelen.

„Hij kwam, en vond hen slapende, en zeide tot Petrus: Simon! slaapt gij? Kunt gij niet één uur waken? Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt; de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak!” Mark. 14 : 37, 38.

O, hoe zacht en liefderijk handelt de Heere Jezus toch met arme zwakke zielen! Had Petrus dan niet kort tevoren nog met een eed bevestigd: „Al moest ik ook met U sterven, zoo zal ik U geenszins verloochenen!” Desgelijks zeiden ook al de discipelen. En nu, Simon, Simon Petrus: „Kunt gij niet één uur met Mij waken?” Maar ziet, wat de Heere Jezus daar alleen in dien bitteren strijd ondervonden had, dit komt hun nu al ten goede, daarmee zal Hij hen niet alleen waarschuwen, maar ook vertroosten: „De geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak!”

5. „En een weinig voortgegaan zijnde, viel Hij op zijn aangezicht, biddende en zeggende: „Mijn Vader! indien deze drinkbeker van Mij niet voorbij kan gaan, tenzij dat Ik hem drinke, uw wil geschiede!” Matth. 26 : 39, 42. De Heere Jezus knielt thans niet neder, neen, Hij valt op zijn aangezicht neder, Hij kruipt, Hij wroetelt in het stof der aarde, „als een worm en geen man!” Ps. 22. Hij bidt, — Hij bidt hetzelfde gebed, en toch ook niet hetzelfde. Dezelfde woorden, maar met een andere wending; — nu is het niet: „Mijn Vader! indien het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van Mij voorbijgaan;” maar: „Mijn Vader! indien deze drinkbeker van Mij niet voorbij kan gaan, tenzij dat Ik hem drinke!” Nu is het niet meer: „Doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt!” — maar eenvoudig, stellig, kort en beslist: „Uw wil geschiede!”

Nu weet Hij en verstaat het, waarom de Vader Hem geen

antwoord geeft; nu begrijpt Hij die geheimvolle, bange en bittere stilte: die drinkbeker kan van Hem niet voorbijgaan, zonder dat Hij hem tot op den droesem, ja tot op den bodem ledigt; — maar Hij wil, Hij zal dit doen: „Mijn Vader! uw wil geschiede!” Ja gelijk Hij zijn discipelen geleerd heeft te zeggen: „Onze Vader, die in de hemelen zijt, uw wil geschiede gelijk in den hemel, alzoo ook op de aarde!” — zoo gaat Hij hen voor in de bitterheid zijner eigen ziel; en zegt: „Mijn Vader! uw wil geschiede!”

6. En nu voor een oogenblik weér een weinig kalmer en verruimd van hart, — komt Hij terug tot zijne discipelen en vindt hen allen slapende, „want hunne oogen waren bezwaard.” Matth. 26 : 43. Bezwaard van al het waken en van al die droefheid des harten, waaraan zij nu reeds eenige dagen en nachten onderworpen waren geweest.

O, wij kunnen ons voorstellen hoe medelijdend de Heere Jezus hen aanziet, — maar, ach! hoe bitter moet die stilte en eenzaamheid niet voor zijn angstvallig hart geweest zijn, dat alreede ter dood toe bedreefd was.

7. „En hen latende, ging Hij wederom heen, en bad ten derden male, zeggende dezelfde woorden.” Matth. 26 : 44.

Nog altijd hooger en hooger klimt die bittere zielestrijd, — nog altijd feller en feller wordt die bange worsteling met vleesch en bloed, en de macht der duisternis.

„En van Hem werd gezien een engel uit den hemel, die Hem versterkte.”

Zoo gedenkt de Vader in liefde en ontferming zijn eeniggeboren Zoon! Zoo bewaart de Vader Hem als zijn oogappel! Maar nu, — nu moet Hij, de Schepper en God en Heer der engelen, — nu moet Hij door één van hen gesterkt worden! Ach, die engel komt niet om Hem, zijn God en Heer, licht en troost te brengen; neen, hij kan ook niet! Hij komt als een gezant van den Vader om Jezus te versterken, om Hem op te wekken en aan te sporen om nog weér al de kracht van zijn menschelijke natuur als bijeen te verzamelen voor het laatste bitter oogenblik, voor den laatsten bangsten strijd, voor de laatste hevigste smart, — om te staan, en staande dien bangen strijd ten uiterste, ten einde toe te strijden, — ja den beker van Gods toorn tot op den droesem, tot op den bodem

toe uit te drinken, teug na teug en druppel na druppel, tot op den laatsten druppel toe. En nu: „In zwaren strijd zijnde, bad Hij te ernstiger. En zijn zweet werd gelijk groote druppelen bloeds, die op de aarde afliepen!” Luk. 22 : 44.

Wat is dit, Geliefden? 't Is niet het bloed der verzoening, maar een deel daarvan. Zoo hevig en machtig wordt die innerlijke strijd bij Jezus, dat zijn gansche ziel als geschokt en uitgestort wordt, en werkt met zulk een onmenschelijke bovennatuurlijke kracht en geweld op zijn persoon, dat het bloed Hem uit de poriën, uit de zweetgaten, wordt uitgeperst, en in groote druppels, — ja naar de kracht van het grondwoord, als in groote stukken van zijn heilig lichaam op de aarde valt! Nog eenmaal is het: „Mijn Vader! uw wil geschiede!” En de strijd is volstreden! En de bitterheid des doods is geweken! Hij is Overwinnaar! Hij is bereid, Hij is bekwaam om den kruisdood in te gaan! Om zijn bloed ook aan het vloekhout des kruises uit te storten, tot een rantsoen voor onze zielen! „In welken wil,” — zegt Paulus — „wij geheiligd zijn, door de offerande des lichaams van Jezus Christus, eenmaal geschied.” Hebr. 10 : 10.

8. Als overwinnaar staat Hij op, — gaat naar zijne discipelen, en vindt hen nog slapende. En zeide tot hen: „Slaapt nu voort en rust; het is genoeg, de ure is gekomen; 'ziet, de Zoon des menschen wordt overgeleverd in de handen der zondaren!” Mark. 14 : 41.

Zoo waren zij dan voor Jezus maar moeilijke vertroosters, ja als gebroken rietstaven! Alzoo heeft de Heere Jezus de pers van Gods toorn alleen getreden; Hij was alleen en er was niemand die Hem hielp. Maar, gelukkig, Hij weet hoe zwak van moed, hoe klein van kracht wij zijn!

Maar nu was zijne ure aangebroken, en daarom zegt Hij tot zijne discipelen: Wat slaapt gij? Staat op en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt! En als Hij nog sprak, ziet daar eene schare; en één van de twaalven, die genaamd was Judas, ging hun voor, en kwam bij Jezus om Hem te kussen.” Luk. 22 : 46, 47.

Met een kus verraadt Judas den Zoon des menschen! En Jezus geeft zich over in de handen der zondaren om van hen gebonden, en bespot, en mishandeld, en gegeeseld, en eindelijk genageld te worden aan het vloekhout des kruises.

II.

En nu, Geliefden, wij hebben Jezus gezien, helsche angsten en smarten daar in den hof van Gethsémáné lijdende, opdat wij daarvan voor eeuwig zouden verlost worden. Daar werd Hij gebonden, opdat wij voor eeuwig ontbonden zouden worden, — van zonde en duivel en hel. Daarheen wijzen ons ook die teekenen van het Avondmaal, die teekenen van zijn lijden en sterven.

En wat zegt dit alles ons?

1. Het zegt ons: Als gij waarlijk een discipel van Jezus zijt, verwacht dan ook menigmaal verdrukking en moeite zelfs tot den dood toe, want de discipel is niet meer dan zijn Meester.

Uw Heiland ging dien bangen strijd met gebed en smeeking tegemoet. Wapent u dan ook door het gebed, wanneer gij den dag der verdrukking ziet aankomen. Als het gevaar nabij is, houdt u dan ook nabij God. Want, o wee, wee ons, als de dag der bezoeking ons verre van God aantreft en overvalt! Ja, het is goed nabij God te wezen. „Dan blijven onze harten, zelfs in de grootste smarten, in den Heer gerust.”

2. Moest zelfs Jezus zich onttrekken aan de tegenwoordigheid van zijn dierbaarste discipelen, Petrus en Jakobus en Johannes; o, weet dan, Geliefden, dat er ook voor ons tijden zijn, wanneer Gods oog alleen ons aanschouwen moet in de eenzaamheid, wanneer Gods oor alleen de verzuchting van onze lippen, de stem van ons hart hooren moet in de binnenkamer. Ja gedenkt aan het woord van uwen Heiland, het woord dat heden met zooveel klem en kracht als uit Gethsémáné tot ons komt: „Maar gij, wanneer gij bidt, gaat in uwe binnenkamer, en uwe deur gesloten hebbende, bidt uwen Vader, die in het verborgen is.” Matth. 6 : 6.

3. Kon die drinkbeker niet van Jezus voorbijgaan, — zoo zal ook menige bittere drinkbeker van ons niet kunnen voorbijgaan. Maar, o heerlijke vertroosting, Jezus heeft voor ons gebeden en geworsteld; Hij zal nabij wezen om ons te helpen en te schragen. En wat Hij ons voor een tijd, of voor geheel ons leven onthoudt en ontzegt — Hij zal dat gemis tienduizendmaal vergoeden met zich-

zelve, en met de volheid van zijn genade en Geest en troost. O, dan ondervinden en getuigen wij ook met David: „Ik zeide wel in mijn haasten: ik ben afgesneden van voor uwe oogen; dan nog hoordet Gij de stem mijner smeekingen, als ik tot U riep.” Ps. 31 : 23. Ja: „Ik heb lief, want de Heere hoort mijne stem, mijne smeekingen; want Hij neigt zijn oor tot mij; dies zal ik Hem in mijne dagen aanroepen.” Ps. 116 : 1, 2.

4. Was de Heere Jezus zoo krachtig, zoo ernstig, zoo vurig in het bidden en smeeken en pleiten voor het aangezicht des Vaders. — o, hoe diep moeten wij ons dan niet schamen over de traagheid, en hardheid, en onwilligheid, en lauwhoed, en koudheid van onze zielen, wanneer wij tot God naderen in het gebed. Ach! hoe dikwijls brengen wij den Heere een dood offer. En als onze lippen zich bewegen, dan is ons hart zoo menigmaal stil en koud daar binnen in ons, of verre — verre van God verwijderd. Aanschouwt toch Jezus' bloed en tranen, en o, laat het hart toch eenmaal nog vurig en warm en brandend worden van liefde en ijver in het gebed! Dan zult gij niet meer tevergeefs tot God roepen. Dan zult gij met David ondervinden en zeggen: Deze ellendige riep, en de Heere hoorde; en Hij verlostte hem uit al zijne benauwdheden.” Ps. 34.

5. Was Jezus Christus, de Zoon van God, in zulk een angst en smart, vanwege Gods grimmigheid en toorn jegens onze zonden, zelfs eer de hand van één van zijn aardse vijanden nog op Hem drukte, — o, hoe vreeselijk moet het dan niet zijn om in de handen des levenden Gods te vallen! Waarlijk, onze God is een verterend vuur. O, mijn medezondaar, als dit aan het groene hout gedaan is, wat zal dan niet aan het dorre geschieden! Bekeert u dan en leeft! Of kunt gij dragen wat zelfs Christus moeilijk dragen kon? Bloed, als groote droppels en stukken, werd uit zijn heilig lichaam geperst, — en zult gij den toorn van God als niets achten? En zult gij spotten met den dag van Gods toorn en wraak? O, bidt, bidt, of misschien ook deze gruweldaad u nog vergeven wierd, en het zal u vergeven worden. Daarvoor heeft Jezus gebloed in Gethsémané en op Golgotha. Het zal u vergeven worden, als gij slechts op zijn bloed en tranen pleit voor God om genade en ontferming.

6. O, Geliefden, gij die in Christus gelooft en leeft, — was het

hart van uw Heiland zoo gansch ontroerd en uitermate zeer bedroefd en geperst in die bittere ure van voorbereiding voor zijn kruisen zoendood. — Hij is om uwe overtredingen verwond, en om uwe ongerechtigheden is Hij verbrijzeld. Daarom kunt gij den dood met vrijmoedigheid tegemoet gaan; want Hij heeft de bitterheid des doods voor u gedronken, voor u weggenomen. Daarom zingt en jubelt gij: „Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uwe overwinning?”

7. O, Geliefden, hoe vurig moesten wij onzen dierbaren Heiland toch niet liefhebben en beminnen, wanneer alles wat Hij voor ons gedaan en geleden heeft voor onzen geest voorbijgaat!

Aanschouwt uw God en Heiland, worstelend in Gethsémané, als een worm en geen man, totdat zijn bloed de aarde kleurt en drenkt — en o, vraagt dan: „Wat, wat is de mensch, dat Gij hem zoo teer bemint, — ja, wat — wat is het menschenkind, dat Gij hem uw teerste liefde schenkt?” Vraagt gij dan waarlijk, Geliefden: „Wat, — wat zal ik den Heere vergelden voor al zijne weldaden aan mij bewezen?” — zegt dan ook met dien dichter van ouds: „Ik zal den beker der verlossingen opnemen, en den naam des Heeren aanroepen!”

En de Heere zelf geve u zijne genade!

Amen!

Te zingen Ps. 116 : 7 of Ps. 68 : 10.

XVIII.

Nabetrachting.

DE TWEE MOORDENAARS, EN JEZUS IN HET MIDDEN.

Te zingen Ps. 42 : 5.

Te lezen Lukas 23 : 24—43.

Te zingen Ps. 84 : 3.

Het gebed.

Te zingen Ps. 118 : 9.

Tekst Lukas 23 : 39—43.

Geliefden, wij hebben onzen dierbaren Heiland en Zaligmaker heden morgen aanschouwd in de bitterheid van zijn zielsangst in Gethsémané, en ook het heilig Avondmaal heeft tot ons gesproken van zijn lijden en sterven. Laat ons nu, voordat wij weer van elkander scheiden, ons oog vestigen op den Heere Jezus, hangende aan het kruis, tusschen twee dieven en moordenaars, en wat daarmede in verband staat. En God geve dat wij het in onze harten mogen bewaren.

Onschuldig was de Heere Jezus door den Joodschen Raad nog vóór dag en dauw ten doode gedoemd, door Pilatus mishandeld, door Herodes bespot, en eindelijk gegeeseld, en gekroond met een doornenkroon, dragende zijn eigen kruis, heengeleid naar Golgotha, werd Hij daar ter negender ure, juist ten gelijken tijde van het morgenoffer der Joden in den tempel, — werd Hij, het Lam Gods, daar genageld en verhoogd aan het vloekhout des kruises, — en dat temidden van twee dieven en moordenaars, als nog slechter dan zij, ja als het grootste schuim en uitvaagsel des menschdoms.

En het volk en de oversten van het volk beschimpen Hem, zeggende: „Anderen heeft Hij verlost, dat Hij nu zichzelf verlosse, zoo Hij is de Christus, de uitverkorene Gods!” En ook de krijgsknechten bespotten Hem, en brengen Hem edik, en zeggen: „Indien Gij de Koning der Joden zijt, zoo verlos Uzelven!”

En een van die kwaaddoeners vangt zelfs die woorden op, en lastert Hem, zeggende: „Indien gij de Christus zijt, verlos Uzelven en ons!”

O, hoe vreeselijk, Geliefden, dat een zondaar voor de poorten en in de bitterste smarten des doods toch zoo verhard kan wezen, om te spotten met de ellende en smart van éen, die met hem lijdt en sterft, ja met de smart van den Zoon van God!

Maar hoort nu welk een andere, welk een heerlijke taal die andere kwaaddoener spreekt.

I.

Rondborstig en oprecht belijdt hij zijn schuld en zonde, en de rechtvaardigheid van zijn vreeselijk oordeel.

Hij antwoordt en bestraft hem, zeggende: „Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt? En wij toch rechtvaardiglijk; want wij ontvangen straf, waardig hetgeen wij gedaan hebben; maar deze heeft niets onbehoorlijks gedaan!”

O, welgelukzalig is de mensch, die zijn schuld en zonde ziet, en erkent, en belijdt. Hij zal met een David zeggen: „'k Bekende, o Heer! aan U oprecht mijn zonden; 'k verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden; maar ik beleed, na ernstig overleg, mijn booze daán; Gij naamt die gunstig weg!” Ps. 32.

En alzoo toonde die kwaaddoener dat de genade Gods in zijn hart aan het werken was, ja dat daar ook reeds voor zijn hart kracht was uitgegaan uit den gekruisten Jezus, die daar hangt en bloedt aan zijne zijde.

En hij toont dit nog meer door:

II.

De verbazing en den afschuw die hij openbaart

tegenover den toestand van zijn medekwaaddoener.

Hij kan het niet verstaan hoe die booze man zijn schuld en zonde niet wil zien en erkennen, niet wil gevoelen en erkennen dat zijn straf en oordeel verdiend en rechtvaardig is; ja dat hij nu nog zelfs met een ander spotten kan, die met hem dezelfde smarten lijdt, en dat onschuldig! Dat hij zelfs voor den dood en voor God niet vreest! O, als hij dit ziet en hoort, krimpt zijn hart ineen van vrees en schrik, en zegt: O, God, zoo kon het ook met mij geweest zijn in dit oogenblik, hadt Gij mijne oogen niet geopend en mijn hart veranderd!

III.

Ja, hij toont dat hij waarlijk van God een hartveranderende genade ontvangen had, daarin: dat hij zichzelf vergeet, zijn eigen ellende en smart, zijn eigen gevaar, zijn eigen nood en behoefte, en een uiterste poging aanwendt om zijn armen verblinden en verharden medezondaar nog, indien mogelijk, tot inkeer te brengen.

Hij zegt niet: Ik heb geen tijd, — de dood is daar! Hij zegt niet: „Wat zal het mij baten; als hij een onschuldige bespot, als hij den Christus bespot, hoevoel te meer zal hij mij dan niet uitlachen en bespotten en verachten; mij, dien hij kent als een kwaaddoener, hier met hem aan het kruis hangende om zijn kwaad en zonde! Neen als hij denkt aan dood en God en hel — o, dan vergeet hij op dat oogenblik alles, — en gevoelt slechts één drang en plicht des harten: zijn medezondaar moet hij redden als het mogelijk is! Hoort toch hoe ernstig en krachtig hij hem vermaant en waarschuwt: „Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt?

En wij toch rechtvaardiglijk; want wij ontvangen straf, waardig hetgeen wij gedaan hebben; maar deze heeft niets onbehoorlijks gedaan!” —

O, Geliefden, indien wij van God genade ontvangen hebben, indien Jezus ook voor ons gekruist is, indien wij op dezen dag waarlijk Hem aanschouwd en met Hem in zijn heilig Avondmaal gemeenschap gehad hebben, — dan moet daar ook zulk een geest,

zulk eene gezindheid des harten door ons geopenbaard worden. Geliefden, kunnen wij onszelven vergeten, onszelven verlooche-
nen, waar het de redding en behoudenis van onze medemenschen
geldt? Dit heeft die moordenaar in zijn sterven gedaan, —
wat doen wij in ons gansche leven? Dit heeft die moordenaar
gedaan, toen hij Jezus in zijn diepste vernedering aanschouwde,
hangende als een vervloekte aan het hout des kruises. Wat doen
wij, nu wij Hem aanschouwen in zijn hoogste heerlijkheid, gezeten
aan de rechterhand des Vaders? O, het is vreeselijk, — en toch
is het waar, — er zijn ook nu nog zondaren, die in hun leven en
zelfs ook in hun sterven dood en God niet vreezen! Ach, hoe
menigeen van onze medezondaren en -zondaressen zien wij open-
lijk rechtuit naar het verderf wandelen; en wat doen wij om
hen tot inkeer te brengen, om hen te redden? Ach, er zijn
ook nu nog zondaren, die zoo verhard zijn dat zij niet alleen in
grootte en gruwelijke zonden leven, maar daarin levende ook nog
met dood en God, en hemel en hel spotten en lasteren. O, Gelief-
den, als wij dit zien en als wij dit hooren, laat ons dan toch nooit
daar behagen in nemen; laat ons voor hen bidden, dat God hen be-
keere; en laat ons voor onszelven bidden, dat de Heere ons uit
genade beware voor zulk een verregaande verharding des harten.

IV.

„Wij ontvangen straf, waardig hetgeen wij gedaan hebben; maar
deze heeft niets onbehoorlijks gedaan.”

Zoo spreekt die kwaaddoener en legt daardoor:

Een heerlijke getuigenis af aangaande de onschuld
van den Heere Jezus, en aangaande het recht dat Hij
had om aanspraak te maken op alles waft Hij van zich-
zelve zeide, op alles wat Hij zich toeëigende.

En dit doet hij door woord en daad.

1. Hier is zijn woord:

„Maar deze heeft niets onbehoorlijks gedaan.” Hoe
wist hij dit? Door Gods genade. O, hoe wonderlijk is toch de
genade van God! Hoe wonderlijk, hoe krachtdadig, hoe verlichtend,
hoe algenoegzaam tot kennis en geloof en zaligheid!

„Deze heeft niets onbehoorlijks gedaan!” O, heerlijke getuigenis! Niemand kon Hem overtuigen van zonde of schuld. Tot driemaal toe moest Pilatus getuigen: „Ik heb geen schuld des doods in Hem gevonden.”

Hij gaf zichzelf uit voor den beloofden Messias, voor den Zoon van God, maar daar was niets onbehoorlijks in.

Hij at en dronk met tollenaars en zondaren, en riep allen bedrukten en treurende van harte toe: „Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u ruste geven!” Maar ook hier was niets onbehoorlijks in.

Hij gaf zichzelf uit als Heer en Meester over het koninkrijk Gods, om het toe te sluiten naar zijn wil, om het te openen naar zijn welbehagen, zelfs voor zulke arme zondaren als wij zijn! Maar ook hier was niets onbehoorlijks in.

„Deze heeft niets onbehoorlijks gedaan.” Dit is het woord van dien kwaaddoener, — en hier is nu ook zijn daad.

2. „Heere! gedenk mijner, als Gij in uw koninkrijk zult gekomen zijn.”

O, wonderlijke genade van God, die zulk een licht en geloof als in een oogenblik in zulk een duister hart kan verwekken! En dat temidden van zooveel smart en ellende!

a. „Uw koninkrijk!”

Hij denkt niet aan een aardsch koninkrijk; neen, hij denkt niet dat Jezus van het kruis zal afklimmen en nu een koninkrijk zal oprichten op de aarde; hij vraagt niet om een plaatsje in zulk een koninkrijk. Neen, hij spreekt van het eeuwig koninkrijk van God aan de andere zijde van het graf.

O wonderlijk geloof! Jezus' eigen discipelen droomen nog van een aardsch koninkrijk, niettegenstaande alles wat zij van hun Heiland gezien en gehoord hebben. Maar deze gelooft in een geestelijk koninkrijk, en hij spreekt van een geestelijk koninkrijk!

b. En dat koninkrijk noemt hij in het bijzonder: „uw koninkrijk!” — het koninkrijk van Christus. Daardoor erkent hij Christus als Gods Zoon, als Heer ook van Gods koninkrijk, om het te geven aan wien Hij wil naar zijn welbehagen.

3. En nu, hoe nederig, hoe ootmoedig is zijn gebed, — hij acht zich niet waardig om te bidden: Heere, geef mij dat konink-

rijk! Heere, neem mij toch met U mede naar uw koninkrijk! Neen, het is: „Heere! gedenk mijner als Gij in uw koninkrijk zult gekomen zijn!” — Hij gelooft, hij weet, hij gevoelt het: nu, nu zal Jezus, deze Jezus, die hier hangt en sterft, nu zal Hij ingaan in zijn heerlijk en zalig koninkrijk! En o, zegt zijn hart, het is genoeg, Heere, als Gij ook maar alleen aan mij gedenkt, wanneer Gij in uw koninkrijk ingaat; het is genoeg als Gij mij dan maar niet vergeet; het is genoeg als Gij dan toch nog maar kunt denken aan zulk een armen schuldige en kwaaddoener, armen zondaar en ellendige als ik ben, die hier aan uw zijde aan het kruis hang. Ja, dit is genoeg; dit is zaligheid!

O, welk een heerlijk, welk een wonderlijk geloof! Hoe duister en hoe donker was het verstand van Jezus' discipelen daarbij vergeleken. Zij kunnen nauwelijks gelooven dat hun Heiland sterven moet en sterven zal; zij staan daar nabij of verre van zijn kruis treurend en moedeloos; met Christus begraven zij als het ware ook hun hoop en verwachting aangaande Hem en zijn koninkrijk. Maar deze arme kwaaddoener en kruiseling, — hij vestigt al zijn hoop en geloof hier op den gekruisten en stervenden Jezus. Van Hem alleen verwacht hij al zijn heil en zaligheid, ja redding en verlossing uit de klauwen des doods, uit de banden des verderfs. Bij hem is er gansch geen twijfel. Hij zegt niet: Ik weet dat Gij Heer zijt van een koninkrijk; ik weet dat zelfs de dood uw macht en recht niet vernietigen kan; — neen, daarvoor is geen tijd, geen behoefte; dit staat onwankelbaar vast in zijn hart. Daar is slechts één nood, één behoefte, één gebed van geheel zijn hart en ziel: „Heere, gedenk mijner, als Gij in uw koninkrijk zult gekomen zijn!”

Het is alsof God, de Vader, de heerlijkste kroon des geloofs voor den Zoon zijner liefde bewaard heeft, om die juist nu in zijn diepste vernedering Hem op het bloedend en stervend hoofd te plaatsen, om Hem juist nu in de bittere kruis- en stervensure daarmede te verheerlijken, te troosten en te sterken. Ja, als de zoetste voorsmaak in de bitterste ure van al de heerlijke vruchten van zijn lijden en sterven, die Hij daarna aan de rechterhand des Vaders zou genieten tot in alle eeuwigheid.

En als wij nu het antwoord van onzen dierbaren Heiland ver-

nemen, — dan is het of daar een psalm ruischt in den nacht, ja den donkersten nacht, dien de aarde ooit heeft aanschouwd. Maar ook de heerlijkste psalm in hemel en op aarde: „Voorwaar zeg Ik u: heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn.”

De stervende Jezus spreekt als God almachtig en genadig! Die arme kwaaddoener, — hij is tevreden, hij is zalig, als Jezus toch maar alleen aan hem gedenken wil; — maar Jezus is daarmee niet tevreden, niet voldaan. Lang wil hij wachten op genade, die arme biddende kwaaddoener; maar Jezus zegt: Neen, zelfs niet één dag zult gij wachten; geen oogenblik zelfs zult gij van Mij gescheiden worden; met Mij zult gij sterven; met Mij zult gij ingaan in mijn eeuwig koninkrijk; wat geen oog gezien heeft, wat geen oor gehoord heeft, wat niet opgeklommen is in het hart des menschen, dit, dit is uw deel. Heden! Heden! „Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn!” —

Geliefden, zoo wordt zijn gebed verhoord, zoo wordt zijn geloof bekroond.

1. En nu, Geliefden, waar is onze hoop, ons geloof, onze verwachting, onze kroon? Zijn wij nog gelijk aan die traaggeloovige, treurende en teleurgestelde discipelen? Of zijn wij reeds door Gods genade gelijk geworden aan dezen armen kwaaddoener, tot God bekeerd in de stervensure?

Eén uur van gemeenschap met Jezus had deze heerlijke uitwerking op zijn hart. En in dat één, en enkel, en laatste uur van zijn leven, of liever van zijn sterven, heeft hij nog heerlijke vruchten der gerechtigheid voortgebracht, — vruchten die blijven tot op dezen dag, die blijven zullen tot in alle eeuwigheid!

En wij, Geliefden, hebben wij ook niet gemeenschap met den gekruisten, met den eeuwig levenden Christus? Wij hebben met Hem gemeenschap, wij komen geduriglijk tot zijn Woord, tot zijn huis en tot zijn Avondmaal. En wat is de uitwerking, de vrucht daarvan? O, wee, wee ons, als wij nog in onze zonden blijven; als wij nog gewilliglijk volharden in verkeerdheid en in velerlei onheiligheid, tekortkomingen en gebrek! Neen, Geliefden, Christus is gestorven en opgewekt tot onze rechtvaardigmaking. Ja, Hij is gestorven en opgewekt en verhoogd, en heeft zijn Geest rijkelijk uitgestort, opdat wij in nieuwigheid en heilig-

heid des levens zouden wandelen! „Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zoo zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods. Want gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus verborgen in God!” Col. 3 : 1—3. Ja waarlijk, Geliefden, elk uur dat wij in gemeenschap met Christus verkeerden, moet veel in ons hart en leven veranderen en verbeteren. Waar wij staan, kunnen wij niet blijven, — neen, het is voor ons een gewisse dood als wij daar en daarbij blijven staan. Voorwaarts! Voorwaarts! dit is de leuze van den waren Christen. Vorderen, toenemen moeten wij, ziende op het kruis van Jezus, in geloof en hoop en liefde, in deugd en heiligheid en godzaligheid. Jagen moeten wij naar de volmaaktheid, naar den prijs der roeping Gods. Naar de kroon des eeuwigens levens. Met één woord: wij moeten altijd beter worden. Dat is: altijd meer en meer gelijkvormig aan het beeld van Jezus. of anders zal elk uur, en elke gelegenheid, en elk voorrecht, waardoor wij met Jezus gemeenschap kunnen oefenen en hebben geoefend, eens tegen ons getuigen, en verstrekken tot verzwaring van ons oordeel.

Wat zal het ons baten als wij met elke Avondmaalsviering opkomen naar Gods huis en Woord en Sacramenten, en wij nemen toch niet toe in kennis, in genade, in heiligheid?

2. Geliefden, zijt gij misschien verlegen en gansch verslagen? Ziet dan op dien kwaaddoener aan het kruis! Jezus heeft hem verhoord, geholpen en voor eeuwig gered. Nog is daar voor u tijd, nog is daar genade. Roept Hem aan in geest en waarheid, en gij zult weten en ondervinden dat Hij ook voor u gestorven is!

3. Maar, Geliefden, als gij nog niet met Christus gekruist en gestorven en opgewekt zijt, — o, hoe vreeselijk, hoe gevaarlijk is dan uw toestand! Ziet gij dien éenen moordenaar aan het kruis? Hij was nabij Jezus, nabij zijn bloed en genade, hij kon zijn bloed zien stroomen, net zoo nabij als die andere kwaaddoener, — en toch is hij voor eeuwig verloren gegaan; ja, hangende aan de zijde van Jezus Christus is hij toch verloren gegaan! Acht zijne genade dan niet klein, spot niet met Jezus, veracht Hem niet; — maar vreest God, en bekeert u, en haast u naar het kruis van Jezus; één woord in oprechtheid is genoeg: „H e e r e ! g e -

denk mijner!" — en gij zijt behouden, voor eeuwig behouden!

Maar, Geliefden, daar was een oogenblik dat het te laat, eeuwig, eeuwig te laat was voor dien moordenaar en spotter! Hangende tusschen die twee kwaaddoeners, had Jezus een eeuwige scheiding tusschen hen gemaakt. De één uitverkoren, de ander verworpen; de één gezaligd, de ander verdoemd. Geliefden, de Heere Jezus maakt ook heden eene scheiding tusschen ons, zooals wij hier vergaderd zijn; ja Hij weet wie van ons reeds in der waarheid tot Hem bekeerd zijn, en wie nog niet. Ja, Hij kent degenen, die de zijnen zijn. Maar God geve uit genade, dat toch niet één van ons worde als die moordenaar en spotter, tot een eeuwige verwoesting!

En eenmaal, Geliefden, als Hij komt op de wolken des hemels, — ook dan zal Hij in het midden zijn; en die Hem liefhebben zal Hij aan zijne rechterhand stellen, en die Hem haten aan zijne linkerhand. Wie, — o wie van ons zal dan juichen aan zijne rechterhand, — en wie zal kermen aan zijne linkerhand?

Moge de Heere elkeen van ons dan genade geven om in ernst en waarheid te bidden en te smeeken: Heere! denk mijner in uw koninkrijk!

En als de ure des doods ook eens voor ons aanbreekt, dan zegge de Heere uit eeuwige genade ook tot onze ziele: Heden, — „heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn.”

Amen!

Te zingen Ps. 73 : 13 of Ps. 66 : 6.

XIX.

Voor het heilig Avondmaal.

DE LIEFDE GODS EEN ONBEROUWELIJKE LIEFDE.

Te zingen Ps. 122 : 1.

Te lezen Jeremia 31 : 1—23 of Jesaja 51 : 1—16.

Te zingen Ps. 105 : 5.

Het gebed.

Te zingen Ps. 138 : 4.

Tekst Jeremia 31 : 3 :

De Heere is mij verschenen van verre tijden. Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid.

Deze woorden vertoonen ons :

I. Eene klacht van Israël.

II. Wegneming van die klacht, door eene betuiging van des Heeren zijde dat zijne liefde eeuwig en onberouwelijk is.

I.

De bittere klacht.

„De Heere is mij verschenen van verre tijden!”

Op elke betuiging van Jeremia, van elken Godsman, die tot hen gezonden werd met een woord van hoop en verwachting op een heerlijke verlossing en wederbrenging tot het land hunner vaders en tot den tempel te Jeruzalem, — op elk zoodanig woord hadden zij niets anders dan deze klacht: „De Heere is mij verschenen van verre tijden!”

Schijnbaar had Israël wel reden om zoo te spreken.

1. Israël, het uitverkoren volk van God, zuchtend en kwijnend in bittere banden van gevangenis en ballingschap.

2. Hoe veel reeds gebeden, gezucht, geweend; hoe lang reeds gewacht, — en nog geen verlossing.

3. Hoe dikwijls reeds bemoedigd door het woord van zoovele Godsmannen, — en toch, waar was de vervulling gebleven? Kinderen zijn groot geworden en jongelingen zijn grijs geworden; ja het eerste geslacht was door het tweede al naar het graf gedragen; en dat tweede was ook al aan 't voorbijgaan; en nog bleef de vervulling uit. Voorwaar reden te over om met schijnbaar recht te klagen: „De Heere is mij verschenen van verre tijden!”

4. En o, hoe bitter om dan nog dag aan dag met hoon en schimp en spot door de heidenen van Babel overladen te worden. Zoo diep gevoeld, dat het in een lied vereeuwigd werd voor al de navolgende geslachten, ja tot op dezen zelfden dag. 't Is daar waar diezelfde Israëlieten bij de sombere treurwilgen, aan de oevers van Babylons wijd uitgebreide stroomen, den 137sten Psalm aanheffen: „Aan de rivieren van Babel, daar zaten wij, ook weenden wij, als wij gedachten aan Zion. Wij hebben onze harpen gehangen aan de wilgen, die daarin zijn. Als zij, die ons aldaar gevangen hielden, de woorden eens lieds van ons begeerden, en zij, die ons overhoop geworpen hadden, vreugd, zeggende: Zingt ons één van de liederen Zions. Wij zeiden: Hoe zouden wij een lied des Heeren zingen in een vreemd land? Indien ik u vergete, o Jeruzalem! zoo vergete mijne rechterhand zichzelf! Mijne tong kleve aan mijn gehemelte, zoo ik aan u niet gedenke, zoo ik Jeruzalem niet verheffe boven het hoogste mijner blijdschap!”

Geen wonder dat die arme Israëliet met vrouw en kind dan ook daar bij die treurwilgen des te sterker roept en klaagt: „Hoe lange, o Heere, hoe lang nog voordat ons oog de bergen van Jeruzalem zien, en onze voet den drempel van Gods tempel zal betreden? Waarlijk: „De Heere is mij verschenen van verre tijden!”

Neergezeten in de schaduw van dien treurwilg, ziet die arme Israëliet nog eens terug op de wegen Gods met hem en zijne vaderen, en dan schijnen de tijden van des Heeren liefdevolle en reddende en verlossende verschijningen toch o, — o, zoo ver,

zoo ver! Jaren, tientallen van jaren zijn voorbijgegaan, en de Heere is alzoo niet weër verschenen. Zoo menigmaal heeft Jehova zijn woord vervuld; maar dit woord blijft nog altijd onvervuld. Zou God dan die wonderheden in de dagen van ouds tevergeefs gedaan hebben? Heeft dan zijn verbond met Abraham en David opgehouden? Zullen al zijne woorden dan verder hunne vervulling missen? Moet Israël, — neen het overblijfsel van Israël dan in banden en gevangenis kwijnen, sterven, — uitsterven en van den aardbodem vergaan? Zoo vraagt, zoo klaagt de weenende Israëliet, aan de zoomen van Babylons wijd uitgestrekte stroomen.

En toch, Geliefden, herkent gij uw beeld niet in dien Israëliet? Is zijn droeve jammerklacht ook niet menigmaal de klacht van uw hart en leven? Als ik u aanzie, zou ik wel gaarne willen zwijgen, om *u* te laten spreken; en als gij ons dan wijst op al uw banden van verdrukking en ellende, en gij op al uw moeite en verdriet, en gij op al uw zorgen en bekommernissen, en gij op al uw zonden en ongerechtigheden, en gij op al uw rampen en tegenspoeden, rampen en tegenspoeden van jaar tot jaar ook over ons dierbaar land, ja duizend zorgen, duizend dooden, die het angstvallig harte kwellen; en als dan bijna alles, alles ons zoo van alle kanten, zoo ernstig en dringend en zelfs dreigend toeroept: Ziet, de hand des Heeren is uitgestrekt over ons dierbaar land! Ziet het zwaard des Heeren is gewet tegen ons en onze kinderen! „O land, land, hoor des Heeren woord!” — is 't dan wel een wonder, Geliefden, als wij zoo dikwijls de eenzame treurplaats opzoeken en daar in stilte nederzitten, en daar menige zucht diep uit het hart oprijst, en daar menige zoute traan uit het oog wordt weggevaagd, als wij nog eens terugzien op de wegen Gods met ons en onze vadersen vóór ons; als wij gedenken aan de dagen toen de Heere ons zoo nabij was, toen de Heere ons door een sterke hand leidde, en door een machtigen arm behoedde en bewaarde; als wij ons oog vestigen op ons dierbaar land, zooals het nu is, op de tijden die wij thans beleven, — en wij zien dan terug op ons dierbaar land zooals het vroeger was, op de tijden van onze vrome vadersen; — Geliefden, is het dan wel een wonder, als wij met den Israëliet van dien ouden

dag, op elk woord van vertroosting, van hoop, van verwachting op betere dagen, nog maar altijd half moedeloos klagen: „De Heere is mij verschenen van verre tijden!” Is het dan wel een wonder als wij met een Azaf uitbreken in de bittere klacht:

„Zou God zijn genâ vergeten?
 Nooit meer van ontferming weten?
 Heeft Hij zijn barmhartigheên
 Door zijn gramschap afgesneên?
 Zouden zijn beloftenissen
 Verder haar vervulling missen,
 Vruchtloos worden afgewacht,
 Van geslachte tot geslacht?”

Neen, DIT IS ONMOGELIJK!

„God zal verandering geven,
 D'Allerhoogste maakt het goed!”

Hoort toch, Geliefden, en merkt toch op het antwoord dat God, de Heere, ons zelf wil geven.

II.

Aan den Israëliet van dien ouden dag, en aan ons wordt slechts één antwoord gegeven; hetzelfde antwoord, maar o, zulk een heerlijk antwoord!

„Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid!”

Zoo is het antwoord. Laat dien treurende Israëliet, daar in dat heidenland, — daar waar hij de harp reeds aan den treurwilg heeft gehangen, — laat hem daar dit antwoord eens in handen nemen, — met dit antwoord in de hand nog eens Gods wegen met zijne vaders, en Gods leidingen met hemzelve gadeslaan, — en dan wordt dit antwoord als een lamp vol goddelijk licht in zijne hand, en door dat licht worden Gods wegen verhelderd, — en ook zijn eigen voetstappen worden verlicht. God heeft hem liefgehad met een eeuwige liefde, en daarom heeft de Heere hem ook met goedertierenheid getrokken!

a. Uit goedertierenheid heeft God hem van alle eeuwigheid af uitverkoren.

En wij, Geliefden, wijst dit Avondmaal ons niet op den Zoon van God aan het kruis, en wil de Heere daar niet tot ons zeggen: „Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde”?

b. In Abraham heeft God hem*gekend en afgezonderd tot zijn zaad en erve.

O, het is alsof de Heere elkeen van die vrome en heilbegeerige Israëlieten met dit antwoord wil wijzen op het wonderlijke van zijne goedertierenheid aan hen bewezen ook in Abraham, hun vader. 't Is alsof de Heere hen nog eens zijn woord door een Jesaja doet hooren:

„Hoort naar Mij, gij, die de gerechtigheid najaagt, gij, die den Heere zoekt! Aanschouwt den rotssteen, waaruit gijlieden gehouwen zijt, en de holligheid des bornputs, waaruit gij gegraven zijt! Aanschouwt Abraham, ulieder vader, en Sara, die ulieden gebaarde heeft; want Ik riep hem, toen hij nog alleen was, en Ik zegende hem, en Ik vermenigvuldigde hem!” Jes. 51 : 1 en 2.

En, Geliefden, als wij dan gedenken hoe de Heere uit eeuwige vrijmachtige liefde ook ons gekend heeft reeds in onze ouders en voorouders, ja tot in verre geslachten terug, ja ons alzo reeds met goedertierenheid getrokken heeft eer wij nog geboren waren, — moeten wij dan niet inplaats van bittere klacht, met een David daarvan zeggen en zingen:

„Ik loof U, omdat ik op een heel vreeselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben; wonderlijk zijn uwe werken! Ook weet het mijne ziel zeer wel. Mijn gebeente was voor U niet verholen, als ik in het verborgene gemaakt ben, en als een borduursel gewrocht ben, in de nederste deelen der aarde.

Uwe oogen hebben mijn ongevormden klomp gezien; en al deze dingen waren in uw boek geschreven, de dagen als zij geformeerd zouden worden, toen nog geen van die was. Daarom, hoe kostelijk zijn mij, o God, uwe gedachten! hoe machtig vele zijn hare sommen!” Ps. 139.

c. Door zulk eene overpeinzing worden Gods wegen eenigszins voor ons oog verhelderd, en ook voor het oog van dien Israëliet in de dagen van ouds. Zoo begint hij iets te vatten van dat woord zijns Gods: „Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid.” — Getrokken met

goedertierenheid? — Maar — zijn land ligt woest, ontheiligd en verontreinigd door den gruwel der heidenen! En hijzelf in ballingschap en gevangenis! En dag aan dag moet hij boven dat alles nog de smaadaal hooren van die hem vragen: Waar is uw God? Waar is nu uw hoop? En waar is nu al uw verwachting? En toch, — neen, juist daarom zegt de Heere: Ja — ja — dit weet Ik, — dit heb Ik gewild, — dit heb Ik gedaan, — en toch: „Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid.” Ook dit is uit liefde. Ook dit is goedertierenheid. Nu is het hart van Israël eens en voor altijd losgemaakt en gezuiverd van de afgoden en gruwelen der heidenen, — en is dit geen liefde, geen goedertierenheid? Of was het beter zoo God, de Heere, hen had overgegeven in den lust van hun eigen hart tot hun eeuwig verderf? Neen, dit is liefde, dit is goedertierenheid, ja eeuwige, — nooit ophoudende liefde en goedertierenheid, dat de God hunner vaders hen loutert en reinigt en tot een gewillig en gehoorzaam volk maakt, al moet het zijn ook met de strengste en scherpste roede in de hand, — ja als het niet in Jeruzalem kan, dan desnoods in Babel! Nu, nu kon de vrome Israëliet dan ook weér op een liefelijke wijze ondervinden hoe de Heere, zijn God, liefheeft, en hoe Hij zijne goedertierenheid bewijst, als het woord des Heeren Heeren tot hem komt door de Godspraken van een Jesaja: „De Heere zal Zion troosten, Hij zal troosten al haar woeste plaatsen, en Hij zal hare woestijn maken als Eden, en hare wildernis als den hof des Heeren; vreugde en blijdschap zal daarin gevonden worden, dankzegging en eene stem des gezangs.” Jes. 51 : 3.

En is hijzelf in banden en gevangenis, — geen nood; laat hem nog eens het paaschlam slachten, laat hem nog eens met vrouw en kinderen rondom dat paaschlam staan, en daar met de lendenen opgeschort, en den staf in de hand, en bittere saus in den mond, — laat hem daar nog eens gedenken hoe de God van Abraham en Izak en Jakob Israël verlost heeft uit Egypte! Diezelfde God zendt ook nu aan hem het woord van Jesaja: „Ontwaak, ontwaak, trek sterkte aan, gij arm des Heeren! Ontwaak als in de verledene dagen, als in de geslachten van ouds; zijt gij het niet, die Rahab uitgehouwen hebt, die den zeedraak verwond

hebt? Zijt gij het niet, die de zee, de wateren des afgronds, droog gemaakt hebt? Die de diepten der zee gemaakt hebt tot een weg, opdat de verlostten daardoor gingen?

Alzoo zullen de vrijgekochten des Heeren wederkeeren, en met gejuich tot Zion komen; en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vreugde en blijdschap zullen zij aangrijpen, treuring en zuchting zullen wegvlieden!" Jes. 51 : 9, 10 en 11.

En nu, nu geeft zijn God ook een antwoord op den smaad der heidenen:

„Hoort naar Mij, gijlieden, die de gerechtigheid kent; gij volk, in welks hart mijne wet is! Vreest niet de smaadheid van den mensch, en voor hunne smaadredenen ontzet u niet. Want de mot zal ze opeten als een kleed, en het schietwormpje zal ze opeten als wol; maar mijne gerechtigheid zal in eeuwigheid zijn, en mijn heil van geslacht tot geslachten. Jes. 51 : 7 en 8.

En alzoo bevestigt de Heere aan Israël, ja aan al zijn volk tot op dezen dag het woord: „Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid!”

Ja, Geliefden, ook ons dierbaar land zucht onder de roede van Gods hand, en toch, — o, laat ons dit toch gevoelen, opmerken en erkennen, toch is dit ook liefde, om ons met goedertierenheid te trekken! Of is het beter dat de Heere niet meer zou kastijden, niet meer tegenhouden op onze wegen, niet meer mest bij den wortel leggen, en niet meer snoeien aan takken en ranken? Neen, ook dit is liefde en goedertierenheid. Ja „loutre goedheid, liefdekoorden;” — want ook dit Avondmaal roept ons weêr toe: Omdat God ons met een eeuwige liefde heeft liefgehad, — eene liefde zonder begin en zonder einde, — daarom heeft Hij onze zonden aan zijn lieven Zoon Jezus Christus met den bitteren en smadelijken dood des kruises gestraft. — En in dien Zoon zijner liefde is dezelfde God en Vader dan ook machtig om aan ons te doen wat de dichter zegt:

„Hij stelt de woestijn tot een waterpoel, en het dorre land tot watertochten. En Hij doet de hongerigen aldaar wonen, en zij stichten eene stad ter woning!” Ps. 107 : 35 en 36.

Al zijn wij dan ook in banden en verdrukking; al gaan wij dan ook onder vele zorgen gebukt; al worden wij ook door onze zonden

beangst en benauwd, en door den Satan fel bestreden en gezift, — Geliefden, komt, laat ons heden het voorbeeld van dien ouden Israëliet volgen, laat ons hier rondom deze Avondmaalstafel met vrouw en kinderen staan, — daar hoort gij het woord van Paulus: „Ook ons Pascha is voor ons geslacht.” En wederom: „Het bloed van Jezus Christus reinigt van alle zonden.” En wederom: „Wij hebben eene Voorspraak bij den Vader.” — En daar door brood en wijn, — daar roept de Drieëenige Verbonds-God ons toe: „Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid.” „Ziet, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd!”

En zoo God vóór ons is, wie zal dan tegen ons zijn?

d. En, Geliefden, komt daar aan de tafel des Heeren, bij al dien dank- en juichensstof, toch nog éene vraag van bekommernis op? Zegt gij misschien: Gode, Gode zij dank! — die mijne banden losgemaakt heeft, die mijn leven verlost heeft van het verderf; maar, o, wat zal het deel van mijn dierbare kinderen zijn? Geliefden, let nog eenmaal op dien vromen Israëliet. Daar knielt hij neder onder dien treurwilg, en onder de gebeden voor hemzelve en zijn volk stort hij ook ernstige smeekingen uit voor zijn dierbaar kroost. En ook op die smeekingen is het antwoord van zijn God door den mond van Jeremia: „Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid.” — En wederom: „Zoo zegt de Heere, die de zon ten lichte geeft des daags, de ordeningen der maan en der sterren ten lichte des nachts, die de zee klieft, dat hare golven bruisen, Heere der heirscharen is zijn naam:

Indien deze ordeningen van voor mijn aangezicht zullen wijken, spreekt de Heere, zoo zal ook het zaad Israëls ophouden, dat het geen volk zij voor mijn aangezicht, al de dagen.

Zoo zegt de Heere: Indien de hemelen daarboven gemeten, en de fondamente der aarde beneden doorgrond kunnen worden, zoo zal Ik ook het gansche zaad Israëls verwerpen, om alles wat zij gedaan hebben, spreekt de Heere.” Jer. 31 : 35, 36 en 37.

Ouders, vervult zulk eene bekommernis over uwe kinderen menigmaal uw hart? Roept gij ook menigmaal tot den Heere voor hen met zulke sterke roepingen en smeekingen en tranen?

Doet gij dit in geest en waarheid? Weet dan: dit hebben ook eenmaal uwe ouders voor u gedaan, — omdat God hen heeft liefgehad met een eeuwige liefde; en dit doet gij ook nu weér voor uwe kinderen, omdat God ook u liefgehad heeft met een eeuwige liefde; — het is een uitvloeisel van Gods eeuwige verkiezing der liefde en der genade. Zoo heeft God onze lieve ouders met goedertierenheid getrokken, zoo wil God ook ons en onze lieve kinderen met goedertierenheid trekken. Daarom staat ook de Avondsmaalstafel weér door Gods genade hier in ons midden, en door dit Avondmaal wil God, de Heere, ook op al deze gebeden en smeekingen tot ons zeggen: „Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid!”

Zoo spreekt de Heere, — de Heere der heirscharen, — heden tot ons op een ernstige en zeer liefdevolle wijze. En o, Geliefden, God geve dat wij op deze ernstige en liefdevolle roepstem één antwoord mogen hebben, — de betuiging, het gebed met de Bruid in het Hooglied: Heere! „Zet mij als een zegel op uw hart, als een zegel op uwen arm; want de liefde is sterk als de dood; de ijver is hard als het graf; hare kolen zijn vurige kolen, vlammen des Heeren!” Hoogl. 8 : 6.

Amen!

Te zingen Ps. 122 : 3 of Ps. 118 : 12.

XX.

Nabetrachting.

GODS VERSCHOONENDE LIEFDE EN GENADE.

Te zingen Ps. 119 : 1.
Te lezen Genesis 19 : 1—17.
Te zingen Ps. 119 : 9.
Het gebed.
Te zingen Ps. 139 : 14.

Tekst Genesis 19 : 15 en 16.

En als de dageraad opging, drongen de engelen Lot aan, zeggende: **Maak u op, neem uwe huisvrouw en uw twee dochteren, die voorhanden zijn, opdat gij in de ongerechtigheid dezer stad niet omkomt.**

Maar hij vertoefde; zoo grepen dan die mannen zijne hand, en de hand zijner vrouw en de hand zijner twee dochteren, om de verschooning des Heeren over hem; en zij brachten hem uit en stelden hem buiten de stad.

In deze woorden, Geliefden, zien wij de verschooning des Heeren over Lot en de zijnen.

I.

Die verschoonende liefde en genade had God reeds van jongs af aan hem betoond.

Maar, zegt gij misschien, hoe komt hij dan in Sodom?

Door zijn eigen schuld.

a. Uit minachting van Gods zegeningen. Van jongs af was hij door Gods voorzienigheid met Abraham verbonden, misschien wel door Abraham zelve opgevoed. Met Abraham geroepen, geleid, bewaard en gezegend. Maar dit alles wordt bij hem minder dan de tijdelijke voorrechten in de vlakte der Jordaan; en zoo komt hij in Sodom; gedreven door:

b. Een zondige begeerlijkheid. Wereldvreugde en tijdelijke voorrechten schat hij thans hooger dan de vreugde Zions in de tenten van Abraham, ja dan de zalige, en vaste, en veilige, en eeuwige voorrechten van den dienst des Heeren, in gemeenschap met de uitverkorenen Gods.

En komt de vraag al bij hem op, of het niet te gevaarlijk zal worden en al te veel gewaagd zal wezen om zich zoo nabij Sodom te wagen, en zich met geheel zijn huisgezin in zulk een nauwe aanraking met de booze en verdorven wereld daar in de vlakte der Jordaan te stellen; komt die angstige vraag misschien ook al in zijn hart op, toch gaat hij naar Sodom, want hij heeft:

c. Een vast geloof in zijn eigen deugd, en een groot vertrouwen in zichzelf. Het zal wel goed gaan!

Geliefden, ik bid u, ziet toch niet met minachting neder op dezen Lot. Of doen wij niet menigmaal juist hetzelfde? Ach, hoevele duizenden en duizenden zijn niet reeds door deze list des Satans gevangen, en vervoerd, en voor eeuwig verdorven! Daarom, Geliefden, wacht u, hoedt uwe ziel toch in Gods naam voor de eerste beginselen van zulk een weg in uw hart, en van zulk een weg in uw leven! Zijt gij reeds op zulk een weg, o, keert weder. „Keert weder, gij afkeerige kinderen,” zegt de Heere, „en Ik zal uwe afkeeringen genezen.” Jer. 3 : 22. Staat gij nog door Gods genade? Die staat, zie toe dat niet hij valle! Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt! Ja bidt toch dagelijks en gedurig met een David: „Doorgrond mij, o God! en ken mijn hart; beproef mij en ken mijne gedachten. En zie, of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op den eeuwigen weg.” Ps. 139 : 23, 24. Voorwaar, Geliefden, die zóo leeft, en die zóo bidt, die zal niet verkeeren in des boozen tent, — die zal in der eeuwigheid niet met zijne voeten staan in de goddelooze Sodomstenten!

II.

Lot is in Sodom!

Maar ook in Sodom is Gods verschoonende liefde en genade over hem en de zijnen.

1. God houdt de ware godsvrucht levendig in zijn hart; God bewaart hem bij de vroomheid en bij de oprechtheid in leven en wandel, ja God geeft hem zelfs zooveel genade, zooveel kracht en zulk eene vrijmoedigheid door den Heiligen Geest, dat hij niet alleen het kwade laat, het kwade haat en vliedt, maar zooveel hij kan daar ook tegen spreekt en werkt; en alzoo wordt hij Sodom tot een prediker der gerechtigheid, gelijk eens Henoeh en Noach predikers der gerechtigheid geweest zijn in de eerste wereld.

2. Maar toch kan het niet anders, hij wordt gestraft, en ook zwaar gestraft:

a. In Sodom vindt hij geen rust voor zijne ziel; al wat zijn oog ziet, deert het hart.

b. En daarbij moet hij 't nu met rouw en smart beleven, dat zijn dierbare echtgenooten zich altijd vaster en vaster aan Sodom en zijne inwoners hecht, ja zich in veel bij hen voegt en aansluit.

c. En zoo is het dan ook geen wonder dat, tot zijn bittere smart, zijn twee dochters nog verder gaan; zij gaan met Sodom mede; zij worden in bijna alles aan de jeugd van Sodom gelijk; zij worden zelfs verloofd aan twee mannen van Sodom. Gewis was dit den armen Lot tot een bittere kwellen van zijn rechtvaardige ziel; en het bitterste van alles is: hij is machteloos, met één woord machteloos tegenover vrouw en dochters; uit een verkeerde liefde geeft hij maar in alles toe, en maar altijd weér toe en toe; inplaats van krachtig op te treden als man en vader; en uit te trekken en tot Abraham weder te keeren; zich van Sodom af te scheiden en van Sodoms zonden zich te zuiveren. Vanwege Gods verschoonende liefde en genade over hem en de zijnen, dwingt God hem daartoe; de Heere laat hem zelfs met de Sodomieten wegvoeren, om zijn oogen te openen; om hem op het groot gevaar ernstiglijk te wijzen; om hem voorgoed en voor altijd voor Sodom bang te maken. Zoo straft de Heere hem voor zijn afkeerigheid en afdwalingen, maar bedoelt het bovenal tot zijne behoudenis. Maar Lot

wil niet verstaan, wil zich niet bekeeren, hij keert tot Sodom weder, -- hij is in Sodom en hij blijft in Sodom; en zoo geeft hij zichzelve met vrouw en kinderen moedwillig over aan nog grooter ellende.

d. Zoo toch wordt het kwade zaad gezaaid en gekweekt en gekoesterd, waarvan de bittere galleoogst was dat hij al zijn goed met Sodom verderven ziet; dat hij bijna ook met vrouw en kinderen omkomt; dat hij zijn dierbare echtgenoot als een zoutpilaar daar buiten Sodom laten moet; dat zijn dochters er toe komen om hun eerbaren en waardigen grijzen vader te verleiden tot dronkenschap en nog grooter zonde, — ja zelfs tot bloedschande!

Zietdaar, Geliefden, waartoe de minachting van Gods zegeningen, zondige begeerlijkheid en een ijdel zelfvertrouwen ons en onze kinderen voeren en brengen kunnen.

Ongelukkig, Geliefden, indien gij tegen zin en keuze, tegen wil en dank verplicht zijt om in een wereldsche, loszinnige, ongebonden omgeving dagelijks te leven; God geve u dan genade om uzelve rein en onbesmet te bewaren van de wereld; God make u getrouw niet alleen in de binnenkamer, maar ook openlijk in die omgeving; ja God sterke en helpe u door zijn genade en Geest om door uw woord, maar meer nog door een stil gebed en door een stillen godzaligen wandel in zulk eene omgeving een prediker der gerechtigheid te wezen, als eens een Henoeh en Noach in de eerste wereld, als eens een Lot in Sodom; een licht op een kandelaar geplaatst, een licht schijnende in een duistere plaats. Ziet, dan wordt de almachtige kracht van Gods genade in uwe zwakheid volbracht, en dan zal er ook eens van u gezegd worden:

„Deze zijn het die uit de groote verdrukking komen; en zij hebben hun lange kleederen gewasschen, en hebben hun lange kleederen wit gemaakt in het bloed des Lams!” Openb. 7 : 14. Want: „De zuivere en onbevleete godsdienst voor God en den Vader is deze: weezen en weduwen bezoeken in hunne verdrukking, en zichzelve onbesmet bewaren van de wereld!” Jak. 1 : 27. Ja, de Heere Jezus zegt: „Ziet, Ik kom als een dief. Zalig is hij, die waakt en zijne kleederen bewaart!” Openb. 16 : 15. Voorwaar, zalig zijt gij, Geliefden, die alzoo wandelt, want God de Heere „zal u dekken met zijne vlerken, en onder zijne vleugelen zult gij betrouwen!” Ps. 91 : 4.

Ja, ongelukkig, nog eens, Geliefden, als gij tegen zin en wil in zulk eene omgeving leven moet; maar toch, duizendmaal ongelukkiger nog, Geliefden, indien gij door eigen keuze in zulk eene omgeving leeft. Zegt, hebt gij vrede met zulk een leven, in zulk een leven? Hebt gij dan uw hart in uw eigen hand en macht om het te behoeden en te bewaren, rein en onbesmet van de wereld; om telkens waar het moet te kunnen zeggen: Tot hiertoe en niet verder! Gij legt de hand op het hart, het klopt u angstig in de borst, en gij zegt: God helpe mij! Maar mijzelven bewaren, neen, dat kan ik niet! Maar, eilieve! waarom speelt gij dan met zonde en wereld en Satan, alsof zij speelgoed zijn? Waarom speelt gij dan met het vuur van zonde en hel? Ja, waarom zaait gij toch zelf het zaad van zooveel jammer en verdriet?

O vaders! doet maar als Lot, kiest u maar de wereld tot uw woning, de wereld tot uw vriend; geeft maar toe, uit verkeerde liefde, in alles en altijd maar toe aan vrouw en kinderen; — en wat moet er dan van uw toekomst worden?

Moeders, — onder God, hebt gij het hart, het leven, ja bijna geheel de toekomst en het levensgeluk van uw dierbare kinderen in uwe hand; maar troetelt die kinderen op voor zonde en ijdelheid, voor wereld en Satan, — en wat moet er dan van uw toekomst worden? Ja ik vraag, wat moet er dan van uw lieve zoons en dochters worden? Wat moet er van uw huisgezin worden? O, ik bid u, vaders en moeders, jongelingen en jongedochters! ik bid u: gedenkt toch de onrust en kwelling van Lot in Sodom! Gedenkt toch aan de vrouw van Lot! Gedenkt toch aan de dochters van Lot! Daarom, vaders en broeders in Jezus, — ja moeders en zusters in Christus Jezus, en ook gij, lieve jeugd, — laat ons God om zijne hulp en genade vragen om toch niet te vervallen in het Sodom dezer wereld; om te doen, al is het menigmaal voor het tegenwoordige ook bitter en pijnlijk en zwaar voor vleesch en bloed, maar om toch in Gods naam en kracht te doen wat onze heilige plicht is tegenover onszelven en onze dierbare huisgezinnen. Laat ons toch bijtijds acht geven op de verschoonende liefde en genade van God over ons en onze kinderen. Hoe dikwijls heeft God, de Heere, u niet één voor één reeds geroepen en gedrongen om u uit Sodom uit te leiden, — waarom sluit gij toch uw hart

voor die ernstige roepstemmen? God wil u leiden in het rechte spoor, ja vaderlijk en met groote ontferming, — maar ik bid u, laat u dan toch leiden, opdat u niet wat ergers geschiede! Maar, ach! zoo dwaas, zoo eigenninnig is de arme zondaar, — en niet alleen de zondaar, maar zelfs de vrome menigmaal, dat hij tegen alle roepstemmen Gods, tegen alle klopping en knaging en veroordeeling des gewetens, en tegen alle geweldige kloppingen en hevige twistingen des Heiligen Geestes, — tegen dit alles in, toch maar als geblinddoekt voortgaat op zulk een verderflijken weg! O beeft, Geliefden, beeft! Als God naar 't recht wilde handelen! Maar neen, Gode zij dank, zij eeuwig dank, daar is vergeving! „Daar is vergeving altijd bij U geweest; dies wordt Gij, Heer! met beving, recht kinderlijk gevreesd!” Ps. 130.

Intusschen te zingen Ps. 130 : 2.

III.

Ook met Lot en de zijnen wou God nog niet in 't gerichte treden. Neen, aanschouwt het hier, Geliefden :

Hoe de versooning des Heeren over hem en de zijnen geweest is tot het alleruiterste toe.

Ja, het zij met eerbied gezegd: meer kon God niet doen!

God roept, en straft, en dringt, en zendt nu zelfs twee engelen om te roepen en te dringen; maar Lot vertoeft. Lot vertoeft, — en Sodom moet vergaan; ja, als de zon opkomt en Lot is nog in Sodom, — voorwaar, voor eeuwig was het met hem voorbij, voor eeuwig te laat (in betrekkelijken zin gesproken). En toch, Lot vertoefde. — Maar God wou niet vertoeven: „Als de dageraad opging, drongen de engelen Lot aan, zeggende: Maak u op, neem uwe huisvrouw, en uw twee dochteren, die voorhanden zijn, opdat gij in de ongerechtigheid dezer stad niet omkomt. Maar hij vertoefde. Zoo grepen dan die mannen zijne hand, en de hand zijner vrouw, en de hand zijner twee dochteren, om de versooning des Heeren over hem; en zij brachten hem uit, en stelden hem buiten de stad.”

O, als God nu zijne hand van hem had afgetrokken, hem daar

in zijn ijdele, dwaze, zondige, verderflijke besluiteloosheid had laten staan, — waar was hij dan met vrouw en kinderen heengevaren? Gewis, verteerd door het vuur des hemels. Gewis met Sodom en Gomorra voor eeuwig omgekeerd. Maar, o, wonder van genade! Gij aarde, hoor het! En gij hemel, roep het uit, opdat elk het hoore! God wilde het werk zijner handen niet laten varen. Want Abraham bidt! En Lot is één van Gods uitverkorenen. En wat een Lot dierbaar is als zijn leven, zijn lieve vrouw en kinderen, zij zijn ook dierbaar in Gods oog. Ja, God wou niet vertoeven!

O, mijn broeder, mijne zuster, God wou niet vertoeven, opdat Hij ook heden nog door dit woord u als bij de hand kon grijpen, om ook u uit Sodom uit te leiden, en daar buiten de stad des verderfs, — wijzende op het Lam Gods aan het kruis op Golgotha, — daar ook tot u te zeggen: „Behoud, — behoud u om uws levens wil, zie niet achter u om, en sta niet op deze gansche vlakke; behoud u naar het gebergte heen, opdat gij niet omkomt!” Vers 17. O, zegt mij, Geliefden, heeft God u niet al dikwijls zoo in uw leven bij de hand gegrepen? En waarom weigert gij dan? Heeft God niet vooral in deze laatste zware tijden u zoo duidelijk bij de hand gegrepen? Daar waar gij trekken moest met mensch en dier? Daar waar gij bij de leege dammen, opgedroogde rivieren en fonteinen, en het stervend vee, en de droge akkers moest staan, en opzien naar den hemel, — en de ééne wolk, zwaarder dan de andere, over uw hoofd voorbij zaagt drijven, en één regendroppeel op uw hand viel, alsof de Heere daarmede wou zeggen: Laat u tuchtigen, laat u leiden, en Ik zal vergeven, en Ik zal sparen, en Ik zal redden en verlossen! Of „is de hand des Heeren verkort, dat zij niet zou kunnen verlossen? Is zijn oor zwaar geworden, dat het niet zou kunnen hooren?” Jez. 59 : 1. Neen, Geliefden, duizendmaal neen! Maar gij wilt niet, gij draalt als Lot! Gij vertoeft als Lot! Neen, God wou niet vertoeven: „Maar,” zegt Jesaja, „uwe ongerechtigheden maken eene scheiding tusschen ulieden en tusschen uwen God, en uwe zonden verbergen het aangezicht van ulieden, dat Hij niet hoort!” Jes. 59 : 2.

Ja, God wil niet vertoeven; maar gij vertoeft als Lot, en wie weet hoe nabij is het oordeel, hoe nabij is het einde! God wil niet vertoeven! Of heeft de Heere u niet gedrongen door ziekbed

en sterfbed? Ja gedrongen, en ook nog van gisteren af alweër zoo ernstiglijk, zoo krachtig bij de hand gegrepen, en heden morgen bij en door het Avondmaal? Ja, heeft niet God, de eeuwige Vader van onzen Heere Jezus Christus, heeft Hij niet door dat Avondmaal, niet [alleen zijn Woord, niet alleen zijne engelen, maar zelfs als het ware zijn eigen eeniggeboren Zoon tot ons gezonden, en dat als hangende en bloedende aan het vervloekte hout des kruises? En o, hoe duidelijk, hoe ernstig, hoe krachtig, maar ook hoe lieflijk heeft God een iegelijk van ons, oud en jong, daardoor niet bij de hand willen grijpen om ons voor eeuwig te redden uit de donkere, akelige, en afgrijsselijke kaken der hel! Zoo is het. Maar, Geliefden, ik vraag u, hebt gij dat waarlijk gevoeld? Hebt gij dat in der waarheid verstaan? Laat gij u trekken? Laat gij u leiden? Staat gij nu reeds door en met Christus daar buiten, voor eeuwig buiten Sodom? Haast gij u reeds naar het gebergte heen? Zoo niet, — o, welk een genade! Nog is er tijd, — tijd!! Ja, — maar alleen: heden! heden! en geen ander. O, Goddank, ik heb nog een woord van genade aan u: „Ziet, nu is het de welaangename tijd; ziet, nu is het de dag der zaligheid!” — 2 Cor. 6 : 2*b*. [Meer mag ik niet! Maar, Gode zij dank! minder ook niet! Maar, Geliefden, als gij dan ook nu nog uw oor sluit, uw hart verhardt, — uw hand wegtrekt, — ja misschien met verontwaardiging, met spot, met verachting wegrukt; weet gij aan wie gij dan gelijk zijt? — Aan die twee jongelingen, die schoonzoons van Lot! 't Is wel, het zij zoo, de dienstknecht Gods, de heilgezant van Jezus is ook in uw oog als jokkende, en met de wereld staat het naar uw denken dan ook toch niet zoo boos, zoo verdorven, zoo uiterst gevaarlijk en hachelijk! Goed, — houdt u maar aan uw eigen opinie, houdt u bij uw eigen wijsheid; gij weet het immers beter dan God en zijn Woord; sluit dan maar oor en hart voor deze roepstem, voor een tweede, en derde, voor elke roepstem, en blijft in Sodoms rust en vreugde en wellust. Maar, o, weet het! Ik bid u, bedenkt het toch! De tijd is nabij! De dag gaat voorbij, de avond komt, de nacht breekt aan, — en als gij de Zon der gerechtigheid in de eeuwigheid ziet opgaan, dan is het alleen om van Hem te hooren: „Ga weg van Mij, gij vervloekte, in

het eeuwige vuur!" Gewis, dan is reeds over u voor eeuwig het lot van Sodom beschoren! Wat zeg ik — het lot van Sodom? Neen, — Jezus, de eeuwige en waarachtige Getuige, zegt: „Doch Ik zeg u, dat het den lande van Sodom verdragelijker zal zijn in den dag des oordeels, dan u!" Matth. 11 : 24, O, trekt en rukt dan uw hand niet meer weg, terwijl het nog het heden der genade is; maar geeft den Heere de hand, en haast u om uws levens wil!

2. Maar, o mijn broeder, mijne zuster, doet dit toch in geest en waarheid, — of gij wordt aan de vrouw van Lot gelijk! Gedenkt aan de vrouw van Lot! Ook zij was reeds door de poort geleid en buiten de stad gesteld, en hoorde het ernstig, het laatste woord: „Behoud u naar het gebergte heen, en zie niet achter u om; haast u om uws levens wil!" En zij liep, — maar het was louter schijn, — het hart was nog in Sodom. De ijdelheid is in haar hart, en zij ziet terug naar Sodoms vreugde. Gierigheid is in haar hart, en zij ziet terug naar Sodoms schatten. O, hoe vreeselijk, hoe ontzettend! Zóo nabij de ware behoudenis en redding, en toch veranderd in een zoutpilaar! Verloren, — en misschien voor eeuwig verloren! Broeders! Zusters! Wij zijn aan het Avondmaal geweest, wij hebben den Heere Jezus de hand gegeven. Wij zeggen, dat wij door en met Hem uit Sodom zijn uitgegaan, en staan daar buiten de stad des verderfs. God geve dat dit waarheid zij, God houde zelf onze oogen naar het gebergte heen, God trekke zelf ons het hart onweerstaanbaar naar het kruis van Jezus, naar den hemel! God make zelf onze voeten vaardig en ondersteune ons met de rechterhand zijner gerechtigheid. Broeders en zusters, dan zegt de dichter van u:

„Als zij door het dal der moerbeziënboomen doorgaan, stellen zij Hem tot eene fontein; ook zal de regen hen gansch rijkelijk overdekken!

Zij gaan van kracht tot kracht, een iegelijk van hen zal verschijnen voor God in Zion!" Ps. 84 : 7, 8.

En daar voor God in Zion hoort en zingt en smaakt gij dan op hemelsche wijze wat de dichter zegt:

„Hoe zalig is het volk, dat naar uw klanken hoort!
Zij wandlen, Heer! in 't licht van 't godlijk aanschijn voort.
Zij zullen in uw naam zich al den dag verblijden.

Uw goedheid straalt hun toe; uw macht schraagt hen in 't lijden;
 Uw onbezweken trouw zal nooit hun val gedoogen,
 Maar uw gerechtigheid hen naar uw woord verhoogen!"

Ps. 89 : 7.

3. Maar waar is de wereld dan? En wat is dan haar deel?
 Laat Sodom het u zeggen:

„De zon ging op boven de aarde, als Lot te Zoar inkwam.
 Toen deed de Heere zwavel en vuur over Sodom en over Gomorra
 regenen, van den Heere uit den hemel.

En Hij keerde deze steden om, en die gansche vlakke, en alle
 inwoners dezer steden, ook het gewas des lands." Verzen 23, 24 en 25.

't Is zoo, Geliefden, als de vrome weent, dan lacht de wereld;
 als de vrome bidt, dan vloekt de wereld; als de vrome voor
 God en zijn Woord en zijn straffen beeft en vreest, dan vraagt de
 wereld: Wie is God dat wij naar Hem hooren zullen? „Dat Hij
 haaste, dat Hij zijn werk bespoedige, opdat wij het zien; en laat
 naderen en komen den raadslag des Heiligen van Israël, dat wij
 het vernemen!" Jes. 5 : 19. En luider en luider klinkt dan nog
 vedel en trom, daar in de tenten der ijdelheid; de wereld juicht,
 en drinkt, en danst, en dobbelt, en speelt, — en slaapt. — Dan,
 Geliefden, dan gaat een Noach in de ark, en een Lot haast zich
 naar het gebergte heen; de zon gaat op, de eeuwige Zon der ge-
 rechtigheid, — en Gods kinderen staan op en zij juichen!

God staat op, en zijne vijanden worden verstrooid. Sodom en
 Gomorra, Adama en Zeboïm, zij worden omgekeerd tot in het hart
 der aarde.

De laatste bazuin blaast, hemel en aarde vergaan, en de we-
 relld wordt omgekeerd tot in het hart der hel, eeuwiglijk en
 altoos. „Maar — MAAR daar is geen verdoemenis voor
 DEGENEN, DIE IN CHRISTUS JEZUS ZIJN! Rom. 8 : 1.

Amen, ja Amen!

Te zingen Ps. 89 : 7.

XXI.

DE VERSCHIJNING VAN DEN HEERE JEZUS
AAN MARIA MAGDALENA.

OF:

DE STANDVASTIGHEID EN VURIGHEID VAN DE LIEFDE
VAN MARIA MAGDALENA VOOR JEZUS; EN HOE DIE
LIEFDE DOOR DEN HEERE BELOOND WERD.

Te zingen Ps. 118 : 13.
Te lezen Johannes 20 : 1—18.
Te zingen Ps. 51 : 6.
Het gebed.
Te zingen Ps. 4 : 3.

Tekst Joh. 20 : 11—18.

Eerst van allen is Jezus verschenen aan Maria Magdalena, uit welke Hij zeven duivelen had uitgeworpen, bij het graf waarin Hij gelegen had, in den vroegen morgen waarin Hij opgestaan was; dit verhaalt Johannes ons in onzen tekst.

I.

In de woorden van onzen tekst zien wij dan in de eerste plaats: hoezeer Maria Magdalena aan den Heere Jezus gehecht was; hoe groot en vurig hare liefde voor den Heere Jezus was.

Geen wonder dat hare gehechtheid aan Jezus zoo vast, zoo onwankelbaar vast was; en hare liefde voor Jezus zoo groot en

virig. Van zeven duivelen had Jezus haar verlost; groot was de genade aan haar bewezen; en nu was ook hare liefde groot. Zoo had Jezus zelfs eens gezegd: Dien veel vergeven wordt, die heeft ook veel lief." En ziet nu hoe zij haar vurige liefde openbaart. Jezus wordt gekruisigd, maar zij is ook daar. Had zij Hem in de dagen van voorspoed trouw gevolgd en gediend met hare goederen; nu in de dagen van tegenspoed, van bittere vervolging, van verwerping, van snoode mishandeling, nu is het of haar hart als verteerd wordt door vurige kolen der liefde; de discipelen mogen Hem verlaten; zij zal Hem volgen. Allen mogen van verre staan; zij zal bij zijn kruis hare tranen storten, met de moeder van Jezus, en de andere Maria, en Johannes. En ook zelfs wanneer Jozef van Arimathea het doode lichaam wegneemt, ook dan nog zal zij Hem niet verlaten; zij moet het zien en weten waar zijn dierbaar lichaam gelegd wordt. Daar zit zij neder in diepe smart, en van daar staat zij alleen op om weder te keeren na den Sabbat, ja bij het kriecken van den eersten dag der week, om het lijk van Jezus te zalven. Daar gaat zij heen met de andere Maria en nog een andere vrouw (Salome) naar het graf; en ziet, de steen is afgewenteld; het is voor haar genoeg; o, bittere smart: zij hebben haren Jezus weggenomen, en zij weet niet waar zij Hem gelegd hebben; de andere vrouwen laat zij daar, maar zelf gaat zij heen om dit aan Petrus en Johannes te zeggen en te klagen. Samen gaan zij terug naar het graf; Petrus komt en gaat er in; nu gaat ook Johannes in, en zij zagen de doeken en den zweetdoek; en Johannes geloofde, uit hetgeen hij zag, dat de Heere opgestaan was; zij keeren huiswaarts; maar Maria kan van het graf niet scheiden: zij weent; zij bukt en ziet in het graf; en daar ziet zij twee engelen, die haar vragen naar de oorzaak van hare droefheid; maar die droefheid is zoo groot dat zij aan de engelen niet kan denken, neen, alleen aan Jezus. En ziet, daar staat Jezus reeds bij haar; ook Hij vraagt: „Vrouw, wat weent gij, wien zoekt gij?” Maria kent Hem niet; zij wil maar weten waar de hovenier van Jozef het lichaam van Jezus heeft gelegd; zij wil het wegnemen, indien Jozef daarvoor geen plaats heeft, zij, die zwakke vrouw!

En nu, Geliefden, ziet hier in de treurende en zoekende Maria het beeld van den geloovige, die in zijn vorige zonden vervallen

is, zoodat „zijne ongerechtigheden eene scheiding hebben gemaakt tusschen hem en zijnen God”, doch die nu opnieuw berouw en boete gevoelt en andermaal zegt: „Ik zal opstaan en tot mijnen Vader gaan, en ik zal tot hem zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen den hemel en voor U, en ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden, maak mij als een van uwe huurlingen.” —

Ziet in de treurende en zoekende Maria het beeld van den geloovige, aan wien de Heiland voor een korten tijd het vertroostend licht van zijne nabijheid onttrekt, alleen met het doel om het geloof van zijn dienstknecht of dienstmaagd te beproeven, om te zien of hij, als „hij in de duisternis wandelt, en geen licht heeft, dan nog vertrouwen zal op den naam zijns Heeren, en steunen op zijnen God.” Zulk eene ziel treurt, en zoekt, evenals Maria, den Heere Jezus; die ziel zoekt Hem in de woorden der Schrift, waardoor de Heere eens tot haar gesproken heeft van verzoening en vrede; die ziel zoekt Hem op al die plaatsen, waar de Heere zich voorheen aan haar geopenbaard heeft in de volheid van zijn genade en lieflijkheden; waar Jezus naar haar hart heeft gesproken en haar een beker des heils gegeven heeft, overvloeiende van blijdschap en vreugde in God, haren Zaligmaker. Maar, helaas! die woorden, die plaatsen geven haar geen vertroosting; zij vermeerderen veeleer haar droefheid en smart, bij de gedachte aan vroegere dagen van zooveel blijde genieting, in het eenzaam gebed, of ook in huisgezin en eigen woning, of ook in Gods voorhoven en aan de tafel des Heeren. Daar zit zij dan neder, eenzaam en verlaten, treurende en zoekende Jezus, haren Heiland! Maria kon geen troost vinden, ook zelfs niet bij de discipelen van Jezus en hare vrienden; zij moet Jezus hebben, en met niets minder is zij tevreden. Zoo gaat het ook met zulk een schijnbaar verlatene ziel; zij zoekt Jezus ook in het gezelschap der vromen; daar toch in hun midden is zij zoo menigmaal opgebeurd en gesterkt geworden; daar toch heeft zij dikwijls zooveel lieflijke uitlatingen van de liefde van Christus voor haar hart gesmaakt; daar toch was het haar zoo menigmaal alsof Jezus zelf in hun midden was en zijne handen over hen uitbreidde, zeggende: „Vrede zij ulieden!” Maar ook daar vindt zij Jezus niet. O, waar is die aangename, die zoete vrede dan nu? Daar zit zij neder, eenzaam en verlaten; er is geen vrede

of vreugde, slechts groote angsten, bittere smart en bange stormen in het binnenste van haar verbijzeld hart. Want Jezus is van haar geweken!

Geliefden, wie is heden onder ons, die zulk een gestalte der ziele kent, die zich alzoo gevoelt, eenzaam en verlaten? Wij roepen u toe: Indien het mogelijk is, verblijdt u zelfs in uwe treurigheid; want juist dit is een kenmerk dat gij een geloovige zijt, dit: dat gij alleen blijdschap en vrede kunt vinden in de nabijheid van Jezus, uwen Zaligmaker! O, gebrokenen van karte en verbijzelden van geest, droogt de tranen van uwe oogen; want ziet: dien uwe ziel liefheeft, staat aan de deur; ook u vraagt Hij: „Wat weent gij? Wien zoekt gij?” Ook tot u zegt Hij: „Doe mij open, mijne zuster, mijne vriendin, mijne duive, mijne volmaakte! want mijn hoofd is vervuld met dauw, mijne haarlokken met nachtdroppen!” Hoogl.

II.

Alzoo stond de Heiland, als het ware, ook daar bij de deur der grafspelonk in den vroegen morgen zijner opstanding, gereed om zich aan Maria te ontdekken! Om hare liefde heerlijk te beloonen!

Lang heeft zij getreurd, groot was hare smart; nog grooter blijdschap staat Jezus haar te geven. Lang heeft zij Jezus tevergeefs bij de dooden gezocht, heden zal zij Hem onder de levenden vinden. 't Is Hij die haar aanspreekt, maar zij herkent Hem niet. Toen zeide Jezus tot haar: „Maria!” En ziet, hier is nu één woord, één blik, één toon der liefde genoeg. „Maria!” zegt Jezus, en nauwelijks is die naam genoemd, of de wolk verdwijnt van voor hare oogen en het zware pak valt af van haar hart. „Rabbouni!” Meester! — dit is al wat zij zeggen kan; en bedwelmd van vreugde valt zij aan zijne voeten neder.

Ziet hierin, Geliefden, hoe de Heere Jezus zich menigmaal plotseling en op wondervolle wijze aan den troosteloozen geloovige openbaart.

Hoe lang de ure van bange duisternis, van troostelooze verlatenheid, van vruchteloos kermen en zoeken voor zulk eene ziel

dan ook moge wezen, te lang wordt zij nooit, want de Heere weet in zijn onfeilbare wijsheid altijd het rechte oogenblik om zich te openbaren. En dikwijls wanneer de treurende ziel daar eenzaam en troosteloos terneder zit, als de Bruid in het Hooglied, hoort zij als op eenmaal de stem des Bruidegoms; en de liefde herkent die dadelijk en roept uit: „Dat is de stem mijns liefsten; ziet Hem, Hij komt, springende op de bergen, huppelende op de heuvelen.” De bergen der scheiding worden in dalen en welgebaande wegen veranderd; op de vleugelen des Geestes komt Jezus tot de ziel; dan wordt haar geklag op eenmaal veranderd in een blijde rei, en hare droefheid in blijdschap, ja in eene blijdschap, bijna als die der engelen; en bedwelmd van vreugde zinkt de ziel als aan de voeten des Heilands neder.

Zoo komt Jezus menigmaal tot de treurende ziel door een woord der Schrift, of door de stem van een vriend; onder de prediking des Woords, of bij het breken des broods; als Hij haar deze lieflijke woorden doet hooren: „Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u ruste geven.” „Dit is mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt; deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in mijn bloed, hetwelk voor velen vergoten wordt tot vergeving der zonden; drinkt allen daaruit.” Dan kan de geloovige zijn vreugde niet bedwingen, dan roept hij uit: „Dat is de stem mijns liefsten! Hij voert mij in het wijnhuis, en de liefde is zijne banier over mij. Ondersteunt gijlieden mij met de flesschen, versterkt mij met de appelen, want ik ben krank van liefde. Zijne linkerhand zij onder mijn hoofd, en zijne rechterhand omhelze mij!” — O, Geliefden, gij die treurt vanwege uwe zonden, vanwege duisternis en verlatenheid, vanwege druk en menigvuldige beproeving, — hoort wat Jezus zegt: „Zalig zijn zij die treuren, want zij zullen vertroost worden!” Wacht dan, ja wacht, verlaat u op den Heere! Hij doet welhaast uw heilzon dagen.

En zijn er ook onder ons die reeds één en andermaal in hun leven zulke openbaringen, zulke lieflijke uitlatingen van des Heeren liefde aan hunne zielen gesmaakt hebben? Wandelt dan ook voortaan met meer blijmoedigheid des geloofs in den weg van Gods getuigenissen; zit dan niet zoo dikwijls in trage hopeloosheid troosteloos neder. Of „is de hand des Heeren verkort, dat zij

niet zou kunnen verlossen? Is zijn oor zwaar geworden, dat het niet zou kunnen hooren?" Spreekt dan zelfs in de donkerste ure: „Wat buigt gij u neder, o, mijne ziel, en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven, Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts en mijn God." Zoekt Jezus steeds met zulk een vaste en vurige liefde als Maria, en gij zult Hem vinden: zoekt Hem in gebed, in zijn Woord en bij zijne vrienden, in zijne voorhoven en aan zijne tafel. Menigvuldig mogen dan de uren en dagen zijn waarin gij met de Bruid in het Hooglied zult moeten klagen: „Ik zocht des nachts op mijn leger Hem, dien mijne ziel liefheeft; ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet;" — wat nood, Geliefden, even zoo dikwijls zal ook Jezus zich in zijne liefde aan u openbaren als eens aan Maria; dan geeft Hij u veel vreugde in het hart, en het geklank des gejuichs op de lippen: „Ik vond Hem, dien mijne ziel liefheeft; ik hield Hem vast, en liet Hem niet gaan!" O, het zijn zulke heerlijke oogenblikken, waarin onze blijdschap, onbepaald, ten hoogsten toppunt stijgt; en het kan niet anders of het hart spreekt met een Petrus: „Heere! het is goed dat wij hier zijn; zoo Gij wilt, laat ons hier drie tabernakelen maken!"

III.

Maar neen, de Heere wil het niet; want nog is de morgen der eeuwigheid en de dag der algemeene opstanding niet aangebroken, wanneer wij leven zullen door aanschouwen; hier op aarde moeten wij leven door het geloof. Daarom mag ook Maria niet omhelzen, daarom mag zij niet langer aan zijne voeten blijven: „Raak Mij niet aan," zegt Jezus tot haar, „want Ik ben nog niet opgevaren tot mijnen Vader; maar ga heen tot mijne broeders, en zeg hun: Ik vare op tot mijnen Vader en uwen Vader, en tot mijnen God en uwen God!" —

Slechts één oogenblik mag de vreugde des aanschouwens duren, dan wordt zij weder vervangen door de schoone taak des geloofs. Maria mag zich niet zoo angstig aan Jezus vastklemmen, alsof de scheiding nu voor altijd voorbij was. Veeleer stond weldra nieuwe scheiding te wachten, maar juist deze zou den weg tot een hoogere

vereeniging banen. Wanneer Hij eenmaal van de aarde was heengegaan, dan eerst zou het haar vrijstaan zich zoo nauw aan Hem te hechten als zij maar eenigszins kon, juist omdat dan geen andere dan alleen een geestelijke gemeenschap mogelijk was. Maar bij het bevel voegt de Heere ook de belofte, dat Hij gereed staat om het woord te vervullen, aan den laatsten avond gesproken; het woord, dat Hij „henegaat om voor al de zijnen eene plaats te bereiden, en om te zitten op den troon van het gansch heelal.” Daarenboven noemt Hij ook hen, die tot nog toe slechts discipelen en vrienden waren, nu zijne broeders; en aan die broeders laat Hij verkondigen: „Ik vare op tot mijnen Vader en uwen Vader, en tot mijnen God en uwen God.” — En met dit éene woord toont Hij zoowel het oorspronkelijk onderscheid als de heerlijke overeenkomst aan, die er tusschen zijne en hunne gemeenschap met den Vader bestaat.

Wat Maria gehoord heeft is als éen bittere druppel, maar in een beker, overvloeiende van vreugde. Haar vurige liefde dringt haar niet om te treuren over een bevel, dat haar tot scheiden roept; neen, haar vurige liefde dringt haar om nu hare dankbaarheid op de schoonste wijze te betoonen.

„Maria Magdalena ging en boodschapte den discipelen, dat zij den Heere gezien had en dat Hij haar dit gezegd had.”

Maar Geliefden, dit was niet alleen de ondervinding van Maria. Evenals voor Maria, zoo zijn ook voor den geloovige de oogenblikken van den reinsten en hoogsten voorsmaak der hemelsche vreugde en zaligheid zeer kort; en telkens moet de taak des geloofs opnieuw aanvaard worden. Laat dit ons echter niet ontmoedigen; want naar zijne Godheid, majesteit, genade en Geest wijkt de Heere nimmermeer van ons; en ook wij hebben de belofte dat Hij ons voorgegaan is om voor ons eene plaats te bereiden in de eeuwige woningen van zijnen Vader en onzen Vader, van zijnen God en onzen God! Nog slechts weinige dagen, of maanden, of jaren duurt het leven door het geloof; en dan openbaart zich de Heere aan onze ziel in de volheid zijner liefde en heerlijkheid, aan de poort des hemels, om nimmermeer van ons te scheiden! Dan zullen wij door aanschouwen leven, en Hem volkomen en ongestoord genieten eeuwiglijk en altoos! Daar zullen wij met zijn

beeld verzadigd worden, ja uit zijne volheid ontvangen verzadiging van vreugde en lieflijkheden aan zijne rechterhand tot in alle eeuwigheid. O, mochten wij Jezus dan ook steeds met vaster en vuriger liefde zoeken, dan zullen wij onszelven ook meer met een vroolijke dankbaarheid verloochenen; Hem met meer ernst en ijver dienen en verheerlijken; ja, evenals Maria, zullen wij dan ten allen tijde, na oogenblikken van waar zielsgenot, allen broeders en zusters ook toeroepen: „Komt, luistert toe en hoort, wat de Heere aan mijne ziel gedaan heeft!” Dan zal er in ons hart een vreugde en een vrede des hemels wonen; rondom ons zullen wij een vriendelijk en vroolijk licht verspreiden; Gods volk zal zich verblijden, en zondaars zullen tot den Heere bekeerd worden, tot roem en prijs van zijn grooten naam!

Daartoe geve de Heere ons dan ook zijne kracht en genade.
Amen!

Te zingen Ps. 8 : 4 en 9.

XXII.

DE EERSTE VERSCHIJNING DES HEILANDS AAN PETRUS.

Te zingen Ps. 104 : 17 of Ps. 111 : 2, 3.

Te lezen Lukas 24 : 1—35.

Te zingen Ps. 88 : 6.

Te zingen Ps. 105 : 5.

Tekst Lukas 24 : 34c: En is van Simon gezien.

Op den heerlijken dag der opstanding is de Heere Jezus tot viermalen toe aan zijne discipelen verschenen; voor het eerst in den vroegen morgen aan Maria Magdalena, voor de vierde maal in den laten avond aan al zijne jongeren, behalve Thomas.

Daarom wenschen wij ook heden met elkander stil te staan bij de eerste verschijning van den Heere Jezus aan Petrus. Die verschijning wordt ons aangekondigd door de woorden van de discipelen aan de Emmausgangers: „De Heere is waarlijk opgestaan, en is van Simon gezien.”

„En is van Simon gezien.”

Naar aanleiding van dit woord wenschen wij met uwe aandacht stil te staan:

I. Bij de verschijning zelve.

II. Bij de gevolgen, welke deze verschijning voor Petrus had.

I.

Allereerst staan wij dan stil bij de verschijning zelve.

In den vroegen morgen gaan Petrus en Johannes samen met

Maria Magdalena naar het graf. Johannes komt het eerst bij het graf, maar blijft buiten het graf staan; Petrus komt daarna en gaat in het graf; hij vindt het graf ledig en de doeken in orde; nu gaat ook Johannes er in, ziet het, en gelooft, en gaat henen uit den hof; Petrus gaat ook henen, doch niet gelijk Johannes, vervuld met aanvankelijk geloof, maar van diepe bevreemding, „zich verwonderende bij zichzelf van hetgeen geschied was.” Gelooven kon hij nog niet, al verneemt hij ook van de vrouwen dat de engel gezegd heeft: „Gaat heen, zegt zijnen discipelen, en Petrus, dat Hij u voorgaat naar Galilea; aldaar zult gij Hem zien, gelijk Hij ulieden gezegd heeft.” De gedachten vermenigvuldigen in zijn hart; wel is zijn naam uitdrukkelijk genoemd; en zijn hart herkent in dat woord niemand minder dan zijn verzezen Heiland. Maar zoowel het ongeloof van zijn verstand, als de onrust van zijn geweten verhindert hem zich onbelemmerd over te geven aan den indruk en de overtuiging, welke dat woord in zijn hart moest wekken. Zou het mogelijk zijn dat de Meester leefde? Was het niet veel waarschijnlijker dat de vrouwen zich vergist hadden dan dat het graf zijne prooi zou wedergeven? En indien Hij ook al leefde, zou Jezus ook aan hem kunnen denken; ook aan hem zijne schuld vergeven, die driedubbele verloochening van zijn Meester en Heiland? Ziet, met zulke gedachten, met zulke overleggingen zwerft Petrus in de eenzaamheid om, — misschien daar buiten de stad, daar in de nabijheid van Golgotha, van Gethsémané, van het ledige graf, en ziet — daar wordt de Heere van Simon gezien!

En wat gebeurt er? En wat spreekt de Heere? En wat antwoordt Petrus? Ach, wie zal het ons zeggen? De Evangelisten zeggen het ons niet. Zij hebben geen enkel antwoord op al de vragen, die dit eenvoudig bericht ons om strijd op de lippen doet nemen. Dit mogen wij vrijelijk aannemen, dat hetgeen hier tusschen den Heere en den ontrouwen discipel is voorgevallen, een heilig geheim tusschen beiden gebleven is, een geheim dat zelfs door zijn mede-apostelen niet nagevorscht, maar geëerbiedigd is geworden. En slechts aan ons gevoel en onze verbeelding blijft het overgelaten, in te denken wat er in deze drcivoudige gedachte ligt opgesloten:

Jezus verschijnt aan Petrus;

aan Petrus het eerst van al zijne discipelen;
aan Petrus in de stilte der eenzaamheid.

a. Merkt het op, Geliefden, Jezus verschijnt aan Petrus het eerst van al zijne discipelen. Wie van al de jongeren was zulk een heerlijk voorrecht minder waardig dan deze Petrus, deze verloochenaar, — maar zacht; Geliefden, Petrus is geen verloochenaar meer, hij is nu een gevallen en verbaasde boeteling. En „alzo zegt de Hooge en Verhevene, die in de eeuwigheid woont, en wiens naam heilig is: Ik woon in de hoogte, en in het heilige, en bij dien die van een verbrijzelden en nederigen geest is, opdat Ik levend make den geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden!” Jes. 57 : 15. 't Is waar, hij is zulk een heerlijk voorrecht het minst van allen waardig, maar wie van allen heeft daaraan grooter behoefte dan hij? Alleen aan die diepe behoefte gedenkt de Heere Jezus; naar waarde vraagt Hij niet; daarom zendt Hij Petrus reeds in de eerste boodschap aan zijne discipelen een bijzonder engelenwoord toe; maar hoe veel dit ook zegt, de Heere wist het: zelfs dat was nog te weinig voor den man, die door niets minder dan zijn persoonlijke aanschouwing kon gerustgesteld worden. Daarom verrast de Heere hem ook het eerst van allen met een heerlijke persoonlijke verschijning, terwijl hij daar buiten de muren der stad ronddwaalt tusschen de stomme heuvelen. Het eerst aan Petrus, want niet één van zijne discipelen, zelfs niet de geliefde en beminde Johannes, ligt Hem op dit oogenblik zoo na aan het hart als deze Petrus, de boeteling, die in den nacht der verloochening het paleis van Kajafas was uitgetreden, zich wasschende en badende in zijne tranen. En alzo geeft en doet de Heere aan Petrus naar zijne behoefte, ver boven denken, bidden en verwachting.

En alzo wil de Heere ook heden nog aan ons doen; want „gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, alzo ontfermt zich de Heere over degenen, die Hem vreezen! Zijn er dan ook heden onder ons zielen, die aan een Petrus gelijk zijn; die vurig van geest zijn om den Heere te dienen, maar juist door die vurigheid gedreven worden veel te beloven, zich veel voor te nemen, veel te ondernemen in eigen kracht, en zich zelfs in gevaar te begeben voor den naam en de zaak des Heeren; om dan,

helaas! door de zwakheid des vleesches menigmaal verleid te worden om evenals Petrus den Heere te verloochenen? Zijn er dezulken onder ons? Vreest dan niet, en wordt niet ontroerd, want de Heere zegt: „Troost, troost mijn volk!” — indien gij slechts ook Petrus gelijk geworden zijt in de dagen zijner boete en van zijn berouw! Kent gij zulk eene boete? Kent gij zulk een berouw? Gevoelt gij het met Petrus dat gij met hem zulk een heerlijk voorrecht het meest van allen onwaardig zijt; maar ook dat gij geen rust voor uw verbrijzeld hart, en geen vrede voor uw bewogen gemoed zult wedervinden, vóór en al eer Jezus zich ook aan u geopenbaard heeft in zijn opzoekende en vergevende en herstellende liefde en genade? Gevoelt gij dit? Vreest dan niet, maar hebt goeden moed! Want ziet in deze verschijning het woord van Jesaja door den Heere Jezus vervuld, alwaar hij van den goeden Herder der zielen zegt: „Hij zal zijne kudde weiden gelijk een herder; Hij zal de lammeren in zijne armen vergaderen, en in zijnen schoot dragen; de zogenden zal Hij zachtjes leiden!” Ja, ziet het hier, hoe de goede Herder zijn eerste voetstappen richtte naar het verst afgedwaalde schaap, en dat schaap voor altijd redde door de liefde zijns harten en door de kracht zijner opstanding. Alzoo wil de Heere zich nog heden openbaren aan alle afgedwaalde schapen, aan alle verbaasde boetelingen, aan alle treurende twijfelaars, die Hem zoeken, om ook aan hen het woord des dichters te vervullen, zooals Hij het hier aan Petrus vervulde; dit woord: „Hij doet ons niet naar onze zonden, en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden. Want zoo hoog de hemel is boven de aarde, is zijne goedertierenheid geweldig over degenen die Hem vreezen.” En wederom: „Gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt zich de Heere over degenen, die Hem vreezen. Want Hij weet wat maaksel wij zijn, gedachtig zijnde dat wij stof zijn!” Ps. 103.

b. Ja, de Heere weet wat maaksel wij zijn, en Hij gedenkt daaraan dat wij stof zijn; en juist daarom verschijnt de Heere ook aan Petrus in de stilte der eenzaamheid. O, onuitsprekelijke wijsheid der liefde Gods! Aan Petrus verschijnt de Heere het eerst van allen, maar in de stille eenzaamheid; en dat omdat de Heere wist dat Petrus niet alleen groote en diepe behoefte had aan een bijzondere vertroosting, maar ook aan een ernstige waarschuwing.

De Heere moet hem dien blik vertolken en verklaren, waarmede Hij hem had aangezien in den nacht der verloochening; dien blik, waarmede de Heere in dien laatsten, bangen nacht van hem afscheid heeft genomen; die als een tweesnijdend scherp zwaard door Petrus' ziel gegaan is en hem had uitgedreven om daar buiten in de donkere, duistere eenzaamheid zijne misdaad bitterlijk te beweenen en zichzelf jammerlijk te beklagen. Maar de Heere wil Petrus niet verootmoedigen in de tegenwoordigheid van anderen, opdat niemand zich boven den zwakke mocht verheffen. Was alleen de eenzaamheid daarvan getuige geweest hoe diep hij zichzelf verachtte vanwege zijne misdaad en schuld, nu zal de eenzaamheid ook alleen daarvan getuige zijn, wat gansch andere tranen Simon Petrus heden geschreid heeft dan twee dagen vroeger!

En ziet hierin, Geliefden, nogmaals de aanbiddelijke wijsheid der ontfermende liefde Gods! En laat dit u tot troost en opbeuring zijn in den moeilijken strijd des levens: „De Heere weet wat maaxsel wij zijn, en Hij gedenkt daaraan dat wij stof zijn”; en daarom spreekt Hij ook: „Ik zal niet eeuwiglijk twisten, en Ik zal niet geduriglijk verbolgen zijn; want de geest zou voor mijn aangezicht overstelpt worden, en de zielen, die Ik gemaakt heb.” Laat de gedachte aan de aanbiddelijke wijsheid van des Heeren liefde, ontferming en genade ons dan tot vertroosting en bemoediging zijn, wanneer wij bitter berouw en leedwezen gevoelen en betoonen, omdat wij ons vreeselijk tegen den Heere bezondigd en ons grootelijks schuldig gemaakt hebben. Laat die gedachte ons dan tot vertroosting zijn; want de Heere weet wat voor ons het best en heilzaamst is; Hij weet of het beter is ons in de stille eenzaamheid te bestraffen, als hier aan Petrus geschied is, dan wel in het openbaar, als een David, toen de Heere het kind van Bathseba door den dood wegnam; toen de Engel des Heeren het volk met pestilentie sloeg omdat David het volk had laten tellen. Geven wij ook onze wegen in dit opzicht over in de handen van onzen God en Vader, van onzen Heiland en Zaligmaker, zeggende: „Al wat de Heere doet, is welgedaan!” „Zijn doen is majesteit en heerlijkheid, en zijne gerechtigheid bestaat in der eeuwigheid!” Ps. 111 : 3. Waarlijk, dan zal ook voor ons evenals voor Petrus de uitkomst zoo bevredigend zijn, dat wij met den dichter vol blijde dankbaarheid zullen getuigen:

„Als mij geen hulp of uitkomst bleek,
 Wanneer mijn geest in mij bezweek,
 En overstelpt was door ellend,
 Hebt Gij, o Heer! mijn pad gekend!”

Ps. 142.

Ziet, dan zal de eenzaamheid ook getuige zijn van gansch andere tranen dan tranen van boete en berouw; vreugdetranen zullen voor den Heere uitgestort worden.

Het zal u gaan evenals Petrus!

II.

Voor hem had deze verschijning nog veel meer ten gevolge.

En op die gevolgen wenschen wij u in de tweede plaats kortelijk te wijzen.

Welke die gevolgen zijn? Dit is gemakkelijk af te leiden uit het woord van de bijeenvergaderde discipelen aan den avond van dienzelfden dag tot de Emmausgangers; zij zeiden: „De Heere is waarlijk opgestaan, en is van Simon gezien.” Wat het woord van Maria Magdalena, wat het engelenwoord door de vrouwen tot hen gebracht niet had vermocht, dat heeft het woord van Petrus vermocht. Hun twijfel had plaats gemaakt voor zekerheid, hunne onrust voor rust, hunne vrees voor hoop, een blijde hoop dat ook zij den verrezen Heiland weldra zouden aanschouwen. Maar dit is zeker: kon het woord van Petrus zooveel in hen teweegbrengen, dan moest de verschijning des Heeren dit alles eerst bij hem ten gevolge gehad hebben. En zoo is het ook.

a. Was hij in den vroegen morgen van het graf heengegaan met een hart vol van twijfel of de Heere waarlijk was opgestaan; en indien dit zoo was, of de Heere zich ook aan hem zou willen vertoonen, — nu twijfelt hij niet meer; den Heiland heeft hij gezien en gesproken; hij is daarvan zeker, dat het niemand anders is dan zijn dierbare Meester, Jezus van Nazareth! En wat meer zegt, nu weet hij het: Jezus denkt nog aan hem, aan hem het eerst van allen; Jezus bemint hem nog!

b. Was hij in den vroegen morgen van het graf heengegaan met een hart vervuld van onrust over zijne schuld; -- hoe zou hij den Heere Jezus weér kunnen ontmoeten? Hem weér in de oogen kunnen zien? Hem weér omhelzen en kussen als tevoren? Zal

hem zijne schuld vergeven worden? — ziet, nu heeft hij weér rust gevonden aan de voeten van zijn Heiland; Jezus heeft zijne zonde bedekt; Jezus heeft hem zijne overtreding vergeven en zijne ongerechtigheid niet toegerekend.

Ja waarlijk, — hij vindt rust voor zijne ziel!

c. Was hij in den vroegen morgen van het graf heengegaan met een hart vervuld van vrees dat de Heere hem nooit weér in het gezelschap der Apostelen zou kunnen opnemen, deze verschijning des Heeren en de woorden van zijn Meester gaven hem hoop dat hij eerlang in zijn vorigen staat en in het Apostelambt zou hersteld worden voor het oog van zijne broederen. Daarom kon hij zich ook weldra in de vergadering der Apostelen vertoonen met een gloed van zalige vreugde op het gelaat, en betuigen: De Heere is waarlijk opgestaan, en is van mij gezien!

En ook deze zijne hoop werd niet beschaamd; eenige dagen later vervulde de Heere zijne hoop, daar aan den oever van de Galileesche zee; daar herstelde de Heere hem in zijn Apostelambt, als de Heere hem tot driemaal toe vroegde: „Simon, zoon van Jonas, hebt gij Mij lief?” Zoo sterk als tevoren mag en kan hij niet meer spreken; hij beroept zich op de wetenschap des Heeren, en zegt tot tweemaal toe: „Ja Heere! Gij weet dat ik U liefheb!” En ten derden male beproefd zijnde: „Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb!” Daarop laat de Heere dan ook volgen: „Weid mijne lammeren. Hoed mijne schapen. Weid mijne schapen.”

En ziet, zijn hoop is vervuld! Hij is weér in zijn heerlijk ambt hersteld!

O, Geliefden, mocht de openbaring van den Heere Jezus aan onze zielen in den nacht van twijfel, onrust en vrees, ook voor ons en in ons zulke heerlijke gevolgen hebben als voor Petrus! En al is het dan dat wij menigmaal met David moeten uitroepen:

„O, Heere! doe mij vreugde en blijdschap hooren; dat de beenderen zich verheugen, die Gij verbrijzeld hebt. Geef mij weder de vreugde uws heils; en de vrijmoedige geest ondersteune mij”; hoopt maar op den Heere, gij vromen! Uw Jezus is dezelfde, gisteren, en heden, en tot in eeuwigheid!

Amen!

XXIII.

VOOR HEMELVAARTSDAG.

Te zingen Ps. 24 : 5.

Te lezen Ps. 68.

Te zingen Ps. 68 : 9.

Het gebed.

Te zingen Ps. 132 : 5 en 9.

Tekst Ps. 68 : 19: Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt de gevangenis gevangelijk gevoerd; Gij hebt gaven genomen om uit te deelen onder de menschen: ja ook de wederhoorigen om bij U te wonen, o Heere God!

Zoo Geliefden, heeft reeds een David, en de duizenden van Israël met hem, in de dagen van ouds door den Geest gesproken en gezongen van de heerlijke hemelvaart des Heeren.

Zoo wordt daar allereerst gejubeld als David en gansch Israël de arke Gods opbrengen van het huis van Obed-Edom naar Zion, den berg Gods, den berg dien God heeft begeerd, om aldaar te wonen. Maar, Geliefden, wat daar gebeurt met de arke Gods, was, — ofschoon meer dan één van die blijde feestgenooten dit zelf niet wist, — toch inderdaad eene profetie, een treffende voorafschaduwung van wat er eens met de eeuwiglevende Arke Gods, Jezus Christus, zou geschieden. Duidelijk wordt dit ons, als wij bij langs onzen tekst, ons telkens in onze gedachten voegen, nu eens bij die jubelende schare, die met een David de arke Gods opvoert naar het aardsche Zion, — om dan weér een oogenblik rustig stil te staan bij de aanbiddende, bewonderende discipelen op den Olijfberg, om met hen Jezus na te staren, als Hij zegenend van hen scheidt en opwaarts naar den hemel, het eeuwige Zion, vaart.

I.

David zegt:

„Gij zijt opgevaren in de hoogte.”

a. Hij zegt dit allereerst van de arke Gods.

Lang had die ark omgezworven met het wederspanning Israël in de woestijn en temidden van Gods vijanden in het land van Kanaän; zelfs moest zij vervallen in de hand der Filistijnen; uit de hand des vijands verlost, toeft zij nog eene wijle in het huis van Abinadab en in het huis van Obed-Edom. Maar nu is de dag der vreugde aangebroken; van het huis van Obed-Edom wordt die Ark thans opgevoerd, „met gejuich, en met geluid der bazuin, en met trompetten, en met cimbalen, makende geluid met luiten en met harpen”; zoo brengt gansch Israël de ark des verbonds des Heeren op naar Zion, den berg Gods. Zoo naderen zij de poorten van Jeruzalem met het woord van Ps. 24 op de lippen:

„Heft uwe hoofden op, gij poorten! en verheft u, gij eeuwige deuren! opdat de Koning der eere inga!”

„Wie is de Koning der eere?” — Zoo wordt er van den muur gevraagd; en het antwoord is met geluid der bazuin, en met trompetten, en met cimbalen, makende geluid met luiten en harpen:

„De Heere, sterk en geweldig, de Heere, geweldig in den strijd!”

Nog eenmaal wordt er gejubeld:

„Heft uwe hoofden op, gij poorten! ja, heft op, gij eeuwige deuren! opdat de Koning der eere inga!”

Nog eenmaal wordt er gevraagd:

„Wie is hij, deze Koning der eere?”

Nog eenmaal wordt er geantwoord:

„De Heere der heirscharen, die is de Koning der eere. Sela!”

En die poorten, en die eeuwige deuren heffen hunne hoofden op, opdat de Koning der eere mag ingaan. Zoo treden zij Jeruzalems poorten in, zoo klimmen zij den berg des Heeren op, en, waar de ark in het midden der tente geplaatst is, en waar het gebed gehoord is: „Sta op, Heere! tot uwe rust, Gij en de ark uwer sterkte! Dat uwe priesters bekleed worden met gerechtigheid, en dat uwe gunstgenooten juichen!” Ps. 132 : 8, 9 — daar mag David nu wel met Gods juichende gunstgenooten het

triumflied aanheffen, met luiten en harpen: „Waarom springt gij op, gij bultige bergen? Dezen berg heeft God begeerd tot zijne woning; ook zal er de Heere wonen in eeuwigheid. Gods wagenen zijn tweemaal tienduizend, de duizenden verdubbeld. De Heere is onder hen, een Sinaï in heiligheid! Gij zijt opgevaren in de hoogte.”

b. Maar hooger nog, Geliefden, geldt dit woord van de eeuwig levende Arke Gods, — van Jezus Christus! Lang had Hij omgezworven in Kanaän onder het wederspanning volk van God; in de woestijn valt Hij in de hand des Satans, maar als Overwinnaar treedt Hij tevoorschijn; in Gethsémané valt Hij in de hand zijner aardsche vijanden; die kinderen des Satans brengen Hem naar Golgotha en nagelen Hem aan het hout des kruises; Hij komt in de hand des doods, in de stilte van het graf; maar ten derden dage staat Hij op en vertoont zich in heerlijkheid aan zijne vrienden. En daar leidt Hij hen nu uit naar buiten, naar den Olijfberg. Nog spreekt Hij met hen, — daar stijgt Hij uit hun midden op. Nog breidt Hij zegenend zijne handen over hen uit, — daar neemt een wolk Hem weg van voor hunne oogen!

En was dáar dan geen gejuich? zegt gij, — geen bazuïngeklank, geen snarenspeel? Geliefden, Jezus, onze Heiland, Hij gaat niet op naar het aardsche Zion. Neen, Hij vaart ten hemel op vol eer, de deuren der eeuwigheid heffen hunne hoofden op, en Hij, de Koning der eere, Hij wordt door de ontelbre hemelscharen naar zijn troon geleid aan des Vaders eeuwige rechterhand! Gewis, daar was vreugde, vreugde in het hart der discipelen; maar onuitsprekelijk oneindig meer nog in den hemel der hemelen. Gewis, wat een David en Israëel op aardsche wijze mochten zingen: „Waarom springt gij op, gij bultige bergen! Dezen berg heeft God begeerd tot zijne woning; ook zal er de Heere wonen in eeuwigheid. Gods wagenen zijn tweemaal tienduizend, de duizenden verdubbeld. De Heere is onder hen, een Sinai in heiligheid! Gij zijt opgevaren in de hoogte”; — gewis, dat werd daar op hemelsche wijze bezongen!

Maar op den Olijfberg wordt thans iets anders gehoord, het woord der engelen aan de vrienden van Jezus, die daar nog altijd aanbiddend, luisterend staan en opzien naar den hemel: „Deze Jezus, die van u opgenomen is in den hemel, zal alzoo komen gelijkewijs gij Hem naar den hemel hebt zien henenvaren.”

En daardoor wordt er ook nu aan ons gepredikt:

„De schaduwbeeltnis is verdwenen,
Die Isrel door 't geloof verstond!
En in zijn tempel is verschenen
De levende Ark van 't Godsverbond!
Buigt u voor den drempel
Van dien hemeltempel,
Kerke Gods op aard!
Looft Hem in den hoogen,
Heilgen, voor wier oogen
God zich dus verklaart!”

Geliefden, komt, buigen wij ons dan ook aan den „drempel van dien hemeltempel,” door met elkander biddend te zingen: Ps 134 : 2.

II.

Ja, Geliefden, wij willen ook op dezen dag met een David en Israël zeggen: „Wij zullen in zijne woningen ingaan, wij zullen ons nederbuigen voor de voetbank zijner voeten! Ps. 132 : 7. Wij willen met Gods gunstgenooten juichen; wij willen den Heere, onzen God, loven! Want David zegt niet alleen:

„Gij zijt opgevaren in de hoogte.”

Maar hij zegt nog meer; hij zegt:

„Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd.”

a. Waarom kon de arke Gods thans in vrede rusten en wonen op Zion, den berg der heiligheid? Het was omdat David, als voorbeeld van de levende Ark, Jezus Christus, de vijanden van God en zijn volk ten onder had gebracht. Thans was er rust en vrede en veiligheid van rondom. Edomiet en Ammoniet, Amalekiet en Kanaäniet, — elkeen hunner gehoorzaamde Davids woord en wenk. Zelfs Filistijn en Tyriër en Moor bracht elk zijn geschenk aan David en zijn God. En zóo vreedzaam, en zóo veilig is het thans voor Israël alsof de gevangenis gevankelijk gevoerd is! Dit heeft David gedaan. Neen, dit heeft de Heere door David gedaan! Dit heeft God aan David en Israël gedaan, omdat de arke van zijn Verbond in hun midden en in hunne harten was gegeven. Daarom wordt thans ook die ark des Verbonds door David en gansch Israël als overwinnaars met gejuich naar Zion opgevoerd,

als de oorzaak en het teeken, als het pand en de zegen van al hun heerlijke overwinningen.

Van deze ark jubelt David thans met het gansche volk van Israël: „God zal opstaan, zijne vijanden zullen verstrooid worden, en zijne haters zullen van zijn aangezicht vlieden.

Gij zult hen verdrijven, gelijk rook verdreven wordt; gelijk was voor het vuur smelt, zullen de goddeloozen vergaan van Gods aangezicht.

Maar de rechtvaardigen zullen zich verblijden, zij zullen van vreugde opspringen voor Gods aangezicht, en van blijdschap vrolijk zijn!”

En terugziende op den uittocht uit Egypte, toen Israël verlost werd van het juk en de smaadheid van Egypteland, en ziende op Gods wegen met hen in de woestijn, zingen en juichen een David en Israël:

„O God! toen Gij voor het aangezicht uws volks uittoogt, toen Gij daarhenen tradt in de woestijn, Sela.

Daverde de aarde, ook dropen de hemelen voor Gods aanschijn; zelfs deze Sinaï, voor het aanschijn Gods, des Gods van Israël.”

Naar het gebruik van dien tijd werden misschien het zwaard van Goliath, en de teekenen van al die heerlijke overwinningen voor de arke Gods uitgedragen, misschien zelfs de gevangenen uit vele volken tentoon gesteld, om luister aan den optocht bij te zetten, om de vreugde te verhoogen. En met het oog op die teekenen der overwinning, en met het oog op al die gevangenen, mocht er wel gezongen worden:

„Gods wagenen zijn tweemaal tienduizend, de duizenden verdubbeld. De Heere is onder hen, een Sinai in heiligheid.

Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt de gevangenis gevangelijk gevoerd.”

b. Maar, Geliefden, in nog veel hooger kracht en beteekenis is dit woord van toepassing op Hem, die tegelijk Davids Zoon en Heere is, de levende Ark des Verbonds, Jezus Christus. Tot in alle eeuwigheid zal van Hem gezegd worden: „Gij hebt de gevangenis gevangelijk gevoerd.” — Over zonde en Satan, over dood en hel heeft Hij getriomfeerd! Te Bethlehem en in Egypte en te Nazareth; in de woestijn en Galilea en Jeruzalem; in Kapernaüm en in de

landpalen van Sidon en Tyrus; in Gethsémané en aan het hout des kruises. „En de overheden en machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar tentoon gesteld, en heeft door hetzelfde over hen getriomfeerd.” Col. 2 : 15. En toen Hij aan den vroegen morgen van dien eersten dag des Heeren als Overwinnaar opstond uit het graf, en de wachters vloden en zijne vijanden met vreeze en groote beving om het hart geslagen werden; toen Hij zich levend in heerlijkheid en kracht en majesteit aan zijne discipelen vertoonde, en hen uitleidde naar den Olijfberg en opsteeg uit hun midden, en ten hemel varend zijne handen zegenend over hen uitbreidde, met de teekenen der wonden in zijne handen, het bewijs, meer dan eens het zwaard van een Goliath, dat Hij de groote, de eeuwige Overwinnaar is en blijft; — o, toen, toen kon daar met recht op aarde en in den hemel van Hem gezongen worden: „God zal opstaan, zijne vijanden zullen verstrooid worden, en zijne haters zullen van zijn aangezicht vlieden.

Voorzeker zal God den kop zijner vijanden verslaan, den harigen schedel desgenen, die in zijne schulden wandelt.

Gij zult hen verdrijven, gelijk rook verdreven wordt; gelijk was voor het vuur smelt, zullen de goddeloozen vergaan van Gods aangezicht.

Maar de rechtvaardigen zullen zich verblijden, zij zullen van vreugde opspringen voor Gods aangezicht, en van blijdschap vrolijk zijn!”

O, laat al Gods vijanden dit hooren en sidderen!

Laat al Gods kinderen dit vernemen en juichen voor zijn aangezicht!

Hoort het, Geliefden, en verstaat: Jezus van Nazareth is niet meer de man der smaadheid, de man van smarte zonder weergá; Hij kromt zich niet meer onder doornenkroon en geeselroede; Hij bloedt en bidt niet meer aan 't vervloekte kruishout. Neen, Hij is opgevaren in de hoogte, Hij heeft de gevangenis gevankelijk gevoerd; thans zit en bidt Hij aan de rechterhand der kracht Gods des Vaders in den hemel der hemelen!

„De glorie straalt uit dien Behouder,
Dien 't bloedig zweet werd uitgedrukt.
De heerschappij rust op dien schouder,
Die onder 't kruishout ging gebukt.

Dien de heidnen hoonden
En met doornen kroonden,
Heerscht als aller Heer.
Dien de wereld smaadde,
Dien de vloek belaadde,
Leeft gekroond met eer!"

III.

Hij leeft, gekroond met eer en heerlijkheid in den hemel der hemelen! O, welk een woord des levens! Welk een bron van troost! Het woord van Davids lied zegt ons: Gelijk Hij voor ons gestorven is in oneer en smaadheid, alzoo leeft Hij ook thans voor ons in zijne eer en heerlijkheid.

David zegt:

„Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt de gevangenis gevangelijk gevoerd; Gij hebt gaven genomen om uit te deelen onder de menschen; ja ook de wederhoorigen om bij U te wonen, o Heere God!"

En Paulus zegt:

„Als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis gevangen genomen, en heeft den menschen gaven gegeven." Efeze 4: 8.

a. Als overwinnaar had David voor zichzelf en voor den dienst van zijn God geschenken ontvangen en aangenomen uit de hand van al de volken; als overwinnaar zegent hij nu het volk in den naam des Heeren, omdat de arke van zijn Verbond thans in Zion rust; en hij deelt een iegelijk in Israëel, van den man tot de vrouw, een kostbaar geschenk van brood en vleesch en wijn. En het gansche volk is met hem blijde en vroolijk voor het aangezicht des Heeren.

Alleen een Michal, de zoo teeder geliefde echtgenoot van David, alleen zij heeft geen vreugde, maar nijd in het hart; zij veracht hem, zij voegt hem smadelijke woorden toe; — maar zijn antwoord is: „Ja, ik zal spelen voor het aangezicht des Heeren, ook zal ik mij nog geringer houden dan alzoo, en zal nederig zijn in mijne oogen, en met de dienstmaagden waarvan gij gezegd hebt, met dezelve zal ik verheerlijkt worden." 2 Samuël 6 : 22.

b. Als Overwinnaar heeft ook Hij, die tegelijk Davids groote Zoon

en Heere is, de levende Ark des verbonds, Jezus Christus, -- als Overwinnaar heeft ook Hij zijn volk gezegend, heeft ook Hij gaven genomen, en als Overwinnaar heeft Hij die gaven uitgedeeld onder de kinderen der menschen, en deelt Hij die ook thans nog uit van den troon zijner heerlijkheid, en tot in alle eeuwigheid.

En wij verblijden ons in zijn heil, en wij verheugen ons in den God onzes heils!

Ja, 't is zoo, Geliefden, het volk van ouds door God uitverkoren en zoo teêr door Hem bemind, ziet het, en wordt wel menigmaal gram en nijdig als eens een Michal.

Maar hoort, Geliefden, 't is alsof Jezus, de Heiland, als eens een David, maar op goddelijke wijze, ook tot hen zegt: „Ja, ik zal spelen voor het aangezicht des Heeren. Ook zal ik mij nog geringer houden dan alzo, en zal nederig zijn in mijne oogen, en met de dienstmaagden, waarvan gij gezegd hebt, met dezelve zal ik verheerlijkt worden!”

Laat den onbekeerden Jood en den wereldling, die in onze dagen reeds te beschaafd zijn om nog in Jezus van Nazareth te gelooven, laat hen, zeg ik, Jezus verachten en ons bespotten, omdat wij nog in Hem gelooven, en op zulke feestdagen bovenal ons met David verheugen in den God onzes heils. Maar laat ons liever voor hen bidden dat zij de waarheid van Davids woord niet eens tot hun eeuwig ongeluk, maar tot hun eeuwig geluk mogen ondervinden!

Of zullen wij ons voor Jezus schamen? Neen, laat den Godloocheenaar en den onbeschaamden, wellustigen wereldling, -- laat hen blozen over hunne werken der duisternis, die het licht niet verdragen kunnen, omdat zij voor ontdekking vreezen! Maar, medechristen, schaam gij u den naam van Jezus niet! Zal de filosoof zich schamen om uit te komen voor zijn natuurgod? Of de Jood voor zijn Mozes? Of de Mohammedaan voor zijn Mohammed? Of zelfs de blinde heiden voor zijn nietig afgodsbeeld? En Christen, -- zult gij, gij u dan voor den naam van uw Jezus schamen? God behoede ons! Neen, schamen wij ons liever vanwege onszelven en de wereld en de zonde, -- maar nimmer, nimmer voor den naam van onzen Jezus!

Neen, laat veeleer het woord van David ons hart grootelijks verblijden!

1. Jezus is opgevaren in de hoogte.

Hijzelf is ten hoogste verheerlijkt, en dit niet alleen, — neen, ook wij zijn met Hem ten hoogste verheerlijkt. O, hoe moest ons hart dan niet verlangen naar dien dag, wanneer Hij wederkomen zal op de wolken des hemels, wanneer wij allen naar ziel en lichaam met Hem verheerlijkt zullen worden aan des Vaders rechterhand!

2. Jezus heeft de gevangenis gevankelijk gevoerd.

Niemand of niets kan ons meer scheiden van de liefde Gods, die daar is in Christus Jezus, onzen Heere!

3. Jezus heeft gaven genomen, om uit te deelen onder de menschen; „ja ook de wederhoorigen om bij U te wonen, o Heere God!”

Hijzelf heeft naar het vleesch de aarde verlaten, maar alleen om ons den Trooster, den Heiligen Geest, te zenden, opdat die ons bekeere, ons in alle waarheid leide, ons trooste en bij ons blijve tot in eeuwigheid.

Moet gij klagen, Geliefden, ook wij zijn menigmaal zoo weder-spannig van hart, zoo wederhoorig, — ook voor u heeft Hij hemelsche gaven van genade en bekeering. Getuigen daarvan een David zelf, een Paulus en Petrus, en zelfs een moordenaar aan het kruis, die Hem heden op ditzelfde oogenblik voor die gaven van genade in het hemelsch Zion toebrengen lof en eer en dank! Voor hen was er genade. Ook voor u, Geliefden, indien gij waarlijk in Christus gelooft.

O, Geliefden, welk een heerlijke wetenschap, welk een woord des levens, welk een bron van vertroosting is dit niet, dat elk kind van God mag weten dat Jezus, de Koning van het Godsrijk, daarboven als een Broeder voor hem waakt, als een Vriend aan hem gedenkt, als een Voorspraak voor hem bidt! Dat Jezus zijn Koninkrijk van dag tot dag, van eeuw tot eeuw zal sterken, en opbouwen, en uitbreiden, en bewaren, en eens voltooien zal! Dat zijn Koninkrijk moet en zal triomfeeren, want de Vader is zijn Bondgenoot, en de dood is zijn staatsdienaar, en zijn macht en heerschappij zijn onbegrensd, en zijne vijanden zullen verstrooid worden. Dan eerst, wanneer er geen vijanden meer zijn, omdat

zonde en dood vernietigd zijn, — dan zal Jezus Gode en den Vader alles overgeven, en dan wordt het woord van Paulus vervuld:

„God zal zijn alles in allen!”

Geliefden, geeft God drieëinig, Vader, Zoon en Heiligen Geest, dan de eer! Ja:

Laat aarde en hemel zich verbinden,
Thans door zijn bloed verzoend tezaam,
Om voor dien Name lof te vinden,
Die hooger is dan alle naam!
Van triumfzanggalmen,
Van Hosannapsalmen
Davere 't heelal!
God is opgevaren,
Met gejuich der scharen,
Met bazuingeschal!

Amen!

Te zingen Ps. 68. : 10.

XXIV.

Pinksterpreek.

HET WERK DES HEILIGEN GEESTES
TOT ONZE HULP.

Te zingen Ps. 43 : 3.

Te lezen Handelingen 2 : 1—21.

Te zingen Ps. 43 : 4.

Het gebed.

Te zingen Ps. 89 : 7.

Tekst Romeinen 8 : 26: En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp: want wij weten niet wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de Geest zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen.

Heden is het Pinkster, Geliefden, en daarom wenschen wij heden morgen naar aanleiding van onzen tekst uwe aandacht te wijzen op het werk des Heiligen Geestes tot onze hulp in lijden en smart, of ook in het volbrengen van al onze heilige en dure verplichtingen.

De hope des eeuwigen levens is als een anker voor een vermoeide ziel. 't Geeft zulk eene ziel kracht en sterkte om het matte hoofd omhoog te steken, zelfs temidden van de hevigste stormen van dit moeilijk leven. Maar toch zou het hart van elken geloovige haast bezwijken, als het niet van boven kracht en steun ontving.

Zoo was het met de discipelen des Heeren, waar zij wachtende

en biddende waren om de uitstorting des Heiligen Geestes. Daarom geeft de Heere ook van den hemel op den dag van het Pinksterfeest zijn Geest in rijke stroomen op het hoofd en in het hart van zijne discipelen, ja zelfs over duizenden.

En zoo geeft Hij ook heden nog zijn Geest aan allen, die wel moede en mat zijn, maar juist daarom te meer en te ernstiger biddend op Hem wachten. En door zijn Geest geeft God hun kracht en moed om voort te gaan op den weg van strijd en plicht.

Paulus had er op gewezen dat lijden het deel is van den waren Christen op deze aarde; hij zegt:

„Zoo wij anders met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden.” Vers 17. Op de hoop heeft hij gewezen als een voorname steun voor de arme ziel onder zooveel lijden. En nu wijst hij ook nog op het werk des Heiligen Geestes als een ander middel, waardoor het hart der geloovigen onder al dat lijden wordt gesteund en gesterkt.

I.

Zij worden zijne hulp gewaar in al hunne zwakheden.

Paulus zegt:

„En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp.”

a. O, gij weet het, Geliefden, gij die dag aan dag verdrukking en beproeving kent en ondervindt, gij weet het dat wij uit en van onszelven te zwak zijn om onder zoovele beproevingen staande te blijven. Daar is zooveel ongeduld in het hart van elken mensch; en zelfs in het hart en in het leven der vromen wordt het te dikwijls openbaar, en dat nog wel menigmaal om kleine en nietsbeduidende oorzaken. Denkt maar aan een Jona, waar hij in zondigen toorn bij zijn dooden wonderboom uitroept: „Het is mij beter te sterven dan te leven!” Maar: „Toen zeide God tot Jona: Is uw toorn billijk ontstoken over den wonderboom?”

Denkt maar aan het woord van Jakobus en Johannes, toen de Samaritanen van een zeker vlek Jezus niet wilden ontvangen: „Heere! wilt Gij dat wij zeggen, dat vuur van den hemel nederdale en dezen verslinder, gelijk ook Elia gedaan heeft?”

Maar zich omkeerende, bestrafte Hij hen en zeide: Gij weet niet van hoedanigen geest gij zijt!

Want de Zoon des menschen is niet gekomen om der menschen zielen te verderven, maar om te behouden." Luk. 9 : 54, 55.

En zoo ziet gij het, Geliefden, dat ook zelfs de alleringste beproeving of verzoeking sterk genoeg is om ons te overwinnen, indien wij aan onszelven overgelaten worden.

b. Maar, Gode zij dank! De Geest van God is uitgestort. En van Hem wordt er gezegd:

„En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp.”

God zendt zijn Geest uit om zijn volk in al hunne zwakheden te steunen en te helpen. En zoo krachtig en zoo doordringend is die hulp des Heiligen Geestes, dat het uiteindelijk moeilijk wordt om het werk des Geestes in de geloovigen, en het werk des Geestes door hen, haarfijn van elkander te onderscheiden. De Heilige Geest vereenzelvigd zich als het ware met hunnen geest; en alzoo werkt de Heilige Geest beide het willen en het volbrengen in hen naar Gods eeuwig en heilig welbehagen. O, hoe krachtig moest dit ons niet aansporen om wederom op te richten trage handen en slappe knieën. Hoe klein van kracht, hoe zwak van moed wij dan ook mogen zijn, als die kleine kracht en zwakke moed slechts door Gods genade in ons hart zijn gewrocht, dan zal het de innigste begeerte en het ernstig streven van ons hart wezen om met de hulp des Heiligen Geestes, in en door zijne kracht te leven, te lijden en te strijden. Zijne hulp is onze kracht en troost in al onze zwakheden en tegenspoeden; want Hij is het die ons de bron en de vrucht van al onze bittere moeilijkheden ontdekt en aanwijst; Hij is het, die ons de kracht vernieuwt gelijk eens arends jeugd; die ons doet loopen zonder moede, die ons doet wandelen zonder mat te worden. En als het moëgepeinsde hart, onder al het bitter moeilijke van dit leven, weent en brandt en bloedt en bidt, — dan, ook dan nog is Hij het, die het hart met veel troostrijke herinneringen en gedachten vervult.

En alzoo vervult de Heere, onze God, aan zijn volk al zijn heerlijke beloftenissen.

Het woord eens door een David gesproken: „Hij geneest de gebrokenen van harte, en Hij verbindt hen in hunne smarten.” Ps. 147 : 3.

Het woord der belofte door den mond van Joël:

„En daarna zal het geschieden, dat Ik mijnen Geest zal uitgieten over alle vleesch, en uwe zonen en uwe dochteren zullen profeteeren; uwe ouden zullen droomen droomen, uwe jongelingen zullen gezichten zien;

Ja ook over de dienstknechten en over de dienstmaagden zal Ik in die dagen mijnen Geest uitgieten.” Joël 2 : 28 en 29.

Ja ook de belofte van Jezus zelve:

„Ik zal den Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid; namelijk den Geest der waarheid, welken de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet Hem niet, en kent Hem niet; maar gij kent Hem, want Hij blijft bij ulieden, en zal in u zijn.” Joh. 14 : 16 en 17.

En dit doet Hij allereerst aan zijne apostelen en discipelen; opdat het ook daarna aan alle volken zou geschieden. Daar ziet gij hen, nog klein van kracht, nog zwak van moed, biddend wachten op den Heiligen Geest. En Hij?

Hij houdt zijn woord, Hij blijft getrouw,
Hij, die de zwakken sterken zou!
Zijn jongren buigen biddend neêr:
Daar dreunt het huis, daar komt de Heer
Uit Sions open deuren!
Daar daalt, gelijk een stormgeluid,
De Heilige Geest van boven,
En stort zich als een vuurdoop uit
Op allen die gelooven!

Ziet nu die handvol visschers staan,
Met engelenkrachten aangedaan,
Gezalfd tot hemeltolken!
Des Heeren liefde, die hen blaakt,
Doet hen in alle talen
Het heil, dat zielen zalig maakt,
De wondren Gods verhalen!

Dat zijn die lammren, zwak en laf,
Gevloden van den herdersstaf,
Bij de eerste wervelvlaggen;
Geen saâmgezworen wolfsgebloed
Zal nu hun mond doen zwijgen;
Eer zullen ze in hun martelbloed
Van 't kruis ten hemel stijgen!

II.

Ziet, Geliefden, zoo sterk maakt de Heilige Geest die zwakke discipelen, waar Hij op hunne hoofden vlamt als vurige tongen, en hunne harten vervult met zijn genade en gloed.

Dit wil Hij ook heden nog aan elken discipel van Jezus doen.

Wij worden zijne hulp gewaar niet alleen in onze zwakheden, — maar ook in onze gebeden.

Paulus zegt:

„En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp: want wij weten niet wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de Geest zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen.”

Die Geest van God komt ons te hulp in onze gebeden.

1. a. Want Gods volk weet menigmaal niet wat zij bidden zullen.

O, zoo menigmaal wordt hunne ziel door zoo vele en machtige invloeden geschud en geslingerd, ontroerd en bewogen. En dan is het gebed dikwijls onbetamelijk en zondig. Zoo zelfs dat hart en mond menigmaal door een gevoel van schuld, als het ware, vastgebonden en toegesloten worden. De ondervinding daarvan doet een David spreken in Ps. 32 : 3:

„Toen ik zweeg werden mijne beenderen verouderd, in mijn brullen den ganschen dag.”

Maar toen de storm en het gebulder van die booze machtige invloeden door Gods genade gestild waren, toen kon hij weér zeggen:

„Mijne zonde maakte ik U bekend en mijne ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide: Ik zal belijdenis van mijne overtredingen doen voor den Heere; en Gij vergaaft de ongerechtigheid mijner zonde. Sela.” Ps. 32 : 5. En menigmaal wordt de ziel door veel bittere moeilijkheden als het ware geheel en al overweldigd, zoo zelfs dat zij, als het ware, niet meer bidden kan. Denkt maar aan Job, waar hij van alles beroofd en van allen verlaten, daar buiten, dag en nacht in zijne ellende op den aschhoop zit, en dan nog getergd door de redenen van zijne vrienden! Wat een Job daar in zijn hart gevoelde, dat heeft een Azaf ook in zijn leed gekend,

en hij zegt het ons in Ps. 77 : 4: „Dacht ik aan God, zoo maakte ik misbaar; peinsde ik, zoo werd mijne ziel overstelpt. Sela.” — En, Geliefden, dit heeft zelfs onze Heere Jezus in zekere mate gekend; gij hoort het in zijn woord: „Nu is mijne ziel ontroerd; en wat zal Ik zeggen? Vader, verlos Mij uit deze ure! Maar hierom ben Ik in deze ure gekomen.” Gij hoort het al wederom als Johannes van Hem zegt: „Jezus deze dingen gezegd hebbende, werd ontroerd in den geest, en betuigde en zeide: Voorwaar, voorwaar Ik zeg u, dat een van ulieden Mij zal verraden.” Joh. 13 : 21.

En o, Geliefden, indien gij ooit in geest en waarheid gebeden hebt, ja indien gij waarlijk weet wat bidden is, — o, dan weet gij het ook door eigen smartelijke ondervinding, hoe arm, nooddruftig en gansch verlegen wij menigmaal kunnen worden in het gebed.

b. En toch is dit nog het bitterste niet. Neen, wat nog veel smartelijker is, is dit, dat wij met Paulus getuigen moeten, dat wij menigmaal ook niet weten wat wij bidden zullen, gelijk het behoort! O, het is menigmaal zoo gemakkelijk om goede en geschikte woorden voor Gods aangezicht uit te spreken; ons eerbiedig te houden, of eerbiedig te schijnen! Maar, voorwaar, Geliefden, het is nog iets anders, het zegt nog oneindig meer, ja het vereischt niets minder dan Gods eeuwige genade voor den armen zondaar, ons in geest en waarheid tot God te bidden!

Zoo menigmaal maakt zich een onoverkomelijk, onverwinbaar, onverzettelijk gevoel van lamheid en koudheid en hardheid meester van onze arme zwakke ziel; en dan kunnen wij maar niet bidden gelijk het behoort.” En al worden wij ook al dikwijls, gaande in het gebed, èn vurig, èn warm, èn gloeiend, dan missen wij toch nog de kracht en de macht en den troost des geloofs.

Zulk een geest spreekt er in het gebed van een David in Ps. 88 : „O Heere, God mijns heils! bij dag, bij nacht roep ik voor U. Gij hebt mij in den ondersten kuil gelegd, in duisternissen, in diepten.

Uwe grimmigheid ligt op mij; Gij hebt mij nedergedrukt met al uwe baren. Sela.

Mijn oog treurt vanwege verdrukking; Heere! ik roep tot U den ganschen dag; ik strek mijne handen uit tot U.

Zult Gij wonder doen aan de dooden? Of zullen de overledenen opstaan, zullen zij U loven? Sela.

Maar ik, Heere! roep tot U, en mijn gebed komt U voor in den morgenstond

Heere, waarom verstoot Gij mijne ziel, en verbergt uw aanschijn voor mij? Van der jeugd aan ben ik bedrukt en doodbrakende; ik draag uwe vervaarnissen, ik ben twijfelmoedig, uw hittige toornigheden gaan over mij; uwe verschrikkingen doen mij vergaan. Den ganschen dag omringen zij mij als water; tezamen omgeven zij mij." — Hoort gij het, Geliefden, David is vurig, is warm, is gloeiend, ja zijn hart is brandend heet in zijn binnenste; maar waar is de kracht en de macht en de troost des geloofs in dit gebed? Zij zijn er niet! En toch is er een verborgen kracht in zulk een gebed; zulk een pleiten openbaart een innerlijke, diepschuilende kracht; zulk een gebed is nooit tevergeefs. En zoo gaat het ook ons menigmaal, wanneer wij het hart voor God uitstorten in het schreiend en pleitend gebed, — en dan, dan kunnen wij niet bidden „gelijk het behoort."

2. O, hoe goed, hoe onbeschrijfelijk, onbedenklijk zalig is het dan niet, dat Jezus voor ons gebeden heeft! En daarom heeft de Vader ons dien anderen Trooster gegeven, opdat Hij bij ons blijve in der eeuwigheid; namelijk den Geest der waarheid. En daarom, al moeten wij nu met Paulus weenend zeggen: „Wij weten niet wat wij bidden zullen," ja, „wij weten niet wat wij bidden zullen gelijk het behoort;" — Gode zij dank! Ja Vader, Zoon, en Heiligen Geest zij eeuwig lof en eer en dank! Want daarom, dat de Geest van God tot ons gekomen is, en in ons komen, en in ons wonen, en in ons blijven wil tot in alle eeuwigheid, ziet, daarom mogen wij nu ook met Paulus zeggen:

a. „Maar de Geest zelf bidt voor ons."

Hier binnen in ons hart bidt de Heilige Geest voor ons aan de voetbank van Gods genadetroon. Daarboven bidt Jezus voor ons voor den troon van Gods heerlijkheid. „De Geest zelf bidt voor ons!"

Hij maakt ons bekwaam om geheel ons hart, zonder schroom en zonder vrees, vrij en frank voor Gods aangezicht uit te storten; Ja, Hij doet dit zelf in ons en door ons; want Hij ontdekt aan ons hart de diepste van al zijne nooden en behoeften; Hij maakt de begeerten en de uitgangen van ons hart gaande en levendig;

Hij getuigt in ons hart van Gods genade en van Jezus' liefde; en Hij verzekert ons hart dat God het gebed verhoort!

Maar, Geliefden, Hij doet dit niet altijd op dezelfde wijze.

De Geest zelf bidt voor ons, — maar Hij doet dit menigmaal:

b. „Met onuitsprekelijke zuchtingen.”

De vreugde van Gods kinderen is menigmaal groot, wel zóo groot, zij dat onuitsprekelijk is. Zooals een Petrus ons dit beschrijft, als hij zegt:

„Denwelken gij niet gezien hebt, en nochtans liefhebt; in denwelken gij nu, hoewel Hem niet ziende, maar geloovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde.” 1 Petr. 1:8.

Onuitsprekelijk, — zooals een Paulus het mocht smaken toen hij, naar zijn eigen getuigenis, werd opgetrokken tot in den derden hemel.

Maar, helaas! zoo is het niet altijd, zoo is het zelfs niet al te dikwijls! Menigmaal overstelpt een gevoel van angst en smart de arme ziel, of menigmaal overweldigt een machtig gevoel van schuld en zonde het hart, en dan is zuchting en geweend de natuurlijke taal van het hart. Maar, Gode zij dank! Hij kan, Hij zal ze niet afwijzen of versmaden! Want de Geest van God zelven bidt in ons. En die „Geest zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen.”

En hoe machtig zulk eene verzuchting des Heiligen Geestes is, gij ziet het bovenal aan het voorbeeld van onzen Heiland. Jezus komt naar Bethanië, want Lazarus is gestorven, en Johannes zegt van Hem:

„Jezus dan, als Hij haar zag weenen, en de Joden, die met haar kwamen, ook weenen, werd zeer bewogen in den geest, en ontroerde zichzelf.”

En nog eens:

„Jezus dan wederom in zichzelf zeer bewogen zijnde, kwam tot het graf.”

Maar, waar de steen nu van het graf is afgewenteld, daarklinkt het:

„En Jezus hief de oogen opwaarts en zeide: Vader! Ik dank U dat Gij Mij gehoord hebt.” Joh. 11 : 33 en 38—41.

Lazarus was nog in het graf, — en toch wist Jezus reeds dat de verzuchting des Geestes verhoord was!

Zóo, Geliefden, bidt de Heilige Geest ook in ons met onuitsprekelijke zuchtingen. Geen nood dan, Geliefden, voor het volk van God, — al kunnen zij niet roemen, al kunnen zij niet zingen, al kunnen zij niet spreken, anderen menigmaal niet vertellen wat zij eigenlijk diep in het hart gevoelen en ondervinden, — geen nood. al kunnen zij zelfs niet meer weenend stamelen als een kind van Gods genade, — als zij dan toch maar in oprechtheid, in waarheid nog zuchten kunnen, en zuchtend zeggen kunnen, — moet het zijn, met een brandend hart en heete tranen:

„Wij weten niet wat wij bidden zullen gelijk het behoort, maar de Geest zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen.”

Geen nood, — Jezus was zelf bewogen in den geest, en ontroerde zichzelf. En David zegt:

„De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God! niet verachten.” Ps. 51 : 19.

Ja:

HUN wenschen zweven over 't graf,
 Hun vrede daalt van boven af,
 Daar boven ligt hun Eden.
 Daar is hun hart, daar is hun schat,
 Die alle hemelheil bevat
 En englenzaligheden.
 Hun smeekgebeden vliegen uit,
 En — Jakobsladders blinken,
 En daaglijks groeit hun zielenbuit,
 Bij 't Hallelujah-klinken!

a. Dewijl deze dingen dan alzoo zijn, Geliefden, hoe ongelukkig zijn degenen dan niet, die daar dag en jaar biddeloos henen leven. Wanneer de Geest van God in ons bidt, dan gevoelen wij met diepe smart en droefheid onze onmacht en onbekwaamheid om te bidden gelijk het behoort; en onder een diep en smartelijk gevoel van al onze menigvuldige zwakheden en gebreken wordt ons hart dan ernstiglijk uitgedreven en geperst om tot den levenden God te roepen om de hulp en de kracht en de genade des Heiligen Geestes. Maar, ach! ach! vele Christenen leven jaar in en jaar uit, zonder het diep te gevoelen hoe onmachtig en vol van gebrek en zwakheid zij ook in dezen zijn; bij hen is er geen onmacht, geen gebrek, geen zwakheid, maar daarom kunnen zij ook niet in geest en waarheid bidden, daarom kunnen zij ook

niet bidden gelijk het behoort! Wat baat het om den Bijbel te lezen, aan tafel te bidden, om huisgodsdienst te houden en de kerk te bezoeken, — en wij kennen het gebed in de binnenkamer, het gebed in de eenzaamheid niet. Voorwaar, een biddeloos leven is een genadeloos leven! Voorwaar, als wij het waarachtig bidden nog niet kennen, dan zijn wij ook nog zonder genade! God beware ons allen dan, en een ieder van ons in 't bijzonder, opdat door zijn almachtige en ontfermende genade niemand van ons het woord van Jezus vervulle:

„Gij geveinsden! Wel heeft Jesaja van u geprofeteerd, zeggende:

Dit volk genaakt Mij met hunnen mond, en eert Mij met de lippen, maar hun hart houdt zich verre van Mij.” Matth. 15 : 7 en 8.

b. Gelukkig zijt gij dan, Geliefden, gij, die in der waarheid tot uwen Heiland gezegd hebt:

„Heere! leer ons bidden!”

Gij, die in der waarheid het bidden van Hem geleerd hebt!

Ja, gij wordt menigmaal zoo bitter ontmoedigd vanwege zoo veel moeite en kwelling ook in het leven, in de oefening des gebeds. Menigmaal twijfelt gij aan de oprechtheid, aan de verhooring van uw gebed, omdat uw hart toch zoo koud, zoo dof, zoo zondig, zoo onbeweeglijk hard is en blijft; — maar hoort het, Geliefden, zelfs naar het zuchten van zijn volk wil God met welgevallen luisteren! David zegt immers:

„Heere! voor U is al mijne begeerte; en mijn zuchten is voor U niet verborgen.” Ps. 38 : 10.

Ja, het is zijn Geest, die zelf voor ons bidt met onuitsprekelijke zuchtingen!

Daarom, Geliefden, houdt moed! Luistert naar het woord van Habakuk: „Zoo Hij vertoeft, verbeid Hem, want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven!” Hab. 2 : 3^b.

Te zijner tijd zal God zekerlijk ook aan ons zijne belofte vervullen, waarvan de dichter zoo schoon en troostend zingt:

Opent uwen mond,
Eischt van Mij vrijmoedig,
Op mijn trouwverbond:
Al wat u ontbreekt
Schenk Ik, zoo gij 't smeekt,
Mild en overvloedig.

Ps. 81 : 12.

Amen!

Te zingen Ps. 81 : 12.

XXV.

DE EERSTE CHRISTEN-GEMEENTE.

Te zingen Ps. 92 : 1.

Te lezen 1 Cor. 3 en Hand. 2 : 42—47.

Te zingen Ps. 103 : 7.

Het gebed.

Te zingen Ps. 81 : 15 en 18.

Tekst Hand. 2 : 42: En zij waren volhardende in de leer der apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods, en in de gebeden!"

Het verband waarin deze woorden voorkomen is welbekend. We gaan dus ineens over tot de behandeling van ons tekstwoord.

Deze woorden stellen ons de eerste Christen-gemeente als ons voorbeeld voor oogen. En daarom gaan wij nu eens met elkander onderzoeken wat haar als zoodanig karakteriseert.

I.

„De leer der apostelen.”

„Zij waren volhardende in de leer der apostelen.”

1. Hoe gretig waren die duizenden niet om te luisteren naar de onderwijzing der apostelen, naar het Evangelie van Christus, naar den weg der zaligheid. Zij dorstten er naar om toe te nemen in kennis en genade. „De leer der apostelen,” was voor hen het hoogste gezag, een allesbeslissende autoriteit, een lieflijke regel des levens.

Geliefden, hoe is het thans?

„De leer der apostelen,” — hoe dikwijls wordt die niet betwijfeld, tegengesproken, achtergesteld bij de uitspraken van voortreffelijke mannen van ouden of van onzen tijd.

In zoo menige vraag aangaande het leven en het gedrag van den Christen, huiselijk, maatschappelijk, politiek, en zelfs kerkelijk, — in zoo menige vraag in al deze opzichten wordt niet meer de leer der apostelen gesteld als de autoriteit om te beslissen, maar deze of gene uitspraak van groote mannen van onzen dag, niet eens altijd Christelijke mannen, — alsof zij onfeilbaar zijn! Of anders bij het armzalig licht(?) van ons eigen geweten, alsof het geweten onfeilbaar is, het hoogste gezag is, en niet Gods Woord! Neen, neen, ook heden geldt nog het woord:

„Tot de wet en tot de getuigenis, zoo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn dat zij geen dageraad zullen hebben!”

2. Zij, — die eerste Christenen, — zij dorstten er naar om toe te nemen in kennis en genade. En wij, Geliefden? Ach! menigeen vindt het zoo verschrikkelijk vervelend om ook maar één enkel uur te luisteren naar eene verklaring van Gods Woord, naar de prediking van het Evangelie, naar het voorlezen van een predikatie. Hoe menigeen zal niet eer honderd andere boeken lezen dan één boek van den Bijbel? Of liever tien groote en zware stukken werks verrichten, dan één uur van ernstig onderzoek aan Gods Woord geven?

Vandaar, Geliefden, dat men zoo menigmaal treuren moet als een kind ter catechisatie komt, of naar de belijdenis des geloofs. Vandaar dat zoo menigeen beschaamd wordt in den strijd des geloofs en der waarheid. Vandaar dat zoo menigeen zoo gemakkelijk weggesleept wordt naar dit of dat genootschap, naar deze of gene valsche leer, ja omgevoerd wordt met elken wind der leer. Geliefden, gij verwondert u misschien en zegt: „Wat klagen onze leeraren toch, zóo erg is het toch met ons niet.” Geliefden, God klaagt en zegt:

„Mijn volk gaat verloren omdat het geen kennis heeft!”

II.

„En in de gemeenschap!”

1. „Gemeenschap”; dit wil zeggen: daar was geen tweedracht, maar volkomen eensgezindheid. De arke Gods droegen zij met een gewillige ziel en met eenparigen schouder.

Bij ons, hedendaagsche Christenen, Geliefden, hoeveel tweedracht soms, en hoe weinig eensgezindheid!

Deze wil dit, — en die wil weër iets anders, — en een derde nog weër iets anders. De groote hoofdzaak wordt uit het oog verloren. En men twist dikwerf over kleine bijzaken en nietigheden! Het geringste verschil laat men dadelijk de allerdierbaarste gemeenschap verhinderen en verbreken. Wat persoonlijk is dat moet de Kerk vergelden. Hoort toch, Geliefden, wat een Paulus daarvan zegt: „Gij zijt nog vleeschelijk: want dewijl onder u nijd is, en twist, en tweedracht, zijt gij niet vleeschelijk, en wandelt gij niet naar den mensch?” 1 Cor. 3 : 3.

En wederom:

„Weet gij niet, dat de heiligen de wereld oordeelen zullen? En indien door u de wereld geoordeeld wordt, zijt gij onwaardig de minste gerechtszaken? Weet gij niet dat wij de engelen oordeelen zullen? Hoeveel te meer de zaken die dit leven aangaan? Zoo gij dan gerechtszaken hebt, die dit leven aangaan, zet die daarover, die in de gemeente minst geacht zijn.

Zoo is er dan nu ganschelijk gebrek onder u, dat gij met elkander gerechtszaken hebt.

Waarom lijdt gij niet liever ongelijk? Waarom lijdt gij niet liever schade?” 1 Cor. 6.

2. Gemeenschap.” Dit wil zeggen: Zij zochten de gemeenschap der Christenen, — het gezelschap van Gods kinderen.

En thans, Geliefden?

Christenen, hoe vreemd blijven zij niet voor elkander. 't Is niet of zij zoeken hoe zij best met elkander gemeenschap zullen hebben, zullen houden en oefenen in de vreeze des Heeren. Neen, maar hoe zij het best van elkander gescheiden en verwijderd zullen worden en blijven!

Ach, Geliefden, als wij er eens ernstig aan denken hoe wij dikwijls samenleven als Christenen, ja als leden van één en dezelfde Christen-gemeente, heeft onze samenleving dan wel veel van het beeld dat ons daarvan in Gods Woord aangewezen wordt, dat ons zoo schoon geteekend wordt door ons heerlijk Avondmaalsformulier, als daar gezegd wordt:

„Daar benevens, dat wij ook door denzelfden Geest onder

elkander, als lidmaten éens lichaams, in waarachtige broederlijke liefde verbonden worden, gelijk de heilige apostel spreekt: Eén brood is het, zoo zijn wij velen één lichaam, dewijl wij allen éens broods deelachtig zijn. Want gelijk uit vele graankorrels één meel gemalen en één brood gebakken wordt, en uit vele beziën tezamen geperst zijnde één wijn en drank vliet en zich ondereen vermengt; alzoo zullen wij allen, die door het waarachtig geloof Christus ingelijfd zijn, door broederlijke liefde, om Christus onzes lieven Zaligmakers wille, die ons tevoren zoo uitnemend heeft liefgehad, allen tezamen één lichaam zijn; en zulks niet alleen met woorden, maar met de daad jegens elkander bewijzen."

Geliefden, wel hebben wij stof om ons te verootmoedigen, te zeggen en te bidden: „Heere, doe ons niet naar onze zonden, en vergeld ons niet naar onze ongerechtigheden!”

Wel hebben wij stof om uit de diepte tot God te roepen, en met den dichter van ouds te klagen en te bidden:

Hoe kleeft mijn ziel aan 't stof! Ai! zie mijn nood;
Herstel mij, doe mij naar uw woord herleven;
'k Lei voor uw oog mijn weg en handel bloot;
En welk een angst mij immermeer deed beven,
Gij hebt verhoord; maak voorts uw weldaân groot,
En laat uw wet mij onderrichting geven.

Ps. 119 : 13.

3. „Gemeenschap.” Dit wil zeggen: zij hadden zulk een innigen lust, zulk een groot vermaak, zulk een zalig genot in die zalige gemeenschap, die daar gevonden wordt in de samenkomst, in de vergadering van Gods Gemeente. O, leest het maar eens voor uzelfen daar in de Handelingen der Apostelen, en dan zegt gij met mij: Ja, waarlijk daar was voor hen geen dag van grooter vreugde en blijdschap, dan wanneer zij konden nederzitten aan de voeten der apostelen, in de schaduw van Gods altaar, onder het geklank van het dierbaar Evangeliewoord. Geen grooter vreugde dan wanneer zij met den dichter van ouds konden jubelen:

„Dit is de dag, de roem der dagen,
Dien Israels God geheilgd heeft;
Laat ons verheugd, van zorg ontslagen,
Hem roemen, die ons blijdschap geeft!”

Ps. 118.

Of:

„Komt, laat ons samen Isrels Heer,
Den Rotssteen van ons heil, met eer,
Met Godgewijden zang ontmoeten!”

Ps. 95.

Of:

„Laat ons den rustdag wijden
Met psalmen tot Gods eer;
't Is goed, o Opperheer,
Dat w'ons in U verblijden!”

Ps. 92.

Zoo was het ook in de dagen der Hervorming, zelfs temidden van de grootste gevaren. Ja zoo was het ook in de dagen van onze vaderen in den tijd van bittere vervolging in Frankrijk en in Holland. Wat, — o, wat hebben de vromen zich niet menigmaal getroost om Gods Woord te hooren, om de samenkomst der Gemeente bij te wonen!

En thans, Geliefden? Ach! voor hoe menigeen is het gaan naar de kerk, het bijwonen van de samenkomst, van de vergadering van Gods Gemeente meer een kruis dan een lust; meer een bittere plaag dan een vermaak; meer een onvermijdelijk verdriet dan een zalig genot! De dichter zegt:

„Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten.” Maar daar is menig Christen die dit niet meer kan zeggen, want de dienst van God is hem toch maar een verdriet! Ja, voor die eerste Christenen; voor die ernstige, heilbegeerige vromen in de dagen van vervolging; voor onze ouders in de eerste dagen der scheiding, — o, voor hen was de dag der ruste, de heerlijke Sabbat, toch zulk een vreugdedag; van zorg ontslagen konden zij dan den Heere dienen met al hunne krachten.

Thans, Geliefden, thans, — geen vervolging, geen gevaar, geen bange vrees, geen verre afstanden over het algemeen, bijna geen moeilijkheid om de vergadering van Gods Gemeente bij te wonen; wij wonen als in de schaduw van Gods huis; op meer dan éene plaats kan de kerkklok zelfs gehoord worden; en is er nu blijdschap als de dag der ruste aanbreekt? Ja, — Gode zij dank! bij velen, Geliefden, waarlijk blijdschap om zich in den Heere te verlustigen. Maar ach! toch ook bij velen blijdschap slechts om evenzoo te doen als Jesaja zegt, om „hun eigen lust te vinden.”

De één om dien dag in ledigheid, in een zoogenaamd zalig nietsdoen door te brengen; een ander om een halven dag aan den Heere te geven, en de andere helft voor zijn eigen lust te houden; een derde om eenvoudig de kerkdeur voorbij te gaan; een vierde om dien dag met bezoeken en kuieren door te brengen; een vijfde zelfs om dien dag aan allerlei ijdele vermaken te geven. — Maar waar zullen wij van al deze dingen het einde vinden?

„Geliefden, wat het dan ook al wezen mag, alles, waardoor wij op dien dag onzen eigen lust vinden, is niet recht voor God!

Neen, Geliefden, neen, laat het toch zoo niet onder ons wezen of worden. Hoort toch wat de dageraad van elken dag des Heeren zegt: „Gedenkt den Sabbatdag dat gij dien heiligt!”

En als de zon opgaat en gij ziet rondom u, is het dan niet alsof alles rondom ons ons toeroept: „Gedenkt den Sabbatdag dat gij dien heiligt”?

Hoort, ook de kerkklok zegt:

„Gedenkt den Sabbatdag dat gij dien heiligt!”

4. „Gemeenschap.” Dit wil zeggen: „Zij hadden alle dingen gemeen. En zij verkochten hunne goederen en have, en verdeelden dezelve aan allen, naar dat elk van noode had.” Vers. 45.

Zekerlijk, Geliefden, ik stem u toe, dit was misschien alleen mogelijk in zulk een volkomen toestand als waarin die eerste Christen-gemeente verkeerde.

Maar toch, Geliefden, vervullen wij het woord dat daar zegt:

„De armen hebt gij altijd met u”?

„Draagt elkanders lasten”?

„Alzoo zijn wij velen één lichaam in Christus, maar elkeen zijn wij elkanders leden”? Rom. 12.

Of zijn deze woorden soms niet voor ons bedoeld; niet voor ons van kracht? Zekerlijk, Geliefden. — Hoort dan wat de Heere, onze God, reeds door een Jesaja van deze dingen heeft getuigd. Leest daaromtrent maar eens Jesaja 58.

III.

„En in de breking des broods.”

Dit wil zeggen: in het uitoefenen van de ware gemeenschap der heiligen aan liefdemaaltijden en vooral aan het heilig Avondmaal.

Hoe schoon wordt ons zulk een liefdemaaltijd en daarbij het Avondmaal geteekend.

„En dagelijks eendrachtelijk in den tempel volhardende, en van huis tot huis brood brekende, aten zij tezamen met verheuging en eenvoudigheid des harten; en prezen God, en hadden genade bij het gansche volk.

En de Heere deed dagelijks tot de gemeente, die zalig werden.”
Verzen 46 en 47.

Geliefden, denkt er toch nu eens ernstig over na, neemt onzen toestand eens ernstiglijk in oogenschouw, en zegt dan of wij ook nu nog zulk een liefdemaaltijd, zulk een Avondmaal kunnen houden? Neen, — en toch ook weér: ja; — ja, als wij ons maar in waarheid daartoe zouden willen opmaken, willen stellen en voorbereiden! Maar ach, Geliefden, hoe gaat het menigmaal? Als de heerlijke tijd des Avondmaals nader en nader komt, dan zal menig Christen net zooveel hinderpalen voor zichzelf en voor anderen in den weg leggen als hij kan, inplaats van te gedenken aan het gebed: „Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren; en leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze!” Inplaats van, gedachtig aan dit gebed, alles te doen wat hij kan om elken hinderpaal voor zijne voeten weg te nemen, en ook voor zijn broeder of zuster!

En als de dag van ernstige voorbereiding aanbreekt, wat dan? O, Geliefden, dan wordt het hart dikwerf met weemoed aangedaan, wanneer zoo menige plaats in het huis des gebeds ledig gezien wordt; daar buiten op de straat gaat meer dan één, daar op de markt of in de winkels en kantoren of op andere plaatsen, — daar is men druk bezig met de tijdelijke belangen te behartigen, — en de eeuwige? De eeuwige worden verwaarloosd! Thuis wordt menigmaal heel nauwkeurig en met veel zorg en berekening een notitie gemaakt van noodige dingen, die op het dorp

gekocht moeten worden. Eilieve! maakt gij ook een notitie voor de dingen die gij zoo broodnoodig hebt voor uw arme zielen? Geliefden, hoe kunnen wij dan toch een gezegend Avondmaal verwachten, als wij ons niet eens de moeite getroosten willen om ons behoorlijk daartoe voor te bereiden, wanneer één enkel uur van voorbereiding ook nog menigmaal voor ons te veel is? O, broeders en zusters, door dit woord kom ik thans tot u, en smEEK en bid u: Helpt ons, helpt ons toch, helpt toch uwe opzieners en leeraars, opdat dit anders worde! Wat moet de wereld van ons zeggen? Welk een voorbeeld voor onze kinderen! Hoe ernstiglijk moesten de Israëlieten zich niet voorbereiden voor hunne feesten en vooral voor het paascheest!

Hoe ernstig spreekt Paulus niet van deze dingen in zijne brieven aan de Gemeente van Corinthe.

O, Geliefden, zoo dikwijls dit gebeurt, is het mij alsof ik Jezus zie, zooals Hij daar stond op den Olijfberg, en zijne handen uitstreckte naar Jeruzalem, en zeide: „Jeruzalem, Jeruzalem, hoe menigmaal heb Ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, gelijk eene hen hare kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen, doch gijlieden hebt niet gewild!” En daarom, daarom moet ons hart met groote vreeze en beving aangedaan worden, om bevende tot God te roepen:

Zend, Heer, uw licht en waarheid neder,
En breng mij, door dien glans geleid,
Tot uw gewijde tente weder,
Dan klimt mijn bange ziel gereeder
Ten berge van uw heiligheid,
Daar mij uw gunst verbeidt.

Ps. 43 : 3.

IV.

„En in de gebeden.”

Dit wil zeggen: in het oefenen van de gemeenschap der heiligen door het onderling gebed in de vergadering van Gods Gemeente, of in het gezelschap der vromen, of in het eenzaam gebed, eertijds het vasten genoemd.

Bidden! O, welk een heerlijk werk! Het ademhalen, het leven der ziel! Een spreken met God; iets, — neen alles van God

te vragen, gelijk een kind het van zijn vader doet! Wordt een kind daarvan moede of mat? En toch, Geliefden, zoo dikwijls wordt daar geklaagd: „Het gebed is toch te lang!” En hoeveel tijd wordt daar aan het eenzaam gebed gegeven? En van wien hoort men dat hij of zij vast *)? Of behoeven wij niet? Wij vragen u, legt dit woord toch weg in uw hart! Onderzoekt eens wat ook onze plicht is in het vasten. In alle ernstige tijden toch werd het vasten gekend.

En gedenkt, Geliefden, aan het woord van Jezus:

„Dit geslacht vaart niet uit, dan door bidden en vasten!”

Amen!

Te zingen Ps. 119 : 13.

*) Gaarne zou ik een ieder ernstig raden over het vasten eens te lezen wat Dr. A. Kuyper daarvan zegt in zijn boek, getiteld: „Uit het Woord!”

XXVI.

AFVAL VAN JEZUS.

Te zingen Ps 89 : 1.

Te lezen Johannes 6 : 47—71.

Te zingen Ps. 33 : 9.

Het gebed.

Te zingen Ps. 66 : 3.

Tekst Joh. 6 : 67: Jezus dan zeide tot de twaalfen: Wilt gijlieden ook niet weggaan?

Vooraf het laatste gedeelte.

De Heere Jezus had gewandeld op de onstuimige golven der Galileesche zee; Hij was tot zijn benauwde discipelen gekomen en had hen gered, getroost en hun geloof krachtig versterkt dat Hij waarlijk de Zoon van God was. Hij gaat vandaar naar Kapernaüm, en de scharen volgen Hem. Hij spreekt tot hen over zichzelf als het ware levensbrood, dat van den Vader nedergedaald is, en zegt: „Die mijn vleesch eet en mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage.

Want mijn vleesch is waarlijk spijs en mijn bloed is waarlijk drank.

Die mijn vleesch eet en mijn bloed drinkt, die blijft in Mij, en Ik in hem. *

Zoo spreekt Hij, doelende op zijn lijden en sterven, als het eenige middel ter zaligheid voor den zondaar, en ook met het oog op de vereenzelviging van een ieder die in Hem gelooft met dat lijden en sterven, waardoor alleen de ziel kan behouden worden. „Die mijn vleesch eet en mijn bloed drinkt, die blijft in Mij, en Ik in hem.”

Maar deze rede is onbegrijpelijk, is aanmatigend, is hard voor het vleeschelijk Israël, dat Jezus volgt om de spijs die vergaat, en niet om de spijs die blijft tot in het eeuwige leven. Daarom wordt daar ook van hen gezegd: „Van toen af gingen velen zijner discipelen terug, en wandelden niet meer met Hem.” De duizenden van Jezus' aanhangers krimpen tot honderden, de honderden tot tientallen in, en terwijl de Heere voor zichzelf hun bijzijn niet behoeft, vervult de gedachte aan hunne onvatbaarheid zijne ziel met heiligen weemoed. Daar staat Jezus nu alleen met de twaalf; ook in hun hart komt voor een oogenblik de gedachte, de vraag op: Wat zullen, wat moeten wij doen? Maar Jezus weet het, en Hij verstaat het, en komt hun in liefde voor met de ernstige vraag: „Wilt gijlieden ook niet weggaan?”

En zoo vraagt Hij, niet omdat Hij twijfelt aan hunne getrouwheid, maar om die getrouwheid op de proef te stellen, om die getrouwheid te doen blijken; om den aanstaanden verrader een vorschenden blik in zijn eigen hart te doen slaan; om het aan allen te toonen dat Hij liever geen aanhangers hebben wil, dan dat zij gedwongen moesten worden om bij Hem te blijven.

„Wilt gijlieden ook niet weggaan?”

I.

Wat kan toch de reden wezen waarom zoo velen een korten tijd met Jezus en de zijnen wandelen, om zich dan weër met tegenzin en haat van Hem af te keeren?

't Is, Geliefden, omdat de natuurlijke mensch niet kan begrijpen de dingen die des Geestes Gods zijn; omdat het bedenken des vleesches vijandschap is tegen het bedenken des Geestes; de duisternis kan het licht niet verdragen; de natuurlijke mensch kan het niet verdragen dat het Evangelie van Christus zijn zonde en verdorvenheid openbaart en aan dien pijnlijken kanker van zijn hart werkt en snijdt; de teugels van zijn verstand en hart en leven wil hij in zijn eigen hand houden. Hij kan zich niet onderwerpen aan het Evangelie van Christus, en nog minder aan den Geest van God. Zijn onkunde, zijn onmacht, zijn onreinheid, zijn verwaandheid wil hij niet erkennen. In zijn oog is hij de beste, weet hij

alles het best, doet hij alles het best; Jezus behoort het zich tot eene eer te rekenen dat hij Hem wil volgen, — en als Jezus dan zoo met hem niet tevreden en dankbaar is, dan keert hij Jezus liever den rug toe en wandelt liever niet meer met Hem, dan dat hij zich aan Jezus zal onderwerpen.

Dit is de grondoorzaak van allen afval van Jezus en de zijnen. Maar allen doen dit niet op dezelfde wijze en om dezelfde redenen.

1. Sommigen vallen van Christus af, omdat zij bevreesd worden voor vervolging en smaad.

Het loon der wereld is voor hen beter dan het loon der gerechtigheid. De gunst der menschen is voor hen meer dan de gunst van God. Liever door God veroordeeld dan door de menschen bespot en uitgelachen. Liever bij de wereld in eere en aanzien, dan met het volk van God veracht en verguisd te worden, en uitgemaakt te worden als ouderwetsch, en bekrompen, en achterblijvers. Neen, voor Christus zullen zij niet in de gevangenis gaan, en boeien aan de armen laten klinken, en gebrek en honger en dorst lijden; om des geloofs wille zullen zij zich nooit laten verbranden! Met Christus schande en oneer verdragen? O, neen, bij de wereld kunnen zij het immers veel beter hebben! Tot hiertoe hebben zij Jezus gevolgd, maar langer is het niet meer veilig, daarom keeren zij zich van Jezus af en zoeken eene schuilplaats bij de wereld. Maar, ach! Zij storten zich in een eeuwig verderf. En zij weten het niet!

O, Geliefden, daar is voor u ook menigmaal verdrukking en benauwdheid en hoon en smaad! Maar hoort toch de stem van Jezus, die u vraagt: „Wilt gijlieden ook niet weggaan?” En o, laat ons antwoord met onze vaderen, met een Petrus zijn: „Heere! tot wien zullen wij heengaan? Gij alleen hebt de woorden des eeuwigen levens.” O, laat dit de taal van ons hart zijn, al wandelen wij ook in benauwdheid, in een dal van vele schaduwen des doods! Dan zullen wij, als God ons levend maakt, — dan zullen wij met Christen in zijne „Pelgrimsreize naar de eeuwigheid,” ook van God zeggen: „Zijne lamp doet Hij schijnen boven mijn hoofd, en bij zijn licht doorwandel ik de duisternis.” Job 29 : 3. Ja dan zingen wij met Christen:

O wonderdaad!
 Mijns Heeren raad,
 Mijn Heilands machtbetooning
 Heeft me uitgeleid
 In veiligheid
 Door doodsschauw's weg en woning.

Wat strikken daar,
 Wat lijfsgevaar,
 Wat schrik van allerwege!
 Niet mijne kracht
 Doorstond die macht:
 Van God kwam moed en zege!

Alleen U, Heer,
 Zij roem, zij eer,
 Nu 'k, van 't gevaar ontheven.
 Den dank, de kroon,
 Voor trouwbetoon,
 Mijn Jezus, U mag geven!

2. Anderen verlaten Jezus en de zuivere leer van Gods Woord uit louter onverschilligheid.

Zij hebben het nooit met God en zijn Woord en hunne zielen ernstig gemeend. Het was alles schijn, louter wind en stof. Alles is voor hen omtrent even goed. Dit is hun spreekwoord: „Elkeen moet door zijn geloof zalig worden.” — God beware ons, Geliefden, om dit woord ooit anders op onze lippen te nemen dan met het waarachtig gebed in het hart: „O Heere! bewaar ons toch voor zulk eene blindheid en onverschilligheid!” Zegt het Woord van God dan niet: „Want er is geen andere naam onder den hemel den menschen gegeven, door welchen wij moeten zalig worden, dan door den naam van Jezus!” — Zoekt het dan waar gij wilt, — dit blijft zeker en gewis: alleen door den naam van Jezus zullen wij den hemel binnengaan. Ja dit is een waarachtig en getrouw woord: „Wie God verlaat, heeft smart op smart te vreezen. Maar wie op Hem vertrouwt, op Hem alleen, ziet zich omringd van zijn weldadigheên!”

3. Velen worden van Jezus afgetrokken en verleid door ijdele en booze metgezellen en vrienden.

Hoe menige zoon en hoe menige dochter was reeds de spijker aan de doodkist van vader en moeder! Hoe menig vader- en moederhart is niet reeds gebroken van verdriet en jammer over zoon of dochter! O, als de geschiedenis van elken zoon en elke dochter beschreven was, die vader of moeder een vroegtijdig graf bezorgd hebben door hun ondeugd en roekeloosheid, of de grijze haren van vader of moeder met bitteren smaad en rouw ten grave hebben doen dalen, — wat een tooneel van jammer en ellende zou zich dan niet aan onze oogen vertoonen! En zeker is het dat de meesten van die zonen en dochters hun eerste voetstappen op die booze en verderflijke wegen gezet hebben aan de hand van booze jongelingen en dochters, aan de hand van ijdele wereldlingen. — O, dat zoete woord, die lieflijke glimlach van verlokking en verzoeking en verleiding heeft toch zooveel kracht op het vroolijk hart van den onbezonnen jongeling en onbedachtzame jongedochter! Met sluwe list spant de verleider zijne netten. Zijn woord is verdervend, en zijn voorbeeld aanstekelijk en verpestend! Dit is zijn woord: „Kom, ga eens samen, vriend of vriendin! Wat zit gij toch altijd thuis te moppen en te treuren! Kom, breng ook eens een avondje met ons door; gij zijt toch nog niet een oude vrouw of een oude vader. Wat zijt gij toch zoo conscientieus; ik ben een Christen net zoo goed als gij, en ik kan dit en dat voor mijn plezier doen, zonder dat het mijn geweten hindert, — God zal het toch niet zoo nauw met ons nemen! Maak u toch niet zoo belachelijk! Ik schaam mij voor uw part!” Ziet, dan word de jongeling of de jongedochter medegesleept naar de wegen van het verderf, naar al de ijdelheden dezer wereld. De stem van het geweten wordt altijd flauwer en flauwer; de wereld wordt altijd schooner en begeerlijker; de vermaning van vader en moeder, van leeraar en opzieners en goede vrienden wordt niet meer zoo diep gevoeld, wordt verworpen en veracht, en eindelijk gaat het van zoogenaamde onschuldige vermaken altijd verder en verder, — en menigeen zinkt reddeloos neder in diepten van jammer en ellende, een ellende zoo diep, zoo rampzalig en schrikwekkend, dat de beschrijving daarvan ons de haren te berge doet rijzen en het bloed in de aderen doet stollen. O, jongeling en jongedochter, als gij de stem der verzoeking en verleiding hoort, als de

wereld voor uw oog blinkt en schittert, als de Satan u het éene onheilig en onrein genot na het andere in oor en hart zoet en zachtjes fluistert, o, vlucht dan, ja vlucht naar Jezus; o, staat toch stil aan den ingang van dien breeden tooverweg, en vraagt: „Wat wil ik doen? Wat zal het einde daarvan zijn?” En bidt: „O Heere, leid mij niet in verzoeking, maar verlos mij van den booze!” Laat den besten vriend en de beste vriendin varen en gaan, maar houdt gij aan Jezus vast en zegt: „Heere, tot wien zullen wij heengaan? Gij alleen hebt de woorden des eeuwigen levens.”

O, mijn broeder, mijne zuster, als zorgen en nooden u dreigen, — Jezus kan helpen! Hij zegt: „Roep mij aan in den dag der benauwdheid, Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eeren.” Laat anderen uitkomst en troost zoeken waar zij ook willen, — houdt gij aan Jezus vast, en Hij zal u nooit begeven of verlaten. En als de wereld u dreigt of roept, en als Satan naar u grijpt, o, strekt dan de handen uit naar Jezus, grijpt Hem aan door het geloof, en bidt: „Schep mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vasten geest!” En zegt: „Heere! tot wien zullen wij heengaan? Gij alleen hebt de woorden des eeuwigen levens.”

4. Velen verlaten den Heere Jezus en zijn dienst, om den wellust dezer aarde en de ijdelheden van dit leven te genieten.

Zij gevoelen het dat die wellusten en ijdelheden niet overeenkomen met het geloof in Christus, met den dienst van God. Zij gevoelen het, twee heeren kunnen zij niet dienen, God en de wereld. De godsdienst hindert hen in hun bezigheid en in den dienst der wereld. Met den rijken jongeling keeren zij daarom Jezus den rug toe, en rondartelend door al de ijdelheden dezer wereld, worden zij door een machtigen toover- en maalstroom heengesleept naar het eeuwig verderf, waar viool en dansgezing en gelach voor eeuwig verstommen, en niets anders gehoord en gezien wordt dan het gekners hunner tanden en de weening hunner brandende oogen.

O, vraagt gij dan met den dichter van ouds: „Waarmede zal de jongeling zijn pad, door ijdelheên omsingeld, rein bewaren?” Het Woord van God zegt, en de ondervinding van de Godgetrouwen getuigt: „Gewis als hij het houdt naar 't heilig blad!” Laat dit gebed dan ook dag en nacht ons gebed tot Jezus zijn: „U zoekt mijn hart; mijn oog blijft op U staren; laat mij van 't spoor, in uw geboôn vervat, niet dwalen, Heer; laat mij niet hulplooos varen!”

5. Velen verlaten Jezus en zijn dienst, omdat de omstandigheden van hun leven of van hunne omgeving veranderen.

De man en vader sluit de oogen in den dood, en echtgenoot en kinderen dwalen heen op verkeerde wegen.

De vrome echtgenoot sterft, en de man en vader geeft zich over aan een slecht en losbandig leven.

Voorspoed lacht ons toe, en wij dienen den Heere; tegenspoed komt, en wij zoeken hulp bij de wereld.

Het loon der gerechtigheid is klein, en wij zoeken bij de wereld rijkdom en eer!

De overlegging van ons hart wordt verijdeld, in onze verwachting worden wij teleurgesteld; dan verwijten wij dit aan God en zoeken elders wat ons hart bekoort. Dezen hebben eene gedaante van godzaligheid, doch zij verloochenen de kracht daarvan. Met Judas gaan zij naar hun eigen plaats. Met den rijken jongeling keeren zij tot hunne schatten weder. Met Demas krijgen zij de tegenwoordige wereld lief. Met de menigte keeren zij Jezus den rug toe en gaan henen. O, hoe ontzettend waarachtig is het woord van Jezus: „Die volhardt tot den einde, die zal zalig worden!” Wie vreest, wie heeft niet voor zichzelf bij dit woord van Jezus op de vraag van Jezus: „Wilt gijlieden ook niet weggaan?” Ja, wij beven als wij op onszelven zien, maar op Jezus ziende, aan zijne voeten, zeggen wij met een David:

„Doch gij, mijn ziel, het ga zoo 't wil,
Stel u gerust, zwijg Gode stil;
Ik wacht op Hem; zijn hulp zal blijken;
Hij is mijn rots, mijn heil in nood,
Mijn hoog vertrek; zijn macht is groot:
Ik zal noeh wanklen, noch bezwijken!”

6. Velen verlaten Jezus en zijn dienst uit schoone traagheid en lusteloosheid.

Niets trekt hen aan; niets kan hen opschrikken uit de roestige rust van sleur en gewoonte, van zonde en zelfzucht en zelfbehagen. Aan zichzelf hebben zij meer dan genoeg. Het onbreekt hun aan niets. Als tegenspoed en ziekte en dood maar voor altijd konden wegblijven, dan zouden zij ook nooit behoefte gevoelen aan God en den hemel. Voorwaar, een haastig verderf zal hen overkomen! Ja zij zijn als het kaf, dat de wind henendrijft!

7. Velen worden eindelijk van Jezus afgehouden en afgetrokken door een valsche leer.

Rome telt zijn slachtoffers bij duizenden, en het ongeloof het zijne bij tienduizenden! Dankt God dan, Geliefden, voor de zuivere leer van zijn Woord, waardoor wij tot Jezus gebracht worden. En bidt God dat Hij genadiglijk de oogen aller verblinden opene, opdat zij verlost van Rome, en het on- en bijgeloof, en van elke valsche leer, met Petrus mogen uitroepen: „Heere! tot wien zullen wij heengaan? Gij alleen hebt de woorden des eeuwigen levens!”

II.

„Wilt gijlieden ook niet weggaan?”

Zoo vraagt Jezus. En, Geliefden, wat is hierop uw antwoord?

Let op de ondervinding van anderen, die Jezus verlaten hebben, — en antwoordt dan!

O, als ware kinderen Gods hun Heiland voor een tijd verloochenen en verlaten; ach! dan ondervinden zij het dat zij diep ongelukkig zijn; dat hun levenssap veranderd wordt in zomerdroogten; dat hun smart zeer vergroot wordt; dat hunne beenderen in hunne veroudering brullen den ganschen dag. Zij hebben geen rust, zij hebben geen vreugde, zij hebben geen vrede, totdat zij die weêrvinden aan den voet van Jezus' kruis. Weet dan, Geliefden, wat gij Jezus antwoorden zult! Maar bedenkt daarbij, dat

die ware kinderen van God, die hun Heiland eenmaal verlaten hebben, nooit weër worden wat zij eens geweest zijn. Met bittere smart wordt altijd weër gedacht aan den dag van zonde, aan den dag van verloochening. O, zegt mij, Geliefden, zou Petrus het ooit vergeten hebben dat hij eenmaal, eenmaal zijn Jezus verloochend had? Daarom, wie onder ons denkt te staan, die zie dan toe dat hij niet valle! God alleen is machtig om ons in zijn kracht te bewaren, hier in het strijdperk van dit leven, en voor de zaligheid die bereid staat om geopenbaard te worden in den laatsten tijd.

Daarom moet het gebed van ons hart dag en nacht zijn met den dichter van ouds:

„Och, schonkt Gij mij de hulp van uwen Geest! Mocht die mij op mijn paan ten leidsman strekken!” Ps. 119 : 3.

III.

Geliefden, anderen hebben Jezus verlaten, anderen zijn heengegaan, ja honderden en duizenden; waarom zullen wij dan ook niet heengaan?

O, als de Heere ons aan onszelf overlaat, dan kunnen wij daarvoor geen reden en geen antwoord vinden.

Maar als de Heere ons in het hart grijpt door zijn genade, als de Heere ons zijne onmisbaarheid, zijne liefde, zijne dierbaarheid toont, — dan zeggen wij met een Petrus: „Heere! tot wien zullen wij heengaan?” Naar de doode letter en het harde juk der Farizeën? Naar de goden der blinde heidenen? Naar het helsche ongeloof? Naar het blinde noodlot? „Heere! Gij alleen hebt de woorden des eeuwigen levens!” Gij hebt dat leven in ons gewekt; uw Woord alleen kan dat leven voeden. Gij alleen kunt dat brandend hartsverlangen naar eeuwig heil en onsterfelijkheid verzadigen. Neen, Heere Jezus! bij U willen, bij U moeten wij blijven, wij kunnen niet anders: „Gij alleen hebt de woorden des eeuwigen levens!”

O, moge dit dan ook de betuiging van ons hart zijn, wat een vroom en getrouw kind des Heeren zegt:

Tot de wereld wederkeeren?

Neen, dat niet in eeuwigheid!

sterk mij, goede Geest des Heeren,

Die mij hiertoe hebt geleid!
Voed in mij een droefenis,
Die aan God gevallen is,
Die mij straks een vreugd zal geven,
Boven alle vreugd verheven.

Heer! uw arme Magdalene
Vindt in U haar hoogste goed;
Niets begeert zij dan dit éene:
Laat mij blijven aan uw voet!
Troost, vernieuw en heilig mij,
Tot ik gansch gelouterd zij;
Tot ik, juichend voor uw throne,
Eeuwig boven bij U wone!

Amen, ja amen!

Te zingen Ps. 119 : 3.

XXVII.

DE WEDLOOP VAN DEN CHRISTEN.

Te zingen Ps. 105 : 1.

Te lezen Hebreë'n 12 : 1—15.

Te zingen Ps. 84 : 3.

Het gebed.

Te zingen Ps. 118 : 7.

Tekst Hebr. 12 : 1, 2: Daarom dan ook, alzoo wij zoo groot eene wolk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen allen last en de zonde, die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid loopen de loopbaan, die ons voorgesteld is; ziende op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, dewelke, voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen, en schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand des troons van God.

De apostel Paulus had gewezen op de natuur des geloofs, op de kracht en de vruchten des geloofs, en wekt nu de Hebreë'n op om naar datzelfde beginsel en voorbeeld in het Christelijk geloof te handelen en te wandelen.

De voorstelling in deze verzen is zeer schilderachtig. De volharding in het Christelijk geloof wordt vergeleken bij een wedloop, dien men zegepralend ten einde toe volhoudt; tot dat einde legt men alles af, wat bezwaart en in den loop kan hinderen, terwijl men opgewekt en aangevuurd wordt door een groote menigte van toeschouwers, die, getuigen van den wedstrijd, de loopbaan omringen.

Dit beeld is genomen van de oude Olympische spelen. Ook sedert Alexander den Groote zelfs in Palestina bekend. Bij 't ontwikkelen van dit beeld maakt de apostel gebruik van drie omstandigheden in verband tot den looper in die oude wedloopen, om juist daardoor de ernstige vermaning om in het geloof te volharden tot den einde toe, zeer krachtig aan te dringen:

1. De looper ontdeed zich met groote zorg en nauwkeurigheid van elken last, die hem in 't loopen kon hinderen. Niet alleen van de overtollige kleederen, maar bijna van al zijne kleederen, zelfs van het overtollige vleesch door voorgaande onthouding en oefening.

2. Met lijdzaamheid getroostte hij zich alle opoffering, moeite, arbeid en zelfverloochening om voor dien wedloop geschikt te worden en te blijven.

3. En in het loopen hield hij het oog sterk en onafgewend gevestigd op den eindpaal van de loopbaan, waar de prijsuitdeeler gezeten was, om de overwinning toe te kennen en de prijzen uit te deelen.

I.

De looper ontdeed zich van elken last.

Niet anders moet het zijn met den Christen, — looper in het groote strijdperk van dit leven. Paulus zegt:

„Laat ons afleggen allen last, en de zonde, die ons lichtelijk omringt.”

Elken last.

Ongeloof, die groote zonde der Joden; of schroomvalligheid in de belijdenis van het Evangelie.

't Overtollige vleesch: wereldschgezindheid en vleeschelijke begeerlijkheden. „De begeerlijkheid des vleesches, en de begeerlijkheid der oogen, en de grootschheid des levens;” zelfzucht en ijdelheid, en de verkeerde zorgvuldigheden dezès levens, zelfs soms geoorloofde dingen, wanneer zij ons in den Christelijken wedloop zouden hinderen.

Met één woord: „de zonde, die ons lichtelijk omringt.”

De lange kleederen, naar de mode van die dagen, waren hinderlijk in 't hardloopen; slingerden zich gedurig vast om de beenen, en hielden alzoo 't loopen zeer tegen. Daarom wierp de looper die ook af, hij was bijna naakt. Denkt hier aan den blinden Bartimeüs, die tot Jezus kwam, Markus 10 : 50. Zoo moet het ook met ons zijn. Want dat loopen, wat is het anders dan een gedurig komen, en altijd nader komen tot Jezus, een gedurig roepen,

altijd ernstiger roepen: „Jezus, Gij Zoon Davids, ontferm u mijner!”

Aan een zeker hoog geplaatst zeeofficier werd dit eens op een zeer treffende wijze duidelijk door een wonderlijke gebeurtenis, die er met hem plaats vond. Hij was verzonken in een leven van diep ongelooft en grove lichtzinnigheid. De ernstige vermaningen van een trouwen broeder had hij geduriglijk versmaad. Zij broeder stierf; en veertien dagen na den dood van zijn broeder had hij een droom. Hij zegt:

„Ik droomde dat ik met mijn broeder op den muur van het kerkhof van onze geboorteplaats zat. Het was in den morgenstond, terwijl het ochtendlicht nog nauwelijks begon te dagen. Stil en zwijgend zaten wij hier eene wijle nevens elkander. Toen vraagde hij mij: „Wilt gij wel met mij in de kerk gaan?” Ik stemde toe; wij klommen af, gingen door de groote poort, en kwamen aan de binnenste kleinere kerkdeur. Door deze sloop mijn broeder spoedig heen; ik wilde hem volgen, toen de deur, van boven af als een valdeur, nederzank en mij den weg afsloot. Slechts de helft der ruimte bleef nog open. Ik bukte om er gebogen door te gaan; maar toen zonk de deur nog dieper. Nu liet ik mij eerst op de knieën neder, toen legde ik mij plat op 't lijf, en drong en perste mij zooveel mogelijk om door de enge opening te komen; doch tevergeefs. Diep bedroefd, en toch onwillig om buiten te blijven, nam ik het besluit om mijne kleederen af te werpen; slechts een met zilver gestikt vest (onderbaatje) was mij al te lief, dat wilde ik aanhouden. Daarop beproefde ik van nieuws af om door te dringen, doch tevergeefs. Eindelijk tot vertwijfeling gekomen, ontkleedde ik mij geheel, en begon nu mijzelf er door te persen. Nu werd mijn vel wel door den scherpen kant afgeschaafd, doch daar ik zag dat ik vorderde, achtte ik de smart niet, en zoo raakte ik er door. Nauwelijks stond ik weér overeind of een onzichtbare hand deed mij een rein wit kleed aan; ik zag aan eene tafel tot het gebruik des Avondmaals eene schaar van heiligen aanzitten, en onder dezen ook mijn broeder. Ik zette mij bij hen neder; brood en wijn werden mij toegereikt, en een hemelsche vreugde, een zoo verrukkend genot doordrong mijne ziel, als geen sterfelijk mensch beschrijven kan. Toen riep mij plotseling eene stem tot driemaal bij mijn naam, en sprak:

„Men mist u tehuis!” Mijne vreugde was zoo groot en overstelpend, dat zij weldra de zijden banden van den slaap verbrak, en „maakte dat ik mij op mijne legerstede oprichtte en met luider „stem God verheerlijkte.”

Ziet daar, Geliefden, hoe ernstig die strijd in den wedloop is; van elken last moeten wij ons ontdoen; alles moeten wij af- en wegwerpen, tot het dierbaarste toe, en het wordt menigmaal een strijd ten bloede toe. Want de rechterhand moet afgekapt, en het rechteroog moet uitgetrokken worden! Hoort hier, Geliefden, het woord van Jezus, den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs: „Nauw is de weg, en eng is de poort, die ten leven leidt.”

Treffend wordt de ernst van den strijd des Christens ons ook nog voorgesteld door hetgeen eens met een zekeren roover gebeurde. Hij was hoofd van een groote rooverbende. Hij had slaven en zilver en goud in menigte; maar bij dit al vond hij geen vrede voor 't hart, geen rust voor zijn gemoed. Zoo ging hij op een zekeren dag naar een kluizenaar, die eenzaam, stil en vroom in de woestijn leefde. Hem deed hij de vraag: „Hoe verkrijg ik bij al mijn macht en schatten ook nog de hope des eeuwigen levens?” De kluizenaar leidde hem toen naar den voet van een steilen berg, gebood hem om daar drie zware klippen op te nemen, en om achter hem dien berg, met die zware klippen op de schouders, te bestijgen. De roover spande al zijn krachten in om dit te doen, doch tevergeefs. Eén voor één moest hij die klippen laten vallen en toen kon hij met gemak dien berg beklimmen. En daar op den top van dien berg klonk toen het wijze woord van den vromen kluizenaar: „Mijn zoon, drie zware lasten hinderen u op den weg naar het eeuwige leven: ontbind de rooverbende, geef vrijheid aan uwe slaven, en geef terug de schatten op oneerlijke wijze verkregen. Eer nog kunt gij dezen berg beklimmen met die zware klippen op de schouders, dan dat gij vrede en rust en waarachtig geluk zult vinden in macht en wellust en rijkdom.”

Geliefden, is het u van harte ernst om den prijs des eeuwigen levens te zoeken in de loopbaan van den waren Christen, hoort dan het woord van Paulus: „Laat ons afleggen allen last, en de zonde, die ons lichtelijk omringt.”

II.

Maar hoeveel dit ook al zegt, het is nog niet genoeg om den prijs te behalen.

De looper moest zich ook met alle lijdzaamheid getroosten elke opoffering en moeite en arbeid en zelfverloochening, om voor dien wedloop geschikt te worden en te blijven.

Een paard wordt voor de renbaan getreind, zoo ook de looper in die oude spelen. Niemand kon voor zichzelf een andere loopbaan bepalen of verkiezen. Elkeen werd zijne plaats in die loopbaan aangewezen.

Niet anders is het met den Christen-looper. Hij moet alles daarvoor over hebben, zelfs zijn leven. En, Geliefden, als wij menigmaal alles, alles over hebben voor wat vergankelijk is, o, hoeveel te meer moet dit dan niet zoo zijn voor het eeuwige. Daartoe wekt Paulus ons op:

„Want gij hebt lijdzaamheid van noode; opdat gij, den wil van God gedaan hebbende, de belofte moogt wegdragen.” Hebr. 10 : 36.
„Weet gijlieden niet, dat die in de loopbaan loopen, allen wel loopen, maar dat één den prijs ontvangt? Loopt alzoo, dat gij dien moogt verkrijgen. En een iegelijk, die om prijs strijdt, onthoudt zich in alles. Dezen dan doen wel dit, opdat zij een verderfelijke kroon zouden ontvangen, maar wij een onverderfelijke.” 1 Cor. 9 : 24 en 25.

III.

Moeilijk en ernstig is dus die strijd. Was daar geen bemoediging, misschien onmogelijk.

Maar de looper had een krachtige aansporing en bemoediging.

- a. De roem en het voorbeeld van vroegere helden.
- b. De groote schare van toeschouwers.
- c. Aan den eindpaal de prijsuitdeeler, zelf een overwinnaar, met de lauwerkroon in de hand.

Zoo is het ook met den Christen.

- a. Hij kan zien op den roem en het voorbeeld van vroegere helden

des geloofs. „Daarop wijst Paulus ons, als hij zegt: „Daarom dan, alzoo wij zoo groot eene wolke der getuigen rondom ons hebben liggende.”

Eenigen van die „wolke der getuigen” noemt hij met name in kapittel elf. En zouden wij hier niet denken kunnen aan, en spreken van apostelen en martelaars, van zooveel ware vromen, zelfs van zoovele bekenden en dierbaren, die God uit genade heeft toegevoegd tot die groote wolke der getuigen?

b. Op hen ziet de Christen-looper, en wordt bemoedigd en aangespoord om al zijne krachten in te spannen om uit genade de kroon des eeuwigen levens te verkrijgen.

En daartoe moet ook het zien op allen die hem omringen hem nog meer opwekken.

c. Bovenal naar het woord van Paulus: „Ziende op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus.”

Aan den eindpaal van het strijdperk des levens is Hij gezeten aan de rechterhand Gods, met de kroon des levens in de hand, om eens elken trouwen strijder daarmede te kronen, als hij den loop zal voleindigd hebben.

Op Hem dan, Geliefden, medeloozers, medestrijders, het oog bovenal!

Hij is zelf Overwinnaar boven allen, ja meer dan Overwinnaar boven allen en alles! Hij gaat ons voor niet alleen als de overste Leidsman, maar Hij is ook de oorzaak van ons geloof. „De Vorst des levens.” „De Leidsman onzer zaligheid.” „De Voleinder des geloofs.” Die het voor ons volbracht heeft op de aarde, in de kribbe en in Egypte, in de woestijn en in Gethsémané en aan het hout des kruises. Die het ook voor ons voleindigen zal aan de rechterhand des Vaders.

En terwijl wij in de loopbaan, die ons voorgesteld wordt, met lijdzaamheid loopen, steeds het oog op Hem gevestigd, waar Hij zit aan de rechterhand des Vaders, daar sta voor ons oog bovenal gedurig zijn voorbeeld!

Het ideaal des geloofs heeft Hij in zichzelf verwezenlijkt, als een zoenoffer voor onze zonden, en als ons hoogste voorbeeld, naar hetwelk wij gevormd en veranderd moeten worden. De vreugde die Hem voorgesteld was, heeft Hem kracht en moed gegeven om

lijden en kruisdood te verdragen, de vreugde om daarna te zitten aan Gods rechterhand als Koning en Heiland, om bekeering en vergeving van zonde te geven ten eeuwigen leven, een iegelijk die in Hem gelooft. De schande, dien rotssteen der ergernis voor Jood en Griek, heeft Hij veracht, voor de heerlijkheid aan des Vaders rechterhand.

Het oog dan op Hem, Geliefden! Dan loopen wij met lijdzaamheid de loopbaan die ons van God wordt voorgesteld.

In de kracht en mogendheid van onzen God verdragen wij dan ook lijden en smart voor de eeuwige vreugde, die ons voorgesteld wordt.

Door de genade en Geest onzes Heeren Jezus Christus verachten wij dan ook de schande, den rotssteen der ergernis voor zoo menigen ongeloovige en wereldling; om uit genade, en door genade, eens te verkrijgen de eeuwige heerlijkheid aan de rechterhand des Vaders!

„Ziende op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus”, zeggen wij dan ook eens met een Paulus, zelfs in het heetste van den strijd, ja zelfs bij het naderen van den dood, den eindpaal van den strijd en loop:

„Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop geëindigd, ik heb het geloof behouden.

Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in dien dag geven zal; en niet alleen mij, maar ook allen die zijne verschijning liefgehad hebben.” 2 Tim. 4 : 7 en 8.

Dit geve God ons uit genade!

Amen!

Te zingen Ps. 119 : 17.

XXVIII.

HET STERVEN DER GODDELOOZEN.

Te zingen Ps. 130 : 2.

Te lezen Ps. 1.

Te zingen Ps. 1 : 1.

Het gebed.

Te zingen Ps. 1 : 4.

Tekst Spreuken 14 : 32 : „De goddelooze zal heengedreven worden in zijn kwaad; maar de rechtvaardige vertrouwt zelfs in zijnen dood.”

Het sterven van den goddelooze en het sterven van den rechtvaardige worden hier tegenover elkander gesteld.

En ach, hoe ontzaglijk groot is dat verschil!

Heden wenschen wij met uwe aandacht stil te staan bij het eerste gedeelte van dit vers, bij het sterven van den goddelooze.

Doch voor wij daartoe overgaan wenschen wij iets in het algemeen over sterfbedden te spreken. 't Is zoo opmerkelijk dat wij in de Heilige Schrift geen beschrijving aantreffen van het sterven van eene vrome of goddelooze. De Schrift verhaalt ons niet wat de vrome vaders en de mannen Gods op hunne sterfbedden gesproken hebben, nog minder wat zij gedaan of gevoeld hebben. Met den eersten oogopslag komt dit ons vreemd voor; meestal verwachten wij van elk mensch, hij zij dan bekeerd of onbekeerd, dat hij op zijn sterfbed nog een woord zal spreken dat eenig licht zal werpen op den toestand zijner ziel in de stervensure. Doch, op een paar uitzonderingen na, wordt daarvan geen melding gemaakt in de Heilige Schrift. Denkt maar eens aan het sterven der aartsvaders, Abraham, Izak, Jakob en Jozef; wat zij kort of lang vóór hun dood gedaan en gesproken hebben, met het oog op hun

sterven, dit wordt ons verhaald; maar niets aangaande de sterfensure, dan misschien de enkele uitroep van Jakob: „Op uwe zaligheid wacht ik, Heere!”

Zoo is het ook aangaande het sterven van Mozes en Aäron, Samuël en David, Jesaja, Jeremia, Ezechiël, en al de andere profeten.

Zwijgt het Oude Testament dienaangaande bijna geheel en al, zoo is het ook met het Nieuwe Testament. Treffend wordt het ons verhaald hoe Johannes de Dooper aan zijn einde gekomen is, maar geen enkel woord van hetgeen hij zou gesproken of gevoeld hebben. En zoo is het ook met de Apostelen en andere mannen Gods, op twee uitzonderingen na, namelijk het sterven van Stéfanus en van den bekeerden moordenaar aan het kruis. Niet minder zwijgt ook de Heilige Schrift aangaande het sterven der goddeloozen, op een enkele uitzondering na. Met recht komt nu de vraag bij ons op: Waarom zou de Schrift aangaande de laatste oogenblikken vooral van de vromen zulk een volkomen stilzwijgen bewaren, en ons niet verhalen wat zij gesproken hebben, of wat zij gedaan hebben, of ook hoe zij gebeden hebben, en hoe hunne zielen in heilige vervoering zijn gebracht door het zien op de hemelsche heerlijkheid?

Is het omdat het van minder of zeer gering belang is hoe wij sterven?

Is het omdat God het lieflijk licht van zijn aangezicht over een sterfbed niet wil verheffen, omdat Christus het niet heiligen en vereeren wil door zijne tegenwoordigheid, omdat de Heilige Geest het niet omstralen wil met het licht des hemels?

Is het omdat de engelen, die gediensstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden dergenen die de zaligheid beërven zullen, weigeren den laatsten dienst hier op aarde te verrichten, om de ontbonden zielen naar de plaats der zaligheid te geleiden, als God het alzoo wil?

Is het omdat de beloften, die ons in dit leven, met al zijn moeite, verdriet en zorgen, ondersteund en vertroost hebben, in de sterfensure al hun waarde en kracht verliezen?

Of is het dat de geloovigen niet sterven zooals zij geleefd hebben; dat al hun geloof, en hoop, en ervaring, en vreugde, en

verwachting, en gebeden, alles, alles hen toch ten laatste begeeft, in dat ontzaglijk uur des doods in rook en damp verdwijnt? Wie durft het zoo verklaren? Dit zou immers een smet werpen op de eer der heilige schrijvers van Gods Woord; een laster zijn tegen Gods vrije genade; een laster op het leven der heiligen; een miskennen van de waarheid en den Geest van God! Voorwaar, niet om deze redenen, maar wel om geheel andere, bewaart de Heilige Schrift zulk een nauwkeurig opzettelijk stilzwijgen aangaande het afsterven der godzaligen. Het is om ons te leeren dat het van oneindig meer belang en gewicht is hoe wij dag aan dag en jaar na jaar leven, dan hoe wij sterven. Het is om ons te leeren dat ons leven het voornaamste, het hoogste, het krachtigste bewijs moet zijn voor de waarachtigheid van ons geloof en van onze heiligmaking, hoop, barmhartigheid en liefde; het sterven kan daarvoor slechts een ondergeschikt bewijs leveren.

Het Woord van God zwijgt desaangaande, omdat het zoo gemakkelijk kan gebeuren dat een paar woorden op het sterfbed gesproken, geheel en al verkeerd opgenomen en verstaan kunnen worden; omdat, tengevolge van zwakheid of van den aard der krankheid, een stervende nauwelijks instaat kan zijn nog een enkel halfverstaanbaar woord uit te brengen eer de laatste doodssnik dáar is, dat ver, en oneindig ver te kort schiet om het gevoel des harten en de ondervinding der ziel uit te drukken.

Het Woord van God zwijgt, opdat wij niet tot de gevaarlijke gevolgtrekking zouden komen, dat het sterven, en niet het leven, de toetssteen van ons geloof en onze verwachting moet wezen.

Het Woord van God zwijgt, omdat een sterfbed bedriegelijk kan zijn. Of kan niemand sterven en verloren gaan met een leugen in de rechterhand? Daarom beschrijft het Woord van God ons veeleer het leven der vromen, opdat wij het weten mogen dat wiens leven Christus is, voor dien ook het sterven gewin zal wezen; want alzoo zegt de Heere: „Die in Mij gelooft zal leven, al ware hij ook gestorven.” Maar meent echter niet dat het Woord van God daarvan zwijgt omdat het onverschillig is aangaande de wijze van het afsterven der geloovigen. Leest maar eens in Hebreëu elf die heerlijke getuigenis aangaande de wolke der getuigen, en

gij vindt juist het tegenovergestelde. Het 13de vers zegt: „Deze allen zijn in het geloof gestorven.” En vers 39 zegt: „Deze allen hebben door het geloof getuigenis gehad.” En wat is er meer noodig? Was hun leven Christus, hebben zij door het geloof getuigenis gehad, laat hun sterven dan wezen wat het wezen wil, hetzij in triomf, hetzij in zwakheid, hetzij in geheimvolle stilte, zij zijn des Heeren, eeuwiglijk en altoos! Zwijgt het Woord van God desaan gaande, met zooveel meer kracht en duidelijkheid leert het ons dat er een hemelsbreed onderscheid is tusschen den dood des oprechten en des goddeloozen. Daar staat het geschreven:

„Ik heb gezien een gewelddrijvenden goddelooze, die zich uitbreidde als een groene inlandsche boom. Maar hij ging door en zie, hij was er niet meer; en ik zocht hem, maar hij werd niet meer gevonden. Let op den vrome, en zie naar den oprechte, want het einde van dien man zal vrede zijn.”

En wordt dit gedurig door ons aanschouwd? En het woord van onzen tekst zegt: „De goddelooze zal heengedreven worden in zijn kwaad.” Waarheen? Gewis naar het eeuwig verderf. „Maar de rechtvaardige vertrouwt,” dat is, hij heeft een vaste en zekere hoop, „zelfs in zijn dood.” En is dit niet onze dagelijksche ervaring?

Laat de sterfbedden van zoovele goddeloozen en onbekeerden, die wij aanschouwd hebben, waarvan wij gehoord hebben, of die voor ons geboekt staan, dan heden voor onze ooren getuigen aangaande de waarheid van dit woord van God: „De goddelooze zal heengedreven worden in zijn kwaad!” Hoe sterven de goddeloozen dan? Zij sterven op zeer verschillende wijze.

I.

Velen sterven met ijdele wenschen en begeerten op de lippen.

Eens lag er een man van edele afkomst op sterven; daar brandt een vuur in zijn kamer; hij ziet naar dat vuur en roept uit: „Och, kon ik maar in dat vuur duizend jaren branden, om Gods gunst te verwerven! Maar ijdel, ijdel is mijn wensch en tevergeefs;

millioenen en millioenen jaren zullen mij niet nader brengen aan het einde mijner bittere smarten. O, ontzaglijke eeuwigheid, ontzaglijke eeuwigheid! Wie zal het zeggen wat dit woord ten volle beteekent: eeuwig, eeuwiglijk en altoos!" Helaas, de tijd der genade was voor hem voorbij, die lieflijke tijd, waarin hij de gelegenheid had gehad om Gods gunst deelachtig te worden, — niet door duizend, niet door één jaar, of zelfs een uur in een vagevuur te branden, maar om niet, uit genade door het geloof in het bloed van Christus!

O, ziet dan toe, Geliefden, dat gij den tijd der genade kostelijk acht, ja, duur als uw eigen ziel en leven! En toch is het mogelijk dat de Satan zelfs heden zijn doodelijk vergif in het oor van den een en ander onder ons blaast! Wat fluistert hij u daar in het oor? „Er is tijd! Er is tijd!"? Ach! scheurt u van hem los, en van uzelf, omvat het kruis van Christus — klemt het vast! Er is geen tijd voor een oogenblik van uitstel. Heden, „heden is het de welaan-gename tijd, heden is het de dag der zaligheid!"

II.

Andere goddeloozen sterven in bitter zelfverwijt.

De onsterflijke worm der hel knaagt reeds aan hun hart en geweten, eer nog de adem des levens uitgeblazen is. Zoo riep eens een jonge man in bitter zelfverwijt uit, toen zijn leeraar hem bezocht: „Och! dat ik u nimmer gezien en nimmer gekend had!" — En waarom? Nu stond hem elke opwekking, elke bestraffing, elke liefdevolle vermaning, elke preek van dien leeraar voor den geest; nu zag hij daarin zoovele roepstemmen Gods om hem te redden. Krachtige roepstemmen, die hij verworpen en veracht had; genade en liefde Gods, die hij met de voeten in het stof vertrapt had! Eens waren zij voor hem stemmen der reddende liefde, — thans brengen zij hem niets dan gal en edik, bitter, bitter zelfverwijt! Nu is het te laat. Nu ontroeren zij hem als zoovele stormen der hel. Hij zinkt weg in de diepten der hel! En ach, daar is het nog erger! Niets dan zelfverwijt, dat als een vuur brandt, als een worm knaagt! Niets dan zelfverwijt, uit eigen

geweten, uit den mond der onreine geesten! Eens, eens kon het beter geweest zijn. Helaas, thans is het voor eeuwig te laat! — Dat „eens”, Geliefden, gij hebt het nog; maar ziet toe dat het niet veranderd worde in een „eeuwig te laat!”

III.

Er zijn ook goddeloozen die met ijdele lichtzinnigheid en in volslagen verharding de eeuwigheid ingaan.

Zoo wordt het verhaald van een zekeren zeer bekenden, geleerden Godlooचनाar (Hume), dat hij op zijn sterfbed nog al schertsende sprak van die groote rivier in de oude fabelleer, waarover men dan gezegd werd naar de andere wereld — het zoogenaamde doodenrijk — te zullen gebracht worden met een schuit, waarvan de roeiers en stuurlieden krankzinnig zouden zijn. Zelfs zijn laatste oogenblikken waren hem te lang; die bracht hij nog door met een zeker soort van kaartspel!

Onbegrijpelijk, onmogelijk, zegt gij misschien, dat een arme, nietige mensch zoo de oogen sluiten kan om voor God te verschijnen! Ja, het is vreeselijk, vreeselijk, Geliefden, maar onmogelijk en onbegrijpelijk niet. Zulk een vreeselijke toestand ontstaat uit een schijnbaar klein en nietig begin. En indien gij u voor dat klein begin niet hoedt en wacht, dan kan zulk een einde ook uw einde worden. Heden sluit gij misschien oor en hart voor de roepstem van Gods Woord; morgen voor de roepstem van tegenspoed; overmorgen voor de roepstem van een treffend sterfgeval, van een ongeluk of zware krankheid, — zoo gaat het voort, hoe langer hoe verder op den weg van lichtzinnigheid en verharding, — en kan uw einde dan anders wezen? „Dwaalt niet, Geliefden, God laat zich niet bespotten; zoo wat de mensch zaait dat zal hij ook maaien.”

O, mochten wij het toch eenmaal recht beseffen en ernstiglijk ter harte nemen, hoeveel daar van dit éene oogenblik, dit heden der genade, voor ons afhangt voor de gansche eeuwigheid! Luistert dan naar het woord van Paulus: „Werkt uws zelfs zaligheid met vreeze en beven; want het is God die in u werkt.” Fil. 2 : 12.

IV.

Velen sterven ook nog in wanhoop.

Gedenkt aan Judas Iskariot!

Vreeselijk was ook het einde van een anderen geleerden Godlooche-naar.

In en door een ijdele filosofie zocht hij zijne heerlijkheid. Toen hij op sterven lag, kwam een zijner metgezellen hem bezoeken, en deed hem de vraag, niet: Hebt gij nu berouw? Bidt gij? Gelooft gij? Zijt gij eindelijk bereid om uw God te ontmoeten? Neen, niet dat; maar wel, zooals het ook van hem te wachten was, deze vraag: „Wordt gij nu eindelijk verzadigd met heerlijkheid?” — En vreeselijk was het antwoord: „Wat? Verzadigd met heerlijkheid? Ik sterf in onuitsprekelijke smart en pijniging!” Tot zijn geneesheer zeide hij: „Ik ben verlaten van God en mensch! De helft van mijn rijkdom geef ik u, als gij mij nog zes maanden in het leven houdt!” Het antwoord was: „Gij kunt geen zes weken meer leven.” „Dan,” zegt de stervende man, en het bed beeft en schudt onder de van pijn en angst trillende ziel en lichaam, „dan ga ik naar de hel en gij gaat met mij!”

Geliefden, hoe krachtig spreekt het Woord van God, bij de gedachte aan zulke sterfbedden, tot onze bekeering, tot onze waarschuwing:

„Die afkeerig van hart is zal van zijne wegen verzadigd worden.”

En wederom:

„Want het is onmogelijk, degenen, die eens verlicht geweest zijn, en de hemelsche gaven gesmaakt hebben, en des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn;

En afvallig worden; die, zeg ik, wederom te vernieuwen tot bekeering, als welke zichzelf den Zoon van God wederom kruisigen en openlijk te schande maken.”

Hoe duidelijk getuigen zulke sterfgevallen niet aangaande de waarheid van Gods Woord: „De goddelooze zal heengedreven worden in zijn kwaad!” Zijn einde is ellende en het eeuwig verderf. En al hebben zij ook menigmaal hier op aarde geen banden tot den dood, of in den dood, toch is hun einde niets anders dan ellende en verderf.

Geliefden, zegt nu niet: „Zulke goddeloozen, zulke onbekeerden zijn wij toch niet!”

Geliefden, dit heb ik ook niet gezegd! En ik zeg het ook niet! Maar Gods Woord zegt: „De goddeloozen zullen terugkeeren naar de hel toe, en alle Godvergetenden.” Hoort dan en verstaat, het is genoeg om den dood der goddeloozen te sterven, dat men slechts God vergete! Een iegelijk van ons beproeve zichzelf. Wacht u voor alle grove en openbare zonden. Maar hoedt uwe zielen nog meer voor alle verborgen afdwalingen. En God leere ons steeds te bidden: „Wie zou de afdwalingen verstaan? Reinig mij van de verborgen afdwalingen. En leid mij op den eeuwigen weg!”

Amen.

Te zingen Ps. 19 : 6.

XXIX.

HET STERVEN DES RECHTVAARDIGEN.

Te zingen Ps. 33 : 7.

Te lezen 2 Corinthhe 5 en 6 : 1—10.

Te zingen Ps. 119 : 1.

Het gebed.

Te zingen Ps. 116 : 8.

Tekst Spreuken 14 : 32^b: De goddelooze zal heengedreven worden in zijn kwaad; maar de rechtvaardige vertrouwt zelfs in zijnen dood.

Naar aanleiding van het eerste gedeelte van dit vers hebben wij uwe aandacht bepaald bij het sterven der goddeloozen; naar aanleiding van het laatste gedeelte van dit vers bepalen wij thans uwe aandacht bij den dood des rechtvaardigen.

Hebben wij het gezien hoe de goddelooze heengedreven wordt in zijn kwaad eeuwiglijk en altoos; thans zullen wij het aanschouwen hoe de rechtvaardige een vaste, levende en heerlijke hoop heeft ook in de ure des stervens; de rechtvaardige vertrouwt zelfs in den dood op den Heere, zijn God en Zaligmaker.

En dit zullen wij het best zien als wij ons in den geest verplaatsen bij het sterfbed van zoo menig geloovige, waarvan eene getuigenis voor ons bewaard is; als wij ons voor den geest roepen het sterfbed van geliefde betrekkingen en bekenden, die in den Heere ontslapen zijn; als wij acht geven op de wijze, waarop zoo menig kind van God het leven des tijds met het leven der eeuwigheid verwisselt.

I.

En dienaangaande merken wij in de eerste plaats op:

Dat velen dit leven biddende verlaten.

Zoo wordt het ons verhaald van een vromen Engelschen leeraar, dat hij den dood zijns broeders beschouwde als een bijzondere stemme Gods, persoonlijk tot hem gericht: „Schik u om uwen God te ontmoeten!” Het was hem een ernstig en zeker voorteeken dat ook zijn laatste ure spoedig zou slaan. Was het gebed hem altijd dierbaar, van af dat oogenblik was zijn leven éen gebed totdat hij biddende den laatsten adem des levens uitblies. Zijn gebedenboek was gedurig in zijne hand; had hij kracht om te spreken, dan riep hij luide tot den Heere; scheen hij te sluimeren, ook dan nog kon het aan hem gezien worden dat zijn geest met den Heere worstelde. En toen hij niet meer spreken kon, hief hij nog zijn oog en gevouwen handen naar omhoog tot den God zijns levens; en toen tong en mond en oog en hand hun dienst weigerden, stijf en roerloos zwegen, toen nog ging zijn hart uit in het gebed naar den God zijns levens, totdat God zijne ziele tot zich nam, om zijn gebed in eeuwige dankzegging te veranderen!

En hebt gij ook zelf niet reeds bij het sterfbed gestaan van vader of moeder, van echtgenoot of echtgenootte, van kind of broeder of zuster, waar het gebed de worsteling van het leven was, totdat het oog brak, en de mond gesloten werd door de koude hand des doods?

Zoo vertrouwt de rechtvaardige zelfs tot in den dood. Want:

Bidden is des Christens levensadem,
Des Christens eigen sfeer;
Zijn wachtwoord aan de poort des doods;
Den hemel gaat hij al biddend in;

II.

Andere kinderen Gods gaan den dood met dankzegging tegemoet.

Algemeen bekend is de dood van Polycarpus, bisschop van

Smyrna. Hij was een leerling en vriend van den apostel Johannes, den lieveling des Heeren. Daar staat hij, grijs geworden in den dienst des Heeren, voor den aardschen rechter; zijne vrienden bidden hem: „O, geef toch zooveel mogelijk toe, opdat wij u behouden mogen”; zijne vijanden, wien hij door zijn geloof en moed en leven achting afdwong, dwingen hem Christus te vloeken om zijn leven te redden. En ziet, hij doet zijn mond open, — en wat zegt hij? „Zes en tachtig jaren heb ik Hem gediend, en nooit heeft Hij mij kwaad aangedaan, hoe zal ik dan den Koning vloeken, die mij gered heeft?” — Maar nu is er voor hem dan ook geen ontfermen meer, geen oogenblik uitstel; reeds is de strafpaal ingeplant en het brandhout hoog daar omheen opgestapeld; daarheen wordt hij geleid, daarop wordt hij gezet; touwen worden aangebracht; men zal hem aan dien paal binden, dat er voor hem geen ontkoming aan de heete vlammen is. — „Neen,” zegt de zesentachtigjarige grijsaard, „bindt mij niet, laat mij zoo staan; die mij kracht geeft het vuur te verdragen, zal mij ook kracht verleenen onbeweeglijk in de vlammen te blijven staan zonder touw of nagel!” — Hij staat; aan alle zijden slaan de vlammen uit; vlam en rook stijgen naar omhoog. Maar met die vlam en die rookwolk ook de stem en het offer van des grijsaards dankzegging, Gode tot een welriekenden reuk!

Zoo toont de rechtvaardige het, dat hij op zijn God betrouwen kan zelfs in den dood.

III.

Er zijn ook kinderen Gods, die in diepen ootmoed sterven, maar toch vol van vreugde en blijdschap.

Let slechts op de laatste woorden van een vromen leeraar.

Dit was de taal zijner nederigheid:

„Naar God zie ik op als naar dien God, die al mijne zonden vergeeft, die voor mij algenoegzaam is, die al mijne schulden bedekt, die zijn verbond houdt. Daarom werp ik mij aan zijne voeten neder als de meest onreine van alle bezoedelden, als de geringste van alle kleinen, als de armste van al de armen dezer aarde.”

Dit is de taal zijner dankbaarheid en liefde:

„Hier lig ik machteloos terneêr, maar Gods vrijmachtig welbehagen moet ik loven en psalmzingen, omdat Hij zulk een als ik ben heeft uitverkoren; Gods ontferming, daar Hij zulk een als ik ben genade bewijst; Gods trouw, daar Hij zijn werk voleindigt en zijne beloften vervult aan zulk een als ik ben!”

Dit is de taal zijns geloofs:

„Erlang zal mijn oog al de gezaligde zielen en al de heilige engelen aanschouwen, voor den troon van mijn God en Heiland, die ook mij bemind heeft tot den dood toe; dan zal ik Hem zien, dien ik liefheb, ofschoon ik Hem niet zien kan; in wien ik geloof, ofschoon mijn oog Hem niet ziet, en geloovende mij verheug met eene vreugde, onuitsprekelijk en vol van heerlijkheid!”

Let op zijn vrede:

„Nu,” zegt hij, „is er niets anders in mijn hart dan vrede, de zoetste vrede. Bij mij is er geen twijfel of vreeze meer, maar de allerzoetste vrede; meer vrede kan geen sterveling smaken! O, welk een vrede en welk eene blijdschap in deze!”

Geliefden, is er iets schooner, stichtelijker, meer vertroostend, meer bemoedigend dan zulk een sterfbed?

Voegt dan vrij hierbij nog zoo menig sterfbed, waarvan gij zelf een toeschouwer waart; waar vader of moeder, man of vrouw, kind of vriend, broeder of zuster, allen moest toeroepen: „Komt en luistert toe, gij Godgezinden, hoort wat de Heere aan mijne ziel gedaan heeft!” Waar in de ure des doods zooveel hemelvreugde was, dat tong en lippen niet moede werden om den lof des Heeren te zingen, door telkens zoo menig bekend lied keer op keer aan te heffen, of psalmen als 116, 146, 23 en 73, en zooveel meer. Gedenkt daaraan, en let op het woord der Schrift: „De goddelooze wordt heengedreven in zijn kwaad, maar de rechtvaardige betrouwt zelfs in zijnen dood.” Ja: „Let op den vrome, en zie naar den oprechte, want het einde van dien man zal vrede zijn.”

IV.

Andere kinderen Gods gaan den dood weêr tegemoet met een brandend en higgend verlangen om ontbonden te worden en met Christus te zijn.

Jarenlang is dit de vraag huns harten: „Hoelang, o, Heere, hoelang nog?” En wederom: „Wachter, wachter, wat is er van den nacht?”

En hoe meer zij het gevoelen dat hun einde nadert, met des te sterker verlangen en begeerte klimt hun gebed ten hemel op: „Kom, Heere Jezus, ja kom haastelijk!” Totdat zij eindelijk, eindelijk door den dood overgebracht worden in den schoot des Lams, om eerst daar te rusten van den arbeid hunner ziele.

Dit verlangend uitzien naar den hemel, Geliefden, wordt het ook onder ons gevonden? Zijn er ook onder ons velen, die in der waarheid met Azaf getuigen: „Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde. Bezwijkt mijn vleesch en mijn hart, zoo is God de rotssteen mijns harten, en mijn deel in eeuwigheid.” Ps 73. En wederom: „Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstroomen, alzoo schreeuwt mijne ziel tot U, o, God! Mijne ziel dorst naar God, naar den levenden God; wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen?” Ps. 42. Wie van ons zegt met Paulus: „Ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn; want dat is zeer verre het beste”?

Dit verlangen om met Christus te zijn is toch zulk een duidelijk kenmerk van ons geloof, van onze hoop en liefde! Maar wordt het ook bij velen onder ons gevonden? Waarom niet? Geliefden, is dan deze booze wereld te verkiezen boven het rijk der heerlijkheid? Of in deze booze wereld veranderd? Zijn zonde en verdriet en gewezen en zuchting dan van uit deze wereld overgebracht naar den hemel, dat gij u zoo vast aan de aarde hecht en zoo weinig naar den hemel verlangt?

Kan dan het vleesch met al zijn verderf en kwaad te verkiezen zijn boven die heerlijke wereld der reine geesten, waar geen krankheid meer is, geen smart en geen dood? „Dit niet,” zal menigeen onder ons zeggen, „dat zij verre, maar ik heb nog een weinig tijd van noode.” O, jongeling en jongedochter, hebt gij niet vijftien of twintig jaren tijd gehad? Man en vrouw, telt gij niet reeds dertig of veertig of vijftig jaren, jaren van genade? Grijsze vader of moeder, hebt gij niet zestig of zeventig jaren tijd gehad? Zoo lang, en nog niet bekeerd? Zoo lang, en nog niet

bereid? Zoo lang, en nog niet moede van de aarde, en nog niet zuchtend naar den hemel? Leeft nog tien, nog twintig, nog zestig jaren, en dan is de onzekerheid misschien nog meer, en zijn de boeien die u aan den Satan binden nog sterker, en de banden die u aan de wereld hechten nog lieflijker, en juist daarom bedriegelijker! Haast u dan om uws levens wil!

Een tweede zegt: „Gaarne zou ik anderen nog langer ten zegen zijn.” Maar, Geliefden, als God ons oproept, zijn wij hier niet meer noodig; dan heeft Hij voor ons een ander werk te doen, en voor onze plaats heeft Hij een ander gereed.

Een derde zegt: „Gaarne had ik wat meer zekerheid.” Maar, Geliefden, God kan en zal daarop niet wachten. Zijne genade zij u genoeg. Stelt uwe zekerheid in Christus!

V.

Er zijn ook geloovigen, die met eene vermaning op de lippen sterven.

Hoort het woord van den stervenden David:

„En gij, mijn zoon Salomo! ken den God uws vaders, en dien Hem met een volkomen hart en een willige ziel; want de Heere doorzoekt alle harten, en Hij verstaat al het gedichtsel der gedachten; indien gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden; maar indien gij Hem verlaat, Hij zal u tot in eeuwigheid verstooten.”

Kind, voelt gij het nog hoe de koude hand van vader of moeder zich om de uwe sloot, u nader trok, om voor het laatst aan het sterfbed neer te knielen? Kind, hoort gij nog dat zacht maar ernstig woord van vermaning, met stervende lippen gesproken? Echtgenoot, klinkt dat laatste woord des geliefden u niet heden nog in de ziel? Ouders, ziet gij nog uw kind, omringd van broeders en zusters, kleiner en grooter dan hij of zij, die door stervende lippen, in wonderlijke taal, gedwongen worden tot gehoorzaamheid en liefde voor elkander, voor ouders, en voor Jezus bovenal? Vriend, voelt gij nog dien laatsten kouden kus van den sprakeloozen vriend op de wangen; dien laatsten handdruk; ziet gij nog dat dierbaar oog, zooals het op u staarde, totdat het brak door de macht

des doods? Wat gaat dieper in de ziel, wat blijft meer en langer bij dan zulk een woord, zulk een handdruk, zulk een blik des doods? Daarom, gedenkt daaraan, Geliefden, en beproeft uzelfen of gij dat laatste woord verloochend en verworpen hebt. Zal dan het stervenswoord van vader of moeder eens tegen u getuigen moeten? Vraagt, vraagt uzelfen af als voor God: Zal ik dien dierbare, dien vroeg ontslapen vriend met blijdschap voor Gods troon ontmoeten kunnen? Of zullen zijn woord, zijn handdruk, zijn liefderijk oog mij eeuwig als zoovele duivels vervolgen, in de ingewanden des doods?

VI.

Er zijn ook kinderen Gods, die zegenend dit leven verlaten.

Ziet een Jakob op zijn sterfbed, en luistert naar zijn zegenend woord.

„Hij zegende Jozef, en zeide: De God voor wiens aangezicht mijne vaders, Abraham en Izak, gewandeld hebben; die God, die mij gevoed heeft, van dat ik was tot op dezen dag; die Engel, die mij verlost heeft van alle kwaad, zegene deze jongeren, en dat in hen mijn naam genoemd worde, en de naam mijner vaders, Abraham en Izak!” Gen.

Zoovele ouders zwoegen en zweeten en sloven zich af dag en jaar om niets anders dan geld en goud en zilver en schatten aan hunne kinderen na te laten, maar bekreunen zich menigmaal daar weinig over, of zij ook aan hunne kinderen zulk een zegen als die van een David en Jakob kunnen nalaten. Wat grooter schat toch kunnen ouders hunnen kinderen nalaten dan de gedachtenis aan een oprecht en vroom, aan een beminnelijk en deugdzaam en godzalig leven? En zegt de Heere ook niet in zijn gebod: „Ik, de Heere uw God, ben een ijverig God, die de misdaad der vadersen bezoeke aan de kinderen, aan het derde, en aan het vierde lid dergenen, die Mij haten, en doe barmhartigheid aan duizenden dergenen, die Mij liefhebben, en mijne geboden onderhouden?”

En wat schooner en lieflijker gezicht kan er gedacht worden, dan het gezicht dat ons oog daar buiten Bethanië treft, als Jezus

gereed staat om naar den hemel op te varen? „Hij leidde hen buiten tot aan Bethanië, en zijne handen opheffende, zegende Hij hen. En het geschiedde als Hij hen zegende, dat Hij van hen scheidde en werd opgenomen in den hemel.”

VII.

Er zijn ook enkele geloovigen, die als overwinnaars met triomf den dood tegemoet gaan.

Doch dit gebeurt niet zoo dikwijls. Veel meer gebeurt het dat menig waarachtig kind van God nooit verder komt dan tot de bede des tollenaars: „O God, wees mij zondaar genadig!”

Menig ander sterft zelfs in geheele duisternis, om eerst in den hemel door het lieflijk licht van Gods aangezicht omstraald te worden. Nog menig ander, die als een kind van God in der waarheid heeft geleefd, moet razend of bewusteloos dit leven verlaten; terwijl daarentegen menig goddelooze den dood stil en kalm en schijnbaar gelaten afwacht. Zoodat er nooit genoeg nadruk gelegd kan worden op dit woord: Niet het sterven zoozeer, maar allereerst en allermeeft is het leven de toetssteen van ons geloof en onze bekeering.

Daarom, Geliefden, vragen wij ook niet hoedanig uw sterven zal zijn, maar wel: Hoedanig is uw leven? Juist tusschen het leven der goddeloozen en het leven der rechtvaardigen is het allergrootste onderscheid.

Immers, beider toestand is verschillend. De één zonder God in de wereld; de ander, wat hij doet en laat en spreekt, het wordt al gedaan in den naam en tot eere des Heeren Jezus, dankende God, den Vader, door Hem!

Beider inzicht is verschillend.

De één bemint den lof der menschen; de ander begeert den lof des Heeren.

Beider doel is verschillend.

De één wordt bekoord door de dingen dezer aarde; de ander zet zijn hart op de dingen die boven zijn, waar Christus is.

Beider vreugde is verschillend.

De één vraagt gedurig in ongeduld en onvergenoegdheid: „Wie zal ons het goede doen zien?” De ander bidt: „Heere, verhef het licht uws aanschijns over ons!”

En ook beider wandel is verschillend.

De één wandelt naar de wijze dezer wereld. De ander door den Geest van God; hij draagt de vruchten des Geestes, tot roem en prijs van Gods genade.

Geliefden, tot welke partij behoort gij? Weet dit: „De goddelooze wordt heengedreven in zijn kwaad, maar de rechtvaardige betrouwt zelfs in zijnen dood.”

En weet dit daarbij: Zooals uw leven is, zoo zal ook uw sterven zijn. Dit is de algemeene regel. Want aan uwe vruchten wordt gij gekend. „Of leest men ook eene druif van doornen, of vijgen van distelen?”

O, ik bid u, Geliefden, laat dan door en van niemand onzer het woord van een goddeloozen spotter waar worden: „Gij wilt alles voor den godsdienst doen, behalve één ding; gij wilt daarvoor schrijven, spreken, bidden, lijden, strijden, ja sterven, zoo het noodig is; maar daarvoor leven, neen, dat wilt gij niet!”

Begeert dan niet alleen met Bileam: „Mijne ziel sterve den dood des oprechten, en mijn uiterste zij gelijk het zijne!” Maar begeert ook, ja staat naar het leven der rechtvaardigen.

„Waakt op rechtvaardiglijk, en zondigt niet,” — en uw einde zal vrede zijn. Maar die hier leven wil als de rijke man, en toch gaarne sterven als een Lazarus, dien kondigen wij het aan: Hebt gij hier uwe vertroosting, hier uw hemel op aarde; verwacht dan hiernamaals hel en verdoemenis, indien gij u niet bekeert!

Zoo weet dan wat gij doet!

Amen!

XXX.

DE HEMEL EN ZIJNE HEERLIJKHEID.

Te zingen Ps. 62 : 5.

Te lezen Openbaring 21 : 1—5 en 22 : 1—7.

Te zingen Ps. 77 : 2.

Het gebed.

Te zingen Ps. 77 : 6.

Tekst 1 Corinthe 2 : 9: Hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des menschen niet is opgeklimmen, hetgeen God bereid heeft dien, die Hem liefhebben.

Met deze woorden wil de apostel Paulus ons toch iets te verstaan geven van de onuitsprekelijke en onbegrijpelijke heerlijkheid en zaligheid des hemels.

I.

Als wij van den hemel spreken, dan bedoelen wij allereerst daarmede een zekere en bepaalde plaats. Geheel het Woord des Heeren spreekt van den hemel als van een bepaalde plaats. De Heere Jezus zeide: „Ik ga heen om u plaats te bereiden.” Henoeh en Elia moeten toch met hunne lichamen naar een bepaalde plaats zijn opgenomen; het verheerlijkt lichaam van onzen Heiland moet toch op een zekere plaats zijn; doch genoeg, wij gelooven het Woord van God. Maar waar is die plaats van eeuwige gelukzaligheid? Zietdaar eene vraag die niet zoo gemakkelijk kan beantwoord worden. Eenigen meenen dat het onze hemel en aarde in een vernieuwde en verheerlijkte gedaante zijn zal; zij gronden hun gevoelen op de woorden van Petrus: „Verwachtende en haastende

tot de toekomst van den dag Gods, in welken de hemelen, door vuur ontstoken zijnde, zullen vergaan, en de elementen brandende zullen versmelten. Maar wij verwachten, naar zijne belofte, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont." 2 Petr. 3 : 12, 13. Vele andere gedachten zijn daaromtrent uitgesproken; doch wij gaan die alle thans stilzwijgend voorbij. De Schrift, het Woord van God, verzekert ons dat er een hemel is en dat er een hel is; en wat nu voor ons van oneindig meer belang is dan te weten waar de hemel is en eens wezen zal, — wat voor ons van oneindig meer belang is, zeg ik, is dit, dat wij toezien om van de hel bewaard te worden en waarlijk in den hemel te komen.

De vreeselijkheid der hel verschrikt ons, maar de heerlijkheid des hemels trekt ons aan.

Daarom vragen wij nu verder: Wat voor een plaats zou de hemel toch zijn? Het Woord des Heeren geeft ons antwoord: Het is een onbeweeglijk koninkrijk. Hebr. 12 : 28. Het is een gebouw van God, niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen. 2 Cor. 5 : 1. Het is een stad, die fondamenten heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God is. Hebr. 11 : 10. Het is een huis met vele woningen. Joh. 14 : 2. Het is die groote stad, het heilige Jeruzalem, nederdalende uit den hemel van God." Openb. 21 : 10. De koninkrijken der aarde zijn het eene na het andere bewogen en voorbijgegaan; de fondamenten van de oudste en sterkste en heerlijkste steden der aarde zijn verwoest tot op en in den grond: sterflijke handen hebben ze gebouwd, en sterflijke handen hebben ze verwoest; maar het koninkrijk van God is een eeuwig koninkrijk, en alle koninkrijken der aarde zullen daaraan onderworpen worden, zij zullen den Heere dienen.

Als gij iets van de alles teboven gaande heerlijkheid des hemels weten wilt, leest dan slechts de laatste twee hoofdstukken van de Openbaring van Johannes, en gij moet uitroepen: Zoo kan geen mensch schrijven; het is God zelf, en God alleen! „De fondamenten zijn met allerlei kostelijk gesteente versierd. En de stad is wonderbaar groot. De muur is van jaspis. De huizen zijn paleizen, en die paleizen zijn van zuiver goud, gelijk doorluchtig glas. Hare poorten zijn van paarden, en elke poort is uit éene paarl. Hare

wachters zijn engelen. De troon van God en het Lam is in het midden der stad. Een zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, komt voort uit dien troon van God en het Lam. Aan beide oevers van die zuivere rivier staat de boom des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijne vrucht. En zijne bladeren zijn tot genezing der heidenen. Daar is geen tempel; daar is geen nacht, daar schijnt geen maan of ster; en de zon komt daar niet op en gaat daar niet onder; want de Heere, de Almachtige God, is haar tempel, en het Lam; en de heerlijkheid Gods verlicht haar, en het Lam is hare kaars, en de verlostte zielen zijn hare sterren! Voorwaar, Geliefden, het zal nog iets anders zijn, in dat nieuwe Jeruzalem rondom den troon van God en het Lam neder te zitten, dan hier beneden op aarde in de schaduw van zijn huis of rondom de Avondmaalstafel! Voorwaar, Geliefden, „hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des menschen niet is opgeklimmen, hetgeen God bereid heeft dien, die Hem liefhebben.” Zoo mogen wij wel verrukt van zielevreugde uitroepen als wij de heerlijkheid des hemels op zichzelf beschouwen!

II.

Maar met niet minder zielverrukkende vreugde zullen wij dit met Paulus uitroepen als wij de heerlijkheid des hemels in de tweede plaats beschouwen in betrekking tot degenen die haar eens ontvangen en genieten zullen. De onuitsprekelijke zaligheid van dien allesovertreffenden heerlijken hemel zal aan de gezaligde zielen op tweërlei manier kenbaar worden: door dat daar veel bittere zaken afwezig zullen zijn, die altijd hier op aarde gevonden worden; en door dat daar veel zal gevonden worden dat hier op aarde volstrekt niet, of niet zóo kan genoten worden. Thans bepalen wij elkander alleen bij die bittere dingen, die in den hemel niet worden aangetroffen.

1. Daar wordt geen gebrek gekend! „Zij zullen niet meer hongeren en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch eenige hitte. Want het Lam, dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een leidsman zijn tot levende

fonteynen der wateren." Openb. 7 : 16, 17. O, arme broeder en zuster in het midden van ons, hoort dit en verheugt u in uw Heiland! Ja, hoort toch hoe Hij u van den troon zijner genade en volheid toeroept: „Ik ben het brood des levens!”

2. Daar is niemand meer onvolmaakt of met zwakheden geplaagd.

De beste menschen blijven hier op aarde toch nog maar menschen. Met de beste wenschen en beste bedoelingen dwalen wij toch nog menigmaal. Ons verstand verlaat ons; de wil misleidt ons; beslistheid ontbreekt; de moed begeeft ons; liefde en toegenegenheid worden koud en zwak; of onze woorden en daden worden verkeerd opgenomen, verkeerd verstaan en verklaard. Ja waarlijk, Geliefden, „wij kennen ten deele, en wij profeteeren ten deele. Doch wanneer het volmaakte zal gekomen zijn, dan zal hetgeen ten deele is teniet gedaan worden.” 1 Cor. 13 : 9 en 10.

Wie is er onder ons die dit ondervinden, die dit lijden moet? O, mijn broeder, mijne zuster, het Woord van God zegt u, hier op aarde is er toch nog altijd Eén die u verstaat, en daar in den hemel is in der eeuwigheid geen zwakheid of misverstand meer!

3. Daar wordt niemand moede of mat.

„Zij rusten van hunnen arbeid.” Lang hebben zij de hitte des daags gedragen en de koude des nachts geleden; maar daar is het voor eeuwig voorbij. Daar rusten zij. Ja, zij rusten in den hemel, in Christus, in den schoot van den almachtigen God en Vader! O, vermoeide en matte ziel in ons midden, hoor het; hier beneden door zijn Woord en Geest, en daarboven van zijn troon, roept Jezus ons toe: „Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u ruste geven!”

4. Daar in den hemel wordt niemand beproefd of krank.

Een verheerlijkte ziel en een verheerlijkt lichaam, zij kunnen niet meer lijden. „En geen inwoner zal zeggen: Ik ben ziek; want het volk, dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben.” Jes. 33 : 24.

Geliefden, wie is er krank in ons midden? Wie gaat dag aan dag onder krankheid en ziekten en jammerlijke plagen gebogen? Wie is er, die door krankheid de krachten verliest? Voor wie een bittere krankheid het leven vergalt en verbittert? Of komt gij

van een eigen krankbed? Of komt gij van het krankbed van dierbaren? O, hoort het toch, kranke of beproefde broeder en zuster, hoort toch wat Jezus zegt: „Is er geen balsem in Gilead? Is er geen heelmeeester aldaar? Ik ben de Heere, uw Heelmeeester!” — O, hoe zalig, hoe troostvol, wanneer zoo menigmaal ook de teekenen van het Avondmaal het ons verkondigen: „Hij was veracht en de onwaardigste onder de menschen, een man van smarten, en verzocht in krankheid; en een iegelijk was als verbergende het aangezicht voor Hem; Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht! Waarlijk Hij heeft onze krankheden op zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen. Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld. De straf, die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door zijne striemen is ons genezing geworden.” Jes. 51.

5. Daar in den hemel zal geen smart en verdriet meer zijn.

Hier op aarde worden onze wangen gedurig nat gemaakt door bittere tranen. En met waarheid wordt de aarde een tranendal genoemd. Zoo ontelbaar als de dauwdroppen des nachts, zoo ontelbaar zijn onze tranen; en op elken adem des winds worden onze verzuchtingen naar den hemel gedragen. Maar daar in dat nieuwe Jeruzalem, in die blinkende stad, daar is geen smart en rouw en verdriet meer!

„God zal alle tranen van onze oogen afwisschen.”

Maar zoo spoedig als een traan wordt afgeveegd, zoo spoedig komt daar een andere! Ja, zóo is het hier op aarde. Maar, neen, daarboven kan het oog niet meer weenen; want het oorspronkelijk woord zegt: „God zal alle tranen uit onze oogen uitwisschen.” Daar wordt die fontein voor eeuwig gestopt. En een traan wordt daar niet gekend. Want, „zij zullen tot Zion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vroolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden.” Jes. 35 : 10.

O, wie is er onder ons, die nog dag en nacht zoute en bittere tranen schreien moet, omdat oude en nieuwe angels hart en ziel doorboren? Nog een weinig tijds en „God zal al uwe tranen van uwe oogen afwisschen!” En, gij, mijne broeders en zusters, gij die

niet anders kunt dan weenen, ja bitterlijk weenen, omdat deze dag u opnieuw of nog altijd in zwarte rouwkleederen ziet; o, als God u deed hooren hoe Hij tot uwe dierbaren, tot uwe kleinen heeft gezegd: „Ga in, ga in tot de vreugde uws Heeren!” O, als gij hen kondet zien, in lange witte kleederen, met gouden harpen in de reine blanke handen, spelende met de engelen Gods in het midden van die blinkende stad! O, als uwe oogen het konden zien hoe zelfs die kleine teedere kinderen, uwe kleinen, die hier niet eens nog spreken konden, daar voor den troon van God en het Lam zingen, juichen, tot zijne eer en heerlijkheid! O, zegt mij dan, zult gij dan nog weenen? Zult gij hen dan nog weêr terug begeeren op de aarde? Neen, die Heiland Jezus, die uwe dierbaren daar omhelst, Hij zegt ook heden tot u: „God zal alle tranen, — ook deze tranen, — van uwe oogen afwisschen!”

6. Want daar in die heerlijke stad van goud en paarlen, daar is ook geen dood meer!

De dood, — O, wie kent hem niet; wie vreest hem niet; wie is daar in ons midden, die niet reeds meer dan eenmaal door zijn ijzeren hand is gewond en verbrijzeld? O, grijze vader en moeder in ons midden, de wereld wordt u te veel; de aarde wordt u te nauw; gij bidt om ontbonden te worden en met Christus te zijn. Gij voelt het, de dood trekt telkens een pin meer uit, waarmede het huis uws tabernakels nog aan de aarde vast blijft, en gelijk eene tent losgemaakt en opgerold wordt, zoo breekt de dood de broze tent uws lichaams af. Gij voelt het, hij wordt u te sterk; gij voelt het, haast, haast zal hij overwinnen. Maar geen nood, als gij Hem kent, die de opstanding is en het eeuwige leven! Nog een oogenblik tijds, nog een oogwenk, en diezelfde dood brengt u voor eeuwig daar, waar geen dood meer zijn zal tot in der eeuwigheid!

En gij, ouders en vrienden, gij die treurt; gij komt van het klaaghuis en van het sterfhuis. Gij komt van het graf. Nog beklemmt een bittere angst en smart uw hart als gij er aan denkt hoe gij geleden en geworsteld hebt, — geworsteld met God om genade en leven, geworsteld met den dood in zijn koudheid en onverbiddelijke kracht! O, wij willen met u weenen; als wij in den geest met u bij het geopend graf, of bij die oude of versche graven van uwe

dierbaren staan; dan begint ook de wonde van ons eigen hart opnieuw te bloeden; deze staat nog eens bij het graf van vader, en die bij het graf van moeder. De één denkt aan een dierbaren echtgenoot; een ander staat opnieuw bij het graf van zijn vrouw of kind; broeders of zusters, vrienden en vriendinnen, lang reeds geborgen in de aarde, zij verschijnen daar voor onze oogen. En ach, wij voelen het, die dood maakt ons leven zoo vreugdeloos en bitter; altijd en overal dood en verderf; rouw en smart; die bange worsteling met den dood; dat koele klamme doodszweet; die dorstige tong en lippen; dat brekend oog; dat bleeke koude lijk; dat lange witte doodshemd; die sombere stilte des doods, die zwarte kist; dat laatste zien; dat bitter heengaan naar het graf; dat dof geklank van de aardkluiten, die onze dierbaren nu voor altijd van ons scheiden en diep in de aarde verbergen! O, hoe verschrikt dit alles ons niet!

Maar daarboven in het nieuwe Jeruzalem wordt dit niet meer gezien en geleden. Want „God zal alle tranen van hunne oogen afwischen; en de dood zal niet meer zijn!”

7. En ach! 't is niet alleen de dood, die ons zoo dikwijls van onze dierbaarsten op aarde scheidt, maar ook zoo menige andere omstandigheid of noodzakelijkheid. Wie toch zal de bittere tranen kunnen tellen, reeds door ouders en kinderen geschreid, waar zij van elkander werden gescheurd, en menigmaal voor altijd? Waar broeders en zusters elkander voor het laatst omhelzen. Waar de vriend aan zijn vriend den laatsten handdruk geeft. En de vriendin hare vriendin voor het laatst omhelst en kust. O, wie voelt het niet met elk jaar, dat wij doorleven, altijd meer en meer: dit, dit is toch maar het smartelijkste van dit leven, dat alles zoo onbestendig, zoo wisselvallig, zoo veranderlijk is. Niets is er wat gewis, en vast, en zeker is, wat altijd hetzelfde blijft! En wat het dierbaarste voor hart en leven is, dat is dikwijls het kortst van duur. O, wie heeft in zulke oogenblikken niet diep in zijn hart de aangrijpende waarheid, maar ook de heerlijke vertroosting gevoeld van het woord van dat bekende lied:

Hier op aard is leed voor 't hart,
Hier is pijn en scheidenssmart,
Maar 't zal eenmaal beter zijn,
Als wij eens bij Jezus zijn!

O, laat die heerlijke stad ons dan lokken en trekken, waarheen dit woord ons wijst, dat zegt:

„God zal alle tranen van hunne oogen afwisschen, en de dood zal niet meer zijn; noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn weggegaan.” Openb. 21 : 4.

Dit heeft geen oog gezien, en geen oor gehoord, en is niet opgeklimmen in het hart des menschen, maar God geeft het dien, die Hem liefhebben!

Amen!

Ps. 136 : 3.
